

Täysistunto

Maanantai 16.5.2022 klo 10.00—0.19

3. Valtioneuvoston selonteko Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Pääministeri Sanna Marinin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Puheenvuoropyyntöjä on nyt 154, eli jo tässä vaiheessa voin ilmoittaa, että tänään keskitytään lähetekeskusteluun. Asian käsittely ei siirry vielä siihen vaiheeseen, että tänään suoritettaisiin äänestyksiä. Tämä tiedoksi niille, jotka miettivät ohjelmaansa talon ulkopuolella. — Keskustelu, pääministeri Marin.

Keskustelu

10.02 Pääministeri Sanna Marin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Valtioneuvosto on eilen antanut eduskunnalle selonteon Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. Selonteko täydentää aiemmin annettua ajankohtaisselontekoa turvallisuusympäristön muutoksesta. Selonteon johtopäätöksenä valtioneuvosto esittää, että tasavallan presidentti päättää perustuslain 93 §:n 1 momentin nojalla, että Suomi hakee Pohjois-Atlantin liitto Naton jäsenyyttä, kun eduskuntaa on kuultu.

On syytä tarkastella, miten johtopäätökseen on päädytty.

Ensinnäkin turvallisuusympäristömme on perustavalla tavalla muuttunut. Viime vuoden lopulla Venäjä esitti EU- ja Nato-maille, mukaan lukien Suomelle, että Naton laajentuminen tulisi lopettaa. Venäjän vaatimuksiin suostuminen olisi merkinnyt paitsi itsemääräämisoikeutemme myös turvallisuutemme merkittävää heikentymistä. Itsemääräämisoikeutemme ja turvallisuutemme ovat meille avainasia.

Venäjän väitteillä siihen kohdistuvasta uhkasta muiden taholta ei ole mitään perustaa. Ainoa Euroopan turvallisuutta uhkaava ja nyt avoimesti hyökkäyssotaa käyvä maa on Venäjä. Venäjän vaatimukset ovat suoraan ristiriidassa Euroopan turvallisuuden perusperiaatteiden kanssa, joihin Suomenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikka on nojannut. Näiden periaatteiden mukaisesti me pidämme kiinni siitä, että jokaisella maalla on oikeus päättää itse omat ulko- ja turvallisuuspoliittiset ratkaisunsa. Niitä ei voida rajoittaa. Venäjän vaatimukset tarkoittavat, että Venäjä katsoo oikeudekseen määrittää itselleen etupiirin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Venäjä käynnisti 24. helmikuuta hyökkäyssodan Ukraina. Venäjän häikäilemätön hyökkäys rikkoo paitsi Euroopan turvallisuuden peruseriaa myös YK:n peruskirjaa, laajasti kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia. Näin perustavanlaatuisessa muutoksessa on Suomen tullut pohtia omia turvallisuuspoliittisia valintojaan.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötä Suomesta tulisi osa Naton yhteistä puolustusta ja siihen kuuluvia turvatakuita. Jos meitä vastaan hyökätään, meitä autetaan, ja jos muita vastaan hyökätään, me autamme.

Suomi on jo aiemmin sitoutunut Euroopan unionin avunanto- ja yhteisvastuuvetoisiin. Euroopan unioniin kuuluu vahva yhteisvastuun ajatus. EU ei kuitenkaan ole puolustusliitto eikä pyri sellaiseksi. Unionilta puuttuvat puolustusliiton rakenteet ja yhteinen puolustus suunnittelu. Euroopan unionin jäsenistä valtaosa on järjestänyt puolustuksensa Naton kautta. Naton turvatakuiden piirissä Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus olisi nykyistä huomattavasti suurempi. Vahvistaisimme koko Naton turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Mikäli eduskunta hyväksyy selonteon johtopäätökset, hallituksella on valmius tehdä nopeasti jäsenyysneuvotteluiden aloittamiseen vaadittavat päätökset. Selonteossa on kuvattu pääpiirteittäin neuvotteluihin sisältyvät viisi osa-aluetta: poliittiset kysymykset, oikeudelliset kysymykset, resurssikysymykset, tietoturvallisuuteen liittyvät kysymykset sekä puolustus- ja sotilaalliset kysymykset. Neuvotteluissa tulimme ilmaisemaan valmiutemme sitoutua Pohjois-Atlantin sopimukseen ja Naton tärkeimpiin linjauksiin. Näihin lukeutuu etenkin niin sanottu Naton strateginen konsepti. Sen mukaisesti järjestön ydintehtävät ovat yhteinen puolustus, kriisinhallinta ja yhteistyövarainen turvallisuus. Strategista konseptia uudistetaan parhaillaan.

Suomella ei ole perustuslaillisia esteitä liittoutua sotilaallisesti. Selonteossa kuvatulla tavalla kävisimme neuvotteluissa läpi kansallisen lainsäädännön yhteensopivuuden Naton velvoitteiden kanssa. Meitä sitoisivat Naton kansainväliset sopimukset. Tietoturvallisuuden osalta lainsäädännön muuttamiseen ei arvioida liittyvän merkittäviä tarpeita. Neuvotteluissa tarkennettaisiin myös Nato-jäsenyyden myötä koituvia suoria kustannuksia.

Selonteossa todetaan, että Suomi täyttää jo nyt Naton puolustuspoliittiset ja sotilaalliset jäsenkriteerit. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta pantaisiin toimeen asteittain jäsenyyden astuttua voimaan.

Arvoisa puhemies! Jotta Nato-jäsenyyden ydin, yhteiset turvatakuut, toteutuvat, Suomen tulee osallistua Pohjois-Euroopan puolustusjärjestelyihin sekä Naton yhteiseen puolustus suunnitteluun. Suomella tulee olla kyky osoittaa Puolustusvoimien joukkoja toisen Naton jäsenvaltion avuksi ja kyky vastaanottaa toisten Naton jäsenvaltioiden joukkoja Suomeen. On tärkeää korostaa, että kaikissa kansainvälisen avun antamiseen tai vastaanottamiseen liittyvässä toiminnassa tehdään aina erikseen päätökset Suomen lainsäädännön mukaisessa järjestyksessä. Suomen tärkeimpiä tehtäviä Natossa on huolehtia omasta puolustuksestaan. Naton päätöksenteko perustuu yksimielisyyteen.

Selonteossa kuvatulla tavalla Suomen jäsenyys Natossa ei merkitsisi perustuslain mukaisen maanpuolustusvelvollisuuden laajentamista koskemaan koko liittokunnan alueen yhteistä puolustusta. Suomen lainsäädäntö rakentuu pääosin kansallisen puolustuksen ajatukselle, mutta lainsäädäntöä on viime aikoina kehitetty siten, että se tukee kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista sekä muuta kansainvälistä yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Suomella on vahva turvallisuus- ja puolustusyhteistyö Ruotsin, Yhdysvaltojen, Ison-Britannian ja monen muun Euroopan turvallisuudelle keskeisen kumppanin kanssa. Teemme yhteistyötä niin kahdenvälisesti kuin monenvälisesti. Tätä linjaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

olemme seuranneet Venäjän vallattua laittomasti Ukrainalle kuuluvan Krimin. Suomen Nato-kumppanuutta on syvennetty hyvin läheiseksi. Myös Ruotsi on noudattanut vastaavaa linjaa. Turvallisuus- ja puolustusyhteistyöhön ei missään muodossaan kuitenkaan liity turvallisuustakeita, todellista ennaltaehkäisevää vaikutusta, saati muita yhteisen puolustuksen keskeisiä tekijöitä.

Ruotsi on läheisin kumppanimme. On meidän etumme, että Suomi ja Ruotsi tekevät turvallisuusratkaisunsa yhtä aikaa ja hyvässä yhteisymmärryksessä keskenään. Ruotsi on tänään saattamassa loppuun päätöksentekonsa voidakseen hakea jäsenyyttä Natossa mahdollisesti jo lähipäivinä. Haluan valtioneuvoston puolesta ilmaista kiitokseni Ruotsille siitä läheisestä yhteistyöstä, jota olemme koko kuluvaan kevään tehneet.

Arvoisa puhemies! Olemme käyneet Suomessa kevään ajan laaja-alaista keskustelua turvallisuuspoliittisista valinnoistamme niin täällä eduskunnassa, hallituksessa, puolueissa kuin yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Uskon, että puhun monien puolesta, kun sanon, että yhdessä jaettu tehtävämme on kaikissa tilanteissa turvata Suomen itsenäisyys, Suomen koskemattomuus ja suomalaisten mahdollisuus elää elämänsä turvallisesti ja rauhassa. [Ben Zyskowitz: Hyvin sanottu!]

Suomen ulkopoliittikan kulmakivinä on sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen, ihmisoi-
keuksien ja rauhan edistäminen. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä jäsenyys Natossa vahvistaisi Suomen mahdollisuuksia toimia näiden tavoitteiden puolesta sekä Suomen kansainvälistä asemaa. Liittymällä Natoon Suomi ennen kaikkea vahvistaisi omaa turvallisuuttaan. [Kokoomuksen ryhmästä: Erinomainen puheenvuoro — Timo Heinonen: Teette historiaa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari, Mika.

10.10 Mika Kari sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n eduskuntaryhmä antaa vahvan tukensa Suomen jäsenyydelle Pohjois-Atlantin liitossa. Suomi on läpi menneiden vuosikymmenten vahvistanut omaa puolustustaan ja rakentanut puolustuskumppanuuksia liittouman ulkopuolella. Olemme viisaasti pitäneet kiinni mahdollisuudesta liittyä Natoon, jos turvallisuusympäristömme merkittävästi muuttuu ja jos jäsenyyden tuoma turva nähdään liittoutumattomuutta vahvemmaksi.

Arvoisa puhemies! Sen aika koitti helmikuussa Venäjän aloitettua laajamittaisen sodan Ukrainaa vastaan vastoin kansainvälistä oikeutta ja Venäjän itsensä allekirjoittamia sopimuksia. Suomi hakee Natosta turvaa siltä arvaamattomuudelta ja epävakaudelta, jota naapurimaamme nyt edustaa. Tähän olemme päätyneet kevään aikana valtiojohtomme luot-
saamana. Presidentin, pääministerin ja hallituksen osoittama johtajuus ansaitsee täyden arvostuksen.

Arvoisa puhemies! Me emme halua tulla kenenkään painostamiksi tai elää epävarmuudessa. Suomalaisten ja Suomen turvallisuus on meille arvokkain asia, jonka vuoksi olemme valmiita suuriin päätöksiin. Jäsenyytemme Natossa ei ole ketään vastaan, vaan suomalaisten turvallisuuden puolesta. Kunnioitamme myös historian oppeja: rauha rakennetaan, sitä ei voiteta. Suomi tulee jatkossakin toimimaan kokoaan suurempana diplomatian ja yhteistyön toimijana.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Atlantin liiton tunnuksessa kompassineulat kuvastavat pyrkimystä rauhaan, sen ympärä yhtenäisyyttä ja sininen väri Atlanttia. Suomen ja omaa Nato-prosessia samaan aikaan käyvän Ruotsin liittyminen vahvistaisi Itämeren väriä tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kartalla. Pohjoismaiden rintama Natossa lisäisi merkittävästi Pohjois-Euroopan vakautta sekä vahvistaisi Naton puolustusta koko sen alueella. Suomen ja Ruotsin jäsenyys toisi kaikki Pohjoismaat Naton yhteisen puolustuksen alle, sen suunnittelijoiksi sekä kehittäjiksi. Ristilippujen yhteistyö luo myös mahdollisuuden edistää pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan mukaista arvopohjaa Naton sisällä.

Arvoisa herra puhemies! Maanpuolustus on kansallisen puolustuksemme kulmakivi. Sen merkitys ei katoa. Eduskunnan vahva sitoutuminen yleiseen asevelvollisuuteen on välttämättömyys myös jatkossa. Emme tule ulkoistamaan kansallista puolustusta. Tärkeää on, että ratkaisut muuttuneessa turvallisuustilanteessa tehdään harkitusti, avoimesti ja erilaisia mielipiteitä kunnioittaen. Näin säilytämme tulevaisuudessakin arvokkaan kansallisen eheytemme. [Oikealta: Oikein!]

Vaikka elämme nyt epävarmuuksien keskellä, voimme iloita kuitenkin siitä, että olemme tänä historiallisena hetkenä osoittaneet laajasti pyrkimyksen saavuttaa yhteinen linja maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Suomalainen parlamentaarinen perinne nojaa yhteisymmärryksen rakentamiseen. Sitä teemme tässä salissa tänäänkin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

10.15 Riikka Purra ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisten suuri enemmistö on vuosikymmenten ajan suhtautunut Nato-jäsenyyteen skeptisesti, eikä näin ollen politiikoillakaan ole ollut suurempaa hinkua edistää asiaa. Nato-jäsenyyttä ei nähty tarpeelliseksi ja ajateltiin — naiivisti tai ei — että mahdollisimman neutraali ja tasapainoileva asema pitää Suomen välit Venäjään riittävän seesteisinä. Ja onhan linja ollut tosiaan toimiva, kun olemme vuosikymmenet saaneet elää rauhassa.

Suomi ei kuitenkaan ole ainakaan 30 vuoteen ollut puolueeton. Olemme osa länttä niin puolustuspoliittisesti kuin demokratianakin. Suomi on harjoitellut Naton kanssa jo pitkään ja on täysin yhteensopiva sen järjestelmien kanssa, ja olemme tehneet isäntämaasopimuksen. Vain täysjäsenyyden turvatakuut puuttuvat. Suomi on myös Venäjän silmissä jo sotilaallisesti liittoutunut.

Arvoisa puhemies! Selonteossa todetaan, että Suomen turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut merkittävä muutos. Naapurissamme on ollut jo pidemmän aikaa sama arvaamaton uhka, mutta nyt vain naamiot on riisuttu, kuten tasavallan presidentti totesi. Näemme sen kylmän ja arvaamattoman todellisuuden, jonka kanssa meidän on eletävä ja jonka pohjalta meidän on tehtävä turvallisuusratkaisuja. Kun tilanteet muuttuvat ja uusia tai piilossa olleita tosiasioita paljastuu, on viisautta, että ihminen kykenee tarkastelemaan kantojaan uudelleen. Kansan ja päättäjien mielipide on muuttunut Nato-jäsenyyttä puoltavaksi historiallisen nopeasti ja selvästi. Päättäjät ovat uskaltaneet muuttaa mielipidettään tosiasioiden ja kansan vahvan tahtotilan myötä. Kyse ei ole takinkääntämisestä vaan tarpeellisesta ja välttämättömästä kyvystä reagoida todellisuuden muuttumiseen. Ensin muutui kansan mielipide, sitten valtiojohdon.

Arvoisa puhemies! Mikä elämässämme tulee muuttumaan jäsenyyden myötä? Tuskin paljon mikään. Suomen puolustus perustuu jatkossakin yleiseen asevelvollisuuteen, laajaan reserviin ja lujaan maanpuolustustahtoon. Nämä asiat muodostavat yhdessä modernin, valikoimaltaan laajan kaluston ja kiitettävätaimisen koulutuksen kanssa erittäin iskukykyiset puolustusvoimat. Puolustusvoimien tärkein tehtävä on jatkossakin koko Suomen sotilaallisen koskemattomuuden turvaaminen. Myös Nato näkee asian niin: me hoidamme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

oman tonttimme. Ja se ei Venäjän vieressä ole aivan pieni. Toisin sanoen myös liittokunnan asema vahvistuu Suomen — ja Ruotsin — jäsenyyden myötä selvästi. Pitkän aikavälin vakaushaarojen pohjoisessa, Itämerellä ja arktisilla alueilla, lisääntyy.

Nato-jäsenyyden suorat taloudelliset vaikutukset Suomelle ovat joitakin kymmeniä miljoonia euroja vuodessa. Suomen valtiontalouden kannalta tämä on pieni summa, ja saamme sillä kollektiivisen Nato-maiden puolustuksen taaksemme. Suomen puolustusmenot ovat jo nyt Naton suosittelemat kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta, eikä Suomella olisi varaa tästä osuudesta tinkiä, vaikka olisimme päättäneet jäädä Naton ulkopuolelle. Perussuomalaiset on turvallisuuspuolue, joka korostaa isänmaan puolustuksen tärkeyttä kaikissa oloissa.

Suomen ja Venäjän välit eivät ole merkittävästi muuttumassa — ne muuttuivat jo helmikuussa. Venäjän silmissä Suomi on jo osa läntistä liittoumaa. Kaikkein pitää varautua ja valmistautua, mutta on myös mahdollista, että tulevat kuukaudet eivät tuo mukanaan mitään ihmeellistä. Venäjä tietenkin vastustaa Naton laajentumista Suomeen tai mihin tahansa, mutta sen motiivi on suurvaltapoliittinen: kun pieni maa liittyy Natoon, Venäjän vaikutusmahdollisuudet kyseiseen maahan heikkenevät.

Arvoisa puhemies! On vielä huomautettava, että Suomen rajaturvallisuuden takaamiseen tarvitaan resursseja ja oikeanlaista lainsäädäntöä myös Naton jäsenenä. Tämä kerrotaan myös selonteossa.

Kokonaisturvallisuuden ylläpitäminen edellyttää sekä ulkoisesta että sisäisestä turvallisuudesta huolehtimista, eikä näiden erottaminen toisistaan aina ole mahdollista eikä edes tarpeen. Sisäisen turvallisuuden vahvistaminen ja viranomaisten toimivallasta ja resursseista huolehtiminen itsessään helpottavat myös ulkoisiin uhkiin vastaamista. Mikään ei ole Suomelle tärkeämpää kuin kansalaisten turvallisuus.

Arvoisa puhemies! Haluamme kiittää valtionjohtoa ja koko eduskuntaa yhteistyöstä, jota olemme nopeassa aikataulussa ja vaikeina aikoina tehneet Suomen puolustuksen vahvistamiseksi. Perussuomalaiset kannattavat Suomen Nato-jäsenyyttä — kalliin isänmaamme suojaksi, ei ketään uhkaamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo.

10.20 Petteri Orpo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän häikäilemättömän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan toi suomalaiset yhteen. Suomalaiset tekivät johtopäätökset nopeasti. Me haluamme elää rauhassa omassa kotimaassamme. Me haluamme Natoon.

Ulkopoliittisten valintojen on pohjauduttava realismiin. Venäjä on tehnyt selväksi, että se voi hyökätä rauhanomaisen, sitä uhkaamattoman rajanaapurinsa kimppuun. Uhka ei ole häviämässä lähitulevaisuudessa. Merkkejä luottamuksen palautumisesta Venäjään ei ole.

Nato-jäsenyys maksimoi Suomen ja suomalaisten turvallisuuden. Meillä on oma vahva puolustus, jota me vahvistamme entisestään. Mutta meillä on nyt myös takanamme koko liittokunnan voima. Muut vaihtoehdot eivät tarjoa tarvittua turvaa äkillisten ja odottamattomien muutosten varalle.

Kokoomus on edistänyt Nato-yhteistyötä määrätietoisesti. Kannatimme Suomen liittymistä Natoon jo hyvän sään aikana. Tämän vuoden helmikuussa taivas Ukrainan ja Euroopan yllä synkeni. Hyvä sää oli ohi. Silloin kuitenkin ei ole aika pistää päätä pensaaseen, vaan kohdata totuus. Kuten presidentti Niinistö sanoi Venäjän hyökättyä: naamiot on nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

riisuttu. Olemme halunneet uskoa taloussiteiden muokkaavan naapurin ajattelua. Paikoin olemme olleet liian sinisilmäisiä Venäjän tarkoituserien suhteen. Vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion arvot korostuvat, kun näemme itänaapurin menevän täysin eri suuntaan.

Suomen suunta on selvä. Meidän suuntamme on ollut ja tulee tästä eteenpäinkin olemaan aina kohti länttä. Seuraava askel on jäsenyys puolustusliitto Natossa.

Suomen ankkuroituminen osaksi läntisten demokratioiden puolustusliittoa on elintärkeää. Kyse on sotien ennaltaehkäisystä ja oikeudesta puolustautua. Päätös hakeutua Naton jäseneksi on teko rauhan edistämiseksi. Se ei ole hyökkäys ketään vastaan. Vuosia kestänyt ja jatkuvasti kehittynyt kumppanuus Naton kanssa takaa, että olemme erittäin sopiva Naton täysjäseneksi — sellaiseksi meidän kaltaisen pienen maan Venäjän naapurissa pitää tullakin. Meidän tulee sitoutua Natoon täysin ja ottaa se turva, minkä tarvitsemme.

Täysjäsenyyden ohella on tärkeää jatkaa Suomen ja Ruotsin, kaikkien Pohjois-Euroopan maiden sekä Suomen laajan kahden- ja monenvälisen yhteistyön syventämistä. Jäsenyys Natossa antaa Suomelle mahdollisuuden edistää kansainvälistä turvallisuutta ja rauhaa. Nato-jäsenyys ei ole Helsingin hengen loppu. Päinvastoin äänemme Venäjän kanssa tasavertaistuu. On myös selvää, että jäsenyys Natossa ei sanele sen jäsenten ulkopoliittikkaa. Naton jäsenvaltioilla säilyy kansallinen täysi itsemääräämisoikeus.

Suomalaiset ovat varautuneita meihin kohdistuvaan vaikuttamiseen. Meidän maanpuolustuksemme on kunnossa, kansakuntamme on yhtenäinen ja monet demokraattiset kumppanimaat ovat tukenamme, Yhdysvallat ja Britannia kärjessä. Olemme vakaa, sisukas demokratia ja tiedämme pärjäävämmme — kaikissa olosuhteissa. Me emme tönimisestä kaadu.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää suomalaisia tämän historiallisen päätöksen mahdollistamisesta ja valtiojohtoa hyvästä toiminnasta muuttuneessa tilanteessa. Tässä historiallisessa kansallisen turvallisuuden ratkaisussa ei ole hallitusta tai oppositiota, vaan tämä on tehty kansakuntana yhdessä. Emme jämähdä emmekä lamaannu, vaan otamme kohtalomme omiin käsiimme ja muovaamme kansakuntana oman valoisan tulevaisuutemme. Tämä on viesti suomalaisilta maailmalle.

Värderade talman! Detta är en historisk dag. Samlingspartiet stöder starkt att Finland ansöker om medlemskap i Nato.

Velvollisuutemme tässä salissa on varmistaa nyt ja vastedes, että aikoinaan kovimmalla mahdollisella hinnalla maksettu vapaus kantaa. Kokoomuksen edustakuntaryhmä tukee Suomen valtiojohtoa neuvottelujen aloittamisessa viipymättä. Kokoomus antaa työlle täyden tukensa.

Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin tunnetaan sanoneen talvisodan opetuksena: ”ei enää koskaan yksin”. Nyt on meidän sukupolvemme vuoro vastata hänelle: herra kenraali, emme ole enää koskaan yksin!

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pylväs.

10.25 Juha Pylväs kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö muuttui perusteellisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tapahtumat käynnistivät Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan uudelleenarvioinnin. On tärkeää, että Suomen ratkaisusta on käyty laajaa yhteiskunnallista keskustelua. Se on demokratiaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Keskustan eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa valtiojohdon toiminnalle muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Suomen turvallisuuden kannalta keskeistä työtä on tehty päätäväisesti mutta viivyttämättä. Suomen ja suomalaisten turvallinen tulevaisuus pitää varmistaa kaikissa olosuhteissa. Suuntamme on selvä: Suomi tarvitsee kansallisen vahvan puolustuskyvyn ja kansainvälisen puolustusyhteistyön lisäksi pitävät turvatakuut. Siksi keskustan eduskuntaryhmä kannattaa yksimielisesti Suomen Nato-jäsenyyden hakemista. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!] Suomen Nato-jäsenyys on askel Suomen, Pohjolan ja laajemmin Pohjois-Euroopan turvallisuuden ja vakauden vahvistamiseksi. [Ben Zyskowicz: Hyvin sanottu!]

Suomi on toiminut lähes 30 vuoden ajan Naton kumppanimaana, jona aikana Suomesta on tullut Naton läheisin kumppani yhdessä Ruotsin kanssa. Suomi ja Ruotsi jakavat liittokunnan kanssa yhteisen arvopohjan demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion puolustajina. Jäsenyys on luonteva jatko Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälle linjalle, jolla olemme hakenneet maaillemme kansallista liikkumatilaa ja turvanneet kansainvälisen asemanne. Kaikkien Pohjoismaiden kuuluminen puolustusliitto Natoon poistaa esteitä pohjoismaiselta puolustusyhteistyöltä ja parantaa Pohjolan puolustusta.

Suomen Nato-jäsenyys ei ole suunnattu ketään vastaan. Teemme ratkaisumme Suomen puolesta. Jäsenyys vahvistaa rauhan, vakauden ja turvallisuuden jatkumista Suomessa ja lähialueillamme. Tavoitteena on varmistaa, ettei Suomi joudu sotilaalliseen konfliktiin muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Puolustuksellisella liittoutumisella saadaan aikaan suurin mahdollinen pidäkevaikutus.

Arvoisa puhemies! Suomi liittyy liittokunnan jäseneksi täysin oikeuksin ja velvollisuuksin. Jäsenyyden tarkoituksena on Suomen turvallisuuden maksimointi, eikä siksi jäsenyyden hakemisessa aseteta rajoittavia reunaehtoja. Suomen tärkein panos Nato-maana on kyky puolustaa omaa aluettaan. Suomen puolustuksen perustana pysyy vahva kansallinen puolustuskyky, jonka jokaisen puolustushaaran kehittämistä jatketaan edelleen määrätietoisesti. Vahva maanpuolustustahto, yleinen asevelvollisuus, koulutettu ja harjoitettu reservi, koko maan puolustamisen periaate, vapaaehtoinen maanpuolustustyö ja kokonaisturvallisuuden toimintamalli muodostavat puolustuksemme kivijalan myös tulevaisuudessa. [Vasemmalta: Oikein!] Suomalaisten maanpuolustustahto ja koko maan puolustamisen periaate rakentuvat sille, että pidämme Suomen kauttaaltaan asuttuna ja elinvoimaisena.

Kansainvälisen puolustusyhteistyön merkitys säilyy myös Nato-jäsenyyden oloissa. Suomen puolustuspoliittisina kumppaneina Ruotsin ja Yhdysvaltain merkitys on keskeinen. Ison-Britannian vetämä JEF-yhteistyö on operatiivisin yhteistyön muoto.

Turvallisuus ja talous kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Vakaa turvallisuusympäristö on edellytys talouden vakaudelle, kasvulle ja investoinneille.

Arvoisa puhemies! Olemme nopeassa tahdissa mutta perusteellisen käsittelyn myötä päätyneet historialliseen ratkaisuun, joka varmistaa turvallisuutemme pitkälle tulevaisuuteen. Suomen, suomalaisten ja ennen muuta tämän päivän lasten ja nuorten turvallinen tulevaisuus on meidän yhteinen vastuamme.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu.

10.30 **Inka Hopsu vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän rauhan aikaa eläneiden perusturvallisuus on järkkynyt. Vaikka isovanhempiemme sotamuistot ovat meille tuttuja, vaikka näimme Venäjän ihmisoikeusloukkaukset omia kansalaisiaan koh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

taan ja seurasimme aiempia toimia Georgiassa, Krimillä, Itä-Ukrainassa, ehdimme silti uskoa vapaampaan Eurooppaan. Elämme tapahtumia, joita emme olisi kukaan halunneet nähdä. Venäjän täysimääräinen hyökkäys suvereenia valtiota, Ukrainaa kohtaan ja koko maan olemassaolon oikeutuksen kiistäminen romutti loputkin luottamuksestamme Venäjään.

Aiempi pyrkimyksemme taata turvallisuutemme tiivistyvällä yhteistyöllä, halumme nähdä demokratian ja oikeusvaltion kehittyvän Venäjällä ja tavoitteemme säilyttää rauha Euroopassa eivät ole onnistuneet. Venäjä on toimillaan kääntänyt sille mahdollisuudelle selkensä. Selonteot turvallisuustilanteen muutoksen ja Suomen turvallisuuden parhaiten varmistamien toimien arvioimiseksi olivat tarpeen. Kiitos presidentille ja hallitukselle ripeästä toiminnasta ja suomalaisille selvän tahtotilan osoittamisesta. Demokratiassa kansaa kuullaan ja jokaisella on mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä.

Tarve Suomen turvallisuuden ja puolustuksen vahvistamiselle ja tuen hakemiselle on käynyt entistä selvemmäksi Venäjän tuotua etupiirijattelunsa julki. Myös Nato-maiden aiempaa selkeämmät rajaukset tuen ilmaisussa Ukrainalle tekivät näkyväksi Natoon kuulumattomien maiden turvattomamman aseman. Nato-jäsenyys on selvästi tehokkain pidäke hyökkäystä harkitsevalle maalle. Tällaista pidäkettä ei ole mistään muualta saatavissa. Vihreä eduskuntaryhmä kannattaa Suomen Nato-jäsenyyden hakemista. Natoon haetaan ja liittää täysimääräisin oikeuksin ja velvollisuuksin.

Suomella on jo laaja kumppanuus Naton kanssa, josta käsin jäsenyyttä on hyvä valmistella. Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys on oman turvallisuutemme ja koko Itämeren alueen ja Euroopan vakauden ja rauhan vahvistamista. Se ei ole ketään vastaan. Naton jäsenenä voimme kehittää yhteistä puolustusta Pohjoismaiden lisäksi myös muiden tärkeiden kumppaneidemme kuten Iso-Britannian, Yhdysvaltojen, Ranskan, Saksan ja balttien kanssa. Me saamme puolustukseemme apua ja olemme valmiita auttamaan liittoumamaita artikla 5:n mukaisesti. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa koko liittokuntaa.

Arvoisa puhemies! Suomi on valinnut poliittisen liittoutumisen ja läntisen arvoyhteisön jo paljon aiemmin, ennen Nato-päätöstä. Euroopan unioni on myös turvallisuusyhteisö, jonka puolustuskyvyn vahvistaminen on järkevää Naton rinnalla ja sitä tukien. Meillä Euroopassa olisi hyvä olla valmius vastata Euroopan turvallisuudesta ja sitä roolia Natossa vahvistaa. Kansallisen puolustuksen ylläpidosta emme myöskään voi höllätä.

I och med att hela den nordiska familjen blir medlemmar i Nato kunde vår gemensamma nordiska identitet i Nato utgöras av vår gemensamma nordiska värdegrund och våra samhällssystem, som utöver säkerställandet av fred i Norden utgör en bas för vår utrikes- och säkerhetspolitik. Nedrustning, förebyggande av konflikter, arbete för jämställdhet, kampen mot klimatförändringen kräver även aktiva åtgärder. Dessa bör även synas i politiken som utövas inom Nato.

Arvoisa puhemies! Suomen tulee omassa ulkopoliitikassaan jatkaa rauhanvälitystä, vakautta, ihmisoikeuksia ja demokratiaa vahvistavaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, pyrkiä kehittämään monenkeskistä päätöksentekoa niin YK:ssa kuin Etyjissä. On selvää, että Venäjä on vastustanut uusien Nato-jäsenmaiden liittymistä. Venäjä pitää myös Suomen jäsenyyttä virheenä. Jos vaikutusyrityksiä nähdään, olemme varautuneet, olemme yhtenäisiä, emmekä ole yksin. Suomi ei ole uhka kenellekään nyt eikä tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Suuri Venäjä säilyy naapurinamme. Me haluamme toimivat suhteet naapuriin myös Nato-maana. Katse on luotava tulevaisuuteen. Sotarikokset Ukrainassa on tuomittava. Ukrainaan on saatava rauha, joka turvaa maan suvereniteetin. Venäjällä ihmisoikeuksien tulee toteutua, kansalaisyhteiskunnan vahvistua. Keskinäisriippuvaisessa maailmassa Venäjä tarvitaan yhteiseen pöytään ratkaisemaan ilmastokriisi, luontokato ja nälänhätä.

Arvoisa puhemies! Olemme tilanteessa, jossa viisaasti ylläpitämämme Nato-optio on luonnollinen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

10.36 Jussi Saramo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän bruttaali ja yksipuolinen hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta. Ajankohdaissovellyksen asiantuntijakuulemisissa vahvistui näkemyksemme siitä, että Nato-jäsenyys ei silti ole vastaus Ukrainan sotaan ja Suomen lähivuosien turvallisuuteen vaan enemmänkin mahdollisiin kauempana oleviin skenaarioihin Venäjän uhasta.

Lähiäkojen turvallisuushamme liittyvät pikemminkin liittoutumiseen kuin liittoutumattomuuteen. On analysoitu sekä niin sanottua harmaata aikaa Naton jäsenyyssuostuoinnin odotustilassa että Ukrainan sodan eskalaatoriskiä Naton ja Venäjän välillä.

Naton jäsenenä rajastamme tulee tietysti pysyvästikin jännitteinen ja maaperästämme Venäjän silmissä kuvitteellisen suursodan ensi-iskujen ja etulinjan kohde. Selonteon mukaan olisimme silloin kuitenkin erityisesti Yhdysvaltain ydinasesuojassa. Ydinsotaa uskon jokaisen haluavan jatkossakin välttää viimeiseen asti.

Vaikka julkisessa keskustelussa ymmärrettävästi haetaan helppoja ratkaisuja ja turvallisuudentunnetta, ei riskitöntä ratkaisua ole. Siksin on tärkeää, että eduskunta on käsitellyt päätöstä asianmukaisesti, vaikka vaatimuksia oli siitäkin, että jäsenhakemus olisi jätetty hätäisesti ennen tietoa Ruotsin ja Nato-maiden kannoista ja Venäjän sotilaallisten kyvykkyyksien analysointia uusimpiin Ukrainasta saatuihin tietoihin perustuen.

Erityisesti siksi, että vielä alkuvuodesta ajateltiin jäsenyyden edellyttävän kansanäänestystä ja valtionjohto on korostanut eduskunnan vastuuta päätöksen seurauksista, olisi turvallisuutemme kannalta kestävätilanne, jos tulevaisuudessa kyseenalaistettaisiin päätöksen hyväksyttävyyden eduskunnan hätäilyn vuoksi.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton rooli Nato-keskustelussa on ollut tuoda varsin yksipuoliseen keskusteluun rakentavia mutta kriittisiä huomioita. Emme ole sitä tehneet pelottelaksemme. Päinvastoin on tärkeää rauhoitella pelkoja Ukrainassa nähtävän valloitusodan tyyppisestä hyökkäyksestä Suomeen. Sitä ei ole näköpiirissä jo ihan siksi, että Venäjän armeija on odotettua heikompi ja kiinni Ukrainan sodassa ja sen seurauksissa vielä pitkään. Venäjän ongelmat eivät rajoitu Ukrainaan, eikä se halua ongelmia Suomen rajalle, joka on sille ollut tähän asti ongelmattomin.

Arviot tulevaisuudesta vaihtelevat, ja on hyviä perusteita äänestää sekä Naton puolesta että sitä vastaan. Vasemmistoliiton ryhmässä on sekä liittoutumisen puolesta että sitä vastaan äänestäviä edustajia oman kokonaispunnintansa lopputuloksena. Kaikille meille tärkeintä on turvallisuudesta huolehtiminen.

Maailma ja kriittisyys eivät kuitenkaan pääty äänestykseen Suomen Nato-jäsenyydestä. On tärkeää käydä keskustelua siitä, millainen jäsen haluamme olla. Miten luomme yhteisen pohjoismaisen ydinasettoman puolustuksen, joka jo rakenteellisesti maksimoi oman turvamme muttei uhkaa ketään? Kaikki muut Pohjoismaat ovat ilmoittaneet, että heidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

alueelleen ei sallita ydinaseita tai Naton tukikohtia. Myös Suomen tulee omaksua tällainen kokonaisvaltainen asenne.

On tärkeää, että Naton jäsenyyttä nyt perustellaan ainoastaan oman turvallisuutemme maksimoinnilla. Se on viesti niin suomalaisille, Venäjälle kuin muille Nato-maille. Emme uhkaa ketään, emmekä liittoutumisella halua osallistua suurvaltojen valtapoliittikan pelinappuloiksi. Emme teeskentele, että Nato olisi arvoyhteisö — sen kahden suurimman armeijan toimia esimerkiksi Lähi-idässä ei monikaan hyväksy.

Vaikka olemme nyt liittymässä Natoon, on hyvä todeta tosiasiana, että rajojamme puolustaa jatkossakin oma armeijamme. Historia opettaa, että kaukaa annetut turvatakuut lopulta murtuvat. Tästä kuvaava esimerkki on turvatakuut kyseenalaistanut Yhdysvaltain edellinen ja mahdollinen tuleva presidentti Trump.

Niin Venäjä kuin Ruotsi tulevat jatkossakin olemaan naapurissamme. Ruotsilla ja Suomella on aina yhteinen intressi. Kun Suomen puolustusta halutaan vahvistaa, on kaikissa tilanteissa tärkeintä turvata selustan täysi tuki niin poliittisista kuin sotilasteknisistäkin syistä.

Sama tiedostetaan Ruotsissa. Ruotsin puolustus- ja pääministerit perustelivat Ruotsin jäsenyyttä Suomen jäsenyydellä. Itse koen, että yhteinen puolustusliitto Ruotsin kanssa yhdistettynä historiallisen nopeasti sotilaallisesti vahvistuvien EU-maiden avunantovelvoitteeseen olisi ollut kestävin ratkaisu. Se ei kuitenkaan enää ole vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että Suomi Naton jäsenenä jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisun edistäjänä maailmalla.

Suurin pidäkevaikutus on paitsi määrällisesti ja laadullisesti vahvassa puolustuksessamme myös vahvassa puolustustahdossa. Tärkeintä on varmistaa, että jokainen täällä asuva pitää maamme puolustamisen arvoisena.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

10.42 **Anders Adlercreutz r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Suomen tulee aina optimoida turvallisuutensa. Meidän on tehtävä päätöksiä, jotka takaa-vat sen, että voimme myös jatkossa ylpeinä kertoa asuvamme maailman onnellisimmassa ja turvallisimmassa maassa.

Korkeatasoinen ja demokraattinen koulutuksemme on antanut meille edellytykset tehdä yhtenä rintamana vaikeitakin valintoja. Olemme eläneet toisiamme ja naapurimaitamme kunnioittaen ja rauhaan pyrkien. Onnen ainekset ovat olleet yksinkertaiset, mutta niistä ei ole tingitty.

Arvoisa puhemies! Venäjän brutaali ja tuomittava hyökkäys Ukraina on johtanut siihen, että merkittävä enemmistö kansastamme haluaa nähdä Suomen tulevaisuudessa Naton jäsenenä. Sodan myötä turvallisuuspoliittinen tilanteemme on muuttunut. RKP ja ruotsalainen eduskuntaryhmä tukevat päätöstä hakea jäsenyyttä Pohjois-Atlantin puolustusliitto Natossa. Haluamme varmistaa, että Suomi on jatkossakin menestystarina: tarina sisukkaasta ja oikeudenmukaisesta kansasta.

Ärade talman! Vi har en stark försvarsmakt. Vi har en stark försvarsvilja. Vi bibehöll värnplikten även då andra alternativ kunde ha varit lockande. Vi har varit förutseende. Trös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

keln för att anfalla Finland är redan i dag hög, men tröskeln kan göras ännu högre. Det är precis det som beslutet om en medlemsansökan handlar om, att vi optimerar vår säkerhet.

Det skydd som artikel 5 i Nordatlantiska fördraget innebär gör oss till en del av Natos gemensamma försvar. Fortfarande förlitar vi oss på en allmän värnplikt och en stark finländsk försvarsmakt, men i en eventuell kris står vi inte ensamma, utan hela försvarsalliansen står med oss. Därför ansöker vi nu om ett medlemskap.

Arvoisa puhemies! Rautaesiripun väistyttyä uskoimme uuteen maailmanjärjestykseen. Halusimme uskoa Venäjän tarkoitusperiin, halusimme kehittää suhdettamme. Tämä uusi maailmanjärjestys kesti hetken, mutta nyt se on kadonnut. On surullista ja selvää, että rautaesirippu jälleen laskeutuu jakamaan Eurooppaa kahtia. Toiselle puolelle esirippua jää demokraattisten valtioiden liitto, toiselle puolelle taantuva diktatuuri, jossa kokonaisen sukupolven — ehkä useammankin — tulevaisuus uhkaa lentää romukoppaan.

Haluamme uskoa, että jossain vaiheessa kasvaa uusi venäläisten päättäjien sukupolvi, joka sanoutuu irti parhaillaan Ukrainassa tehtävistä rikoksista ja joka on valmis aitoon ja rehelliseen vuoropuheluun naapurimaidensa kanssa. Aivan kuten me tarvitsemme luotettavaa Venäjää, myös Venäjä tarvitsee naapurimaitaan. Eristäytymisestä ei seuraa mitään hyvää. Suomi on hyvä naapuri eikä uhkaa ketään. Suomi Naton jäsenenä on sama Suomi kuin se on tälläkin hetkellä. Emme Nato-jäsenyydenkään myötä käännä selkäämme Venäjän kansalle, mutta toivomme myös, ettei Venäjän kansa käännä selkäänsä tulevaisuudelle. My nadejmsja, tšto Rossija ne povernjotsja spinoi k buduštšemu. Eta bezumnaja voina dolžna zakontšitsja.

Ärade talman! Vi nordiska länder är starka demokratier och rättsstater. Vi behövs i Nato. Ett Norden där alla länder är medlemmar av samma allians är mer livskraftigt, mer tryggt. Ett Natomedlemskap öppnar dörren för ett ännu tätare nordiskt samarbete. Finland ska söka samarbete bland länder som delar vår värdegrund. Det är så vi bygger en framtid med demokrati, en fungerande rättsstat och fred.

Arvoisa puhemies! Puolustus ei ole koskaan pelkästään sotilaallista maanpuolustusta. Siksi on erityisen tärkeää, että kriisin koittaessa yhteiskuntaa puolustetaan kokonaisuutena — että puolustamme oikeusvaltiota, kansainvälisiä sopimuksia, yhdenvertaisuutta, demokratiaa, ihmisoikeuksia. Ne eivät ole kaupan koskaan, eivät hyvinä aikoina, mutta eivät myöskään huonoina aikoina.

Ärade talman! För SFP är ett Natointräde inget dramatiskt. Vi har efterlyst en debatt om Nato sedan 90-talet. Det arbete som gjorts hittills möjliggör nu en snabb medlemsprocess. På försvarsministeriet har man gjort ett gediget arbete för att stärka vårt försvar — ofta pådrivet av en SFP-minister. Det arbetet visar sig i dag vara guld värt.

Ärade talman! SFP och svenska riksdagsgruppen ger sitt fulla stöd till republikens president och regeringen och stöder beslutet att Finland ansöker om medlemskap i Nato och att vi fortsätter vårt aktiva och målmedvetna arbete för demokrati och fred.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

10.47 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mannerheim kannusti suomalaisia päiväkäskyssään maaliskuussa 1940 seuraavasti: ”Meillä on historiallinen tehtävä, jonka me edelleen täytämme: länsimaisen sivistyksen suojaaminen, joka vuosisatoja on ollut meidän perintömme.” Sama tehtävä on tänä historiallisena päivänä ajankohtainen. Olemme todistaneet Euroopan sydämessä raakaa ja oikeudetonta hyökkäyssotaa, jonka uhreina eivät ole ainoastaan Ukrainan lapset, naiset ja miehet, vaan myös kansallisvaltioiden oikeus puolustaa rajojaan ja suojella omia kansalaisiaan. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeiset peruspilarit särkyivät tänä keväänä, ja turvallisuutemme on rakennettava nyt uudelle pohjalle.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa yksimielisesti Suomen hakeutumista puolustusliitto Naton jäseneksi.

Herr talman! Kristdemokraterna stöder starkt att Finland ansöker om medlemskap i Nato.

Maamme sotilaallinen suorituskyky ja johdonmukainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka tunnetaan, ja niihin luotetaan. Suomen asevoimat ovat hyvin koulutetut ja toimintakykyiset, pitkien rajojemme puolustamiseen tarvittava reservi on laaja ja kansalaisten maanpuolustustahto on tuoreiden mittausten mukaan Euroopan korkeimpia. Nato-jäsenyytemme tehostaisi puolustusliiton kokonaissuorituskykyä.

Suomi sijaitsee strategisesti tärkeällä alueella. Naton jäsenenä Suomella olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet osallistua euroatlanttiseen yhteistyöhön Pohjois-Euroopan turvallisuuden vahvistamiseksi. Samalla lisääntyy tiedustelutiedon vaihto ja yhteistyössä voimme kehittää kyberpuolustustamme ja valmiuksiamme vastata hybridihyökkäyksiin. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon tarkoittaisi yhtenäisen pohjoismaisen puolustusalueen muodostumista. Sotilaallisesti liittoutuneenakin on pyrittävä ylläpitämään niin toimivia suhteita Venäjään kuin mahdollista.

Tulevaisuudessakin suomalaiset ovat ensisijaisesti itse vastuussa omasta puolustuksestaan. Riittävistä resursseista materiaalihankintoihin, henkilökuntaan ja kertausharjoitusten järjestämiseen on huolehdittava. Kiirehdimme myös kaikkia kokonaisturvallisuutta parantavia toimenpiteitä, kuten ruoan, energian ja lääkkeiden huoltovarmuutta. Myös sisäisen turvallisuuden viranomaisten resurssit ja tarvittavat toimivaltuudet tulee nykyistä paremmin huomioida erityisesti hybridiuhkiiin liittyvässä varautumisessa. Venäjän hyökkäystoimet Ukrainassa tapahtuivat alkuvaiheessa ilman sotilaallisia tunnuksia. Tällaisissa tilanteissa vasteen antaa poliisi.

Kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeää on laaja kansallinen yhteisymmärrys, luottamus päätöksentekijöihin, viranomaisiin ja tiedonvälitykseen. Henkinen kestävyys ja toinen toisistamme välittäminen ovat nyt keskeisessä asemassa. Ilman kansallista eheyttä olemme voimattomia. Samalla kun olemme valppaina torjumaan hybridivaikuttamista, on tärkeää, että länsimaisten arvojemme mukaan kunnioitamme niiden sananvapautta, joilla on kriittisiä näkökohtia Nato-hankkeeseen. Vastakkainasettelujen syventäminen ei rakenna kansallista yhtenäisyyttä.

Kiitän Suomen ulkopoliittista johtoa määrätietoisista toimista turvallisuutemme vahvistamiseksi. Asiamme on yhteinen. Isänmaan turvallisuutta rakennetaan vuosikymmeniksi eteenpäin, eikä tässä ole jakoa hallitukseen ja oppositioon. Naton ensimmäinen komentaja, kenraali Eisenhower totesi, että Nato on historian ensimmäinen sotilaallinen liittouma, joka on perustettu rauhan aikana rauhaa säilyttämään ei ryhtymään sotaan. Samassa hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

gessä Suomen Natoon liittymisen päätavoite ei ole sotilaallinen lisätuki sodan oloihin vaan sodan syttymisen estäminen. 5 artiklan turvatakuiden tärkein merkitys on ennalta ehkäisevä suoja sotilaallisilta vihollisuuksilta. Natoyhteistyön ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa rauhan edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Historian suurissa käännekohdissa on tarvittu päättäväisyyttä ja rohkeutta toimissa mutta myös nöyryyttä tuntemattoman edessä. On tiedetty, että tehokaskin inhimillinen varautuminen on rajallista. ”Jos Herra ei kaupunkia vartioi, turhaan vartija valvoo.” Siksi tänäänkin tarvitsemme samaa suojaa, josta Mannerheim päiväkäskyssään muistutti: ”Jumala Suomea suojatkoon.”

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

10.53 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Isäni oli puolustamassa maatamme sodissa. Kun nyt olen mukana viemässä Suomea Naton jäseneksi, haluaisin kertoa edesmenneelle isälleni selkeän viestin. Isäni sukupolven naisten ja miesten uhraukset eivät menneet hukkaan. Suomi oli ja on maa, jota kannattaa puolustaa kaikin mahdollisin keinoin.

Isäni oli myös keskeisessä roolissa Edvin Laineen Tuntemattoman Sotilaan kuvaajana ja leikkaajana. Kirjailija Väinö Linnan tekstistä voi hakea tunnelmaa tähän hetkeen alikersantti Rokan sanoin: ”Kassoha sie. Tää asja on näi. Jos sie lähet juoksemaa, nii sie saat juossa Pohjalahel saakka. Kyl hää tulloo peräs, älä yhtää eppäile. Mut jos sie pysyt paikollais etkä lähe hitoilkaa, nii minkä hää tekköö? Et sie sovi hänen kansaa sammaa monttuu. Se on tään puolustussovan ratekia.”

Tässä hetkessä ja Nato-päätöksessä on kyse siitä, että Suomi ja suomalaiset saavat elää rauhassa nyt ja tulevaisuudessa. Suomalaisten ei pidä enää koskaan joutua kokemaan sellaisia julmuuksia, joita olemme joutuneet historiassa kokemaan. Maanpuolustustahto ja yleinen asevelvollisuus ovat Suomen puolustuksen kulmakiviä, joita ei millään rahalla voi ostaa.

Suomen turvallisuuden puolustamisen lähtökohtana jatkossakin on se, että pidämme omista asioistamme huolen mahdollisimman hyvin, kuten tähänkin asti. Jäsenyys puolustusliitto Natossa ja vielä tiivistyvä yhteistyö muiden Pohjoismaiden kanssa antaa tähän vielä tiukemman selkän. Kyse on siitä, että syntyy merkittävä ennalta ehkäisevä vaikutus. Kun kaikki menee uusiksi yhdessä yössä, meidän pitää olla aktiivisesti mukana rakentamassa uutta turvallisuusjärjestystä pohjoisessa Euroopassa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä salissa meidän pitää kunnioittaa sekä valtionjohdon, joka on tehnyt hyvää työtä, että kansan tahtoa viedä Suomi puolustusliitto Naton jäseneksi. Nyt kaikilta meiltä kaivataan yhtenäisyyttä ja kestävyyttä. Tämän vuoden aikana ulkoista painetta voi tulla monesta suunnasta. Pitää ymmärtää kaikissa tilanteissa, että nyt jos koskaan sisäinen yhtenäisyys on isänmaan etu.

Aivan eri asia on, että länsimaiseen demokratiaan kuuluvat sekä sananvapaus että avoin keskustelu, kun tehdään tärkeitä päätöksiä. Mutta kun päätös hakemisesta Naton jäseneksi on tehty, se on pulinat pois. Päätös on peruuttamaton.

Nato on tärkeä Suomelle, mutta niin ovat myös Suomi ja Ruotsi Natolle. Tässä vaiheessa on silti aivan liian aikaista lähteä sanelemaan ehtoja siitä ja tästä. Nyt kannattaa panna jaita hattuun. Kaikki yksityiskohdat selviävät kyllä aikanaan, ja Suomi löytää paikkansa niin Natossa kuin sen pohjoisessa puolustuksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Kun maailma menee uusiksi yhdessä yössä ja turvallisuuden pohja murtuu, voivat ajattelu ja mielipide mennä uusiksi. Minulla se tapahtui nopeasti. Aamulla 24. helmikuuta muutin mieleni, kun Venäjä oli aloittanut hyökkäyksen. Olin ollut siihenkin asti Nato-myönteinen miettien lähinnä ajoitusta.

Nyt puhutaan siitä, että suomalaiset saisivat jatkossakin elää rauhallisessa ja turvallisesa Suomessa. Suomen suojaaminen ei voi olla budjettikysymys, vaan kaiken perusta. Kyse on siitä, että Suomella ylipäättään on oma budjetti. Nato-jäsenyys on tärkeä myös talouden kannalta. Se vähentää maariskiä, turvaa matkailun tulevaisuutta ja luo uskoa investointeihin, kasvuun ja työpaikkoihin.

Jäsenyyden hakemista on arvioitu liikaa sodan ja sotimisen näkökulmasta. On hyvä muistaa, että Nato on puolustuksen liitto. Sen tarkoituksena on pitää jäsenmaansa sotien ulkopuolella. Nato-jäsenyys on paras tae Suomen turvaksi vuosikymmenien ajaksi.

Ratkaisut pitää tehdä järjen perusteella ja tunnustaa tilanteemme sellaiseksi kuin tilanne nyt on. Venäjällä on oma totuutensa, ja sen suhteen he toimivat valitettavan johdonmukaisesti.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Meidän pitää tehdä päätöksemme vain omista lähtökohdistamme. Meidän pitää toimia päättäväisesti, mutta myös oma asemamme ymmärtäen. Rahalla saa aseita ja palkka-armeijan. Mutta rahalla ei saa maanpuolustustahtoa, halua ylläpitää yleistä asevelvollisuutta eikä rahalla saa kansallista kriisinsietokykyä.

Natomedlemskapet är viktigt just nu. Vi är skyldiga det till min faders generation och de kommande generationerna.

10.59 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Haluan ensinnäkin kiittää eduskuntaa ja poliittisia puolueita hyvästä keskustelusta ja siitä hyvin huolellisesta tavasta, jolla eduskunta on käsitellyt aiemmin annettua ajankohtaisselontekoa turvallisuusympäristön muutoksesta. Työtä on tehty sillä ajatuksella, että nyt ollaan kansakunnan suurten kysymysten äärellä.

Eduskunnalle on ajankohtaisselonteossa ja kuulemisissa tarjottu paljon tietoa kannanmuodostusta varten, ja demokratia on toiminut. Kuulemisissa on herätetty myös kysymys, milloin käyttäisimme pitkään vaalimaamme Nato-optiota, jos emme nyt. Miten vakavaa kriisiä Euroopassa vielä odottaisimme?

Venäjä on vaatimuksillaan ja laajoilla sotilaallisilla toimillaan osoittanut, että se voi rikkoa naapurimaidensa suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Meidän on myöskin tehtävä havainto, että Euroopan turvallisuusarkkitehtuuri ei ole tässä toiminut. Pitkään vaalimamme Etyj-prosessi ei ole pystynyt estämään hyökkäyssotaa, ja vastuu tästä on Venäjän.

Vahva kansallinen puolustuskyky ja Nato-jäsenyys on yhdistelmä, joka luo meille uskottavan turvallisuusratkaisun. Kynnys sotilaalliseen voimankäyttöön lähialueillamme kasvaisi. On erittäin tärkeää, että kun kaikki Pohjoismaat tulevaisuudessa olisivat Naton jäseniä, se vahvistaisi myös koko Pohjolan alueen turvallisuutta.

Naton jäsenvaltiot säilyttävät kansallisen itsemääräämisoikeuden, ja Naton päätöksenteko perustuu yksimielisyyteen. Päätöksiä ei Natossa tehdä meidän ylitsemme.

Arvoisa puhemies! Ruotsi tekee päätöksiään Suomen kanssa nyt samassa aikataulussa. Tämä on aivan erinomainen asia. Meidät oli yhdessä Ruotsin kanssa kutsuttu lauantai-ilta-na tapaamaan Berliiniin Naton ulkoministereitä, ja Suomen ja Ruotsin jäsenyys sai erittäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

hyvän vastaanoton Nato-maiden keskuudessa. Oli jopa havaittavissa tiettyä kilpajuoksua, kuka pääsee ratifioimaan ensimmäisenä meidän jäsenyytemme. [Markus Mustajärvi: Turkki varmaan!] Meille on luvattu tai luvataan myöskin turvallisuusapua sinä aikana, jolloin emme vielä ole jäseniä. Tästä esimerkkinä on Ison-Britannian erittäin vahva julkilausuma Suomen tueksi.

Jos eduskunta uuden selonteon sisällön hyväksyy, prosessi jatkuu jo tällä viikolla ja jätämme jäsenyyshakemuksemme Natoon.

Sitten vielä varoituksen sana. Polulla voi tulla vastaan monenlaisia mutkia, kun jäsenyyttämme käsitellään 30:ssä Naton jäsenmaassa ja niiden parlamenteissa. Kehotan kaikkia rauhallisuuteen, maltillisuuteen tässä prosessissa. Yhdessä viemme tämänkin hankkeen maaliin. [Eduskunnasta: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kaikkonen.

11.01 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Päätöstä hakea Nato-jäsenyyttä on luonnehdittu historialliseksi. Sitä se varmasti onkin. Naton jäsenyydellä voimme maksimoida ennaltaehkäisevän kynnyksen käyttöä voimaa ja muita painostuskeinoja Suomea vastaan ja toisekseen maksimoimme itsellemme saatavan turvan, jos joskus joutuisimme aseellisen hyökkäyksen kohteeksi.

Hyvät kansanedustajat! Pohjatyö on nyt tehty, ja voimme tehdä ratkaisevat päätökset. Kevättalven aikana on käyty lukuisia keskusteluja eri Nato-maiden päättäjien kanssa. On tunnusteltu maaperää, haettu tukea, ystäviä, turvaakin, jotta edellytykset päätöksenteolle olisivat olemassa. Nyt ne ovat olemassa.

Olemme viime viikkoina käyneet tärkeitä ja historiallisiakin keskusteluja eduskunnan kanssa. Haluan kiittää lämpimästi kaikkia edustajakollegoita rakentavasta ja aktiivisesta yhteistyöstä, jossa Suomen turvallisuuden takaaminen on ollut kaikkien meidän ajatusten keskiössä.

Hakemuspäätöksen takana tuntuu olevan kansakuntamme enemmistön vahva tuki. Tämä on erittäin tärkeää. Suomalaiset ovat osoittaneet viileän rauhallisesti, että olemme kansakuntana valmiita ja halukkaita ottamaan tämän askeleen.

Arvoisa puhemies! Naton jäsenyydellä on erityisesti vaikutuksia juuri puolustushallinnolle. Meillä on paljon työtä edessämme. On tärkeä kuitenkin muistaa, että Naton jäsenyys ei tule vähentämään kansallisen puolustuskykymme merkitystä. Sen sijaan jäsenyys tulee entisestään vahvistamaan kykyämme ennaltaehkäistä ja tarvittaessa puolustautua aseellista hyökkäystä vastaan.

Nato-jäsenyyden myötä saamme Naton ja sen jäsenmaiden toteuttamat artikla 5:n mukaiset valtiosopimusperustaiset turvakuut. Naton 5 artiklassa liittoutuman jäsenet myös antavat toisilleen turvakuut, ja on tärkeää sisäistää, että turvakuut toimivat kahteen suuntaan. Tähän olemme valmiita sitoutumaan.

Tässä kansanvaltamme tärkeimmässä huoneessa on tärkeää painottaa yhtä Nato-jäsenyyteen liittyvää seikkaa. Natossa päätökset, mukaan lukien ne, jotka liittyvät jäsenyyden mukaisten puolustusvelvoitteitten toteuttamiseen, tehdään yksimielisesti. Suomi ei siis luovuta puolustukseensa liittyvää kansallista itsemääräämisoikeuttaan Natolle, vaan Suomi liittyy ratifiointiprosessin jälkeen jäseneksi organisaatioon, jossa päätökset tehdään konsensusperiaatteella. Tämän vuoksi en näe myöskään tarpeelliseksi asettaa jäsenyytem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

me toteuttamiselle poliittisia tai sotilaallisia rajoitteita tai reunaehdoja. Kansallinen itsemääräämisoikeutemme säilyy, ja Nato-jäsenyys on meille puolustuksellinen ratkaisu.

Arvoisa puhemies, hyvät edustajat! Natoon liittyvä puolustussitoumus lienee vahvin mahdollinen, jonka voimme kansakuntana tehdä ja saada. Turvatakuiden antaminen ja saaminen vievät Suomen uuteen aikakauteen puolustuksemme osalta. Puolustusministerinä olen tyytyväinen, että olemme tähän johtopäätökseen nyt laajassa yhteisymmärryksessä päätymässä.

Luotan horjumatta kykyymme toimia rakentavana, vastuuta kantavana, kyvykkäänä ja vakautta tuottavana valtiona myös uudessa roolissamme liittokunnan jäsenenä. [Petteri Orpo: Erinomaista!]

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt siirrytään minuutin vastauspuheenvuoroihin. Niitä on tullut niin paljon, että kaikki eivät tässä yhteydessä ehdi saamaan puheenvuoroa, vaikka taukoliikuntaa harjoitetaankin. [Naurua] — Edustaja Kari.

11.05 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ryhmäpuheenvuorossamme korostimme pohjoismaisen arvopohjan ja pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä osana mahdollista jäsenyyttämme Pohjois-Atlantin liitossa. Suomi on tehnyt Pohjoismaiden kumppaneiden, kuten Ruotsin ja Norjan, kanssa yhteistyötä jo vuosia. Meitä suomalaisia ja pohjoismaalaisia ihmisiä yhdistää arvopohjamme lisäksi myös pitkäaikainen työ rauhanvälityksen ja vakauden edistäjinä. Olemme toimineet rauhan rakentamiseksi maailman politiikan eri areenoilla jo vuosia ja vuosikymmeniä.

Arvoisa herra ulkoministeri! Miten näette, voitaisiinko Pohjoismaiden kesken lähteä rakentamaan myös Pohjois-Atlantin liitossa yhteistyöallianssia meille tärkeiden pohjoismaisten arvojemme pohjalta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mustajärvi.

11.06 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä lainattiin kenraali Ehrnroothin puhetta talvisodan jälkeen ”ei enää koskaan yksin”. Talvisodassa olimme yksin, jatkosodassa emme. Säilytimme itsenäisyyden, mutta hävisimme sodan. Oleellinen kysymys kuuluu: paraneeko Nato-jäsenyyden myötä Suomen kokonaisturvallisuus Naton eturintamamaana ja ydinasevaltojen välissä? [Oikealta: Kyllä!] Sotilaallinen voima voi lisääntyä, mutta turvallisuus heiketä. Ydinsodan jälkeen ruumiita ei laske enää kukaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

11.07 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisten on ollut helppo samaistua Ukrainan asemaan nimenomaan oman talvisodan kokemustemme myötä. Itse haluan korostaa sitä, että tämä kansallinen yhtenäisyys näin suurissa asioissa ja myös tässä salissa esiintyvä varsin suuri yksimielisyys ovat varmasti tärkeämpiä asioita kuin vielä edes ymmärrämme.

Naton tärkein tehtävä on tarjota pelote ja tämä pidäke sille, että Venäjä ei käyttäisi sotilaallista voimaa poliittisten tavoitteidensa jatkeena, ja nimenomaan tämän vuoksi Suomi sinne hakeutuu. Lisäksi tarvitsemme huolehtimista kokonaisturvallisuudesta, resilienssis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tä ja tästä kansalaisten erittäin korkeasta maanpuolustustahdosta. Näen, että tulevinakin vuosikymmeninä se onnistuu, kun huolehdimme siitä, että Suomi pysyy omana, Suomi pysyy tunnistettavana ja kaiken puolustamisen arvoisena. [Eduskunnasta: Valtiomiesmäistä puhetta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

11.08 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Suomi on munannut jo niin pahasti, että vaikka me emme hyväksyisikään valtioneuvoston ja presidentin ehdotusta Nato-hakemuksen jättämisestä, on meillä silti aikamoinen työ jo pelkän naapurisovun palauttamisessa itänaapurimme kanssa. Tarkoitin munauksilla presidentin, pääministerin, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan ja monen muun uhitteluja Venäjälle, eikä tilannetta helpota se, että olemme lähettäneet Washingtonin väelle aseita, joilla soditaan Ukrainassa venäjänkielisiä ukrainalaisia ja venäläisiä vastaan. Tämän Natopuliveivauksen hinta tulee olemaan järkyttävä, ja pian jokaisen suomalaisen elämään rajusti vaikuttava energia- ja ruokapula on sille vasta alkua.

Arvoisa puhemies! Suomen ei pidä jättää Nato-hakemusta. — Kiitos. [Oikealta: Valta kuuluu Kremlille!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo.

11.09 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä äskeistä puheenvuoroa lukuun ottamatta on huomioarvoista se, kuinka laajalla yksimielisyydellä tässä salissa tätä Nato-asiaa edistetään. Lisäksi pitää antaa kiitosta silloin, kun on kiitoksen paikka: kiitos presidentille työstä ja tässä salissa pääministerille, ulkoministerille ja puolustusministerille erityisesti siitä, miten olette asiaa hoitaneet. [Mikko Savola: Puhemiehelle myös!]

Kaksi huomiota: Ensinnäkin pitkä työ Suomen Nato-kumppanuuden edistämiseksi on ollut tärkeää, koska se mahdollistaa sen, että nyt meidän hakemuksemme voidaan arvioiden mukaan käsitellä jopa päivässä kahdessa. Toinen asia on se, että pitkä työ demokratian arvojen eteen ja kansainvälisessä yhteisössä toimiminen mahdollistavat sen, että meidän jäsenyydellemme on erittäin vahva tuki Nato-jäsenmaiden piirissä.

Nyt täytyy todellakin, kuten ulkoministeri sanoi, meidän kaikkien vielä yhdistää voimat siinä, että varmistamme sujuvan jäsenyyden, jota en sinänsä epäile, mutta kaikkien pitää olla valmiita ja joka ainoa kivi pitää kääntää, että jäsenyyden ja ratifiointi varmistuvat.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pylväs.

11.11 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, eduskunta, valiokunnat ja eduskuntaryhmät ovat kuluneen kevään aikana perehtyneet syvällisesti Nato-jäsenyyden oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Tiedämme, mihin olemme liittymässä ja mihin kuulumme.

Uusi aikakausi edellyttää vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja puolustusyhteistyön lisäksi pitäviä turvatakuita. Suomi ei ole koskaan yksin. Jäsenyydellä maksimoidaan ennalta ehkäisevä kynnys käyttää voimaa ja muita painostuskeinoja Suomea vastaan. Toiseksi jäsenyydellä saamme kollektiivisen puolustuksen turvan kaikkiin olosuhteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Jäsenyytemme ei ole suunnattu ketään vastaan vaan Suomen puolesta. Suomi harjoittaa aktiivista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Tällä tiellä jatkamme myös Naton jäsenenä. Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen vuosikymmeniksi eteenpäin on yhteinen vastuumme, jonka kannamme.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu.

11.12 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös Nato-jäsenenä oman puolustuksen, maanpuolustustahdon ja kriisinkestävyiden ylläpito on edelleen erittäin tarpeellista. Meidän päävastuumme tulee olla jatkossakin etenkin oman turvallisuutemme ylläpito. Suomella on kriisinhallintaoperaatioiden ja siviilikriisinhallinnan kautta paljon osaamista, jota tulee jatkossakin hyödyntää ja yhteistyötä vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Ruotsi näyttää puheenvuoroissaan ottavan aktiivisesti kantaa ydinaseettomaan Pohjolaan ja aseistariisuntaan. Tämä on hyvä linja, jossa Pohjoismaiden kannattaa tehdä pitkäjänteistä yhteistyötä viime kädessä ydinaseista vapaan maailman saavuttamiseksi. Suomen ydinenergialain 4 § kieltää ydinräjähteiden maahantuonnin, samoin kuin niiden valmistamisen, hallussapidon ja räjäyttämisen Suomessa. Tämä mielestäni linjaa jo vahvasti Suomen positiot.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

11.13 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On hyvä tietysti rehellisesti tiedostaa, että emme me tietenkään mene Natoon kertomaan, miten Naton pitää toimia. Tietysti siellä valta erityisesti on Yhdysvaltain käsissä, mutta me voimme vaikuttaa siihen, millainen Nato on Pohjoismaissa, erityisesti, millainen Suomi on Natossa. Kun me nyt olemme liittymässä siihen niin sanottuun vanhaan Natoon 5 artiklan turvataukuiden takia, eikä tähän niin sanottuun uuteen Natoon hyökkäysoperaatioineen, niin pidetään tästä kiinni Norjan mallin mukaisesti. Kyllä meillä on Pohjoismaissakin esimerkkejä, kuinka esimerkiksi Tanska on ollut ottamassa osaa monenlaisiin kyseenalaisiinkin operaatioihin, ja meidän on hyvä tietysti tässä tilanteessa — kaikki tietävät, että jäsenyysneuvotteluissa ei näitä kynnyksysymyksiä laiteta, mutta kyllä me voimme näin toimia, suoraselkäisesti. Me olemme tuomassa Natoon, Baltiaan, koko tähän meidän ympäristöön enemmän turvallisuutta kuin me olemme sieltä viemässä, ja sen takia meidän ei pidä sinne lähteä nöyristelemään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

11.14 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Statsledningen, inklusive talmannen, ska ha ett stort tack för det sätt på vilket den här processen har förts vidare steg för steg och för den målmedvetenhet med vilken den här processen har gått vidare mot det mål som vi ser här framför oss i dag. Det är enormt värdefullt att dialogen med Sverige har varit så aktiv att vi nu med stor sannolikhet tillsammans går in i Nato.

Pohjoismainen yhteistyö on meille äärimmäisen tärkeätä. Pohjoismainen puolustusyhteistyö on tähänkin mennessä ollut iso osa meidän turvallisuuspoliittista ratkaisuumme. Nato-jäsenyys avaa tälle uusia mahdollisuuksia, mutta saattaa toki myös muuttaa olemassa ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

vaa. Kysyisin ministeri Kaikkoselta: miten näette Suomen ja Ruotsin erityisen suhteen tulevaisuudessa puolustusyhteistyöhön nähden, ja miten näette tämän isomman pohjoismaisen puolustusyhteistyön, joka nyt toki varmaankin voisi laajentua ja monipuolistua?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

11.15 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän viisaute-
na sitä, että tässä vaiheessa tähän liittymissopimukseen ei ehdoteta meitä itseämme rajoit-
tavia varauksia vaikkapa nyt pysyvistä sotilastukikohdista. Kiinnitän huomiota siihen, että
niitä ei myöskään esitetty, ehdotettu ryhmäpuheenvuoroissa, ainoastaan vasemmistoliitto
viittasi Ruotsin varauksiin, jotka nousevat varmasti siellä sikäläisestä sisäpoliittisesta kes-
kustelusta ja vaikuttimista. Yli 1 300 kilometrin raja Venäjän naapurina merkitsee sitä, että
mitään mahdollisesti Suomelle turvaa tuovaa tekijää ei ainakaan tässä vaiheessa kannata
sulkea pois. Ennen kaikkea myös Naton päätöksenteon yksimielisyysperiaate turvaa sen,
että voimme sitten jatkossa oman harkintamme mukaan käydä näistä keskustelua ja linjata
niitä tarpeita, joita turvallisuudellamme on.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

11.16 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ha-
luaisin kiittää presidenttiä ja ulkopoliittista johtoa siitä työstä, mitä te olette tehneet tämän
prosessin aikana. Haluaisin myös kiittää eduskuntaa siitä, miten pieni puolue on otettu huo-
mioon ja miten kaikki tieto on annettu siitä, mitkä ovat Naton hyödyt ja haitat. Tämän pro-
sessin aikana olemme saaneet kaiken sen tiedon, mitä tarvitsemme. On helppo huomenna
painaa nappia siitä, että liitymme Natoon. — Kiitos paljon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

11.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä hetkellä, kun
Venäjän julmat pommit alkoivat tuhota Ukrainaa, rikkoa unelmia ja ihmisyyttä siellä, ne
pommit rikkoivat myös sen turvallisuusrakenteen, johon meidän suomalaistenkin turvalli-
suus oli aiemmin nojannut. Se oli hetki, joka ratkaisi, mitä meidän pitää tehdä: jättää hake-
mus Naton jäseneksi.

Puhemies! Mitä vaikeammat ajat, sitä tärkeämpää pienelle kansakunnalle on tulla yh-
teen. Viime kuukaudet ovat näyttäneet sen, että tämä pätee edelleen. Meillä oli kansakun-
tana kyky tulla yhteen. Nämä viime kuukaudet ovat osoittaneet, että meillä on kyky tehdä
päätöksiä. Meillä demokratia, kansanvalta, toimii.

Suuri kiitos kuuluu valtiojohdolle — tasavallan presidentille, pääministerille, koko hal-
litukselle — hyvästä yhteistoiminnasta, mutta myös siitä, että täällä annettiin tilaa kannan-
muodostukselle. Kiitos ryhmille vastuullisesta toiminnasta ja erityisesti puhemies Vanha-
selle, joka on vienyt tätä prosessia eteenpäin.

Teemme päätöksen tuntien vastuumme Suomen turvallisuudesta ja tulevaisuudesta.
Syntyy suojattu Suomi. Se ei ole ketään vastaan eikä keneltäkään pois. Se on Suomen ja
suomalaisten parhaaksi.

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä tukee vahvasti Suomen Nato-jäsenyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

11.19 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustelu Natosta pyörii usein 5 artiklan eli keskinäisen puolustussitoumuksen ympärillä. Onkin totta, että artikla 5 on Nato-jäsenyyden ilmeisin lisäarvo Suomen turvallisuudelle. Se todennäköisesti estää Suomen joutumisen sotilaallisten toimien kohteeksi, eikä turvatakuiden pitävyyttä koskaan tarvitse testata.

Pohjois-Atlantin sopimuksessa on kuitenkin muitakin asioita, esimerkiksi artikla 3, joka velvoittaa jäsenmaan ylläpitämään omaa puolustuskyykyään hyökkäystä vastaan. Puolustuskyyky ei ole pelkkiä aseita tai sotilaita. Suomi on saari. Me olemme täysin riippuvaisia merikuljetuksista, jotka ovat hyvin haavoittuvia kriisitilanteessa. Emme selviä kovin pitkään, jos meiltä loppuu ruoka, energia tai ammukset. Mahdollisimman suuri omavaraisuus tällaisten asioiden suhteen on aivan keskeisen tärkeää Suomen puolustuskyykylle. Mikään turvakuu ei korvaa niitä, vaan ne täytyy turvata kansallisilla päätöksillä. [Eduskunnasta: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

11.20 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiköhän se ole niinpäin, että Suomen sijaan Venäjä on tehnyt karmivan virheen taantuessaan tuhoamissootaa käyväksi maaksi. Meidän kannaltamme se tarkoittaa sitä, että me emme voi enää luottaa siihen, että yksinomaan viisaalla kansallisella ulkopolitiikalla, yksinomaan kansallisella puolustuksella pystyisimme riittävästi ennakoimaan ja säätämään Venäjän toimintaa Itämeren alueella. Tämä tilannearvio on muuttunut nopeasti, ja haluan kiittää kaikkia kollegoita siitä, että vailla poliittisten asetelmien luomia jännitteitä me olemme tämän tilannekuvan lähes yksimielisesti uudelleen orientoitusti täällä omaksuneet.

Tänään ja huomenna käydään historiallinen keskustelu, ja sen myötä päätökset. Olisin kysynyt pääministeriltä seuraavia askeleita, kun yllätyksiä 30 Nato-maassa välillä ilmenee: olisiko järkevää sopia yhteisestä tiekartasta, missä katsomme kunkin puolueyhmittymän kanssa, mihin jäsenmaiden puolueisiin voimme olla yhteydessä ja varmistaa sen, että siellä tiedetään, mistä on kyse Suomen Natoon liittymisessä, ja välttäisimme väärinkäsityksiä ja rikkinäisiä puhelimia?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sipilä.

11.21 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edessämme on nyt historiallinen päätös. Nyt on Nato-jäsenhakemuksen aika. Haluan kiittää myös puhemies Vanhasta siitä, että eduskunnassa on viety läpi aito prosessi, missä jokainen edustaja on saanut käyttöönsä kaiken käytettävissä olevan tiedon tämän ison asian punnitsemiseksi. Asian käsittely on edennyt johdonmukaisesti ja määrätietoisesti, ja myös kielteiseen Natokantaan päätyneiden mielipidettä on kunnioitettu.

Olen ollut edellisten selonteiden linjan kannattaja siten, että se sisältää aidon mahdollisuuden liittyä sotilaallisesti, jos turvallisuuspoliittinen ympäristö muuttuu. No, nyt se muuttui. Ensinnäkin etupiirijuttelu palasi takaisin viime vuoden lopulla, päätöksiä yritettiin tehdä Suomen yli. Viimeinen niitti meidän suomalaisten ajattelussa oli tietysti Venä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

jän raaka hyökkäys suvereeniin naapuriinsa Ukrainaan ja suora valehtelu niin meille kuin muillekin.

Täysi tuki nyt tehtävälle päätökselle liittyä Natoon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tuomioja.

11.23 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnistan ja tunnustan välttämättömyyden, ja sellainen on se, että Naton jäsenyys tarkoittaa ydinasepelotteiden suojaan asettautumista ja se on tarpeen niin kauan kuin ydinaseita maailmassa on olemassa. Mutta tästä välttämättömyydestä ei voi kuitenkaan tehdä hyvettä. Ydinaseisiin perustava turvallisuus on hauras ja epävakaa, ja meillä on ollut myös vahingossa mahdollisuus ydintuhon laajamittaiseen käynnistämiseen. Siksi on tärkeää, että me jatkamme työtämme ja toimintaamme ydinasevalvonnan ja ydinaseriisun puolesta, erityisesti kun ydinasevaltiot edelleen lisäävät ja kehittävät uusia ydinasejärjestelmiä. Enkä myöskään sulje pois sitä mahdollisuutta, että Naton jäsenenäkin voisimme harkita liittymistä YK:n ydinaseiden täyskieltosopimukseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

11.24 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta osaltani kiittää koko eduskuntaa — kaikkia eduskuntapuolueita, eduskuntaryhmiä, puhemies Vanhas — siitä työstä, hyvästä yhteistyöstä, jota me olemme tämän koko kuluvaan kevään yhdesä tehneet. Mielestäni on pienen Suomen etu, että ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä kykenemme hyvin laajaan yksituumaisuuteen — emme välttämättä tässä salissa yksimielisyyteen, sekin kuuluu demokratiaan, mutta hyvin laajaan yksituumaisuuteen, konsensukseen siitä, mitkä ovat seuraavat askeleet isänmaan turvallisuuden varmistamisessa.

Haluan lainata taipalsaarelaista sotiemme veteraania Tapio Niemeä, joka puhui kansallisessa veteraanipäivässä tänä keväänä. Hänen viestinsä veteraaneilta oli seuraava: ”Toivomme, että uusia sotia ei enää tule ja näin ollen ei tule myöskään uusia sotaveteraaneja.” Mielestäni Nato-jäsenyydessä on kyse rauhanteosta, siitä, ettei sotia Suomeen enää koskaan tulisi. Tämä on meidän yhteinen asiamme.

On myös aivan oikein huomata, että tämä prosessi ei ole ohi, aivan kuten edustaja Mykänen täällä totesi. Tästä alkaa vielä työ, tai voisi sanoa, että työ jatkuu sen varmistamiseksi, että liittymisprosessi olisi mahdollisimman mutkaton, se olisi sujuva ja se olisi nopea. Tärkeimmät päätökset tehdään näiden päivien aikana Suomen eduskunnassa, kun me keskustelemme tästä kysymyksestä, ilmaisemme selkeän kansallisen tahtomme, mutta senkin jälkeen työtä vielä riittää. Me tulemme valtionjohtona seuraavien kuukausien aikana varmistamaan, että tämä prosessi kokonaisuudessaan olisi mahdollisimman sujuva ja mutkaton ja että meidän Nato-jäsenyytemme varmistuisi mahdollisimman pian.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

11.26 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen rauhanajan merkittävin päätös on syntynyt hyvin lyhyessä ajassa ja kiireen keskellä — osin myös tunnepohjaisesti, sitä emme voi kiistää. Kiireessä itse ainakin olen tottunut ajattelemaan siten,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

että asiat pitäisi pohtia rauhassa ja harkiten, koska meillä ei tässä tosiasiallisessa tilanteessa ole ollut minkäänlaista turvallisuusympäristön muutosta Suomen lähialueilla. Tästähän olemme saaneet myös kuulla asiantuntijoilta.

Oleellista Nato-jäsenyydessä varmasti on se, tuoko jäsenyys meille turvallisuutta ja vakautta pitkällä aikavälillä. Auttaako se pysymään sodan ulkopuolella, vai johtaako se sotaan jonkin ennakoimattoman, meistä riippumattoman konfliktin seurauksena? Ja silloin, jos sotaan joudutaan, niin millaiseen sotaan me joudumme tilanteessa, jossa yksi suurvalta uhittelee ydinaseiden käyttömahdollisuudella tilanteessa, jossa se kuitenkin ei tule pärjäämään Natolle? Tämä on se suuri huolenaihe, [Puhemies koputtaa] jota meidän täytyy myös ymmärtää, ja täytyy pohtia tarkasti, mitä tuleman pitää, ja olla varautuneita myös siihen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pelkonen.

11.27 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten useaan otteeseen on todettu, Venäjän bruttaali hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta peruuttamattomalla tavalla ja muuttuneessa tilanteessa myös Suomen turvallisuusratkaisuja on arvioitu uudelleen. Yhä ennakoimattomammassa maailmassa parhaimman turvan saamme, kun takanamme ovat omien Puolustusvoimiemme lisäksi kaikki Naton jäsenmaat sekä artikla 5.

Olemme kulkeneet pitkään Naton kanssa käsi kädessä — voisi sanoa, jopa seurustelleet — kuitenkin vailla sitä lopullista sinettiä, sormusta, eli takuuta turvasta. Nyt tämä on muuttumassa. Suomi on tekemässä historiallista päätöstä omaksi parhaakseen, jotta emme koskaan joutuisi sotaan tai koskaan joutuisi jäämään tahtomattamme yksin, ja myös Nato on onnekas, kun on saamassa Suomen kaltaisen jäsenmaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Yrttiaho.

11.28 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Turkin kovasanaiset lausunnot näyttävät yllättäneen täydellisesti Suomen ulkopoliittisen johdon, joka uskoi Naton toivottavan Suomen ja Ruotsin sotilasliittoon avosylin mitään kysymättä. Turkki vaatii nyt, että Suomen on muutettava linjaansa useissa ongelmallisissa asioissa. Turkille on ilmeisesti jo tehty ehdotus, josta suomalaisille ei ole kerrottu. Ehkäpä ulkoministeri Haavisto haluaa nyt valaista, mitä Suomi on Turkille viikonvaihteessa Berliinissä ehdottanut.

Ministeri Haavisto, olette tänä vuonna käynyt Turkissa houkuttelemassa maata Suomen Nato-jäsenyyden tueksi, olette keskustellut Turkin ulkoministerin kanssa useaan otteeseen ja kertonut eduskunnalle, että asiat etenevät hyvin. Maaliskuun lopussa kysyin teiltä näistä keskusteluista. Totesin, että Turkin torjuvaa suhtautumista osataan odottaa, ja kysyin, onko Suomi ehkä edistämässä Turkin etuja saadakseen maan hyväksynnän. Torjuitte tuolloin puheet kaupankäynnistä. Mitään tällaista kaupankäyntiä ei näissä yhteyksissä tehdä, sanotte. Nyt näyttää toiselta. Koska te, ministeri Haavisto, saitte kuulla odotettavissa olevista ongelmista, eli koska Turkki esitti vaatimuksensa Suomen poliittisen linjan muutoksesta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

11.29 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole väärin uskoa valon voittoon. Me pitkään myös uskoimme, että omalla toiminnallamme pystyisimme minimoimaan jännitteet Itämeren alueella. Nato-option lunastaminen on ollut selkeä tie, josta olemme puhuneet. Se on ollut varasuunnitelma siinä, jos puheet petetään ja sopimukset rikotaan. Nyt kun naamiot on riisuttu, päätimme osaltamme toimia, jotta pystymme maksimoimaan oman turvallisuutemme, mutta pitkä, pitkä Suomen ulkopolitiikan linja kertoo nyt, että kovanakin hetkenä se osoittaa toimivuutensa. Olemme pyrkineet diplomatialla vakauteen, samaan aikaan edistäneet yhteensopivuuttamme Naton kanssa, luoneet ratkaisuja siihen, entä jos tilanne tulee vastaan. Se, että kykenemme nyt itse tekemään valinnan ja meidät toivotetaan tervetulleeksi, kertoo ennen kaikkea siitä, että olemme ulkopoliittisamme onnistuneet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harjanne.

11.30 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päätös hakea Nato-jäsenyyttä on perusteltua, ja se päätös on oikea.

Millainen Nato-maa Suomesta sitten tulee? Pragmaattinen, oman tonttinsa huolella hoitava luotettava liittolainen, jos minulta kysytään. Natoon liitytään kaikin oikeuksin ja velvoittein, ja jäsenenä sitten toteutetaan sellaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jolla parhaiten rakennamme turvallista maailmaa, rauhaa ja vakautta. Suomen on syytä olla Natossa mukana täydellä sydämellä ja osaltaan rakentaa toimivaa, tehokasta ja laaja-alaisesti turvallisuutta tuottavaa yhteistä puolustusta.

Kaiken kaikkiaan uskon, että Suomi solahtaa mainiosti osaksi puolustusliittoa, jolla on jo nykyisellään ollut aivan keskeinen osa oman turvallisuutemme takaamisessa. Nato-jäsenyys ei ole tämän maan ulko- ja turvallisuuspolitiikan päätepiste vaan luonteva ja tarpeellinen, edellisiä valintoja täydentävä seuraava askel.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Tuppurainen, kaksi minuuttia.

11.31 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen paikka on Pohjois-Atlantin puolustusliitto Natossa. Naton eurooppalaiset ja amerikkalaiset perustajat puolustavat demokratiaa totalitaristista kommunismia vastaan. Myös tänä päivänä Nato on lähtökohdiltaan arvojemme mukainen. Se on järjestö, johon vapaa demokraattinen Suomi kuuluu.

Yhteiset arvot ovat tärkeitä. Emme kuitenkaan ole hakeutumassa Natoon identiteettimme vahvistamiseksi, emme sen vuoksi, että viestittäisimme kuulumista länteen. Me olemme länsimaa. Meidän identiteettimme on ollut aivan tarpeeksi selvä jo viimeistään Euroopan unionin jäsenyyden myötä. Haemme Naton jäsenyyttä, koska tarvitsemme tukea ja turvaa oman isänmaamme puolustamiseen.

Puolustuksen ensisijaisuus korostaa transatlanttisen yhteistyön tärkeyttä. Yhdysvallat ja Iso-Britannia ovat sotilaallisesti voimakkaita, ja niillä on riittävää strategista näkemystä sitoutua liittolaistensa puolustamiseen. Euroopan puolustaminen on Yhdysvaltain etujen mukaista, ja sillä on voimaa näiden etujen valvomiseen.

Suomesta on tultava transatlanttista yhteistyötä korostava Nato-maa. Emme kuitenkaan etsi itsellemme mitään Naton sisäistä ryhmittymää tai kuppikuntaa. Olemme myös euroop-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

palainen, Eurooppa-mielinen Nato-maa. Olemme valmiita antamaan tukemme Välimeren alueen liittolaisille, emmekä unohda Naton kriisinhallintatehtäviä.

Arvoisa puhemies! Suomi ei ole hakeutumassa Naton jäseneksi rajoituksia ja ehtoja pohtien. Meidän pitää olla aloitteellinen Nato-maiden yhteisen puolustuksen kehittämisessä ja Naton poliittisen roolin kehittämisessä. Jäsenyytemme myötä EU:n ja Naton yhteistyö vahvistuu. Meidän tulee oman turvallisuutemme vastineeksi sitoutua yhteistyöhön tulevien liittolaistemme kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

11.33 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälinen turvallisuusympäristö muuttui kertaheitolla 24. helmikuuta tänä vuonna. Yhteinen eurooppalainen turvallisuus muuttui yhteiseksi eurooppalaiseksi turvattomuudeksi. Myöskin kansalaisten turvallisuudentunne on romahtanut, ja Suomessa valtaenemmistö suomalaisista haluaa sotilaallisesti liittoutua.

Kysymys on, millainen Nato-jäsen Suomesta tulee. Me olemme puhuneet täällä paljon Pohjolan turvallisuusmallista, ja on ymmärrettävä se niin, että kyse ei ole linnakkeesta tai linnoituksesta vaan pyrkimyksestä luoda vakaa, jännitteistä vapaa alue. Sen ytimessä on aivan varmasti ajatustapa siitä, että Pohjola on ydinaseista vapaa. Sen ytimessä on varmasti myöskin ajatus siitä, että tänne ei tule pysyviä Naton sotilastukikohtia. Nämä ovat sellaisia varaumia, joita ei tässä liittymishakemusprosessissa luonnollisestikaan käsitellä, mutta ne ovat aikanaan tämän Pohjolan turvallisuusmallin perustana, jossa on sitten tarkoituksenmukaista luonnollisesti se, että me olemme jännitteistä vapaassa, asiallisessa vuorovaikutussuhteessa kaikkialle naapurustoomme.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

11.35 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on useissa puheenvuoroissa noussut esiin sana ”maanpuolustustahto”. Se on tärkeä asia, ja siitä meidän pitää huolehtia tässä Nato-liitoksen yhteydessä. Ministeri Haavisto nosti myös esiin sanat ”kansallinen itsemääräämisoikeus”. Puolustusvaliokunnan lausunnossa selonteosta mainitaan seuraavasti: ”Mahdollinen Euroopan unionin lyijyasetuksen voimaantulo ei saa heikentää reserviläisjärjestöjen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä ja harjoitustoimintaa. MPK:n ja reserviläisjärjestöjen toiminta tulee huomioida osaksi ennalta ehkäisevää puolustuskykyä.” Nyt mitataan sitä itsemääräämisoikeutta. Haluaisin kysyä ympäristöministeriltä: minkälaisen viestin lähetätte Euroopan unioniin tästä lyijyasetuksesta? Ja jos ette osaa vastata, niin toivon, että ministeri Haavisto vastaa siihen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

11.36 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan yhtyä tässä salissa esitettyihin lukuisiin kiitoksiin valtiojohdolle ja pääministeri Marinille ja koko hallitukselle tämän asian eteenpäin viemisestä. Saattaa olla, että tämä vasemmistohallitus oli juuri oikea hallitus viemään Suomen Natoon. [Maria Guzenina: Se on juuri näin!] En ole vakuuttunut siitä, että jollakin muulla hallituspohjalla tästä salista olisi löytynyt näin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

laaja yhteisymmärrys Suomen Nato-jäsenyydestä, vaikka uskonkin, että vastaava päätös olisi syntynyt esimerkiksi porvarihallituksen aikana. [Välihuutoja — Hälinää]

Herra puhemies! Moni on ollut sitä mieltä, että viime viikkojen keskusteluissa ei ole riittävästi tuotu esiin Nato-jäsenyyden kielteisiä puolia. Heille vastaan, että viimeisen 30 vuoden aikana, tai itse asiassa jo sitä ennen vuosikymmenten aikana, Suomessa lähinnä korostettiin Naton kielteisiä piirteitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

11.37 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä. Jokaisen valtion tärkein tehtävä on turvata aina kansalaistensa turvallisuus, ja nyt Venäjän hyökättyä Ukrainaan Euroopan turvallisuustilanne olennaisesti muuttui, ja tätä myöten Suomenkin on arvioitava omaa tilannettaan uudelleen, eli miten lisäämme omaa turvallisuuttamme. Siksi olemme nyt tässä tilanteessa ja käsittelemässä tätä asiaa.

Haluan todeta tästä selonteosta, että selonteko on ilmaisuiltaan varsin lyhyt ja voisi sanoa karu ja ytimekäs ja oikeastaan sellainen, mitä me suomalaiset olemme, kun haluamme jonkin tärkeän asian sanoa.

Haluan myös todeta, että sekä tämä ratkaisu että myös tämä prosessi molemmat ovat valtioviisaita. Ratkaisu on siksi valtioviisas, että maksimoimme sillä meidän turvallisuutemme, ja prosessi on valtioviisas sen takia, että pyrimme mahdollisimman suureen yksituumaisuuteen, jolla on valtava merkitys myös kun jälkikäteen arvioidaan tämän ratkaisun hyväksyttävyyttä. [Sari Sarkomaa: Juuri näin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Biaudet.

11.38 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen ja Ruotsin yhteistyö turvallisuusympäristön muutoksessa ja ennen Nato-hakemuksen jättämistä on ollut todella poikkeuksellista. Se on ollut helppoa, kun tahtoa on ollut, ja se on ollut kaikilla tasoilla erittäin käytännöllistä ja molempien poliittisten kantojen lähentyessä myös itse asiassa ajallisesti synkassa toisiinsa. Koemme aidosti, että meillä on yhteinen todellisuus ja tulevaisuus. Näin pitää olla myös jatkossa.

On ehkä paradoksi, että tällainen pohjoismainen erityinen läheisyys tapahtuu juuri puolustuksen alalla, ja soisinkin mieluusti, että yhteistoimintaa laajennetaan ja tehdään yhtä hyvin kaikilla muillakin aloilla.

Norjan mallin mukainen Nato-profiili ja jäsenyys on mielestäni tavoittelemisen arvoista.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto, kolme minuuttia. — Totean, että pääministeri ja puolustusministeri tulevat kyllä takaisin keskusteluun. Heillä oli tässä välissä tapaaminen.

11.40 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin hyvästä keskustelusta. Muutama kommentti ja huomio:

Edustaja Kari tuossa alussa nosti erityisen kysymyksen Pohjoismaiden profiilista Natossa ja pohti myöskin sekä tätä yhteistä pohjoismaista arvopohjaa että rauhanvälitysyhteistyön mahdollisuuksia, ja tämä on erittäin tärkeä minusta huomata. Tämä liittyy myöskin tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

hän edustaja Kiljusen kysymykseen, että rakennammeko linnoitusta tänne Pohjolaan. Ajattelen, että tältä meidän arvopohjaltamme voimme rakentaa hyvää rauhanvälitysyhteistyötä, hyvää konfliktienratkaisuyhteistyötä, ja itse asiassa, kun lukee Naton perussopimuksen, niin sehän lähtee myöskin sopimuksena siitä, että konfliktit ratkaistaisiin ensisijaisesti rauhanomaisesti, ja nojaa vahvasti YK:n periaatteisiin. Tämäkin on hyvä muistaa ja tietää.

Olisin myöskin kiittänyt edustaja Orpoa ja edustaja Mykkästä tästä sujuvan ratifioinnin tuesta ja siitä ajatuksesta, että puolueet voisivat käyttää näitä omia kontaktejaan myöskin eri maiden parlamenteissa ja vastata kysymyksiin ja edesauttaa tätä ratifiointiprosessia. Uskon, että tällä olisi erittäin suuri merkitys.

Myöskin edustaja Saramo nosti omassa puheenvuorossaan esiin minusta tärkeän asian Suomesta turvallisuuden tuottajana. Eli mitä tuomme Natoon ja mitä ajattelua tuomme Natoon: lähdemme tietysti siitä, että tuomme ratkaisuja, joilla maksimoidaan turvallisuutta, ja ne eivät ole vain sotilaallisia ratkaisuja vaan juuri hyvin usein neuvotteluratkaisuja, rauhanvälitystä ja tämäntyyppisiä asioita.

Edustaja Tuomioja ja monet muut ottivat esiin tämän ydinasekysymyksen. Pidän sitä erittäin tärkeänä. Täällä edustaja Hopsu jo viittasikin siihen, että meillä on nykyinen ydinenergialaki, jossa on jo tietyt tarkat rajoitteet, mutta haluan tässäkin vakuuttaa sen, että tulemme totta kai Suomea pitämään sen ulkopoliittisen linjan, joka meillä on ollut ydinaseriisunnan puolesta, globaalisti vaikuttaa siihen, että ydinaseeton maailma toteutuisi, ja se on erittäin tärkeä periaate meidän toiminnassamme.

Sitten olisin vielä ottanut esille edustaja Yrttiahon kommentin, milloin Suomen ulkopoliittiselle johdolle selvisivät Turkin erilaiset varaukset. Tietysti varmaan on voitu eri yhteyksissä näitä esittää, mutta puhuin viimeksi 5.5. puhelimesta ulkoministeri Çavuşoğlun kanssa ennen tuota viikonlopun tapaamistamme, ja silloin hän vakuutti, että tämä on hyvin mutkaton prosessi Turkissa, ja samanlaisen viestin oli presidentti saanut presidentti Erdoğanin kanssa keskustellessaan, ja sen jälkeen on tullut sitten näitä erilaisia kysymyksiä ja lisäkysymyksiä. Ne ovat liittyneet tähän PKK-järjestön toimintaan, ja meillä on siihen hyvin selvä vastaus. Emme käy kauppaa, vaan vastaamme: PKK on kielletty Suomessa, koska se kuuluu myöskin Euroopan unionin terroristilistalle. Ja jos tämä on jollekin epäselvää, voimme sen suurin kirjaimin kirjoittaa ja sen sanoa missä tahansa yhteydessä. Uskon, että tämäntyyppisiä vastauksia tässä nyt etsitään, halutaan ehkä myöskin vähän profiilia omille tärkeille asioille, mutta tämäkin asia tullaan ratkaisemaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Salonen.

11.43 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nato-selonteko nostaa esille Itämeren merkityksen Suomen turvallisuudelle. Itämeren strateginen merkitys on kasvanut jatkuvasti. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaisi Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. Kynnys voimankäyttöön Itämerellä ja Suomen lähi-alueilla kasvaisi korkealle Naton myötä. Tämä lienee Suomen lisäksi myös Ruotsin keskeinen tavoite.

Itämeri on Suomelle ratkaisevan tärkeä myös huoltovarmuussyistä, merikuljetuksia on käytännössä mahdoton korvata. On tärkeää, että ymmärrämme Nato-päätöksen merkitsevän siis vakautta myös aivan tavallisille asioille arjessamme: lääkekuljetuksille, teollisuuden raaka-aineille ja vähittäiskaupan tuotteille puhumattakaan vientiin lähetettävistä merikuljetuksista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Puisto.

11.44 **Sakari Puisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä jo kauan ja perustellut kantani useita kertoja eri yhteyksissä, mutta nyt haluaisin kiinnittää lyhyesti huomiota tulevaan aikaan ja Pohjoismaiden ja myös Baltian maiden väliseen yhteistyöhön.

Vaikka Pohjoismaat ja Baltian maat ovat kukin läheisiä, aikaisemmin niiden yhteistyöllä on katsottu olevan ainakin pari merkittävää eroa. Ensinnäkin Pohjoismaiden välisellä yhteistyöllä on pidempi historia. Toiseksi Baltian mailla on ollut paljon nuivempi suhtautuminen Venäjään. Nyt tilanne on kuitenkin muuttunut, kun omat silmämme ovat avautuneet Venäjän suhteen — tässä baltit ovat jo aiemmin olleet realistisempia ja rehellisempiä. Samalla turvallisuuspoliittinen viitekehiksemme muuttuu nyt vielä läheisemmäksi balttien kanssa ja heidän tuella. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä yhteistyö Baltian maiden kanssa tiivistyy nyt luontevasti, mutta toivoisin, että maidemme välinen yhteistyö tiivistyy merkittävästi myös suoraan niin Pohjoismaiden kanssa niin kutsutussa NB8:ssa, Nordic—Baltic-yhteistyössä, kuin EU:n piirissäkin. Kysyisin ulkoministeriltä, näettekö asian samalla tavoin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

11.45 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On alle kolme kuukautta siitä, kun Venäjä aloitti bruttaalin hyökkäyksen Ukrainassa, ja nyt olemme tekemässä tätä historiallista päätöstä. On ehkä hyvä katsoa, mitä kaikkea on sillä välillä tapahtunut ja mistä se johtuu.

Minun mielestäni täällä on aika vähän tässä keskustelussa vielä korostettu sitä, että Suomen kansan mielipide on ratkaisevalla tavalla muuttunut, ja se on kaiken lähtökohta.

Se on tietysti ollut tärkeää, että koko päätöksentekoprosessi on toiminut, ja se on kunniaksi tälle kansakunnalle, että silloin kun on tosipaikka, niin hyvin laajalla yhteistyöllä yli kaikkien poliittisten rajojen kykenemme tekemään päätöksiä.

Kolmas tärkeä asia on se, että me olemme aina satsanneet omaan puolustukseemme, on tehty hävittäjähankintoja, on tehty muita. Me lisäämme Nato-jäsenyydellä omaa turvallisuuttamme mutta myös kokonaisturvallisuutta.

Ja neljäntenä kohtana on se, että Suomen kansainvälinen maine maailmalla on hyvä. Me olemme rakentava toimija Euroopan unionissa ja muualla, ja sitä me tarvitaan, jotta tämä ratifiointiprosessi saadaan maaliin asti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

11.46 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kun kansakunnan turvallisuusrakenteita piirretään uusiksi, tällä parlamentaarisella prosessilla ja myöskin sitten puolueitten ja kansalaiskeskustelun roolilla on ollut äärimmäisen tärkeä osuus. Puolueitten kannanmuodostus on tärkeää ihan senkin takia, että nämä tehdyt päätökset ja niitten jatkuvuus varmistetaan myöskin yli vaalikausien. Nämä päätökset on muodostettava juuri sillä tavalla, että kansakunnan yhtenäisyys vahvistuu.

Kun nyt sitten näihin jäsenyysneuvotteluihin ollaan menossa ja käydään läpi Nato-jäsenyyteen liittyvät järjestelyt ja myöskin erilaiset jäsenmaita sitovat velvollisuudet, niin mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lä tavalla hallitus tulee huolehtimaan siitä, että myös jatkossa niin eduskuntaryhmät kuin puolueetkin pysyvät informoituina ja edelleenkin pystymme tekemään sitä hyvää yhteistyötä? Tuo koordinaatioryhmä, jota puhemies Vanhanen veti täällä eduskunnassa, osoitti kyllä voimansa tässä prosessissa. Onko mahdollista, että jotakin vastaavatyypistä järjestelyä hallituksen ja opposition hyvän yhteistyön ylläpitämiseksi voisimme nähdä tämän prosessin aikana?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

11.47 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan äitien uhraus on mittaamaton, ja Putinin julma hyökkäys Ukrainaan jää historiaan monestakin asiasta, mutta se jää historiaan myös siitä, että hän on se valtionjohtaja, joka ajoi Suomen liittymään Natoon. Meillä ei ole muuta vaihtoehtoa.

Myöskin tämä eduskunta jää historiaan siitä, että me teemme välttämättömän. Meidän valtionjohto jää historiaan siitä, että se tekee välttämättömän. En voi olla olematta ylpeä tässä hetkessä siitä, millä tavalla Suomen kansa myöskin on osoittanut tahtotilansa siitä, mikä on välttämätöntä. Tämä on historiallinen prosessi, tämä tullaan muistamaan, ja tämä tehdään Suomen turvallisuuden ja meidän isänmaamme parhaaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

11.49 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällaisena presidentti Paasikiven presidenttiaikana syntyneenä joutuu miettimään vähän historiaa ja tätä rajua muutosta, jonka keskellä elämme. Siitä kuitenkin herää kysymys: olisiko meillä tällä hetkellä vaihtoehtoja sotilaallisen turvallisuutemme varmistamiseen? Tätä kysyin myös ulkoasiainvaliokunnassa usean kerran, ja vastauksena tuli, että tavallaan meillä olisi, esimerkiksi syvenevä puolustusyhteistyö Ruotsin kanssa ja sille saatavat vakuudet, mutta se ei asiantuntijoiden mukaan tuottaisi riittävästi turvaa, joka vastaisi Nato-jäsenyyden tuomia turvatakuita. Näin ollen päädyin siihen, että tämä vaihtoehto meillä nyt on kässissä. Tätä vahvistaa sitten vahvasti se, että Ruotsi on lähdessä mukaan ja saamme pohjoismaisen yhteisen alueen, ja pidän sitä äärimmäisen tärkeänä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

11.50 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! ”Suomi on hyvä maa. Tämä maa on paras paikka meille suomalaisille. Suomi on puolustamisen arvoinen maa, jonka paras puolustaja on Suomen oma kansa.” Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth totesi näin, kun Neuvostoliitto oli hyökännyt Suomeen, mutta Ehrnrooth jatkoi, niin kuin kokoomuksen puheenjohtaja, puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Petteri Orpo totesi: ”ei koskaan enää yksin”. Emme me liity Natoon halutaksemme sotaa vaan siksi, että emme enää koskaan joutuisi sotaan.

Haluan kiittää hallitusta ja tasavallan presidenttiä, mutta myös esimerkiksi edellistä puolustusministeriä Jussi Niinistöä ja edesmennyt puolustusvaliokunnan puheenjohtajaa Ilkka Kanervaa — tätä tietä on tasoitettu pidempään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Toivon, että me emme tätä prosessia enää turhaan pitkitä vaan että eduskunta hoitaa tehtävänsä loppuun määrätietoisesti — tekemättä ei voi jättää. Me emme tahdo sotaa. Me rakastamme rauhaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savola.

11.51 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me suomalaiset voimme kyllä olla ylpeitä itsestämme. Teemme vastuulliset ja kauaskantoiset päätökset yhdessä, demokraattisesti ja keskustellen — kiitos tasavallan presidentille, puhemiehelle, hallitukselle, kaikille kollegoille.

Me Suomessa maksimoimme oman turvallisuutemme päättäväisesti, kylmähermoisesti, viivyttelämättä ja ilman ennakkoon asetettuja rajoitteita. Meidän maanpuolustuksemme perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja reserviläisiin, koulutettuun reserviin. Ne eivät poistu tässä mihinkään. Se on kansallisen puolustuksemme ydin kaikkine puolustushaaroineen maalla, merellä ja ilmassa. Ja tätä kaikkea vahvistaa jatkossa jäsenyytemme puolustusliitto Natossa. Se on oikea tie.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hyrkkö.

11.52 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En iloitse siitä, että joudumme tekemään tämän päätöksen, mutta maailma juuri nyt on sellainen, että pitkäjänteinen työ rauhan ja vakauden puolesta ei riitä. Joudumme etsimään uusia tapoja pitää lapsemme pois sodan jaloista. Mutta siitä iloitsen, että me suomalaiset ja me kansanedustajat teemme tämän päätöksen yhdessä, huolellisen harkinnan päätteeksi tietoisena siitä, että täydellisen varmoja tai riskittömiä vaihtoehtoja ei ole, ja silti päättäväisesti. Siitäkin iloitsen, että ulkoministerin ja presidentin pitkäjänteinen diplomaattinen ponnistelu ja koko hallituksen aktiivinen ulkopoliittikka, myös aiempien hallitusten työ, ovat varmistaneet, että Nato-optiomme on nyt tilanteen sitä vaatiessa käyttökelpoinen.

Nato-jäsenyys olisi vahvin lisäturva sen puolesta, ettei Suomi enää koskaan joutuisi sotaan. Turvallisuus ja vakaus vaativat kuitenkin myös paljon muuta. Nato-jäsenyys ei sulje pois aktiivista työtä rauhan ja ydinaseriisunnan puolesta. Pikemminkin ajattelen, että panostamme niissä tarvitaan enemmän kuin ehkä koskaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

11.53 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme tänään keskustelisi Natosta, ellei Putinin hyökkäyssota Ukrainaan olisi pakottanut meidät arvioimaan Suomen turvallisuuspoliittista linjaa uudelleen. En iloitse Nato-jäsenyydestä, vaan olen pahoillani, että muita turvallisuutta lisääviä vaihtoehtoja ei ollut tarjolla. Esimerkiksi pohjoismaisessa mallissa olisi ollut aineksia arvoyhteisölle, toisin kuin Natossa. USA:n, Turkin ja Unkarin kaltaisten maiden kehitykseen en samaistu, päinvastoin. [Jussi Halla-ahon välihuuto] Vaikka näen liittoutumisessa riskejä, olen valmis hyväksymään jäsenyyden, koska se on enemmistön tahto. Suomen tulee jatkossakin pysyä aktiivisena rauhanvälittäjänä ja ihmisoikeuksien edistäjänä. Toivon, että yhdessä Pohjoismaiden kanssa voimme edistää ydinaseriisuntaa ja viimein allekirjoittaa myös YK:n ydinasekieltosopimuksen. [Keskeltä: Samaa mieltä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Haluaako ulkoministeri käyttää tähän vastauspuheenvuoron lopuksi? Kahden minuutin puheenvuoro, ja sen jälkeen siirrytään puhujalistaan ja vastauspuheenvuoroihin tässä päivän mittaan tarvittaessa uudelleen. — Ulkoministeri.

11.55 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos näistä erinomaisista vastauspuheenvuoroista. Siellä tuli joitakin kysymyksiä, ja vastaan niihin tässä yhteydessä.

Edustaja Puisto pohdiskeli tätä Baltian ja Suomen yhteistyön tiivistymistä siinä tapauksessa, että kaikki olemme Naton jäseniä. Tämä on varmasti fakta, että näin tulee tapahtumaan. Viittasitte myöskin tähän Nordic—Baltic-, NB8-yhteistyöhön, joka nyt on jo tavattoman aktiivista. Täytyy ehkä kuitenkin sanoa, että sellainen päävastuu tai yksinomainen vastuu Baltian puolustukseen liittyen ei tietenkään ole mahdollisilla Naton uusilla jäsenmailla Suomella ja Ruotsilla, vaan Baltian maat pitävät tavattoman tärkeänä, että myöskin suuret Nato-jäsenmaat ovat mukana heidän puolustussuunnittelussaan ja sen toteuttamisessa. Tämä on täysin ymmärrettävää ajatellen heidän turvallisuustilannettaan. Mutta uskon, että kun olemme yhdessä Nato-pöydässä, niin se vahvistaa myöskin tätä Nordic—Baltic-yhteistyötä ja ylipäätään yhteistyötä Itämeren alueella paitsi turvallisuuskysymyksissä myös muunkinlaisessa yhteydenpidossa.

Edustaja Essayah täällä pohdiskeli, voisiko olla jotakin järjestelmiä, joilla tämä oppositio—hallitus-yhteistyö jatkuisi vielä tässä prosessissa pidempään. Tietysti jätän puhemiehen ja poliittisten ryhmien harkintaan, mitä eduskunnassa voi tehdä, mutta hallituksen puolelta tietysti olemme sitoutuneita siihen, että pidetään erittäin tiivistä yhteydenpitoa eduskuntaan koko tämän jäsenyysprosessin aikana, ja sen jälkeen, sitten kun positioita muodostetaan Natossa, tämä yhteistyö on tärkeää.

Viimeinen kommentti ehkä edustaja Kankaanniemelle: Pohditte näitä yhteistyömuotoja, ja samaten niitä nousi muissa kysymyksissä esiin. Näyttää siltä, että kovin vähän on sellaisia vaihtoehtoja, joilla tätä turvallisuusyhteistyötä voitaisiin samassa mitassa taata kuin Nato-jäsenyyden kautta. Niitä myöskin Ruotsissa pohdittiin, ja tähän samaan tulokseen kuitenkin päädyttiin kuin Suomessa. Uskon, että tämä on hyvin realistinen mutta myös hyvä ratkaisu.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Turtiainen.

11.57 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Suomen ei pidä jättää Nato-hakemusta.

Suomessa korostetaan usein kansanvaltaa ja sitä, kuinka kansa päättää asioista. Tästä voidaan olla montaa mieltä. EU-jäsenyyttä myytiin kansalle kaikennäköisillä keksityillä väitteillä, joista jokainen on osoittautunut valheeksi. [Kimmo Kiljusen välihuuto] Suurin puliveivaus oli, että kansa ei todellakaan tiennyt, että Suomi luopuisi omasta valuutastaan päinvastoin kuin muut Pohjoismaat. Kansanäänestystä, lakia saatikka lakiesitystä eurosta ei ollut. Tässä samassa salissa esiintyi tuolloin ylimielinen valtiovarainministeri Sauli Niinistö kertomassa euron ihanuuksista. Totuus valkeni, kun Kreikan kallis zorbas alkoi ja suomalaiset pääsivät tukipakettien maksumiehiksi.

Jälleen ruorissa on Sauli Niinistö — hiukan kovemmilla natsoilla. Vielä jokunen kuu-kausi takaperin Niinistö kannatti kansanäänestystä Nato-jäsenyydestä. Ja Sanna Marin väitti vastustavansa Natoa, vaikka juuri kertoi Helsingin Sanomille olleensa Naton kannalla jo kauan. Suomen eliitti onkin siis täynnä Nato-operatiiveja. Washingtonin neokonser-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

vatiivit ovat varmasti iloisia, että heillä on Suomessa ahkeria juoksupoikia, jotka hoitavat heidän asioitaan. USA:n aseteollisuus varmasti palkitsee suojattinsa ruhtinaallisesti. [Sheikki Laakso: Aika törkeätä!]

Nyt Suomen eliitti haluaa viedä Suomen amerikkalaisen vallankäytön alaiseksi, vaikka olisimme voineet olla Pohjolan Sveitsi. Suomi kuvittelee olevansa länsimaisen arvoyhteisön ytimessä hännystellessään Yhdysvaltoja. Tämä ei ole jäänyt huomaamatta Kiinassa eikä Venäjällä. Moraalipastori Suomi opettaa muille, miten tulee elää. Suomessa taas ei ole huomattu sitä, että Kiina on kehottanut varovaisuuteen, eikä sitä, että Turkin arvostelulla on hintansa. Tässäkin salissa useat poliitikot ovat arvostelleet Turkia sormiaan heristellen, ihan niin kuin tätä ei tiedettäisi Ankarassa. Ankarassa tiedetään myös, että Suomen eliitti oli innoissaan Barack Obaman hallinnon suhmuroimasta vallankaappausyrityksestä Turkissa vuonna 2016. On jopa väitteitä, että Suomi olisi ollut asiassa osallisena. Nato osaa temppunsa ja koirat haukkuvat, kun Washingtonin isäntä käskää. Suomen eliitti ei tosin havaitse, että etupiirit eivät maailmasta ole kadonneet minnekään. Jokainen näkee, miten USA toimii latinalaisessa Amerikassa. Takki myös kääntyy: kurdit petettiin ja Afganistan jätettiin, kun se Yhdysvalloille sopi.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan esitteessäkin lukee ensimmäisellä sivulla, että valta kuuluu kansalle. Nyt te, hyvät kollegat, olette tukemassa puliveivausta, jolla valta myydään USA:n sotakoneistolle ja jonka mukaan ilmeisesti jatkossakin valemedioiden gallupit voivat päättää kansalaisten asioista. Hyvät kollegat, ne kaksi gallupia, joihin vetoamalla tämä kaikki karmeus nostetaan nyt kansalaisten vastuulle — kysykö niistä gallupeista kumpikaan kansalaisilta, haluavatko he sotaa vai rauhaa? Ei kysynyt. Täällä ei monenkaan jupin suuhun rauha taivu, mutta koettakaa, hyvät kollegat, ymmärtää: te edustatte kansaa, te olette kansalla töissä. Te ette ole valtioneuvostolla tai presidentillä töissä, kansa maksaa teidän palkkionne. Oletteko te aivan varmoja, että te toteutatte kansan tahtoa, ja ymmärrätekö te, että kansa ei tahdo sotaa, se tahtoo rauhaa? Nato tuo sotaa, ja sodasta, eli Natosta, ei erota noin vain. Jumala armahtakoon ja siunatkoon meitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Edustaja Salonen.

12.02 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Viisivuotias tyttäreni sanoi viikko sitten pelkäävänsä sotaa. Menin hämilleni ja kysyin, tietääkö hän, mitä sota tarkoittaa. Hän vastasi, ettei tiennyt, mutta tarkemmin häneltä kysyessäni hän osasi kyllä sanoa, että sota on Ukrainassa ja Venäjä on hyökännyt sinne. Raskain mielin kerroin aivan liian pienelle pelokkaalle, että sotaa ei ole Suomessa eikä kukaan ole hyökkäämässä Suomeen. Lisäksi lupasin, että teemme eduskunnassa kaikkemme, että rauha Suomessa säilyy jatkossakin. Selitin tyttärelleni samaa realistista ja rehellistä viestiä, jota Suomen presidentti, pääministeri ja koko ulko- ja turvallisuuspoliittinen johto ovat kertoneet suomalaisille. — Kiitos teille arvokkaasta työstänne.

Monia aikuisiakin on pelottanut. Ehkä pelkoa enemmän moni on kuitenkin kokenut pettymystä siihen, että ihmiskunta ei ole historiasta oppinut riittävästi sotien karneuksista, ja surua siitä, että olemme jälleen maailmanpoliittisesti tilanteessa, jossa asevarustelu kasvaa ja puolustusta on kaikin keinoin vahvistettava myös Pohjoismaissa rauhan säilymiseksi tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Tämä kevät on nostanut esiin Suomen demokratian vahvuudet: tietoon pohjautuvan päätöksenteon ja kyvyn laajaan parlamentaariseen keskusteluun. Puolus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tusliiton jäsenyys edellyttää yhteistä parlamentaarista tahtotilaa. Eduskuntaprosessin lopputulemana on ilmeistä, että turvallisuusympäristön muutos edellyttää puolustuksemme vahvistamista. Sen vuoksi eduskunta käsittelee nyt uutta selontekoa Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon.

Mikä turvallisuusympäristössämme on muuttunut? Venäjä. Naapurimaan tulevaisuus näyttää synkältä. Venäjän arvaamattomuus, aggressiivisuus ja häikäilemättömyys pakottavat Suomen tarkastelemaan omaa turvallisuuttaan muuttuneen Venäjän naapurimaana. Venäjä on rikkonut toimillaan kaikkea yhteisesti sovittua ja sivuuttanut kansainvälisen oikeuden totaalisesti. Uutiskuvat kertovat järkyttävistä rikkomuksista ihmisyyttä vastaan.

Tässä epävakauden ajassa politiikalla on luotava Suomelle vakautta ja turvaa niillä vaihtoehdoilla, joita meillä on. Tärkeintä on suomalaisten turvallisuuden takaaminen ja rauhan säilyttäminen. Eduskunnassa käynnissä olevan prosessin avulla on luotu raameja Suomen Nato-jäsenyydelle. Suomi jatkaa oman, vahvan puolustuskyvyn ylläpitämistä ja huolehtii asevelvollisuuden toimivuudesta. Pohjois-Atlantin liiton tärkein tehtävä on taata jäsenmaidensa turvallisuus poliittisin ja puolustuksellisin keinoin. Kriisitilanteessa Naton jäsenmaiden suorituskyvyt asetetaan lähtökohtaisesti Naton yhteisen puolustuksen käyttöön. Koko jäsenyyden tärkein arvo on 5 artiklassa.

Arvoisa puhemies! Ukrainaan hyökättyään Venäjä on toistuvasti todennut olevansa valmis käyttämään ydinaseita. Ydinaseisiin on syytä suhtautua erittäin vakavasti. Suomen tulee Naton jäsenmaana tavoitella ydinaseetonta maailmaa.

Lisäksi on syytä muistuttaa, että Naton jäsenenä säilytämme edelleen kansallisen itsemääräämisoikeuden vaikeissakin kysymyksissä. Sellaista sotilaallista puolustuksen vahvistamista, mitä Nato-jäsenyys tarjoaa, emme saa muualta. Vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä takaa uskottavan puolustuksen. Perinteisen puolustuksen ohella liittoutuminen lisää laajamittaista puolustautumista eri uhkia vastaan. Nato vahvistaisi Suomen sotilaallista huoltovarmuutta ja koko yhteiskunnan kriisivalmiutta. Meidän on varauduttava myös sodankäynnin moderneihin muotoihin. Kansainvälisen yhteistyön merkitys hybridi- ja kyberuhkien torjunnassa kasvaa. Nato-jäsenyys turvaa myös Itämeren alueen vakautta ja sitä kautta Suomen huoltovarmuutta. On sekä Suomen, Ruotsin että Naton intresseissä turvata Itämeren alueen rauha.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: nyt on meidän tehtävämme varmistaa, että rauha säilyy Suomessa tulevaisuudessakin. Suomen on haettava Naton jäsenyyttä, jotta vahva kansallinen puolustuskykymme saa tuekseen sellaista pidäkettä, joka takaa rauhan säilymisen myös jatkossa. Tärkeintä on rauha.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

12.07 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Venäjän hyökättyä Ukrainaan on Suomen ja laajemmin koko Euroopankin turvallisuustilanne muuttunut täysin. Muutos on aivan ennennäkemätön sitten kylmän sodan. Se on pakottanut meidät tarkastelemaan uudelleen aiempia turvallisuuspoliittisia ratkaisuja. Erityisesti Nato-kysymys on tullut ajankohtaiseksi.

Nyt arvioiden Suomi on toiminut oikein pitäessään vahvan ja uskottavan kansallisen maanpuolustuksen turvallisuuspolitiikkansa ytimessä. Pitkän rauhanajan jaksona emme ole lähteneet ajamaan alas puolustusvoimia. Olemme pystyneet pitämään riittävän suuren, koulutetun ja maanpuolustustahtoisin reservin sekä nykyaikaisen ja suorituskykyisen ka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

luston. Venäjän toiminta osoittaa, että pienempien maiden jakaminen etupiireihin ja sotilaallisen voiman käyttö kuuluvat edelleen sen työkaluvalikoimaan.

Hallituksen selonteossa tekemä esitys ja tuki presidentille Nato-jäsenyyden hakemiseksi ei tee tyhjäksi vahvaa kansallista puolustustamme, vaan päinvastoin perustuu siihen ja rakentuu sen päälle. Osana Natoa Suomen tärkein tehtävä olisi edelleen oman maan ja sen alueen puolustaminen. Aiemmat ratkaisumme ovat taanneet sen, että tuomme oman arvokkaan panostuksemme puolustusliittoon sen sijaan, että vain jäisimme odottamaan apua hädän hetkellä. Suomi on turvallisuuden tekijä, ei sen kuluttaja.

Arvoisa puhemies! Suomalaisessa turvallisuuspolitiikassa on puhuttu niin sanotusta Nato-optiosta eli mahdollisuudesta hakea Nato-jäsenyyttä. Kielikuvana ilmaistuna Naton ovea on pidetty auki, mutta siitä ei ole ollut tarvetta kävellä sisään ennen kuin nyt. Eri turvallisuuspoliittisissa selonteissa Nato-optio on ilmaistu siten, että ratkaisuja tarkastellaan aina reaaliajassa kansainvälisen turvallisuusympäristön muutokset huomioiden. Jos nyt ei ole se tilanne, niin milloin sitten? Seuraava kynnys lienee jo sellainen, ettei liittyminen ole enää välttämättä edes mahdollista.

Puolustusvaliokunnan roolina oli tarkastella turvallisuustilannetta omasta näkökulmastaan eli Suomen kansainvälistä puolustusyhteistyötä, kansallista puolustuskykyä sekä huoltovarmuuteen ja kyberturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Tällä hetkellä turvallisuuspolitiikkamme nojaa täysin kansalliseen puolustuskykyymme. EU-jäsenyys, kumppanuutemme Naton kanssa ja kahdenvälinen yhteistyö muiden valtioiden kanssa tarjoavat kyllä merkittäviä hyötyjä, mutta eivät ole puolustusliittoon verrattavia järjestelyitä. Valiokunnan hyvän ja perusteellisen harkinnan johtopäätöksenä oli, että Suomi ei pienenä maana kansallisesti voi luoda sellaista pidäkettä, joka takaisi rauhan säilymisen. Valiokunnan kanta on sama, johon tasavallan presidentti, pääministeri ja muu valtioneuvosto on nyt päätenyt, eli Nato-jäsenyyden kanta.

Kannanmuodostus on tapahtunut tilanteessa, jossa myös kansalaisten näkemys puolustusliittoon kuulumisesta on muuttunut hyvin lyhyessä ajassa. Kyselytutkimusten perusteella kansalaisten aiemmin varautunut kanta on vaihtunut ylivoimaiseen kannatukseen: jopa 76 prosenttia vastaajista kannattaa liittymistä Natoon. Voimmekin nähdä, että poliittisten päättäjien toiminta seuraa kiitettävästi kansan tahtoa.

Puolustusvaliokunta korostaa, että Nato-hakemukseen ei pidä jättää kansallisia varauksia. Suomen tulee olla mukana puolustusliitossa täysin oikeuksin ja velvollisuuksin. Mitä nuo velvollisuudet sitten ovat, tarkentuvat vielä jäsenneuvottelujen aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja edustaja Wallinheimo.

12.12 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tänään on historiallinen päivä. Se on sitä Suomelle ja jokaiselle suomalaiselle. Pöydällämme on päätösehdotus, jolla linjataan Suomen asemaa maailmassa ratkaisevalla tavalla. Käsissämme on Suomen tulevaisuus. Vastuu ja etuoikeuskin tämän päätöksen tekemisestä kuuluvat jokaiselle meistä, jotka toimimme eduskunnassa kansan valtuuttamina. On aika linjata se, mikä olisi meidän mielestämme parasta Suomelle.

Arvoisa puhemies! Kysymys on siitä, pitäisikö Suomen liittyä puolustusliitto Naton jäseneksi, niin kuin tasavallan presidentti ja valtioneuvosto ehdottavat. Mielestäni pitäisi. Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen ja jokaisen suomalaisen turvallisuutta. Jäsenyys turvai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

si parhaalla mahdollisella tavalla Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen liikkumatilan entistä arvaamattomammaksi käyneessä kansainvälisessä toimintaympäristössä. Se olisi myös luonnollinen päätepiste siinä kehityksessä, jonka myötä Suomi on siirtynyt askel kerrallaan tiiviiksi osaksi meille luontaista läntistä arvoyhteisöä.

Liityimme nykyisiin pohjoismaisiin yhteistyörakenteisiin jo 50-luvulla. Kylmän sodan jälkeen päätimme tulla osaksi Euroopan unionia. Vain Naton suhteen olemme olleet tähän asti pidättyväisiä tunnetuista syistä. Nyt nuo syyt ovat kaatuneet, ja paluuta vanhaan ei ole. Silti Suomi ei tee ratkaisuaan Venäjän pelosta tai sen vuoksi. Suomi tekee päätöksensä itse ja liittyy Natoon maksimoidakseen Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja puolustukseen maataan.

Arvoisa puhemies! ”Suomen hallitus ei halunnut sotaa, päinvastoin se pyrki sitä välttämään, mutta olosuhteet ja tapahtumien pyörteet olivat voimakkaammat kuin se. Olimme kuin myllynkivien välissä.” Näin kiteytti presidentti Risto Ryti Suomen aseman toisessa maailmansodassa, kun hän piti pitkää puolustuspuhettaan talven 46 sotasyllisyysoikeudenkäynnissä. Ennen toista maailmansotaa Suomi yritti hankkia turvakseen liittolaissuhteita, mutta nämä yritykset kariutuivat. Tämän historiankokemus meillä on mielessämme.

Sitaatti myös kiteyttää sen, mistä tässä tämän päivän päätöksessä on pohjimmiltaan kyse. Kyse on Suomen asemasta ja halustamme pitää maamme jatkossakin erossa konflikteista. Kyse on suomalaisten mahdollisuudesta päättää tulevana vuosina ja vuosikymmeninä itse omasta tulevaisuudestaan. Kyse on turvallisuudesta. Kyse on Suomen itsenäisyydestä. Jos emme halua jatkossa kansainvälisen politiikan isoimpien voimien myllynkivien väliin, on meidän tänään tehtävä ne ratkaisut, joilla maksimoimme turvallisuutemme. Siksi pysyvä paikkamme on lännessä ja sen johtamissa yhteistyörakenteissa. Siksi pysyvä paikkamme on Natossa.

Arvoisa puhemies! Ei enää koskaan yksin. Kannatan valtiojohdon ehdotusta puolustusliitto Naton jäsenyyden hakemisesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Saarikko.

12.16 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Olemme Suomea ottamassa ison askeleen turvallisuutemme vahvistamiseksi. Teemme sen suomalaisten laajalla tuella. Huoli Suomen turvallisuudesta on myös yhdistänyt meidät. Yhteistyö yli poliittisten rajojen ja valtiollisten instituutioiden kesken on ollut aktiivista, hyvää ja tarpeellista. Näin toimii Suomi, yhdessä.

Tänään käynnistynyt eduskuntakeskustelu toimikoon arvokkaana sinettinä tälle historialliselle taitekohdalle. Aikaamme me emme voi valita mutta tekemme voimme. Turvallisuusympäristömme järkkymisen ja historiallinen taitekohta osui juuri meille. Johtopäätös Nato-jäsenyyden hakemisesta kypsyi maassamme sodan kevään pitkinä päivinä. Se, mikä aikanaan toimi Suomen turvallisuuden takaajana, ei toimisi enää. Siksi on toimittava nyt.

Mennyt on tuonut meidät siihen pisteeseen, jossa olemme nyt. Tämän päivän Suomi on hyvinvoiva yhteiskunta, jolla on valtava määrä kansainvälistä luottamuspääomaa. Tästä saamme kiittää edeltäviä päättäjäsukupolvia. Tämä luottamuspääoma tulee hyödyttämään meitä edessä olevassa ratifiointiprosessissa eri Nato-maissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Käytännönläheinen Nato-yhteensopivuuden rakentaminen 1990-luvulta lähtien konkretisoituu nyt. Olemme sotilaallisestikin valmiit Natoon. Tiivistettynä: meidät tunnetaan Natossa, ja me tunnemme Naton.

Arvoisa puhemies! Johtotähtenämme niin tänä keväänä kuin historiassamme on aina ollut Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen kaikissa oloissa. Sotilaallinen liittoutuminen on juuri nyt, näissä oloissa, tarkoituksenmukainen ja käytännönläheinen päätös suomalaisten turvallisuuden maksimoimiseksi.

Finland är en säkerhetsproducent. Vi har en stark försvarsförmåga och ett kriställigt samhälle.

Suomi tulee Naton jäsenenä toimimaan Itämeren alueen vakauden ylläpitämiseksi ja Pohjois-Euroopan turvallisuuden vahvistamiseksi. Toimintamme tavoitteena on vakaus ja rauha Suomessa, Pohjolassa ja laajemminkin Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Me saamme ja otamme täyden puhevallan Natossa. Vahva puolustuskykymme ja maantieteellinen sijaintimme antavat näkemyksillemme erityistä painoarvoa.

Samalla kun nyt varmistamme turvallisuuttamme hakemalla jäsenyyttä Natossa, tulee meidän vahvistaa myös laajempaa turvallisuutta. Me olemme kevään mittaan tehneet ja teemme hallituksen piirissä monia päätöksiä Suomen varautumisen, huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vahvistamiseksi. Oleellista on, että jatkossakin kaiken ydin on oma vahva koko maan puolustus.

Laajan turvallisuuden ja yhteiskunnan eheyden vaaliminen ovat Nato-prosessin aikana ja jäsenyyden oloissa vähintään yhtä tärkeitä kuin aiemmin. Venäjä-suhteen murroksen etulinjassa on itäinen Suomi. Tämä on tunnistettava, tähän on kiinnitettävä huomiota ja tilanne arvioitava.

Kaikkineen, arvoisa puhemies, yhteiskunnan eheys, jota puolueeni on aina halunnut vaalia, luo pohjaa suomalaisten vahvalle maanpuolustustahdolle, ja tästä puolustuksen supervoimasta haluamme pitää kiinni jatkossakin.

Tänään ja huomenna me keskustelemme Suomen turvallisuudesta, omasta turvallisuudesta. Ja vaikka me teemme näinä päivinä suuren päätöksen, emme saa kääntää katsetta pois Ukrainasta. Tuen on jatkuttava. Sodan ja kärsimyksen on loputtava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

12.20 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Annan täyden tukeni Suomen Nato-jäsenyyden hakemiselle — Suomen ja suomalaisten puolesta, rauhan ja vakauden puolesta, ei ketään vastaan.

Jag stöder Finlands ansökan om medlemskap i Nato.

En iloitse siitä, että maailma juuri nyt on sellainen, jossa pitkäjänteinen työ rauhan ja vakauden puolesta ei riitä, että joudumme etsimään uusia tapoja pitää lapsemme poissa sodan jaloista, mutta siitä iloitsen, että me suomalaiset ja me kansanedustajat teemme tämän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

päätöksen yhdessä, huolellisen harkinnan päätteeksi, tietoisina siitä, että täydellisen varmoja tai riskittömiä vaihtoehtoja ei ole, silti päättäväisesti.

Arvoisa puhemies! Venäjän oikeudeton hyökkäys ja raaka toiminta Ukrainassa ovat muuttaneet Suomen ja koko Euroopan turvallisuusjärjestystä perustavanlaatuisesti. Merkkejä on totta kai ollut ilmassa jo aiemmin, mutta helmikuussa käynnistyneet tapahtumat olivat viimeinen vahvistus Putinin Venäjän arvaamattomuudesta, piittaamattomuudesta kansainvälistä oikeutta kohtaan, valmiudesta tuhota naapurimaansa lapset, aikuiset ja vanhukset sekä pelosta vapautta ja demokratiaa kohtaan.

Suomalaisten enemmistö kääntyi nopeasti Nato-jäsenyyden kannalle, ja sittemmin kannatus on entisestään vankistunut. Vastuu päätöksestä on meillä kansanedustajilla, mutta suomalaisten muuttunut mielipide antaa aivan uudella tavalla tilaa tehdä ratkaisuja. Olemme joutuneet punnitsemaan, mitkä valinnat varmimmin vankistaisivat Suomen turvallisuutta muuttuneessa tilanteessa, ja jaan itsekkin sen varsin yksituumaisen johtopäätöksen, että Nato-jäsenyys olisi vahvin lisäturva sen puolesta, ettei Suomi enää koskaan joutuisi sotaan.

Arvoisa puhemies! En suhtaudu Natoon kritiikittömästi. Ei mikään liitto ole täydellinen eikä mikään ratkaisu riskitön. Nato on olemassa olevista puolustusratkaisuista kuitenkin mielestäni paras — tai vähiten huono, kumminpäin sen haluakaan nähdä. On tärkeää ymmärtää ja muistaa, että Nato ei ole mikään hopealuoti, joka ratkaisee kaikki ongelmat. Se on puolustuksellinen ratkaisu, jonka ensisijainen tavoite on varmistaa, ettei sota koskaan leviä Suomeen, ja toisaalta, että pahimmankaan sattuesssa emme jää yksin.

Turvallisuus ja vakaus vaativat kuitenkin myös paljon muuta. Nato-jäsenyys ei sulje pois aktiivista työtä rauhan ja ydinaseriisunnan puolesta. Pikemminkin ajattelen, että panostamme niissä tarvitaan enemmän kuin ehkä koskaan. Naton jäsenenäkin tavoitteenaamme on oltava kestävä rauha ja ydinaseeton maailma.

Odotan, että jäsenenä Suomi ottaa aktiivisen roolin Naton sisällä, aivan kuten toimimme aktiivisesti EU:ssa, YK:ssa ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä. Pohjoismaisen yhteistyön painoarvo tulee Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä kasvamaan entisestään. Meillä on annettavaa erityisesti Pohjolan mutta myös koko Euroopan vakauden varmistamiseksi. Jäsenyys itsessään pitää sisällään lupauksen solidaarisuudesta. Me olemme valmiita auttamaan myös muita hädän hetkellä.

Arvoisa puhemies! Voi olla, että tulevina päivinä ja viikkoina kansakuntamme kriisinkestävyyttä koetellaan, kun Nato-prosessimme etenee. Vastaan voi tulla jos jonkinlaisia reaktioita ja kannanottoja Naton sisältä ja ehkäpä erityisesti sen ulkopuolelta. Vaikuttaa ilmeiseltä, että Venäjän mahdolliset yritykset puuttua Suomen omiin valintoihin lähinnä vankistaisivat päättävaisyttämme, mutta monenlaista ikävää voi silti olla edessä. Joka tapauksessa viisainta on pitää pää kylmänä ja edetä rauhassa askel kerrallaan. Me kestämmme kyllä.

Arvoisa puhemies! Kukaan meistä ei toivonut näkevänsä tällaista kevyttä, mutta tässä nyt olemme. Suomessa tähän hetkeen johtanut prosessi on osoitus vahvasta demokratiasta, jossa kansa, puolueet, eduskunta, hallitus ja presidentti ovat toimineet yhdessä. Tiivis yhteydenpito kumppaneihimme maailmalla on pohjustanut tietä Suomen Nato-jäsenyydelle. Ulkoministerin ja presidentin pitkäjänteiset diplomaattiset ponnistelut, koko hallituksen aktiivinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja myös aiempien hallitusten työ ovat varmistaneet, että Nato-optiomme on nyt tilanteen sitä vaatiessa käyttökelpoinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt annan ministereille Haatainen ja Mikkonen mahdollisuuden vastata heille aiemmin tänään esitettyihin, heidän toimialoihinsa liittyviin kysymyksiin. — Ministeri Haatainen, kolme minuuttia.

12.25 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Täällä salikeskustelussa ovat nousseet esiin myös kokonaisturvallisuus, resilienssi ja huoltovarmuus. Ja kyllä, puolustusliitto Naton jäsenyydessä on kysymys samalla myös kokonaisturvallisuutemme vahvistamisesta. Kyseessä ei nimittäin ole vain sotilaallinen yhteistyö Natossa, vaan Nato on viime vuosina vahvistanut hyvin paljon myös siviilivalmiustoimintaansa, jonka tarkoituksena on nimenomaan saada tukea kriiseihin varautumiseen ja vahvistaa kansalaisten ja koko yhteiskunnan kriisinsietokykyä eli resilienssiä.

Huoltovarmuus ja systemaattinen, tavoitteellinen varautuminen ovat kulkeneet vuosikymmeniä osana myös suomalaista yhteiskuntaa. Huoltovarmuuden koordinoinnista vastaavana ministerinä voin sanoa, että Suomen tilanne on kansainvälisesti katsottuna huippua. Kansalaisten, yritysten sekä valtion varautumisella voidaan pehmentää erilaisten kriisien vaikutusta ja antaa myös aikaa sopeutumiselle. Naton siviilivalmiustyö nojautuu samoihin periaatteisiin kuin suomalainen kokonaisturvallisuuteen ja huoltovarmuuteen perustuva koko yhteiskunnan kattava varautuminen. Yhteiskunnan turvallisuutta eivät nimittäin ylläpidä enää vain asevoimat ja virkavalta, vaan myös elintärkeät toiminnot, kriittinen infrastruktuuri, tuotanto ja palvelut, joiden jatkuvuuden takaaminen vaatii yhteistyötä aina siviili- ja sotilastoimijoiden kanssa ja välillä.

Suomi on osallistunut jo tähän saakka pitkään Naton siviilivalmius- ja resilienssitoimintaan kumppanimaan roolissa aina kumppanuusyhteistyömme alusta lähtien. Suomen Nato-jäsenyys sitoi meidät entistä vahvemmin osaksi huoltovarmuuteen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja yhteistä varautumistoimintaa. Työ yhteistyön syventämiseksi keskeisten kumppanimaiden kanssa on tärkeää, ja tällä saralla on aloitettu myös yhteistyön tiivistäminen huhtikuisen Ruotsin vierailuni yhteydessä Ruotsin kanssa. Nato myös arvioi oman arviointimallinsa kautta näitä siviilivalmiuden perusvaatimuksia. Niitä on yhteensä seitsemän, ja niiden avulla pyritään myös saamaan käsitystä ja pitämään yllä käsitystä siitä, missä jäsenmaissa mennään, mutta viime kädessä kukin jäsenmaa itse huolehtii omasta huoltovarmuudestaan ja siviilikriisinhallinnastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja myös ministeri Mikkonen kolme minuuttia.

12.28 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Vaikka toki Nato-jäsenyydestä puhuttaessa korostuu sen tuoma sotilaallinen turva, niin sen lisäksi Natolla on vahva rooli myös ei-sotilaallisessa varautumisessa ja valmiudessa. Naton ei-sotilaallisen varautumisen ja valmiuden osalta yhteistyötä määrittelee peruskirjan artikla 3, jonka mukaan sopimusosapuolet ylläpitävät ja kehittävät omaa ja yhteistä kapasiteettia vastustakseen aseellisia hyökkäyksiä. Koska sotilaalliset suorituskyvyt ovat vahvasti riippuvaisia siviilitoiminnoista, siviilisektoreiden valmiustoimien ylläpidosta on tullut keskeinen osa Naton toimintakyvyn varmistamista kriisitilanteissa.

Nato on myös kiinnittänyt huomiota siviiliyhteiskunnan resilienssin vahvistamiseen eri toimijoiden poikkihallinnollisen yhteistyön kautta sekä kansalaisten kriisinsietokykyä vahvistamalla. Tätä kautta sisäministeriön hallinnonala kytkeytyy Naton kollektiivisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

puolustuksen kokonaisuuteen. Tämä tarkoittaa yhteiseen puolustukseen kytköksissä olevien kriittisten sektoreiden toimintavarmuutta, hybridi- ja kyberuhkiin vastaamista ja tiedusteluyhteistyötä. Uutta tämä ei ole: jo rauhankumppanuuden alusta asti Suomi on osallistunut aktiivisesti Naton siviilivalmius- ja resilienssiyhteistyöhön.

Kansallinen turvallisuus ja tiedustelu ovat merkittäviä politiikkakokonaisuuksia Natossa. Se rakentuu jäsenvaltioiden ja Naton yhteiskäyttöisen tiedustelujärjestelmän tietojen pohjalle. Nato panostaa myös uusien uhkien tunnistamiseen. Naton tiedusteluosaston sotilasrakenne kuuluu puolustusministeriön ja siviilitiedustelurakenteet sisäministeriön ohjaukseen. Suojelupoliisilla on tässä roolinsa.

Nato-jäsenyys ei muuta Rajavartiolaitoksen päätehtäviä. Sen tehtäviin kuuluu raja- ja meriturvallisuus ja lisäksi se osallistuu sotilaalliseen maanpuolustukseen. Puolustusvalmiuden vaatiessa sen perustamat rajajoukot tai niiden osia voidaan liittää Puolustusvoimiin. Rajavartiolaitoksen kyky muuttua joustavasti lainvalvontaviranomaisesta osaksi puolustusjärjestelmää vastaa hyvin Naton tarpeita hybridiuhkatilanteisiin varautumisessa, kun rajaa sotilaallisten ja ei-sotilaallisten keinojen välillä ulkopuolisten toimijoiden toimesta yritetään hämärtää. Nato-jäsenyys varmistaa siten sotilaallisen turvallisuutemme lisäksi myös ei-sotilaallista varautumista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mustajärvi.

12.31 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Olen tämän kauden aikana kolmessa valiokunnassa ja kahdessa työryhmässä saanut tietoa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvistä asioista enemmän kuin yksikään toinen kansanedustaja. Olen pelkäänyt tämän kauden aikana istunut satoja tunteja eduskunnan turvatiloissa asiantuntijoita kuunnellen. Minun Nato-kielteinen kantani on vain vahvistunut. Minäkään en lymyile nurkan takana enkä kannan rauhanmerkkiä rinnassa, en kyllä Nato-merkkiäkään.

Suomen hallitus ja ulkopoliittinen johto ovat tehneet päätöksen hylätä sotilaallinen liittoutumattomuus ja nojautua Nato-jäsenyyden seurauksena asevaraiseen turvallisuuteen. Sotilaallinen liittoutumattomuus palveli meitä hyvin koko toisen maailmansodan jälkeisen ajan, pysyimme kylmän sodan aikoina suurvaltojen eturistiriitojen ulkopuolella. Nyt pitäisi katsoa ajassa ainakin yhtä kauas eteenpäin tämän hetken yli. Vielä viime vuoden lopulla maamme johto, tasavallan presidentti ja hallitus, muistutti, että Suomen linjaus pysyä sotilasliittojen ulkopuolella on tarkoitettu ennen kaikkea vaikeita aikoja varten, jolloin maamme voi joutua sotilaalliseen yhteenottoon. Vielä syksyllä painotettiin sitä, ettei Suomi salli minkään ulkopuolisen valtion tai vieraiden asevoimien käyttää maamme maapeirää, vesialueita tai ilmatilaa vihamielisiin tarkoituksiin jotakin muuta valtiota vastaan. Nyt tämä kaikki on unohdettu.

Arvoisa puhemies! Poliittinen johto ei näytä huomioivan sitä, että Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne ei Nato-linjauksella parane vaan heikkenee. Suomen sotilaallinen asema voi Nato-jäsenyyden myötä vahvistua, mutta Suomen turvallisuustilanne kokonaisuudessaan tulee heikentymään. Samalla Suomen ja Venäjän pitkstä yhteisestä rajasta on tulossa Venäjän ja Yhdysvaltain johtaman sotilasliiton raja, vastakkainasettelun raja. Sotilasliitto Naton laajentuminen Venäjän kaikkein tärkeimpien ydinasetukikohtien läheisyyteen tilanteessa, jossa vastakkainasettelu arktisella alueella on kärjistymässä, ei missään tapauksessa lisää turvallisuutta, ja niin kuin sanoin jo debatissa, ydinsodan jälkeen ruumiita ei laske enää kukaan. Poliittinen johto ei näytä huomioivan sitä, että kahden aikaisemmin sotilaal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lisesti liittoutumattoman Pohjoismaan Nato-jäsenyys vaikuttaa kielteisesti koko pohjoisen alueen ja myös arktisen alueen herkkään tasapainoon. Tiedossa on, että Yhdysvallat haluaa saada omille intresseilleen arktisella alueella myös Suomen ja Ruotsin tuen Venäjää vastaan ja näyttää tässä nyt onnistuvan.

Arvoisa puhemies! Naivismi ei ole aate. Hallituksen keskeiset vaikuttajat ovat yksi toisensa jälkeen väittäneet, että ydinaseblokkiin on mentävä, jotta voimme toimia tehokkaammin ydinaseriisunnan puolesta. Ydinasekieltosopimus, joka on hallitusohjelmaan kirjattu, ei ole edennyt, koska tämä hallitus ei ole halunnut luoda esteitä Nato-jäsenyydelle. Yksikään Naton jäsenmaa ei ole allekirjoittanut ydinasekieltosopimusta, eikä Nato järjestönä tue sitä. Muistutan vasemmistoa ja vihreitä siitä, että Suomi on nyt ydinaseeton. Nato-jäsenyyden myötä ydinaseettomuus päättyy, se korvataan niin sanotulla ydinasesateenvarjolla. Nyt Suomi tekee päätöksen hakea Nato-jäsenyyttä ilman minkäänlaisia ehtoja. Ruotsin sosialidemokraatit sitä vastoin yrittävät neuvotella siitä, ettei Nato sijoittaisi tukikohtia eikä ydinaseita Ruotsiin ainakaan rauhan aikana.

Sotilasliiton jäsenenä olemme mukana suursodassa, jos sellainen Euroopassa syttyy. Naton jäsenenä olemme eturintamavaltio. Ydinaseisiin ja HX-hankkeeseen liittyen ei ole sattumaa, että Suomi päätyi hankkimaan F-35-koneita ja nimenomaan yhdysvaltalaisen koneen. Ne olivat ainoa vaihtoehto, joka kykenee kuljettamaan ydinaseita, ja siihen meidän hävittäjälentäjiäkin tullaan varmuudella kouluttamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson.

12.36 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Värderade talman, arvoisa puhemies! Jag håller det här talet i egenskap av riksdagsledamot.

Det mest värdefulla vi har är vår frihet och vår självständighet. Vår viktigaste uppgift som företrädare för Finlands folk är att i varje sammanhang handla så att vi gör allt för att trygga Finlands suveränitet och folkets framtida trygghet och säkerhet.

Vapautemme ja itsenäisyytemme on arvokkainta, mitä meillä on. Tärkein tehtävämme Suomen kansan edustajina on toimia kaikissa yhteyksissä niin, että teemme kaikkemme Suomen suvereniteetin ja kansalaisten turvallisuuden turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Värderade talman! När jag tänker tillbaka på min barndom så tänker jag att det viktigaste arv mina föräldrar gav mig var vårt lands självständighet. Min far, liksom så många av hans jämnåriga, skickades till fronten för att försvara fosterlandet under andra världskriget. Min mor, liksom så många andra unga sjuksköterskestuderande, tog hand om sårade soldater på krigssjukhus runt om i Finland: i Helsingfors, i Rovaniemi, i Jakobstad.

Många finska soldater fick lägga livet till för att vi skulle få bo i ett självständigt land. Många blev skadade eller invalidiserade för livet, men vi klarade av det tillsammans. Lilla Finland lyckades stå på sig mot anfallaren Sovjetunionen, ett krig som satt sina spår i oss och som gjort oss medvetna om att inget ska tas för givet. Ett krig som också gav oss lärdomen: aldrig mera ensam.

Arvoisa puhemies! Venäjän ja Putinin raju hyökkäys Ukrainaan 24. helmikuuta tänä vuonna merkitsi välitöntä muutosta Euroopan ja oman maamme turvallisuustilanteeseen. Venäjän julkilausuttu tavoite on muuttaa Euroopan turvallisuusjärjestystä. Se, että Venäjä hyök-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kää rauhanomaista naapurimaata vastaan, on vakava rikkomus kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia vastaan. Hyökkäys loukkaa Ukrainan itsemääräämisoikeutta ja alueellista koskemattomuutta sekä muodostaa vakavan uhan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle.

Värderade talman! Jag och mitt parti Svenska folkpartiet har redan en längre tid varit för ett finländskt Natomedlemskap. Det har varit uppenbart att det är den bit som har fattats i vår säkerhetspalett. 1995 blev Finland medlem i EU, och det var ett mycket viktigt steg som tydligt markerade att Finland hör hemma i väst. Men EU är inte en försvarsallians. De flesta EU-länder är medlemmar av Nato, och att bygga upp en parallell organisation till Nato har inte i något skede varit aktuellt. Därför har också Finland år för år intensifierat sitt försvarssamarbete med speciellt Sverige men också med Nato, och vi kan väl säga att vi kommit så långt man kan komma i Natokompanjonskapet utan att vara fullvärdig medlem. Men nu är det dags att ta steget ända ut. Det är dags för Finland att bli medlem i försvarsalliansen Nato och att göra det sida vid sida med vår goda granne, Sverige.

Arvoisa puhemies! Suomen on nyt aika liittyä puolustusliitto Naton jäseneksi ja tehdä se hyvän naapurimme, Ruotsin, rinnalla. Suomen on oltava mukana kaikissa niissä pöydissä, joissa tehdään maamme ja Euroopan tulevaisuuden kannalta tärkeitä päätöksiä, ja meidän on pyrittävä parhaaseen ja vahvimpaan mahdolliseen ennaltaehkäisevään suojaan. Sotilaallisen hyökkäyksen maattamme kohtaan pitää olla niin epähoukutteleva ajatus, että kukaan ei sitä koskaan tekisi.

Naton täysijäsenenä Suomella on myös paljon tarjottavaa. Meillä on vahva, oma puolustus, johon panostamme jatkossakin. Meillä on kulanarvoinen, vahva puolustustahto, ja yhdessä Ruotsin sekä muiden Pohjoismaiden kanssa meillä on mahdollisuus yhdessä luoda vakautta ja turvallisuutta sekä Itämeren alueella että koko Pohjois-Euroopassa.

Det gäller att göra de rätta vägvalen i livet och det gäller också att göra de rätta vägvalen då tillfället kommer. Finlands folk har tydligt visat sitt starka stöd för att vi ska gå med i försvarsalliansen Nato, och vi i Svenska folkpartiet stöder det här till hundra procent, alla tio ledamöter är för det. Vi vill maximera vår egen säkerhet, vi vill inte vara ett hot mot någon. Tvärtom ska vi fortsätta som nation att jobba varje dag för [Puhemies koputtaa] fred, frihet och mänskliga rättigheter.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

12.41 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Täällä on muutamissa puheenvuoroissa otettu esille näitä ydinasekysymyksiä, joten pari huomiota siihen tematiikkaan:

Näihin jäsensopimuksiin, mitä Naton kanssa tehdään ja sinne sopimuksiin, ei aseteta rajoitteita tai julistuksia. Ei niitä ole minkään Nato-maan jäsenyyssopimuksessa — ei myöskään Norjan, joka usein esimerkkinä mainitaan. Eri asia on sitten, haluaako joku Nato-maa muutoin julistaa, linjata politiikkaansa sitten erikseen. Se on toki mahdollista ja semmoista voi tehdä myös myöhemmin, jos sellaista haluaa tehdä. Mutta voin kyllä ihan ilman erillisiä julistuksiaakin sanoa tästä asiasta, että emme ole lähdössä tavoittelemaan ydinaseita si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

joitettavaksi Suomen maaperälle, [Välihuutoja] eikä niitä kyllä kukaan ole tyrkyttämässäkään.

Sitten toinen kysymys, mikä tässä on tullut esille, liittyy tähän pohjoismaiseen yhteistyöhön. Viime viikolla oli Pohjoismaitten puolustusministereitten kokous, ja siellä todettiin, että on mahdollista, että meillä on pian tilanne, jos Suomi ja Ruotsi hakevat Nato-jäsenyyttä, että näin ollen kaikki viisi Pohjoismaata saattavat olla Naton jäsenmaita. Se luo kyllä lisää yhteistyömahdollisuuksia meille Pohjoismaissa, ja jos näin tapahtuu, niin käymme toki katsomaan sitten, että miten voisimme tiivistää yhteistyötä Pohjoismaitten kesken, mutta se ei ole nyt ihan kiireisimpien asioiden joukossa. Varmaan siihen tuossa syksyn puolella sitten palataan, että miltä maailma silloin näyttää.

Samoin Suomi—Ruotsi-yhteistyö, josta edustaja Adlercreutz kysyi täällä, jatkuu ilman muuta tiiviinä myös siinä tilanteessa, että olemme molemmat Nato-jäsenmaita. Meillä on suunnitelmia tiivistää yhteistyötä Ruotsin kanssa, ja voi olla, että tästä on lisäkerrottavaa vielä ennen juhannusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Essayah.

12.44 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Suuri enemmistö meistä suomalaisista on kääntynyt Nato-jäsenyyden kannalle, niin myös meistä kristillisdemokraateista, ja niinpä puolueena tuemme Nato-jäsenyyden hakemista ja tätä selontekoa. Eipä ihme, sillä Venäjä on toimillaan Ukrainassa osoittanut hyvin syvää piittaamattomuutta niin ihmisoikeuksista kuin kansainvälisestä oikeudesta ja sopimuksista. Maa on nostanut esille jopa uhkaamisen joukkotuhoukseilla ja vaatimukset suverenien maiden etupiirijaosta.

Vaikka Suomeen ei kohdistu suoraa sotilaallista uhkaa, niin Venäjä on horjuttanut turvallisuuspoliittista ympäristöämme tavalla, joka vaatii siihen vastaamista. Niinpä sotilaallinen liittoutuminen puolustusliitto Naton kanssa on tullut ajankohtaiseksi. Naton läheisestä kumppanimaasta jäseneksi siirtyminen ei vaadi Suomen kaltaiselta maalta suuria muutoksia siihen, miten turvallisuudestamme jo nyt itse huolehdimme. Sen sijaan se toisi suuren muutoksen siihen, miten muut osallistuisivat turvallisuudestamme huolehtimiseen. Kollektiivisen suojan ennaltaehkäisevä vaikutus on tärkein, eli paljon puhutun 5 artiklan voima on suurimmillaan silloin, kun se tekee itsensä tarpeettomaksi. Mutta meistä tulee samalla myöskin aktiivinen toimija turvallisuuden ylläpitäjänä. Edes Nato-ratkaisu ei poista oman vahvan kansallisen puolustuksen tarvetta. Alueellisen koskemattomuuden turvaaminen on jatkossakin Suomen omalla vastuulla. Yleinen asevelvollisuus ja Euroopan korkein maanpuolustustahto antavat siihen erinomaisen hyvän pohjan. Ja samoin jatkossakin me tarvitsemme kahdenvälistä ja monenkeskistä yhteistyötä, niissä tärkeimpänä kumppanina Ruotsi, jonka yhtä aikaa toteutuva Nato-jäsenyyden hakeminen vahvistaa koko Pohjolan ja Itämeren alueen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tuossa puolustusministeri Kaikkonen minusta erinomaisella tavalla vastasi tähän kysymykseen, mikä täällä salissakin on noussut näitten ydinaseitten ympärillä. Ensinnäkin on varmasti näin, että pitää pystyä erottamaan toisistaan strategiset ja taktiset ydinaseet, ja on aivan varmasti niin, että Suomeen ei missään olosuhteissa oltaisi tuomassa strategisia, pitkän kantaman suuritehoisia ydinaseita. Näitten aseitten sijoittamisessa Suomeen, kun nehan olisivat jo konventionaalistenkin aseitten kantamatkan päässä, ei olisi minkäänlaista puolustuspoliittista järkeä. Taktisia ydinaseita on Euroopassa, Yhdysvallat on niitä tukikohtiin sijoittanut: niitä on Saksassa, Italiassa, Belgiassa, Hollannissa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Turkissa. Mutta on aivan selvää, että — niin kuin täällä on tuotu esille — nämä ovat kysymyksiä, joissa Suomi on päätöksentekijänä, ja siinä mielessä tuntuu, että vähän hypoteettiselle linjalle on lähdetty näitten ydinasekeskusteluitten kohdalla. [Markus Mustajärvi: Ei laisinkaan!]

Mutta, arvoisa puhemies, sotilaallisesti liittoutuneenakin Suomi jatkossa pyrkisi edistämään alueellista vakautta ja diplomatiaa ja pyrkisi ylläpitämään niin toimivia suhteita Venäjään kuin se näissä olosuhteissa on mahdollista — Venäjä kun ei tuosta meidän naapurista mihinkään ole häviämässä.

Arvoisa puhemies! Kun kansakunnan turvallisuusrakenteitten ääriviivoja on piirretty uusiksi, niin tällä parlamentaarisella prosessilla ja puolueitten ja kansalaiskeskustelun roolilla on ollut todella tärkeä osansa. Siksi jo tuossa debatissa toin esille sen, että toivon, että kun tämä prosessi tästä nyt sitten jatkuu, niin tälle koordinaatioryhmälle, joka on tehnyt hyvää työtä eduskunnassa, myöskin mahdollistetaan jatko, jotta me pystymme tulevaisuudessakin yli hallitus—oppositio-rajojen tällä tavalla yksituumaisesti viemään eteenpäin Suomen Nato-jäsenyyttä, neuvottelemaan näistä erilaisista järjestelyistä ja sitten myöskin Suomea sitovista velvollisuuksista. Varmasti me kaikki tässä salissa haluamme sellaisia päätöksiä, joilla suomalaisten turvallisuus maksimoidaan, ja ne on muodostettava tavalla, jolla ne eivät revi yhteiskuntaa ja joka ei myöskään horjuta näitten päätösten hyväksyttävyyttä. Usein matka tuohon päätökseen on aivan yhtä lailla tärkeä kuin itse päätöskin, koska raiioihin, eripuraan, olisi aivan liian helppoa iskeä ulkoapäin. Siksi me olemme tehneet näitä päätöksiä Suomessa kuunnellen, harkiten ja ennen kaikkea kansallista yhtenäisyyttä vaalien.

Tulevina päivinä puolustuspoliittisten ratkaisujen ja huoltovarmuuden varmistamisen ohella meidän suomalaisten henkinen kestävyys ja toisistamme välittäminen ovat tärkeitä. Meitä tullaan haastamaan, mutta me selviämme kyllä, kun tuemme toinen toisiamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Koskinen.

12.49 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan järkytti myös pohjoisen Euroopan vuosikymmeniä vakaaksi luonnehdittua turvallisuustilannetta. Tanska, Norja ja Islanti ovat kuuluneet Pohjois-Atlantin puolustusliitto Natoon, Suomi ja Ruotsi pysytelleet sotilaallisesti liittoutumattomina mutta 90-luvulta lähtien partnereina tiivistyvässä rauhankumppanuusohjelmassa.

Jäsenmaita velvoittava mutta kunkin omin päätösin toteutuva kollektiivinen puolustus on ollut Naton perustehtävä perustamisestaan alkaen, vaikka kylmän sodan päättymisen jälkeen kansainvälinen kriisinhallinta varsinaisen sopimusalueen ulkopuolella ja monita-hoisen kumppanuustoiminnan kehittäminen painottivat liittokunnan toimintaa toisaalle.

Euroopan unionin perussopimuksen 42.7 artikla, eli niin sanottu keskinäisen avun lauseke taikka turvatakuulauseke, sitoo periaatteessa Euroopan unionin jäsenmaita vastaavasti auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta kaikin käytettävissä olevin keinoin. Erona on, että Natossa yhteiset esikunnat, puolustus suunnittelu ja harjoitukset ovat rakentaneet todellisen puolustusvalmiuden, mitä EU:ssa ei ole saatu aikaiseksi, vaikka yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sinänsä on edennyt.

Totuimme kuuden vuosikymmenen aikana siihen, että välitöntä hyökkäysuhkaa Euroopan vakiintuneiden rajojen yli ei ole. Etyk-prosessi tätä käsitystä vielä vahvisti uusin, kaikkien alueen valtioiden sitoumuksin. Kun Venäjä jyräsi yli kaikkien sopimusten ja kansain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

välisen oikeuden velvoitteiden sotaretkelle Ukraina, tähän asti sotilasliittoihin kuulumattomat maat ovat joutuneet pikaisesti arvioimaan uusiksi turvallisuuspoliittisia ratkaisuja. Maantieteellinen sijainti suojaa Sveitsiä, Itävaltaa ja Irlantia, eivätkä ne ole pakkoraos-
sa tässä muuttuneessa tilanteessa.

Suomelle pitkän itärajan vartijana ja Ruotsille Itämeren laajimman rannikon maana tilanne on toinen ja puolustusjärjestelyjen vahvistaminen hyökkäys- ja painostusuhan varalta on välttämätöntä. Suomen ja Ruotsin liittoutumattomuus palveli Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta hyvin niin kauan kuin kansainvälisten sopimusten pitävyyteen voitiin luottaa, mutta nyt on asemointi uudistettava. Mihinkään suomettumiskeskusteluun jälkijättöisesti ei ole syytä. Tässä on ollut aika outojakin puheenvuoroja viime päivinä, että tämä olisi ikään kuin lopullinen sinetti suometumiselle. Siinä lyödään korville viimeisen 30 vuoden viisasta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan johtoa ilman mitään kunnon perustetta. Ruotsissa esimerkiksi tämänkaltaista keskustelua ei ole lainkaan käyty, eikä siihen ole tarvetta.

Suomi ja Ruotsi ovat edenneet jo vuosia samantahtisesti kumppanuusyhteistyössä samoin kuin kahdenvälisessä turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä. Sitä syvennetään edelleen samoin kuin kaikkien Pohjoismaiden Nordefco-puolustusyhteistyötä. Jäsenyys Natossa merkitsee melkoista loikkaa mutta ei suinkaan täyskäännöstä.

Pohjois-Atlantin liittoon rakentuu entistä vahvempi pohjoinen siipi. Kaikki Pohjoismaat olisivat mukana omin kansallisin painotuksin. Suomea, Ruotsia ja Norjaa yhdistää esimerkiksi aktiivinen panostus rauhanvälitykseen, kestäväan kehitykseen, aseidenriisuntaan ja konfliktinratkaisuun, mitä puolustusliittoon kuulumisen ei Norjan esimerkkiin viitaten selvästikään rajoita.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ei muilta osin muutu, koska meille Natoon liittyminen on korostetusti kansallisen puolustuksen vahvistamiseksi tarvittava ratkaisu. Se ei suuntaudu ketään vastaan, eikä siinä ole lainkaan hyökkäyksellistä tai aggressiivista ulottuvuutta. Tätä vahvistaa se, ettei maahamme tuoda ydinaseita. Kuten tuossa edellisessä keskustelussa on moneen otteeseen viitattu, tämä on jatkossa kansallisessa päätöksenteossa, mutta en näe mitään estettä sille, ettei Suomi esimerkiksi tämän ratifiointiprosessin aikana, kun esimerkiksi näitä omia kansallisia lakeja tarkistetaan Nato-jäsenyyttä vastaaviksi, voisi samalla myös tarkentaa tätä poliittista linjaustaan, miten Suomi suhtautuu ydinaseisiin, niin taktisiin kuin strategisiin. Edustaja Essayah tuossa hiukan liioitteli näiden eroa tuon poliittisen ja ihmishenkiin kohdistuvan uhan osalta.

Suomi säilyy täysivaltaisena tasavaltana perustuslakimme 1 §:n mukaisesti, ja Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi niin kuin tuo sama perustuslaki edellyttää.

Samalla kerron sitten Yleisradion ja Helsingin Sanomien patistelusta johtuen, että olen Suomen jäsenyyden kannalla Pohjois-Atlantin puolustusliitossa. [Petteri Orpo: Erinomais-
ta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Meri.

12.54 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Jos itse saisin valita, en haluaisi kuulua mihinkään puolustus- tai sotilasliittoon tai olla mukana suurvaltapolitiikassa ja sen mukanaan tuomassa valtataistelussa. Haluaisin, että voisimme olla valitsematta varsinaisesti mitään puolia, vaikka tietysti olemme olleet mukana läntisen rintaman puolustusyhteistyössä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nato-kumppanina. Haluaisin, että saamme elää rauhassa itsenäisenä Suomea vailla pelkoa, että meidän maa-alueitamme halutaan vallata tai meitä halutaan alistaa. Tämä vain ei ole enää mahdollista, ei realistista. Venäjän toimien vuoksi olemme pakotettuja toimiin.

Venäjän hyökkäyksen jälkeen olemme saaneet kansanedustajina ja kansalaisina valtavasti tietoa Suomen turvallisuustilanteesta ja puolustuksen vahvistamisen eri vaihtoehtoista. Aikaisempaan ei ole enää paluuta, sillä kuten presidentti Niinistö on todennut useamman kerran, naamiot on Venäjän toimesta laskettu. Venäjään ei voi luottaa, ja se on paljastanut haaveensa suurvallasta, joihin kuuluvat myös maa-alueiden haltuunotto ja sen omia etuja ajava etupiirijuttelu.

Nato-jäsenyys tuo meille sellaista lisäturvaa, jota emme voi saavuttaa pelkästään omaa puolustusta lisäämällä tai muulla, rajoitetummalla puolustuksellisella yhteistyöllä, kuten esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välisellä yhteistyöllä. Nato-jäsenyyden merkittävin vaikutus on ennaltaehkäisevän kynnyksen huomattava vahvistaminen ja vahvistuminen. Nato-jäsenyys tukee jo entuudestaan vahvaa pidäkettä, että tänne ei kannata eikä haluta hyökätä, koska silloin vastapuolena olisivat turvatakuiden vuoksi kaikki Nato-maat kaikkine sotilaallisine arsenaaleineen.

Kun lähtee mukaan politiikkaan ja tulee valituksi kansanedustajaksi, on kaikissa täällä käsiteltävissä asioissa ratkaisupakko tai ratkaisuoikeus, miten nyt kukakin asian haluaa ajatella. Ei voi ajatella, että en ota kantaa, koska asia on vaikea, tai että pelkään sitä, että kaikki eivät ole kanssani samaa mieltä.

Oma kantani on, jonka haluan ilmaista ja olen ilmaissut äänestäjille ja kansalaisille jo aikaa sitten, että kannatan Nato-jäsenyyden hakemista.

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin muistuttaa, kuten perussuomalaisten puheenjohtaja Purra puheessaan totesi, että meidän pitää lisäksi huolehtia Suomen sisäisestä turvallisuudesta ja rajaturvallisuudesta riittävin resurssein ja huolehtia, että lainsäädäntö on kunnossa estämään myös ihmisvyöryjen käyttämisen aseellisena työkaluna Suomen rajoilla. Oikeusvaltiossa ei voi olla mahdollista, että virkamiehet toimisivat ilman lainsäädännön tukea, jopa virkasyytteen pelossa.

Toivon, että edes oikeusministeri lakimiehenä vaatii, että rajaturvallisuuden ja hybridi-hyökkäyksen ehkäisemisen kaikenkattava lainsäädäntö tuodaan pikaisesti eduskuntaan. Perussuomalaiset tukevat teitä tässä, hyvä hallitus. Tämä on erittäin tärkeää erityisesti nyt niin sanotun harmaan ajan alettua ja Venäjän kerrottua, etteivät he aio hyväksyä Nato-hakemustamme ja että sillä on seurauksia. Pyydän teitä, hyvä hallitus: tuokaa kaikenkattavat pykälät meidän turvaksemme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Vikman.

12.59 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin liittoon. Asemoimme itsemme viimeinkin entistä voimakkaammin osaksi läntistä yhteisöä, puolustusliitto Naton jäseneksi. Tasavallan presidentin sanoin syntyy suojattu Suomi osana vakaata ja vastuunsa tuntevaa Pohjolaa. Kiitos Suomen kansalle, joka teki johtopäätökset muuttuneesta turvallisuustilanteesta nopeasti. Kansallinen yksituumaisuus on näin suuressa ratkaisussa erittäin tärkeää.

Nato-jäsenyys maksimoi Suomen turvallisuuden. Ensinnäkin pidämme tietysti jatkossakin huolta omasta vahvasta puolustuksesta, jota vahvistamme entisestään. Toiseksi takanamme on jatkossa koko liittokunnan voima. Kun haluamme rauhaa, haluamme elää rau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

hassa, meidän on varauduttava puolustautumaan niin uskottavasti, ettei kenenkään kannata Suomea uhata tai Suomeen hyökätä. Nato-jäsenyys nostaa ratkaisevasti kynnystä uhata Suomea sotilaallisesti.

Arvoisa puhemies! Olen ollut mukana eduskunnan puolustusvaliokunnassa 11 vuotta joko jäsenenä tai varajäsenenä. Kun eduskunta on antanut tukensa Nato-jäsenyydelle, pitkä työ Suomen Nato-jäsenyyden puolesta on tullut tilanteeseen, jossa voimme aloittaa jäsenyysneuvottelut välittömästi. Neuvotteluiden ennakoidaan sujuvan päivässä parissa, koska niin lähellä Natoa Suomi jo käytännössä on. On tärkeää, että teemme kaikkemme sen puolesta, että Suomen jäsenyyden ratifiointi jäsenmaissa sujuu mahdollisimman riipeästi ja turvallisesti. Samalla meidän on katsottava myös pidemmälle, jotta olemme heti jäsenyytemme alkaessa valmiita vaikuttamaan Naton sisäisessä päätöksenteossa. Meille on oltava selvää, mitä tavoitteita haluamme jäsenenä ajaa ja millaista Suomen Nato-politiikan ja vaikuttamisen tulee olla. Meidän on oltava vahvasti vaikuttava jäsenmaa heti jäsenyytemme alkaessa.

Aikoinaan Suomi liittyi Euroopan unioniin Ahon hallituksen aikana, mutta seuraava eli Lipposen hallitus määrittä Suomen EU-politiikan linjan ja sisällön. Ensi keväänä koittava uusi vaalikausi onkin käytännössä ratkaiseva sen suhteen, millaiseksi Suomen Nato-politiikka muotoillaan ja miten maksimaalisesti jäsenyys saadaan palvelemaan Suomea. Päätäjien puolustuspoliittisen osaamisen merkitys korostuu.

Arvoisa puhemies! Suomen edun mukaista on turvallisuutemme maksimoimiseksi tavoitella Nato-jäsenyysmallia täysipainoisesti sulkematta eri vaihtoehtoja ennakoon pois esimerkiksi liittyen joukkoihin tai tukikohtiin.

Arvoisa puhemies! Suomella on naapurina arvaamaton, häikäilemätön Venäjä, johon emme voi luottaa, ja 1 340 kilometriä yhteistä rajaa. Nato-jäsenyys merkitsee ennen kaikkea pidäkettä, jotta meidän kimppuumme ei hyökätä. Nato on eurooppalainen puolustusratkaisu. Suomella ei ole mitään syytä jättäytyä Naton turvatakuiden ulkopuolelle. Me teemme kaikkemme, jotta emme enää koskaan sotaan joutuisi. Emme enää koskaan ole yksin.

Kuten monesti ennenkin maailmanpolitiikan murroskohdissa, on tullut aika Suomen tarttua hetkeen ja tehdä oikeat ratkaisut niiden arvojen pohjalta, joihin uskomme. Suomi on selvästi vapaiden demokratioiden rintamassa puolustamassa niitä vapauden arvoja, joihin uskomme. Me emme ole emmekä jää millekään harmaalle vyöhykkeelle. Suomen paikka on lännessä — Suomen paikka on Natossa.

Arvoisa puhemies! Viimein uusi aikakausi aukeaa Suomelle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kalli. [Mikrofoni on kiinni] — Anteeksi, edustaja Kalli. Nyt ei jostain syystä mikrofoni lähtenyt päälle. [Eeva Kalli: Toimiiko nyt?] — Ei. Tekniikka? [Eeva Kalli: Kokeillaanko uudestaan?] — Kokeillaan vain, mutta toisella puolella näyttää olevan mikrofoni päällä koko ajan. Odottaa teitä siellä valmiina. [Puhuja siirtyy toiselle puhujakorokkeelle] — Eeva Kalli: Uusi yritys. Täällä on näemmä lisää aikaakin annettu.] — Kyllä kyllä.

13.04 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut turvallisuusympäristöämme perustavanlaatuisella tavalla. Synkkien tapahtumien myötä Suomessa on kuluneen talven ja kevään aikana käyty laajaa keskustelua muuttuneesta ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lanteesta, sen vaikutuksista ja johtopäätöksistä. Keskusteluun ovat osallistuneet aktiivisesti paitsi kaikki keskeiset instituutiot myös puolueet, tutkijat, media ja laajasti koko Suomen kansa. Selvää on ollut, että entiseen ei ole paluuta, sillä entistä ei ole enää olemassa. Ratkaisut on tehtävä uudessa tilanteessa ja ajassa.

Tasavallan presidentti ja hallitus linjasivat oman historiallisen ratkaisunsa eilen. Valtiojohto esittää, että Suomi hakee Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyttä kuultuaan eduskuntaa. Tuen valtiojohdon linjausta ja kannatan Suomen Nato-jäsenyyden hakemista. Miksi? Koska Nato-jäsenyys tarjoaa vahvimman sotilaallista voimankäyttöä ennalta ehkäisevän pidäkkeen ja turvaa näin rauhaa ja vakautta Suomessa myös tulevina vuosikymmeninä, sitä, ettei Suomi enää koskaan joudu sotaan. Nato-jäsenyydellä voimme myös maksimoida itsellemme saatavan turvan. Mikäli Suomi kaikesta huolimatta joutuisi aseellisen voimankäytön kohteeksi, olisi meillä Nato-jäsenenä tukenamme koko liittokunnan suorituskyvyt. Tämä jos mikä olisi vastaus painavaan, tunnettuun lauseeseen, joka tässäkin salissa tänään jo moneen kertaan on kuultu: "Ei koskaan enää yksin." Nämä ovat mielestäni merkittävimmät Nato-jäsenyyden mukanaan tuomat oikeudet ja samalla perusteet Nato-jäsenyyden hakemiselle.

Jäsenyys tuo tietysti mukanaan paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Myös velvollisuuksista painavin liittyy nimenomaan yhteisen puolustuksen velvoitteeseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Suomen on vastavuoroisesti varauduttava tukemaan muita liittokunnan jäseniä. On kuitenkin syytä alleviivata, että Natossa päätökset tehdään yksimielisesti. Tämä pätee myös niihin päätöksiin, jotka liittyvät puolustusvelvoitteiden toteuttamiseen. Kuten puolustusministeri Kaikkonen puheenvuorossaan aiemmin totesi, Suomi ei liittokunnan jäsenenäkään luovuta puolustukseen liittyvää kansallista itsemääräämisoikeuttaan Natolle. Meidän ei siis ole tarpeen asettaa jäsenyydellemme ennakkorajoitteita tai reuna-ehtoja. Suomi hakee jäseneksi täysin oikeuksin ja velvollisuuksin. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on tulevaisuudessakin rauhan, vakauden ja turvallisuuden edistäminen niin Suomessa ja lähialueillamme kuin laajemminkin. Tulemme jatkossakin olemaan turvallisuuden tuottaja, emme sen kuluttaja.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden hakeminen on Suomelle historiallinen päätös, jonka vaikutukset ovat kauaskantoiset ja peruuttamattomat, mutta samalla myös luonnollinen jatkumo menneiden vuosien ja vuosikymmenten kehitykselle. Askel Naton jäseneksi otetaankin Suomessa evoluution, ei revoluution kautta. Suomi on johdonmukaisesti pitänyt avoinna mahdollisuutta hakea liittokunnan jäsenyyttä. Olemme samalla vahvistaneet käytännönläheistä yhteistyötä ja yhteensopivuutta Naton kanssa. Näitä askelia on otettu yhtä tahtia Ruotsin kanssa. Erityisen arvokasta onkin, että olemme jälleen astumassa eteenpäin yhtä jalkaa Ruotsin kanssa, samaan suuntaan ja samassa tahdissa. Kaikkien Pohjoismaiden kuuluminen Natoon tiivistää yhteistyötämme entisestään, tukee Pohjolan vakautta ja luo vahvan pohjoismaisen ryhmittymän Naton sisälle.

Arvoisa puhemies! Suomen ratkaisujen johtavana periaatteena on tässäkin ajassa oltava Suomen turvallisuuden maksimointi. Nato-jäsenyys on ratkaisu Suomen turvallisuuden puolesta: ei ketään vastaan, eikä keneltäkään mitään pois.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Suomela. [Iiris Suomela: Onko varmempi käyttää sitä toimivaa pönttöä?] — Kyllä voi tässä keskustelussa ollakin toimivampi tämä laita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

13.09 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Sinä varhaisena torstaiamuna, kun venäläiset panssarit vyöryivät Ukrainaun, lakkasi tuttu maailma olemasta. Jos etsitään yhtä ratkaisevaa hetkeä Suomen Nato-jäsenyyden kannalta, niin se oli tuo hetki. Putin on osoittanut, että hän ei kunnioita mitään sopimuksia tai yhteisiä rajoja. Siksi myös Suomi tarvitsee uudenlaisia turvatakuita. Kaikista vahvimmat takuut saamme Nato-jäsenyyden kautta. Yhteenkään Nato-maahan ei ole hyökätty jäsenyyden aikana. Nato-jäsenyys on tapa torjua sota ja taata rauhaa Suomessa. Siksi olen itse asettunut jäsenyyden kannalle ja siksi myös vihreät tukee Suomen Nato-jäsenyyttä — ei sodan vaan rauhan takia.

Rauhan edistäminen edellyttää työtä ydinaseriisunnan puolesta. Kiihtyvää kilpavarustelua on pystyttävä hillitsemään yhteisten sopimusten kautta. Eduskunnan keskusteluissa on ollut ilo huomata, että monet näistä linjoista ovat laajasti jaettuina. Muutenkin sota Euroopassa on pikemminkin yhdistänyt kuin erottanut meitä ja Suomen kansaa. Se on asia, josta voi olla ylpeä. Erityisesti haluan kiittää niitä ihmisiä, jotka edelleen vastustavat Suomen Nato-jäsenyyttä mutta tukevat siitä huolimatta enemmistön tahdon toteutumista. Näissä vaikeissa tilanteissa demokratian voima ja arvo punnitaan.

Arvoisa puhemies! On tunnistettava, mitä Nato on ja mitä se toisaalta ei ole. Nato on puolustusliitto, ei sen enempää eikä toisaalta sen vähempää. Siksi Nato-jäsenyyden lisäksi Suomi tarvitsee vahvaa EU:ta. Ukrainan sodan myötä EU on noussut yhdeksi vahvimmistä vastavoimista Venäjälle. EU:lla on käytössään paljon laajempi keinovalikoima kuin puolustusliitolla aina talouspakotteista lähtien, ja tämä mahdollistaa hyvin laajamittaiset toimet Ukrainan tueksi. Yhdessä me viemme aseita Ukrainaun, toivotamme pakolaiset tervetulleiksi ja irtaannumme venäläisestä fossiilienergiasta. Tämä kaikki on keskeistä turvallisuuden kannalta.

Me emme voi jatkaa tämän julman hyökkäyssodan rahoittamista. Ennen sota yllä 60 prosenttia Venäjän vientituloista tuli energiasta. On selvää, että tämän on loputtava. Lyhyellä aikavälillä korvaavaa energiaa hankitaan sieltä, mistä saadaan, mutta pidemmällä aikavälillä nämä energianlähteet kannattaa korvata kotimaisella uusiutuvalla energialla.

Turvallisuuden vahvistaminen on siis puolustusliittoa paljon laajempi kysymys. Siksi me tarvitsemme vahvaa EU:ta. Bryssel on meidän ja Ukrainan tukena Venäjää vastaan. Me emme ole yksin. Lienee myös hyvä muistaa, että tässäkin salissa paljon puhuttu Bryssel on se paikka, jossa Naton päämaja sijaitsee.

Arvoisa puhemies! Turvallisuuden ja rauhan vahvistaminen vaatii ihmisoikeuksien ja demokratian puolustamista. Siitä on kyse myös silloin, kun puolustamme vapaata ja itsenäistä Suomea. Tässä Suomella on pitkät perinteet.

Viime päivinä mielessä ovat toistuvasti kaikuneet Sibeliuksen sävelet: ”Oi nouse, Suomi, näytit maailmalle / sa että karkoitit orjuuden / ja ettet taipunut sa sorron alle / on aamus’ alkanut, synnyinmaa.” Nämä Finlandian viimeiset sanat ovat tarkoittaneet suomalaisille eri asioita eri aikoina. Hymnin alkuvaiheina tämä kertoi taistelusta kohti itsenäisyyttä. Syksyllä 2014 taas lauloimme Finlandia-hymniä, kun eduskunta hyväksyi tasa-arvoisen avioliittolain. Minä en ollut silloin tässä salissa vaan eduskunnan edessä yhdessä tuhansien muiden suomalaisten kanssa. Kertoo paljon Suomesta, että tuota hetkeä haluttiin juhlistaa nimenomaan laulamalla Finlandia-hymniä. Se kertoo siitä, miten monille suomalaisille ihmisoikeuksien puolustaminen on kiinteä osa isänmaallisuutta. Me nousemme sortoa ja syrjintää vastaan niin kotimaassa kuin maailmalla. Sitä on suomalaisuus, ja sitä se on ollut jo yli sata vuotta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Tästä kertoo myös Eino Leinon lauluksi sävelletty runo: ”Kaunis Ukraina, kansojen suola! / Sulla on lippu ja meillä on tie. / Myötäs on myrskyssä Suomi ja Puola / myös Viro, Lätti ja Liettua lie. / Eespäin, Ukraina! Et ole orja / itse jos toivot ja tahdot sa sen.” Tätä kesän 1917 laulua laulettiin yli sata vuotta myöhemmin itsenäisessä Suomessa ensimmäisessä tukimielenosoituksessa Ukrainalle Venäjän hyökkäyksen jälkeen. Me seisoiimme Ukrainan rinnalla 1917, ja me seisomme Ukrainan rinnalla myös nyt. Ukrainan asia on meidän asiamme. Slava Ukraini!

Ukrainan on voitettava tämä sota, ja siksi me tuemme Ukrainaa hyvin laajasti ja voimakkaasti. Samalla kestävä rauha vaatii ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä myös niissä maissa, joiden johto vastustaa näitä arvoja henkeen ja vereen. Venäjä ei ole yhtä kuin Putin. Vaikka Putinin vastustajat on painettu ahtaalle, on vastarinta silti yhä olemassa. Kansalaisyhteiskunta on siemen, joka voi versota saappaankin pohjan läpi. Siksi on tärkeää, että suomalaiset puolueet ja järjestöt pitävät edelleen yllä yhteyksiä niihin voimiin, jotka taistelevat demokratian ja ihmisoikeuksien puolesta Venäjällä.

Tämä viesti on tänään tärkeämpi kuin koskaan: me emme ole venäläisiä vastaan, me olemme Putinia ja hänen sotaansa vastaan. Me olemme ihmisoikeuksien puolella niitä polkevia hallitsijoita vastaan myös silloin, kun olosuhteet ovat vaikeat. Ihmisoikeudet ovat turvallisuuden kovaa ydintä. Ihmisten hengen, terveyden ja vapauden turvaaminen on keskiössä, kun mietitään, mistä turvallisuudessa on pohjimmiltaan kyse. [Puhemies koputtaa] Näistä arvoista meidän on pidettävä kiinni myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Lohikoski.

13.15 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Nato-kantani on kriittinen nyt ja jatkossakin. Päätös jaa- vai ei-napin painamisesta ei ole helppo, sillä tiedostan sekä liittoutumisen että liittoutumattomuuden riskit.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on horjuttanut useimpien suomalaisten turvallisuuden tunnetta, mikä on vaikuttanut siihen, että päätöksentekoa on kiirehditty. Olisin toivonut asiasta monipuolisempaa käsittelyä, kiihкотonta kansalaiskeskustelua sekä kansanäänestystä.

Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisesti olen ollut aina Nato-jäsenyyttä vastaan, mutta olen kokenut velvollisuudekseni muuttuneessa tilanteessa kuunnella kaiken tarjolla olevan analyysin liittoutumisen puolesta ja vastaan. Olen pitänyt huolta, että oman valiokuntani kuulemisiin kutsun saivat myös kriittiset tutkijat ja rauhanjärjestöt, jotta näkemyksiä kuultiin monipuolisesti. Asian perusteellinen käsittely on vahvistanut käsitystäni eurooppalaisen turvallisuustilanteen radikaalista muutoksesta. Ukrainan sota ja Venäjän uhkaukset käyttä ydinaseita asettavat koko Euroopan vaaraan.

Arvoisa puhemies! Uskon, että emme tänään keskustelisi Suomen Nato-jäsenyydestä, ellei nimenomaan Putin olisi pakottanut meidät arvioimaan Suomen turvallisuuspoliittista linjaa uudelleen. Itselleni pysäyttävä hetki ennen sodan alkua oli Putinin puhe, jonka hän piti kaksi päivää ennen hyökkäystä. Putin väitti, että nykyinen Ukraina on Leninin virhe. Hän totesi, että prosessi alkoi 1917 vallankumouksen jälkeen, kun Lenin antoi Ukrainalle liian anteliaat oikeudet. Puhe tuntui kylmävältä, vaikei Suomea mainittukaan. Putinin lähestymistapa kuitenkin viittasi myös Suomea koskevaan historiaan. Suomi kuului Venäjän keisarikuntaan vuosina 1809—1917. Myös Suomen itsenäisyyden vahvistaman sopimuksen allekirjoitti Lenin. Nyt Venäjä tavoittelee jälleen etupiirijakoon perustuvaa turval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lisuusrakennetta Euroopassa. Haluan kuitenkin korostaa, että Suomi ja Ukraina eivät ole samassa asemassa suhteessa eikä Ukrainan tilannetta voi tietenkään monistaa koskemaan Suomea.

Toivon, että Venäjän kansa, sotilaiden äidit ja sotaa vastaan mieltään osoittaneet saavat vielä joskus aikaan muutoksen. Toivon demokratian ja ihmisoikeuksien vielä nousevan ja oligarkkien vallan murtuvan. Sen voivat tehdä vain venäläiset itse.

Luottamus Venäjän valtioon, sen hallintoon ja hyviin naapurisuhteisiin on valitettavasti menetetty pitkäksi aikaa. Näin käy, kun isompi naapuri hyökkää väkivaltaisella tuhovoi-malla yhden naapurinsa kimppuun ja uhkailee ja pelottelee muita pienempiä naapureitaan. Venäjän imperialistinen hyökkäyssota Ukrainaan on jatkumoa aiemmille traagisille tapah-tumille Itä-Ukrainassa, Georgiassa ja Tšetšeniassa.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuspoliittinen linja on vuosikymmenten ajan perus-tunut liittoutumattomuuteen. Meillä on hyvä maine rauhanvälittäjänä ja kansainvälisen sääntöperustaisen järjestelmän tukijana. Tätä samaa sääntöperustaista järjestelmää on Pu-tinin käynnistämä hyökkäyssota Ukrainassa räikeästi rikkonut. Euroopan muuttunut tur-vallisuuspoliittinen tilanne on sellainen, että tätä vakaata ja pitkää linjaa on jouduttu arvi-oimaan uudelleen. Kenelläkään ei ole kristallipalloa, eikä kukaan tiedä tarkalleen, mitä lä-hivuosina tapahtuu. Vielä vaikeampaa on ennustaa pidemmälle.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden seurauksena Suomelle syntyy pitkä, mahdollisesti jännitteinen Nato-raja Venäjän kanssa. Kun Suomi on nyt hakemassa Naton jäsenyyttä, meidän on varauduttava riskeihin. Suomen tulee myös korostaa, että jäsenyytemme olisi nimenomaan puolustuksellinen emmekä tule hyväksymään Suomeen ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Nato-joukkoja. Mielestäni meidän on Norjan tapaan päätettä-vä näistä ehdoista kansallisesti itse, mahdollisimman pian ja selkeästi. Lisäksi itse pidän tärkeänä tietona myöskin sitä, että Natosta voi erota. Mikään liittoutuma ei ole ikuinen, eikä sitä tule olemaan tämäkään. Sen todistaa historia.

Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että olisimme voineet pohtia asioita rauhassa ja liik-kua kohti Pohjoismaista turvallisuus- ja puolustusmallia. Pohjoismaisessa mallissa olisi ol-lut aineksia myös arvoyhteisölle toisin kuin Natossa. En usko, että USA:n, Turkin, Unka-rin ja Puolan kaltaisten maiden kehitykseen kannattaisi samastua, päinvastoin. Ymmärrän hyvin, että turvallisuuspoliittisen tilanteen muutosta voi arvioida myös siten, että kriitti-syys ja riskiarviot johtavat päinvastaiseen päätelmään kuin itselläni.

Vaikka näen liittoutumisessa myös riskejä, olen valmis hyväksymään jäsenyyden, [Pu-hemies koputtaa] koska se on kansalaisten ja eduskunnan selkeä enemmistön tahtotila.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Bergqvist.

13.20 **Sandra Bergqvist r:** Värderade talman! Under de senaste åren har den ena överras-kande situationen avlöst den andra. Stora och oväntade saker kan inträffa. Finland har ändå klarat sig rätt så bra, och mycket beror på finländarnas förhållningssätt. Det finländska fol-kets styrka är dess pragmatik. I ett historiskt perspektiv är det inte länge sedan vi haft krig i det här landet. Minnena finns kvar och det har satt en prägel på hur vi finländare förhåller oss till kriser. Vi har bibehållit en kunskap och förståelse för beredskap. När stora saker in-träffar har vi varit tvungna att anpassa oss till situationen, stanna upp, utvärdera och fatta beslut därefter. Det är med ett visst lugn vi bemöter stora förändringar. Finländarna kan verkligen vara rationella då det behövs, och nu om någonsin behövs just det.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Som vi redan hört sägas många gånger här i salen förändrades allting den 24 februari. De senaste månaderna har vi utvärderat situationen och nu står vi inför att fatta ett beslut, ett beslut om att gå med i Nato.

Arvoisa puhemies! Edessämme ei ole mikään pieni päätös. On hyvin positiivista, että Nato-jäsenyyden merkityksestä on käyty perusteellisia keskusteluja sekä täällä eduskunnassa että mediassa. On tärkeää, että päätökselle löytyy kannatusta myös tämän talon ulkopuolelta, ja kannatusta kyllä löytyy. Viime viikolla uutisoitiin, että suomalaisten Nato-myönteisyys oli noussut jälleen suuremmaksi kuin koskaan. Ihmisten käsityksessä Natosta on tapahtunut historiallinen muutos.

Maaailmantilanne on muuttunut ja sen myötä myös suhde Natoon, mutta se ei tarkoita, että tekisimme hätäisen päätöksen. Nato-kysymys on pitkään ollut esillä, ja on niitä, jotka ovat jo pitkään kannattaneet Nato-jäsenyyttä. Tähän joukkoon kuuluu muun muassa useita RKP:n entisiä puolustusministereitä, kuten Elisabeth Rehn, Ole Norrback, Jan-Erik Enestam, Stefan Wallin ja Carl Haglund.

Nato itsessään ei myöskään ole Suomelle uusi asia. Suomi on tehnyt Naton kanssa kumppanuusyhteistyötä jo vuodesta 94, jolloin Suomi liittyi Naton rauhankumppanuusohjelmaan. Suomalaiset joukot ovat olleet ja ovat yhä aktiivisia Naton kriisinhallintaoperaatioissa, ja osallistumalla erilaisiin Nato-johtoihin harjoituksiin Suomi on pystynyt kehittämään valmiuksiaan ja suorituskyykyään. Nato on siis ennestään hyvä tuttavuus. Tiedämme, mitä saamme ja mihin ryhdymme.

Jäsenyyden myötä saamme myös kutsun niihin pöytiin, joissa tärkeitä päätöksiä tehdään. Tällä hetkellä meidän on seurattava näitä keskusteluja sivusta. Suuria ja tärkeitä päätöksiä tehtäessä Suomen kaltaiselle pienelle maalle, jolla on strategisesti pitkä raja Venäjän kanssa, on tärkeää, että ympärillämme on hyviä ja luotettavia ystäviä, ja sellaisia ystäviä meillä on. Iso-Britannia ilmoitti viime viikolla tukevansa Suomea tarvittaessa. Myös Yhdysvallat on ilmaissut tukensa Suomelle hakuprosessin niin sanotun harmaan jakson aikana.

Värderade talman! Ett medlemskap i Nato är inte möjligt utan folkets breda stöd och stadsledningens beslutsamma agerande. Vår statsminister har varit ytterst tydlig med att det är hårda sanktioner mot Ryssland som gäller som konsekvens för deras brutala och helt oberättigade krig i Ukraina, ett krig som bryter alla överenskommelser. Också vår president har med stor rättframhet förklarat varför Finland nu fattar det beslut som vi fattar. Rakryggat meddelade han Ryssland: Ni förorsakade detta, se er i spegeln.

Det största tacket ska ändå det finländska folket ha för dess förmåga att ta ställning i en krissituation som denna. Än en gång visar finländarna sin styrka i att se saker och ting som de är, utan omsvep och utan förskönande. Att utvärdera sin egen ståndpunkt och till och med ändra på den på basen av de händelser vi fått bevittna kräver stor pragmatism.

Det är ett mycket enat Finland som nu går in för en ny era, sansat, beslutsamt och samstämmigt. Vi går med i Nato för vårt lands bästa, för fred, för frihet och för säkerhet för alla finländare.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Ledamot Östman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

13.25 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Maailma muuttui 24. helmikuuta, kun Venäjä aloitti sodan hyökkäämällä Ukrainaan. Päinvastoin kuin eräs Natoa vastustava edustaja väitti aamupäivän debatissa, Suomi ei ole tehnyt eikä ole tekemässä kardinaalimunausta, kun me haemme Naton jäseneksi. Me teemme sen, mitä meiltä odotetaan ja mitä meidän tulee tehdä, mikä on oikein.

Värderade talman! Den 24 februari innebar en dramatisk förändring i Finlands säkerhetsomgivning. Rysslands anfallskrig mot Ukraina förändrade världen. Under ledning av republikens president och vår utrikespolitiska ledning inledde riksdagen en historisk process på vägen mot ett Natomedlemskap.

Som statsminister Marin konstaterade har vår säkerhetspolitiska miljö förändrats i grunden. Det märktes redan i slutet av året då Ryssland uppmanade EU- och Natoländerna, inklusive Finland, att inte låta Nato utvidgas mer. En eftergift för Rysslands krav skulle inte bara ha undergrävt vår självbestämmanderätt utan också ha försvagat vår säkerhet allvarligt.

”Aldrig mera ensam” var infanterigeneral Adolf Ehrnrooths högsta önskan. Ansvaret vilar nu på våra axlar att fatta beslut som berör våra barns och barnbarns framtid. Vi måste göra det yttersta för upprätthållandet av freden i Finland och i Europa. Därför stöder den kristdemokratiska riksdagsgruppen enhälligt Finlands ansökan om medlemskap i försvarssalliansen Nato.

Arvoisa puhemies! ”Ei koskaan enää yksin.” Tämä oli jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroottiin vahva viesti meille päättäjille. Liittymällä puolustusliitto Natoon Suomi ei olisi enää yksin. Nato vahvistaisi meidän turvallisuuttamme muuttuneessa toimintaympäristössä, ja kynnys sotilaalliseen voimankäyttöön Itämeren alueella ja Suomen lähialueilla kasvaisi. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaisi samalla Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta.

Värderade talman! Finland kommer även i framtiden att bära huvudansvaret för vårt nationella försvar även om vi går med i Nato. Vikten av övergripande egen beredskap understryks i den osäkra geopolitiska situationen som påverkar hela världen, inte bara Europa. Det är viktigt att svåra frågor i tider av osäkerhet kan diskuteras konstruktivt och att vi upprätthåller den nationella enheten som är en av våra viktigaste resurser i kristid.

Arvoisa puhemies! Kevään aikana olemme käyneet laaja-alaista keskustelua turvallisuuspoliittisista valinnoistamme täällä eduskunnassa, hallituksessa, puolueissa kuin myös yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Uskon samoin kuin tasavallan presidentti ja pääministeri, että yhdessä jaettu vastuumme on kaikissa tilanteissa turvata Suomen itsenäisyys, Suomen koskemattomuus ja suomalaisten mahdollisuus elää elämänsä turvallisesti ja rauhassa.

Rauhan säilyttämiseksi Suomessa ja Pohjois-Euroopassa on tehtävä kaikki voitava. On syytä muistaa, että vaikka Suomi liittyy Natoon, ovat tulevaisuudessakin ensisijaisesti suomalaiset vastuussa omasta maanpuolustuksestaan. Kokonaisvaltaisen oman varautumisen merkitys korostuu epävarmassa geopoliittisessa tilanteessa, joka vaikuttaa koko maailmaan, ei ainoastaan Eurooppaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Olemme tekemässä historiallisen päätöksen. Prosessin aikana keskustelua on käyty sekä valiokunnissa että täysistunnossa hyvässä yhteishengessä. Siksi haluan kiittää tasavallan presidenttiä, hallitusta ja eduskunnan puhemiestä erittäin hyvin hoidetusta prosessista ja yhteistyöstä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Nurminen.

13.31 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Tuen tätä valtioneuvoston selontekoa ja annan tukeni Suomen jäsenyydelle Pohjois-Atlantin liitossa. Haluan kiittää vielä valtiojohtoa tekemästänne työstä tänä poikkeuksellisena aikana.

Turvallisuuspoliittinen tilanne muuttui helmikuussa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan itsenäistä Ukrainaa vastaan. Tämän johdosta olen joutunut myös itse tarkastelemaan omaa kantaani tarkemmin. Olen aina ollut Suomen liittoutumattomuuden kannalla, mutta kuten useasti täälläkin on jo todettu, entiseen ei ole paluuta ja muuttunut maailma on ohjannut meitä liittoutumisen ja turvatakuiden suojaan. Asialla on myös vahva eduskunnan ja kansan enemmistön tuki, mikä on edellytys tämänkaltaisille päätöksille.

Sota koskettaa varmasti monia meitä myös oman historiamme kautta henkilökohtaisesti. Esimerkiksi oma pappani oli sotaveteraani, toinen oli sotaorpo ja mummu tuli sodan aikana Karjalasta evakkona — paljon perimätietoa ja kokemuksia siitä, että rauha on kaiken keskiössä. Perekdyttyäni ja tarkkaan punniten näen, että liittoutumisella takaamme parhaiten niin Suomen kuin suomalaisten turvallisuuden.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että askeleet tässä asiassa ovat yhtenäiset niin täällä Suomen eduskunnassa kuin myös yhdessä naapurimaamme Ruotsin kanssa. Tahtotila liittymiselle on vahva ja selkeä, mutta katsetta on otettava myös niin päätöksen ratifiointiin kuin sen jälkeiseenkin aikaan. Esimerkiksi suhde ydinaseisiin on mielestäni meillä selvä, koska jo nykyinen lainsäädäntömme kieltää ydinaseet maaperällämme. Toisaalta meidän on jatkettava ponnisteluja sen eteen, miten vahvistamme Venäjän demokraattista liikehdintää, jotta joskus näemme sen demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan naapurimaamme.

Meitä, Suomea, tarvitaan tässä puolustusliitossa niin yhteistyön kuin vakauden vuoropuhelussa. Voimme toimia Natossa yhdessä vahvana pohjoismaisena liittona ja toisaalta samalla vahvistaa Euroopan painoarvoa turvallisuuspoliittisena yhteisönä sekä tehdä yhdessä enemmän töitä turvallisuuden ja rauhan puolesta. Samaan aikaan monet muutkin isot haasteet, kuten ilmastonmuutos, luontokato ja yleinen eriarvoistuminen, haastavat meitä ja koko maailmaa. Yhteistyötä näiden torjumiseksi ja rauhan puolesta tarvitaan. Yhteinen tavoitteemme on rauhan, turvallisuuden ja vakauden vahvistaminen, ja uskon, että tällä päätöksellä edistämme näitä yhteisiä tavoitteitamme tässä muuttuneessa maailmantilanteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Peltokangas.

13.34 Mauri Peltokangas ps: Arvostettu puhemies! Käsittelemme valtioneuvoston selontekoa Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. Suomi on lähettämässä selkeän viestin maailmalle. Viesti kuuluu: olemme osa länttä ja haluamme tiivistää suhdettamme yhä. On selvää, että turvallisuustilanne Euroopassa on muuttunut, kun Venäjä hyökkäsi raakalaismaisesti Ukrainaan. Uuden tilanteen edessä myös suomalaiset ja erityisesti kansanedustajat ovat joutuneet miettimään Nato-kysymystä aivan uudessa valossa. Venäjän toimet ovat osoittaneet sen, että se on epävakaa ja arvaamaton.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nato on nyt vaihtoehtona paras. Se ei ole EU:n kaltainen toimija, eikä sen myötä tule ylhäältä päin saneltua lainsäädäntöä. Nato on jäsenvaltioidensa välinen sotilaalliseen yhteistyöhön nojaava puolustusliitto. Siinä on jokaisella jäsenmaalla yhtäläinen äänioikeus. Toisena vaihtoehtona on omaksua Valko-Venäjän kaltainen sivustaseuraajan tai peräti Venäjän auttajan rooli. Sellaista Suomea minä en halua nähdä, vaan Suomen pitää olla oikeudenmukainen ja puolustaa länsimaisia demokraattisia arvoja ja, mikä tärkeintä, rauhaa.

Arvoisa puhemies! Venäjä on pahasti aliarvioinut ukrainalaisten maanpuolustustahdon ja yliarvioinut omien joukkojensa taistelumoraalin. Suomen kannalta ei ole olemassa parempaa hetkeä hakea Naton jäsenyyttä. On hyvä muistaa, että Ukraina on liittoutumaton maa, samoin oli Suomi vuonna 1939, jolloin Neuvostoliitto pyrki talvisodassa valloittamaan Suomen ja palauttamaan sen yhteyteensä. Eri venäläiset valtiot ovat sotineet Suomen maaperällä vuosisatojen aikana useaan otteeseen. Valtiomuoto ja hallitsijat voivat vaihtua, mutta Venäjä näyttää pysyvän imperialistisena valtiona.

Keskustelin hiljattain erään Suomea sodassa puolustaneen veteraanin kanssa, ja mieleeni jäi hänen lausahduksensa: ”Mauri, vähemmän meitä olisi sinne jäänyt, jos meillä olisi ollut enemmän kavereita.”

Suomi on ollut mukana monissa kansainvälisissä sotilaallisissa operaatioissa, vaikka se ei ole kuulunut Natoon, joten kansainvälinen sotilasyhteistyö on meille tuttua jo entuudestaan. Suomi tekee Naton kanssa jo nyt niin läheistä yhteistyötä kuin siihen kuulumaton maa voi tehdä. Myös Suomen puolustusvoimien kalusto on hyvin Nato-yhteensopivaa, sillä siihen on kiinnitetty viisaasti huomiota jo aiemmin. Puhuttaessa kustannuksista Naton kustannukset eivät ole Suomen kokonaispuolustusbudjettiin verrattuna merkittävät.

Arvoisa puhemies! Suomalainen luottaa omaan puolustukseensa eikä syyttä, sillä meillä ovat puolustusvoimat ja reservi kunnossa. Suomella on ollut Nato-optio pitkään. On kysytty, milloin sitä mahdollisesti pitäisi tai olisi viisasta käyttää. Se paikka on nyt.

Kannatan sitä, että Suomi hakee Naton jäsenyyttä. Naton jäsenyys toisi meille 5 artiklan turvatakuut, jotka ovat toimineet koko Naton olemassaoloajan kaikille sen jäsenmaille turvana. Yhteenkään Nato-maahan ei ole koskaan toisen valtion toimesta hyökätty, ja toivon, ettei koskaan hyökätäkään. Me puolestamme emme tule uhkaamaan ketään.

Lopuksi tällaisena historiallisena hetkenä: toivon, että arvostamani Suomen arkkipiispa tekee parhaansa hoitaakseen siunausta tasavallan presidentille, valtioneuvostolle, koko eduskunnalle, Suomelle ja Suomen kansalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Multala.

13.38 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! 1980-luvun lopulla Kannelmäessä Pelimannin ala-asteella vietimme kansallista veteraanipäivää. Olin kutsunut paikalle ukkini, sotaveteraanin. Muistan, että se oli ukilleni tärkeää. Vaikka olin vasta pieni lapsi, sotien läheisyys ja merkitys Suomen itsenäisyydelle oli hyvin konkreettinen. Ukkini oli ollut sodassa, mummini oli joutunut jättämään kotinsa rajan takana Käkisalmella. En onneksi silloin ymmärtänyt, miten raakaa sota on. Sen kuitenkin ymmärsin jo silloin, että sotaan emme koskaan saisi enää joutua. Sen tavoitteen eteen teemme töitä täällä eduskunnassa tälläkin hetkellä.

Emme varustaudu sotaan siksi, jotta siihen joutuisimme. Varustaudumme sotaan, jotta emme siihen koskaan enää joutuisi. Suomen vahva maanpuolustus on ollut ja on jatkossakin meidän ensisijainen turvamme. Venäjän raakalaismainen hyökkäys suvereenia valtio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ta kohtaan on kuitenkin herättänyt suomalaiset pohtimaan, riittääkö se enää jatkossa. Tarvitsemmeko muutakin turvaa kuin vahvan maanpuolustustahdon ja uskottavan maanpuolustuksen?

Arvoisa puhemies! Eduskunta on tehnyt työtään turvallisuusympäristön muutoksen seurauksista huolella, mutta viivyttlemättä. Jokainen kansanedustaja on saanut mahdollisuuden perehtyä asiaan sen ansaitsemalla vakavuudella. Meille Nato-jäsenyyden kannalla jo aiemmin olleille tämä on antanut mahdollisuuden vahvistaa näkemyksiämme, syventää tietojamme. Moni aiemmin liittoutumista vastustanut on kuitenkin nyt tämän prosessin myötä kääntänyt kantansa ja kannattaa nyt Suomen jäsenyyttä. Suomen kansa on johtanut mielipiteen muutosta ja antanut vahvan selkänojan meille päättäjille tehdä tarvittavat päätökset. Sillä, että teemme päätöksen jäsenyyden hakemisesta laajassa yhteisymmärryksessä, on erittäin suuri merkitys. Se on vahva viesti muille Nato-maille, mutta myös Venäjälle. Suomi tekee ratkaisunsa itse, omista lähtökohdistaan.

Arvoisa puhemies! Suomi on eurooppalainen valtio, jolla on oltava länsimainen puolustusratkaisu uskottavalla pelotteella. Kuten selonteossa todetaan, Suomen puolustuskyky sekä kriisinsietokyky vahvistaisivat Naton yhteistä puolustusta koko liittokunnan alueella. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaisi Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. Nato-maana Suomi käytännössä tekisi lopulta monin tavoin samoja asioita kuin jo nyt ulkopoliitikassamme teemme, mutta vain aiempaa läheisemmin kumppaneittemme kanssa. Näin Suomi voisi aiempaa vahvemmin antaa panoksensa Euroopan turvallisuuteen ja vakauteen sekä Euroopan globaalin roolin vahvistamiseen. Historia osoittaa, miten tärkeää on osata tarttua eteen avautuviin tilanteisiin määrätietoisesti.

Ärade talman! Det viktigaste för oss är Finlands och finländarnas säkerhet. Det finns ingenting som är viktigare än vår självständighet. Vi grundar vår demokrati, frihet och säkerhet på självständigheten, och det är det viktigaste ärendet som vi som riksdagsledamöter har, att försvara självständigheten och freden.

Finlands säkerhet är inte ett nollsummespel. När Finlands säkerhet maximeras är det inte bort från någon. Den totala säkerheten ökar. I Nato kommer vi inte bara att få utan också att ge. Finlands medlemskap ska öka hela Europas säkerhet. Medlemskapet medför också nya möjligheter bland annat för samarbetet i Norden.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valtionjohtoamme ja hallitusta siitä, että olette toimineet määrätietoisesti Suomen turvallisuuspoliittisten ratkaisujen mahdollistamiseksi nopealla aikataululla. Ei ole jäänyt epäselväksi, kenen joukoissa Suomi seisoo. Olemme osa länttä, ja autamme myös Ukrainaa kaiken mahdollisin keinoin.

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna huhtikuun lopussa vietimme jälleen kansallista veteraanipäivää. Osallistuin Vantaan kaupungin tilaisuuteen, jossa sain tilaisuuden keskustella erään paikalle saapuneen veteraanin kanssa. Hän oli puolustanut Suomea niin talvisodassa, jatkosodassa kuin Lapin sodassakin. Ukrainan sota on saanut meidät kaikki ymmärtämään, miten rauha voi muuttua sodaksi yhdessä yössä tahtomattamme. Silloin ei kysytty, halusimmeko sotaa. Sitä ei kysytty myöskään tapaamaltani sotaveteraanilta tai siltä sukupolvelta, joka soti itsenäisyytemme puolesta. Kun kysyin, miltä se silloin tuntui, kun sota syttyi, sain vastauksen: oli pakko lähteä, ei ollut vaihtoehtoja.

Me näemme nyt, miten järkyttävää ja raakaa sota on. [Puhemies koputtaa] Kansanedustajina vastuullamme on tehdä päätöksiä, jotka edustavat rauhaa. Nyt Suomen oman turval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lisuuden kannalta tärkein ratkaisu on eduskunnan harkittavana. Nato-jäsenyyden hakemisen aika on nyt. Ei enää koskaan yksin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

13.44 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Meistä tulisi hyvä Nato-jäsen. Täytämme niin puolustuspoliittiset kuin sotilaalliset jäsenkriteerit. Olemme luotettava kumppani. Kaiken lisäksi kysymys on meille käytännöllinen, ei ideologinen. Meillä on kyky ja halu edistää niin pohjoismaista kuin koko eurooppalaista uutta turvallisuusympäristöä.

Natomedlemskapet stärker samarbetet mellan Finland och Sverige. Nato med alla nordiska länder är en ännu starkare och effektivare allians.

Meidän oman ulkopoliittikkamme pitkä linja on ollut kestävä. Olemme diplomatian keinoin pyrkineet vakauteen ja monenkeskiseen yhteistyöhön. Samaan aikaan olemme varautuneet ja edistäneet yhteensopivuutta Naton kanssa. Se, että kykenemme itse tekemään valinnan ja meidät toivotetaan tervetulleiksi, osoittaa, että olemme onnistuneet. Se, että emme tekisi nyt valintaa, kaventaisi turvallisuuspoliittista liikkumatilaamme tulevaisuudessa.

Sodan aikana syntyy uusia koalitioita ja vanhat koalitiot vahvistuvat. Tästä osoituksena on ollut esimerkiksi Ison-Britannian kanssa annettu julkilausuma turvan tarjoamisesta, toisaalta tämän näyttää myös republikaanien tämänpäiväinen vierailu Suomessa.

Myös EU on osoittanut toimintakykynsä. Vastasimme nopeasti Venäjän aloitettua hyökkäyksensä. Ajoittain tässäkin salissa on halveksittu Euroopan unionia. Ei unioni täydellinen ole, mutta se on arvoyhteisömme, talouden ja jatkossa myös entistä enemmän turvallisuuden unioni. Euroopan unionista on syytä rakentaa Naton toinen pilari.

Mutta, hyvät kollegat, Nato-jäsenyys tai ei, edessä ovat kovat ja kylmät ajat. Nyt meiltä jokaiselta kysytään kestävyyttä. Moni miettii, sopeudutaanko uuteen normaaliin pysyvänä olotilana. Entä kuka Euroopassa tai maailmassa ottaa johtovastuun ratkaisuesityksen tekemisestä? Pakotteiden hinnasta on puhuttu, mutta karu todellisuus ei ole vielä avautunut. Hinnat nousevat, ja talouskehitys heikkenee. Lähes kaikesta tulee pulaa, ja huoltovarmuus on uhattuna. Ukraina on viidenneksi suurin vehnän ja kolmanneksi suurin maissin viejä maailmassa. Jos Ukrainasta ei saada viljaa, se vaikuttaa ruokatuotantoon maailmanlaajuisesti. Toisaalta rintama pakotteiden takana ei välttämättä pysy yhtenäisenä keskipitkällä aikavälillä. Edessämme saattaa olla myös pakolaismäärän kasvua, ja tarkkaan seuraamme myös, miten Venäjän talous kehittyy ja mitä seurauksia sillä on Suomessa. Näiden lisäksi on varmasti monia, monia muita mahdollisia seurauksia, joita en osaa vielä edes hahmottaa. Varmasti tulee eteen myös sellaisia aikoja, joiden seurauksia emme ole vielä edes osanneet odottaa.

Arvoisa puhemies! Me emme marssi Natoon liput liehuen. Olemme tehneet vakaan harkinnan ja päätyneet Nato-jäsenyyden hakemiseen. Maksimaalinen turva ja vahvistuva pidäke — tämän ratkaisun toivon parhaalla mahdollisella tavalla turvaavan meille ja meidän lapsillemme rauhan ja menestyksen rakkaassa isänmaassamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harjanne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

13.48 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Käsillä on päätös siitä, että Suomi hakee Pohjois-Atlantin puolustusliitto Naton jäseneksi. Päätös on perusteellisesti punnittu, ja päätös on oikea. Suomi on Naton jäsenenä paremmassa turvassa, ja Naton jäsenenä Suomi osallistuu entistä enemmän koko Euroopan turvallisuuden takaamiseen, mikä sekin on meidän etumme. Ruotsi kulkee rinnalla, tämä tehdään yhdessä, tillsammans.

On siis tullut aika lunastaa niin sanottu Nato-optio. Suomi on siihen valmis. Se, että näin on, ei ole itsestäänselvyys: siitä on kiittäminen kaikkia niitä, jotka ovat vuosien varrella ja nyt viime metreillä huolehtineet, ettei ovi sulkeudu tai optio happane. On ollut äärimmäisen tärkeää, että Suomi on harjoittanut tiivistyvää yhteistyötä Naton ja Nato-maiden kanssa ja huolehtinut osaltaan siitä, ettei käytännön esteitä jäsenyydelle muodostu. Toimintatapamme ja -joukkomme ovat Nato-yhteensopivia. Meidän Nato-kannattajien säännöllisesti virittelemä keskustelu jäsenyydestä on pitänyt vaihtoehdon vireänä silloinkin, kun enemmistö ei vielä nähnyt liittymistä tarpeelliseksi.

Erittäin tärkeää on ollut sekin, että Suomen puolustuskyvystä on pidetty ja pidetään huolta. Se tasoittaa myös tietämme Natoon, kun voimme rehellisesti todeta vahvistavamme jäsenenä koko liittokuntaa. Kiitos tästä kuuluu paitsi viisaalle politiikalle ja sitä toteutaneelle virkakunnalle, myös jokaiselle maanpuolustuksen parissa ammattilaisena, käsketytynä tai vapaaehtoisena ahertaneelle. On syytä olla kiitollinen myös ukrainalaisille. Jollei Venäjän hyökkäystä olisi päättäväisesti torjuttu, voisimme olla hyvin toisenlaisessa maailmantilanteessa nyt. Sota ei tietysti todellakaan ole vielä ohi, ja tuen Ukrainalle on jatkuttava.

Kiitoksen ansaitsee myös valtionjohto, joka on nuotittanut viimeisten kuukausien aikana etenemistä niin, että päätös on kiistattoman demokraattinen ja yhteinen. Ei ole hidasteltu, mutta puolueilla, eduskuntaryhmillä ja päättäjillä on ollut aikaa pohtia, perehtyä ja muodostaa kantansa. Tahditus Ruotsin kanssa näyttää onnistuvan erinomaisesti, mikä on todella hieno asia. Yhdessä olemme samassa puolustusliitossa enemmän kuin osiemme summa. Kiitos kuuluu tietysti myös Suomen kansalle, jonka viesti on ollut kirkas ja selkeä ja joka laittoi eittämättä lisävauhtia meihin päättäjiin.

Arvoisa puhemies! Millainen Nato-maa Suomesta sitten tulee? Kuten aiemmin tänään totesin, pragmaattinen, oman tonttinsa huolella hoitava, luotettava liittolainen, jos minulta kysytään. Mitään kansallisia erityisehtoja ei ole tarpeen tai järkevää asettaa, vaan Natoon liitytään kaikin oikeuksin ja velvoittein, ja jäsenenä toteutetaan sellaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jolla me parhaiten rakennamme turvallista maailmaa, rauhaa ja vakautta.

Nato on paitsi kaikkien jäsentensä yhteinen liittokunta myös mahdollisuus kohdenne-tummalle yhteistyölle. Hyödyt entistä tiiviimmästä, kaikkea muutakin yhteistyötä tukevas-ta pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä ovat ilmeiset. Sama pätee Viroon ja Baltiaan. Myös muita, jo nyt rakennettuja, kumppanuuksia on erinomaiset mahdollisuudet syventää jatkossa: brittivetoinen JEF, EU-puolustusyhteistyö, muut maaryhmät ja kahden- ja monenkeskinen yhteistyö Yhdysvaltojen kanssa ovat näistä varmaankin merkittävimpiä.

EU on vahvistunut turvallisuuspoliittisena toimijana, ja useiden EU-maiden uusien puolustuspanosten myötä edessä onkin entistä eurooppalaisempi Nato, johon Yhdysvallat ja Kanada ovat kuitenkin edelleen sitoutuneet tiiviisti. Tämä kehitys sopii Suomelle erinomaisesti. Meillä on vahva perinne transatlanttisesta yhteistyöstä, ja samalla olemme liput-taneet eurooppalaisen puolustuksen kehittämisen puolesta.

Puolustusliitto on yhteinen ja vastavuoroinen rakenne. Isossa kuvassa meidän selkeä vastuumme Nato-maanakin on oman alueemme puolustaminen, siihen olemme myös va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

rautuneet ja varustautuneet. Siksi Suomeen ei varsinaisesti nykyisellään välttämättä tarvita Nato-maiden EFP-joukkoja, enkä usko Suomelta odotettavan suurta panostusta muissa maissa rotatoiviin EFP-joukkoihin. En silti näe mitään syytä sulkea kumpaakaan pois, kun taas molemmille löytyy myös hyviä perusteluja. Joka tapauksessa Suomen on syytä olla Natossa mukana täydellä sydämellä ja osaltaan rakentaa toimivaa, tehokasta ja laaja-alaisesti turvallisuutta tuottavaa yhteistä puolustusta.

Kaiken kaikkiaan uskon, että Suomi solahtaa mainiosti osaksi puolustusliittoa, jolla on jo nykyisellään ollut aivan keskeinen osa oman turvallisuutemme takaamisessa. Nato-jäsenyys ei ole tämän maan ulko- ja turvallisuuspolitiikan päätepiste vaan luonteva ja tarpeellinen edellisiä valintoja täydentävä seuraava askel. Astukaamme siis uuteen aikaan yhdessä ja turvallisista mielin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Yrttiaho.

13.53 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Hallitus on päättänyt esittää presidentille, että Suomi hakee sotilasliitto Naton jäsenyyttä, kun eduskuntaa on kuultu. Näin siis siitä huolimatta, että Suomeen ei kohdistu minkäänlaista sotilaallista uhkaa. Tämän toteaa turvallisuusselonteko, ja tämän ovat todenneet myös valtiojohto ja sotilaat hyvin selkeästi. Uhkaa ei ole kohdistunut Suomeen toisen maailmansodan jälkeen. Nato-jäsenyys sen sijaan lisää uhkia ja jännitteitä Pohjolassa. Se yli kaksinkertaistaa Naton ja Venäjän välisen maarajan, jota Suomella on 1 340 kilometriä. Lähes 80 vuotta kestänyt liittoutumattomuus ja rauhanaika ollaan nyt yhden kevään kuohunnassa ilman asiallista harkintaa vaihtamassa riskeihin ja jännitteisiin, joita Nato-jäsenyys aiheuttaa useita.

Puhemies! Suomi on liittymässä sotilasliitto Natoon ehdoilla. Ruotsi, päättäessään aloittaa neuvottelut jäsenyydestä, on toisella linjalla. Ruotsin kanta on, ettei sen alueelle sijoiteta ydinaseita eikä pysyviä Nato-joukkoja tai tukikohtia. Suomi, joka on nyt ydinaseeton, ei sulje Natoon liittyessään pois ydinaseiden käyttämistä Suomen puolustamiseen. [Kimmo Kiljunen: Laki kieltää!] Suomi on menossa osaksi Naton, siis käytännössä Yhdysvaltojen, ydinasepolitiikkaa. Mitä Suomesta jäisi jäljelle, jos ydinaseita käytetään, sitä hallitus ei kerro. Suomi ei myöskään sulje pois sitä, että suomalaisia hävittäjälentäjiä koulutettaisiin eräiden Nato-maiden lentäjien tapaan sekä ydinaseiden kuljettamiseen että käyttöön. Suorastaan surkukupaisaa on, että vasemmistossa ja vihreissä väitetään, että Natossa voitaisiin toimia ydinaseettoman Pohjolan puolesta. Marinin hallitus ei ottanut askeltaakaan edistääkseen hallitusohjelmaan kirjattua ydinasekieltosopimusta. Syy on nyt selvä. Hallitus ei halunnut luoda esteitä maamme Nato-jäsenyydelle. Nyt hallitus on liittämässä Suomen ydinaseblokkiin, jonka yksikään jäsenvaltio ei ole hyväksynyt ydinasekieltosopimusta. Nato on myös ilmoittanut vastustavansa YK:n sopimusta. Hallitus sallii Suomen luopuvan ydinaseettomuudesta Nato-jäsenyyden myötä, mutta antaa samalla valheellisen kuvan, jonka mukaan työ Pohjolan ydinaseettomuuden puolesta jatkuisi.

Puhemies! Suomi joutuu Natossa suurvaltapolitiikan pelinappulaksi. Siitä olemme jo saaneet esimakua Turkin kovan etupolitiikan muodossa. Turkin Syyrian kurdialueelle 2019 kohdistaman mittavan sotilaallisen operaation tuloksena Suomi ja Ruotsi kielsivät aseviennin Turkkiin. Turkki vaatii nyt Suomen ja Ruotsin asevientikieltojen purkamista. Ovatko Suomi ja Ruotsi valmiit taipumaan Turkin tahtoon? Selvältä näyttää, että Marinin hallitus pitää Suomen Nato-jäsenyyttä tärkeämpänä kuin asevientikiellon jatkamista. Tuoreen tiedon mukaan Turkki vaatii nyt 33:n vallankaappausyrityksestä epäillyn turkkilaisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

gülenistin palauttamista Suomesta ja Ruotsista. Saattaa olla, että Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointiprosessi muuttuu ulkopoliittisen johdon maalailemasta ruusupolusta varsin ohdakkeiseksi. Jo nyt on nimittäin myös tiedossa, että eräissä Nato-maissa arvioidaan Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden voivan eskaloida Ukrainan sotaa.

Puhemies! Suomi vastaa Natossakin puolustuksestaan itse omin resurssein. Jännitteiden kasvaessa niitä kuluu yhä enemmän. Sen lisäksi vastattavaksi tulevat Naton vaatimat suorituskyvyt. Millaisiin sotiin ja konflikteihin, millaisin asein Naton johtovaltioiden intressit kulloinkin edellyttävät Suomen osallistuvan, se nähdään. Tähän suuntaan Suomessa on kuitenkin jo kuljettu F-35-hävittäjä- ja Pohjanmaa-luokan alushankinnoilla. Sotilasmaidon kasvu ja turvallisuusviranomaisien lisärahoitus Nato-Suomessa on pois ihmisten arjesta tärkeistä sosiaaliturvasta, palveluista, jokapäiväisestä toimeentulosta. Siten Nato-jäsenyys syö myös pohjaa hyvinvointivaltiolta, kun se muuttaa Suomea entistä militaristisempaan suuntaan. Kuvaavaa on, että millään ei ole hallitukselta löytynyt rahaa maata vaivaavan vakavan hoitajapulauksen ja koko julkisten alojen palkkakurimuksen ratkaisemiseen, mutta aseisiin sitä on tänäkin keväänä lisätty aivan valtavasti.

Jännitteiden kasvu uhkaa viedä Suomelta pysyvästi ne kilpailuedut, joita sen sijainnista voisi taloudessa ja kaupassa edelleen olla. Aseitoiminen Yhdysvaltojen johtamaan sotilasblokkiin nousevaa Kiinaa vastaan sulkee kanavia suureen osaan maailmaa. Viisaampaa olisi tässäkin suhteessa pysyä suurvaltakilpailun suhteen puolueettomana. Suomi luo lähi-alueilleen uusia jännitteitä liittymällä Natoon, kaventaa suvereenisuuttaan ja asettuu suurvaltapolitiikan pelinappulaksi. Ratkaisu vaarantaa myös maan talousnäkymät. Yhteiskunnalliset vaikutukset tulevat olemaan hyvin perustavia ja kielteisiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, var vänlig.

13.58 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan puolestani yhtyä tukemaan hallituksen esitystä Suomen liittymisestä Natoon, Pohjois-Atlantin liittoon.

On tärkeää, että tällaisen historiallisen ratkaisun äärellä tuki hakemukselle on laajaa ja että se ei ole pelkästään poliittisten päättäjien agenda vaan vastaa kansalaisten näkemystä tilanteesta.

Jag stöder regeringens förslag och säger ja till Nato även om jag hör till dem som varit nöjd med Finlands lösningar hittills. Såsom president Niinistö sade i presskonferensen har även mitt stöd för en ansökan vuxit fram under och på grund av Rysslands grymma krig och manifestationer om intressesfärer som jag faktiskt genuint trodde att hörde till det förgångna.

Att Sverige och Finland nu går hand i hand och båda ser det som nödvändigt att ansluta sig till ett kollektivt försvarssamarbete är en följd av ett sorgligt säkerhetsläge i Europa. Vi har krig i Europa och alla de ansträngningar som vi gjort för att skapa ett samarbete även med vår östra granne, ett ömsesidigt ekonomiskt samarbete och ett aktivt EU-samarbete, har inte hindrat Rysslands aggressiva anfallskrig i Ukraina. Det ryska kriget bryter flagrant mot alla våra internationella normer och visar på total respektlöshet för människors liv och frihet. Ryssland har inte lämnat oss några som helst möjligheter att förlita oss på deras goda vilja eller på ömsesidig respekt.

Vår grundläggande, människorättsbaserade utrikespolitiska linje består och ett medlemskap medför inte förändringar där. Fortfarande skall vi, såsom Norge i dag, fokusera på en

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

utrikespolitik som satsar på fredsdiplomati och globalt ansvar för att lösa klimatkris och fattigdom. Vi vill stärka det samarbetsbaserade internationella normverket och aktivt verka för att få slut på upprustning och slut på kärnvapen och andra massförstörelsevapen. Norges Natoprofil är sannerligen något att inspireras av, såsom Jonas Gahr Støre fromt hoppades i sin intervju i Hufvudstadsbladet nyligen.

Det är kanske en inre paradox att det är just försvars- och säkerhetspolitiken som på ett alldeles dramatiskt sätt nu sammanfört politiken i Finland och Sverige på ett så naturligt sätt. Det har visat att det är möjligt att göra stora saker tillsammans då det finns en vilja. Inom Nato kan de nordiska länderna tillsammans verka för ett Nato där våra värderingar syns och som stärker Nato och hela Europas säkerhet på ett mångsidigt sätt. Ett medlemskap betyder inte att EU skulle bli mindre betydelsefullt för oss som vår mest centrala utrikes- och säkerhetspolitiska referensram.

Detta beslut har som avsikt att förhindra krig, att förhindra angrepp mot oss och att försäkra att demokratin och friheten i Europa inte kan hotas av någon. Vårt eget nationella försvar kommer även i framtiden att i första hand skötas av oss själva, men vi har en stor allians bakom oss ifall det skulle behövas.

De ekonomiska satsningarna på vårt försvar kommer att kräva fortsatta stora satsningar även i framtiden, men det är viktigt att minnas att resurser behövs även på att bygga upp freden och tryggheten i vårt samhälle och i världen, för freden byggs inte av militär eller försvar. Fred byggs av trygga demokratiska samhällen som respekterar mänskliga rättigheter. Ett starkt globalt ansvar är samtidigt även en insats för fred i världen, och även detta arbete kräver målmedvetna och större ekonomiska satsningar.

Ärade talman! Det är viktigt att riksdagen och utrikesutskottet kan följa med ratificeringsprocessen, likaså även de Nato-politiska linjedragningar som vi gör framöver såsom en viktig del av vår utrikespolitik. Det har varit av stort värde att vi har hittat stark samstämmighet i riksdagen och lyckats föra denna process målmedvetet vidare, men jag förklarar mig nog med dem som ser beslutet som nödvändigt men har svårt att glädja mig åt en mer orolig och osäker värld alldeles nära oss.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tack. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.03 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Olen ollut kiitollinen itsenäisestä, turvallisesta Suomesta ja siitä kansainvälisestä diplomatiasta, jota Suomen johdon toimesta liittoutumattomana on toteutettu. On erittäin ikävää, että turvallisuusympäristössä on tapahtunut valtava muutos Venäjän bruttaalin Ukrainan sodan myötä. Tällaista karmeutta ei olisi toivonut enää 2020-luvulla tapahtuvan. Sota ja sodan kauheudet Euroopassa ovat kuitenkin tosiasioita. Linjauksia ja toimia on tehtävä muuttuneen turvallisuusympäristön perusteella. Rauhan rakentaminen, ei vain sodan estäminen vaan myös laajojen häiriötekijöiden minimoiminen, yhteiskunnan toimintavakauden vahvistaminen ja omasta kansallisesta liikkumavarasta, suvereniteetista huolehtiminen ovat olleet ja ovat jatkossakin tärkeimpiä tavoitteitamme.

Turvallisuusympäristön muututtua on täytynyt huolella arvioida, mitkä ovat ne keinot, joilla tavoitteisiin parhaiten päästään. Kun muutokset ovat olleet valtavan suuria, on keinovalikoimaa myös suurennettava. Omien vahvistettujen puolustusvoimien, reservin, vapaaehtoisen maanpuolustuksen, vahvistetun Rajavartiolaitoksen ja läpi yhteiskunnan parannetun varautumisen ja valmiuden sekä kahden- ja kolminkeskisten toimien tiivistämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

sen lisäksi myös Nato-kumppanuus on syytä pyrkiä muuttamaan vahvemaksi Nato-jäsenyydeksi meille tärkeisiin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Pyrkimyksenä on rauhan säilyttäminen ja sodan aloituksen kynnyksen nostaminen niin korkeaksi, etteivät sotatoimet Suomea kohtaan koskaan realisoituisi, ettei turvatakuisiin, omien puolustusvoimien liikekannallepanoon eikä mihinkään sotatoimiin koskaan tarvitsisi turvautua. Kun naapuri on osoittautunut arvaamattomaksi ja epävakaaaksi, kansainvälisiä sopimuksia ja ihmisoikeuksia räikeästi rikkovaksi ja vihamielistä, valheellista propagandaa levittäväksi, niin kaikkeen on kuitenkin varauduttava. Haasteita voi olla vastassa kaikissa ratkaisuissa.

Aiemmin olin Nato-kumppanuuden kannalla, mutta valmis tarvittaessa turvallisuustilanteen muutoksen niin vaatiessa arvioimaan uudelleen asiaa. Oma kantani alkoi muuttua viime vuoden lopulla presidentti Putinin julkisesti esitettyä voimakkaita vaatimuksia ja uhkailuja mahdolliseen Nato-jäsenyyteemme liittyen. Etupiirijattelu tuli selväksi. Emme kuitenkaan kuulu mihinkään etupiiriin, ja Suomea koskevat päätökset myös Nato-jäsenyyshakemukseemme liittyen teemme itsenäisesti itse.

On hyvä muistaa, että päätösten Natossa pitää olla yksimielisiä. Naton jäsenenä Suomella olisi jo yksin ja vahvasti yhdessä Pohjoismaiden kanssa mahdollisuus olla täysivaltaisesti vaikuttamassa päätöksiin ja tuoda myös pohjoismaista näkökulmaa, yhteistä Pohjoismaiden puolustusalueita esiin.

Arvoisa puhemies! Näinä aikoina ihmisten kriisinsietokykyä, kestävyyttä häiriö- ja poikkeustiloissa tulee vahvistaa. Jokainen meistä on maanpuolustaja, ja rauhaa erilaisin keinoin rakentavia tarvitaan. Samalla on hyvä muistaa, että paljon virheellistä, valheellista tietoa liikkuu. Ei kannata hätäkähtää vähästä, ja on oltava myös kriittinen niin, ettei itse joutuisi osaksi trollien suunnitelmien toteuttamista. Kaikkinaista vastakkainasettelua tulee välttää. Erilaisista painotuksista ja mielipiteistä huolimatta tarvitaan koko kansan yhtenäisyyttä hyvien päämäärien saavuttamiseksi.

Haasteista ja vaikeistakin ajoista on yhdessä toimien selvitty. Seniorit voivat kertoa tästä monia esimerkkejä perspektiiviä ja toivoa luoden. Veteraanien esimerkki velvoittaa meitä huolehtimaan Suomen turvallisuudesta ja rauhan rakentamisesta parhaalla mahdollisella tavalla omassa ajassamme ja omassa toimintaympäristössämme.

Kiitoksia veteraaneille ja menneille sukupolville ja lämmin kiitos myös hallitukselle, puhemiehille ja kaikille kansanedustajille hyvästä yhteistyöstä, ja toivomme, että tämä prosessi etenee ripeästi, niin kuin tähänkin asti. — Kiitos. [Mikko Savola: Hyvä ja rakentava puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Matias, olkaa hyvä.

14.09 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Helmikuussa 2022 Eurooppa siirtyi uuteen aikaan. Kylmän sodan jälkeen alkanut vakauden aika päättyi lopullisesti. Välittömästi Venäjän hyökättyä Ukrainaan Suomi osoitti tukensa ukrainalaisille ja alkoi prosessi, jonka myötä Suomi liittyy nyt Pohjois-Atlantin liitto Natoon. Venäjän osoitettua kykynsä käyttää sotilaallista voimaa poliittisten tavoitteidensa tavoittelemiseksi meidän on tehtävä kaikkemme rauhan varmistamiseksi Suomessa. Naapurimme on arvaamaton ja vaarallinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Kannatan Suomen jäsenyyttä Natossa. Ensisijainen peruste jäsenyydelle on rauhan ylläpitäminen ja Suomen turvallisuus. Naton turvatakuut ja yhteinen puolustussuunnittelu nostavat kynnyksen Suomeen kohdistuvalle aggressiolle mahdollisimman korkealle. Tämänkin jälkeen puolustuksemme ydin on oma vahva puolustus, mutta ottamalla viimeisen askeleen Nato-jäsenyyteen rakennamme vahvimman mahdollisen pidäkkeen Suomeen kohdistuville sotilaallisille toimille.

On edelleen epätodennäköistä, että Euroopassa käytäisiin laajamittainen sota. Tämä on myös Naton luoman pidäkkeen ansiota. Silti tähänkin vaihtoehtoon on aina varauduttava. Jäsenyys Natossa vahvistaisi turvatakuiden lisäksi Suomen huoltovarmuutta. Kriisin koittaessa Nato-maat tukevat ensisijaisesti toisiaan ja vasta sen jälkeen muita. Sotilaallinen ja muu huoltovarmuus on Ukrainan kriisissä osoittautunut ratkaisevan tärkeäksi varsinkin sodan pitkittyessä. Suomen kriisiajan huoltovarmuuden vahvistamiseksi Nato-jäsenyys on perusteltu.

Turvatakuiden nostaman pidäkkeen ja paremman huoltovarmuuden lisäksi myös taloudelliset näkökohdat perustelevat Nato-jäsenyyttä. Talousvaliokunnassa katsomme, että Nato-jäsenyys tukisi taloudellisen toiminta- ja investointiympäristön vakautta, Suomeen kohdistuvan maariskin minimointia sekä Suomen houkuttelevan ja turvallisen maakuvan ylläpitämistä pitkällä aikavälillä. Asiantuntijakuulemisissa on korostettu, että jäsenyys puolustusliitossa vahvistaisi Suomen kykyä pysyä sotilaallisten kriisien ulkopuolella ja tätä kautta myös houkuttelevuutta taloudellisen toiminnan sijaintipaikkana.

Jag stöder Finlands medlemskap i försvarsunionen Nato. Säkerhetsgarantierna förhindrar militära hot riktade mot Finland. Det tryggar fred och frihet i vårt land, Norden och Europa. Medlemskapet förstärker vår försörjningstrygghet under kriser och stöder Finlands ekonomiska utveckling på lång sikt. Genom att ta detta historiska steg tillsammans med grannlandet Sverige blir Norden och hela Östersjöregionen tryggare men också starkare inom Nato. Tillsammans med andra nordiska välfärdsstater kan vi också påverka Natos utveckling.

Naton jäsenenä yhdessä Ruotsin kanssa vahvistamme Pohjolan ja Itämeren turvallisuutta. Pohjola muodostuu vahvoista hyvinvointiyhteiskunnista, jotka tuovat oman tärkeän lisänsä puolustusliittoon. Yhdessä Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin kanssa pystymme myös vaikuttamaan Natossa sen kehitykseen toiminnassa rauhan puolesta.

Ukrainan sodan jatkuessa tässä ja nyt meidän on tärkeää myös jatkaa Ukrainan tukemista ja rauhan tavoittelua. Suomen turvallisuuden ja koko kansainvälisen yhteisön etu on, että edistämme sotarikosten ja kansanmurhan kansainvälisoikeudellista prosessia. Vastuulliset on saatava oikeuden eteen, ja Suomen on aktiivisesti tuettava YK:n kansainvälisen tuomioistuimen ja kansainvälisen rikostuomioistuimen mahdollisuuksia edetä. Tähän lakivaliokunta on omassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota.

Haluan kiittää presidenttiä ja pääministeriä sekä koko valtioneuvostoa vahvasta johtajuudesta kevään prosessissa. Eduskunta ja puolueet ovat saaneet laajasti tietoa ja voineet käydä keskustelua järjestelmällisesti mutta nopeasti. Nyt on päätöksenteon aika. Laaja yhtenäisyys takaa valtionjohdolle parhaan mahdollisen tuen työhönsä mahdollisimman nopean ratifiointiprosessin aikaansaamiseksi.

Tämä kevät ja tämänkin päivän keskustelu ovat osoittaneet suomalaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtenäisyyden sekä suomalaisen parlamentarismen vahvuuden. Turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

suusympäristön muuttuessa käytämme Nato-option. Selonteon laaja valiokuntakäsittely ja kaikkien kansanedustajien mahdollisuus saada vastaukset kaikkiin mahdollisiin turvallisuutta käsitteleviin kysymyksiin ovat esimerkkejä siitä, miten hyvin eduskunta pystyy käsittelemään asioita vaikeassa uudessa tilanteessa. Tämän ansiosta ratkaisu voidaan nyt tehdä laajassa yksituumaisuudessa ja yhteisessä aikataulussa Ruotsin kanssa. Tästä suuri kiitos valtion ja eduskunnan johdolle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Packalén, olkaa hyvä.

14.14 Tom Packalén ps: Arvoisa puhemies! Olen toiminut vuodesta 2015 Naton parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnan jäsenenä ja sen ECR-ryhmän varapuheenjohtajana. [Mikko Savolan välihuuto] Voin sanoa tuntevani hyvin Naton ja erityisesti sen eurooppalaisten jäsenmaiden joukkojen vahvuudet ja heikkoudet.

Suomi on tekemässä historiallista päätöstä luopuessaan sotilaallisesta liittoutumattomuudestaan liittymällä Natoon. Tullessani eduskuntaan keväällä 2011 kannatin Natoon liittymistä, mutta arabikevään ja Libyan operaation jälkeen olen ollut tyytyväinen siihen, että Suomi on pitäytynyt Nato-optiossa. Nato-optio tarkoittaa sitä, että voimme liittyä Natoon, jos katsomme sen Suomelle edulliseksi päätökseksi — niin kuin nyt olemme tekemässä. Nato-option etu on ollut se, että emme ole muodostaneet Venäjälle sotilaallista uhkaa. Omat vahvat puolustusvoimamme ovat taanneet sen, ettei myöskään Venäjällä ole mitään asiaa rajojemme yli. Nato-optio on ollut Suomelle etu venäläisten kanssa keskustellessa ja eräänlainen ruuvi, joka on ehkäissyt Venäjää olemaan epäystävällinen maallemme. Jäsenyyden myötä tämä kortti on pelattu.

Suomi pärjäisi sodassa Venäjää vastaan ilman Natoakin, kunhan saamme vain tarpeeksi ohjuksia, ampumatarvikkeita ja muuta kalustoa, sillä onhan meillä yksi Euroopan suurimmista asevoimista. EU:n turvalauseke 427 velvoittaa kaikki EU-maat avustamaan Suomea sodan syttyessä. Kun katsotaan, miten paljon Ukraina on saanut apua EU:hun kuulumattomana maana, niin jokainen varmasti ymmärtää, kuinka paljon enemmän Suomi olisi saanut apua sodan hetkellä.

Ne, jotka sanovat, etteivät venäläiset oikeasti ajattele, että Nato olisi Venäjälle uhka, eivät ehkä tunne venäläistä ajattelua. Jokainen historiaa tunteva tietää, ettei Ukrainaa ja Valko-Venäjää voi verrata Suomeen. Venäläisten silmissä Nato tarkoittaa USA:ta, arvaamatonta ja suorituskykyistä asevoimaa, joka on hyökännyt muun muassa Serbiaan, Irakiin ja Libyaan, jotka ovat Venäjän ystäviä. Vaikka nämä eivät ole olleet Naton 5 artiklan operaatioita, on niissä käytetty Naton komentorakenteita. Venäläisestä näkökulmasta hyökkäys tulee aina lännestä, oli sitten kyseessä Kaarle XII, Napoleon tai Hitler. Samoin kuin me suomalaiset näemme, että uhka ja hyökkäys tulee aina idästä.

Olen myös huolissani puheista, ettei Nato-maahan ole koskaan hyökätty. Se kuvastaa vääränlaista uskoa Naton turvatakuihin. Pelkkiin turvatakuihin luottamisen riskinä on, että ennemmin tai myöhemmin Suomen puolustuksesta leikataan, koska sotaa ei tule ja Nato hoitaa turvallisuutemme. Nato ei vähennä sodan riskiä mutta saattaa kasvattaa sitä. Tästä syystä Suomen puolustuksen ja suorituskykyjen tulee olla kunnossa. Diplomatian sijaan pelotteena toimii jatkossa Naton artikla 5. Tämän myötä kaikissa tulevilla konflikteissa myös Suomi on Nato-maana aina sodan osapuoli. Viime kädessä vastaamme puolustuksesta kuitenkin itse, ja Puolustusvoimien suorituskyvystä on pidettävä kiinni tulevaisuuksessakin. Maanpuolustustahdon ylläpito tulee nousemaan entistäkin suurempaan rooliin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Natoon liittymisen myötä. Suomenlinnan Kuninkaanportin kivitaloukseen on kaiverrettu Augustin Ehrensvärdir tänä päivänä monestakin syystä ajankohtaiset sanat: ”Jälkimaailma, seisoo täällä omalla pohjallasi äläkä luota vieraaseen apuun.”

Haluan kiittää presidenttiä ja hallitusta ja koko eduskuntaa siitä rakentavasta asian käsittelystä, jolla tätä asiaa on viety eteenpäin. Varauksellisuudestani huolimatta tulen kannattamaan Natoon liittymistä, koska sillä on selkeä kansan enemmistön tuki. Suomi pärjää, koska kykenemme tekemään yhdessä vaikeitakin päätöksiä. Jos mikään, niin ulko- ja turvallisuuspolitiikka vaatii yhtenäisyyttä, joten kulkekoon tiemme sitten Natoa kohti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

14.19 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Vuosikymmenien ajan me suomalaiset ja eurooppalaiset laajemminkin uskoimme, että kaupallinen ja diplomaattinen yhteistyö Venäjän kanssa olisi pitkäaikainen ratkaisu turvallisuuden ylläpitämiseksi, että keskinäisriippuvuus esimerkiksi energian ja raaka-aineiden tuotannossa olisi se vakuutus, joka pitäisi sodan loitolla ja rauhan Euroopassa. Valitettavasti näin ei ollut. Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan 24. helmikuuta todisti, että Venäjä on arvaamaton ja vaarallinen. Vaikka nimenomaan tuota kohtalokasta helmikuun päivää on pidetty käännekohtana, ikävä tosiasia on ollut se, että merkit ovat olleet ilmassa pidempäänkin. Georgian sota vuonna 2008, malesialaiskoneen alas ampuminen, myrkytystapaukset, toimittajien ja oppositiopoliitikkojen kohtaama väkivalta, Krimin valtaus vuonna 2014 ja Ukrainan itäosissa tapahtuneet sotatoimet — nämä kaikki ovat olleet osoitus siitä, että hälytysmerkkejä on ollut näköpiirissä jo pidemmän aikaa, mutta niitä ei ole nähty. Ainakin on haluttu uskoa tilanteen kehittymiseen paremmaksi. Tässä tilanteessa Suomen hakeutuminen Naton jäseneksi on ainoa järkevä ratkaisu Suomen turvallisuuden takaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Venäjän sota Ukrainassa on ollut valtava pettymys meille kaikille, mutta erityisesti se on ollut pettymys niissä organisaatioissa, joiden tärkein tehtävä on ollut pitää dialogia rauhan ylläpitämiseksi. Ehkä keskeisin näistä on Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyj. Edustaja Orpo totesi ryhmäpuheessaan aiemmin tänään, että Suomen Nato-jäsenyys ei ole Etyjin voimana pidetyn Helsingin hengen loppu. Se ainoastaan tarkoittaa, että dialogi Venäjän kanssa tulee jatkumaan tulevaisuudessa Suomen kannalta tasavertaisemmalta pohjalta. Olen aivan erityisen tyytyväinen presidenttiimme Niinistöön, joka tästä päätöksestämme on ollut jo suorassa puhelinyhteydessä presidentti Putinin. Se on osoitus siitä, että dialogia ylläpidetään myös nyt ja että naapurin kanssa meidän tulee jatkossakin tulla hyvin toimeen. Suomi on myös presidentti Niinistön johdolla esittänyt, että vuonna 2025 Suomi on Etyjin puheenjohtajamaa, ja siihen mennessä järjestön on kyettävä ikään kuin luomaan nahkansa uudelleen ja luotava uusia työkaluja, joiden avulla Ukrainan sodan kaltaiset kauheudet pystytään estämään.

Arvoisa puhemies! Pari sanaa kansainvälisillä kielillä:

Mister Speaker! Finland's membership in Nato is not targeted against any country. It is because we want to guarantee peace and security in Finland and in northern Europe also in the future.

Monsieur le Président! La Finlande a décidé de sortir de sa neutralité historique et de rejoindre une alliance de défense, parce que notre voisin russe a prouvé qu'il est imprévisible et parce que nous voulons garantir l'intégrité de notre territoire et la sécurité de notre population aussi dans le futur.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

¡Señor Presidente! La Finlandia va a confirmar que solicita su ingreso en la Alianza Atlántica poniendo fin a su neutralidad. No es algo contra Rusia, pero algo para garantizar la seguridad de los finlandeses en el futuro.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että eduskunta on niin laajapohjaisesti Nato-jäsenyyden kannalla. Kysymyksiin ydinaseiden tai Nato-tukikohdan sijoittamisesta ei ole tarvetta ottaa kantaa tässä vaiheessa. Tämä prosessi on saatava nopeasti eteenpäin niin, että ratifiointiprosessi kussakin jäsenmaassa saadaan käyntiin ja että myös Turkin mahdollisiin duubioihin, kysymyksiin siitä, miten tämä prosessi etenee, saadaan vastattua. Yksityiskohdat sovitaan prosessin aikana, ja koko ajan Suomen ja suomalaisten turvallisuuden pitäminen ykkösasiana on tämän prosessin kaikkein keskeisin kysymys. — Kiitos. [Jukka Gustafsson: Me ei saatu käännöstä! — Kimmo Kiljunen: Ei saatu käännöstä joo!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

14.23 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Historiallinen päivä ja historialliset päivät meillä käsillä on. En olisi uskonut, kun vaalikausi alkoi ja hallitusohjelmaa neuvoeltiin, että tällä vaalikaudella tulee se päivä tai se viikko, jolloin Suomi Naton jäseneksi hakee.

Asia on tuttu, Nato on tuttu, aivan kuten edustaja Packalén omassa puheenvuorossaan totesi. Naton parlamentaarisessa valtuuskunnassa olemme saaneet toimia kumppanin roolissa ja kuulla, mitä Natossa ajatellaan, mitä siellä keskustellaan, ja osallistua siihen keskusteluun.

Kaiken kaikkiaan tämä Nato-optio, mikä Suomella on ollut, eli mahdollisuus hakea Naton jäseneksi on ollut tärkeä asia Suomen politiikassa ja ulkopolitiikassa. Se, että jo Ahon hallitus aikanaan lähti rauhankumppanuuden tielle ja Vanhasen ykkös- ja kakkoshallitus tekivät tämän niin sanotun mahdollisuuden hakea, toi liikkumavaraa, mitä senjälkeiset hallitukset ovat oikeastaan yhtä hallitusta lukuun ottamatta jatkaneet, ja Sipilän hallitus, nykyinen Rinteen ja Marinin hallitus. Kaikki tämä, mitä me olemme vuosien aikana kahdenvälisesti, monenvälisesti suhteita sopineet, on nyt edesauttamassa meitä siihen, että Nato-prosessi ja Nato-jäsenyys ovat meille helppo valinta.

Arvoisa herra puhemies! Yleinen asevelvollisuus, koulutettu reservi, ne ovat suomalaisen maanpuolustuksen selkäranka tulevaisuudessakin, tämä täydennettynä vapaaehtoisella maanpuolustuksella, ja tämän kaiken pohjana maanpuolustustahto, vahva sellainen. Vahvat Puolustusvoimat, Maavoimat, Merivoimat, Ilmavoimat — niistä on Suomi pitänyt kiinni. Niistä pidetään jatkossakin kiinni. Nato-jäsenyys tulee näitä kaikkia ainoastaan vahvistamaan.

Herra puhemies! Jäsenhakemus, mikä nyt jätetään, tämä koko Nato-prosessi ja Natoon liittyvät kysymykset on käsitelty tässä talossa hyvin perusteellisesti. Haluan kiittää sekä valtioneuvostoa, tasavallan presidenttiä että tietysti puhemiestä, joka on johdattanut tätä keskustelua täällä etenemään hyvin, siitä, että kaikki kansanedustajat ovat päässeet osallistumaan tähän keskusteluun ja saaneet tietoa. Ulkoasiainvaliokunnassa tietysti olemme erityisen perusteellisesti tähän keskittyneet.

Yksi mielenkiintoinen tekijä on länsinaapurimme Ruotsi. He kirivät omaa prosessiaan kiinni hyvin nopeastikin, ja näyttää siltä, että Suomi ja Ruotsi käsi kädessä nyt jäsenhakemuksen tulevat lähipäivinä antamaan. Tämä on hyvä asia. Tällä on paitsi symbolista merkitystä, sillä on myös turvallisuuspoliittista merkitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Iso kysymys on tietysti se, että 30 jäsenmaan täytyy ratifioida tämä sopimus omista maissaan. Se vaatii kaikkien 30 jäsenmaan hyväksynnän, ja on tärkeää, että valtiojohto on käynyt näitä keskusteluita kaikkien näiden 30 maan kanssa. Uskon hyvään lopputulokseen, että asiat on varmisteltu hyvin. Sen lisäksi meillä on täällä eduskunnassa vielä paljon sisäisiä asioita neuvoteltavana vuosiksikin eteenpäin: lainsäädäntötarpeet, budjettitarpeet, henkilöstö Puolustusvoimissa, henkilöstö viranhaltijatasolla, osallistumassa näihin eri kokouksiin. Kaikki nämä ovat sitä käytännön asiaa, joka meillä vielä edessä on.

Herra puhemies! Minkälainen Nato? Me liitymme Natoon sen oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Ei pidä asettaa ennalta rajoitteita siitä, minkälainen Nato on. Me lähdemme suunnittelemaan yhteistä puolustusta. Suomi on haluttu Nato-maa. Suomi on haluttu Nato-maa siksi, koska me olemme hoitaneet asiamme hyvin tässä maassa. Me tuotamme turvallisuutta emmekä ole jatkuvasti käsi pitkällä anomassa jotain vaan me pystymme itse huolehtimaan omista asioistamme, tuotamme turvallisuutta mutta saamme sitten pahan päivän aikana myös tukea muilta Natossa ollessamme.

Haluan kiittää tästä koko prosessista kollegoita. Haluan kiittää siitä, että me yhtenäisinä haemme oman maamme turvallisuuden maksimointia.

Herra puhemies! Ettemme enää koskaan näkisi Suomessa sotaa, liittykäämme puolustusliitto Natoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Hanna, olkaa hyvä.

14.28 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Vajaat kolme viikkoa sitten kansallisena veteraanipäivänä kotikaupungissani Lappeenrannassa paljastettiin Mannerheim-ritarin Tuomas Gerdtin muistomerkki. Muistomerkkinä on jyrävä kivijärkäle, joka on aiemmin ollut panssarintorjuntaeste Salpalinjalla. Kiven kyljessä olevassa messinkisessä laatassa lukee: ”Suomen puolesta. Muiden puolesta. Sen aina tekisin.” Muistomerkki kuvaa erinomaisesti urhean mutta vaatimattoman ritari Gerdtin asennetta: se tehtiin, mikä oli tarpeen itsenäisyyden puolustamiseksi. Muistomerkki sopii kuvaamaan myös laajemmin suomalaista graniitinlujaa maanpuolustustahtoa ja sen mukanaan tuomaa järkkymätöntä rauhaa.

Tarvittaessa isänmaan suojaksi asettaudutaan yhtenäisenä rintamana, ja jokainen sukupolvi on valmis tarvittaessa kantamaan vastuun maamme tulevaisuuden turvaamisesta, täyttämään oman osansa Suomen puolesta, niin myös me kansanedustajat täällä salissa tänään. Venäjän bruttaali hyökkäys Ukrainaan järkytti koko Eurooppaa. Tässä poikkeuksellisessa tilanteessa suomalainen varautumisen perinne on osoittanut vahvuutensa. Me suomalaiset emme lamaannu, me toimimme. Päätäväisesti mutta hötkeylemättä olemme toimintaympäristön muuttuessa kyenneet päivittämään omaa turvallisuuspoliittista linjaamme keskustellen avoimesti, asiantuntijatietoon perustuen, demokratiaa kunnioittaen. Kiitän valtiojohtoon poikkeuksellisen ansiokasta toimintaa Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi ja tuen päätöstä lähettää Nato-jäsenyyshakemus.

Arvoisa puhemies! Tässä ajassa puolustuslinjan rakennusaineeksi tarvitaan muutakin kuin betonia ja graniittia. Olemme tänään rakentamassa uutta, modernia puolustuslinjaa — murtovarmaa lukkoa, jonka rikkomista vihollisen ei vain kannata edes yrittää. Provosoimatta ja provosoitumatta me asetamme rajan, jonka yli meitä ei tulevaisuudessa voi uhkaila, kiristää tai painostaa. Näin varmistamme, että Suomi ei enää koskaan ole yksin kohtaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

massa alueellista koskemattomuuttamme, itsenäisyyttämme ja vapauttamme uhkaavaa vihollista. Meidän on aika yhdistää voimamme läntisen liittokunnan kanssa. Yhdessä olemme vahvempia. Yhdessä voimme tehokkaimmin puolustaa demokratiaa ja vapautta Euroopassa.

On tärkeää muistaa, että myös Naton jäsenenä Suomella on vastuu edelleen huolehtia omasta uskottavasta maanpuolustuksesta. Vahva maanpuolustus rakentuu vakaan ja yhdenvertaisen yhteiskunnan peruskiven varaan. Meidän tulee huolehtia siitä, että Suomi on myös tulevaisuudessa maa, jossa kaikista pidetään huolta, yhteiskuntarauhaa ja yhdenvertaisuutta vaalitaan kaikessa päätöksenteossa. Meidän on tärkeää pitää huolta myös alueellisesta yhdenvertaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Kaakkois- ja Itä-Suomen maakuntien elinkeinopoliittiset strategiat menivät uusiksi yhdessä yössä Venäjän hyökättyä Ukraina. Venäjä-yhteistyöltä ja hyviltä naapurisuhteilta katosi pohja pois, eikä muutosta parempaan ole näköpiirissä ainakaan tällä vuosikymmenellä. On muodostunut välttämätön ja välitön tarve purkaa kaikki Venäjä-riippuvuussuhteet. Rajamaakunnissa tällä on mittavat vaikutukset kaikilla sektoreilla logistiikkaverkoista ja energian tuonnista aina teollisuuteen, kulttuuriin, matkailuun, päivittäistavarakauppaan ja asuntomarkkinoille saakka. Rajamaakunnat eivät saa jäädä pelkään puskurivyöhykkeen asemaan. Alueellinen yhdenvertaisuus edellyttää tilanteeseen reagointia. On välttämätöntä, että Itä- ja Kaakkois-Suomen erityiset haasteet tässä muuttuneessa maailmantilanteessa huomioidaan kaikessa kansallisen tason päätöksenteossa.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi hakeutuminen ei tarkoita sodan ihannoimista. Päinvastoin, näin toimiessamme haemme liittoutumisesta takuuta rauhan säilymiselle: ei koskaan enää sotaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.33 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Mitä toivot kaikista eniten? Näin nuoruuden ystäväkirjoissa aina kysyttiin. Vastasin tuohon kysymykseen: maailmanrauhaa. Se lienee edelleen useimpien meistä toive yhä tänäkin päivänä.

Arvoisa puhemies! Olen suhtautunut Nato-jäsenyyteen aina kriittisesti ja pitänyt liittoutumattomuuden linjaa Suomen turvallisuutta ja vakautta parhaiten palvelevana ratkaisuna. Samalla olen korostanut hyviä ja tiiviitä kahdenvälisiä suhteita naapurimme kanssa. Helmikuussa Venäjän hyökättyä Ukraina Suomen ja koko Euroopan turvallisuustilanne muuttui peruuttamattomasti yhdessä hetkessä. Kylmän sodan jälkeinen vapauden ja optimismin aika on ohi. Olemme jokainen tahoillamme joutuneet pysähtymään tämän vakavan ja epävarman tilanteen äärellä arvioimaan Suomen kokonaisturvallisuutta. Maailmaa, jossa me kaikki olemme aiemmin muodostaneet oman kantamme, ei ole enää olemassa. Olen joutunut pohtimaan, onko naapurimme luotettava, onko meillä hyvät kahdenväliset suhteet, onko liittoutumattomuus edelleen paras ratkaisu ja mitä muita vaihtoehtoja meillä on olemassa rauhan takaamiseksi Suomessa. Kaikista tärkeintä on rauha, sitähän me kaikki täällä toivomme.

Arvoisa puhemies! Suhtaudun eduskunnassa käytävään prosessiin erittäin vakavasti. Olen osallistunut viime viikkoina lukuisiin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsitteleviin tilaisuuksiin, olen halunnut kuulla erilaisia asiantuntijanäkemyksiä Nato-jäsenyydestä hyödyt ja riskit tunnistaen. Kysymys ei ole yksinkertainen, sillä teemme nyt päätöksiä, joiden vaikutukset kantavat vuosikymmenten päähän. Teemme päätöksiä paitsi koko suomalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

sen yhteiskunnan ja itsemme kannalta myös ennen kaikkea lastemme ja lastenlastemme puolesta. Kannamme siksi valtavaa vastuuta. Mitä tulevaisuus tuo tullessaan, sitä emme voi aidosti tietää.

Lopulta kaiken sen tiedon valossa, jota olen viime viikkoina saanut, olen päättänyt osaltani hyväksyä Suomen hakemisen Naton jäseneksi. Tässä tilanteessa en näe mitään muuta tarjolla olevaa vaihtoehtoa Suomen ja suomalaisten turvallisuuden varmistamiseksi.

Samaan hengenvetoon haluan korostaa, että tärkeää tulevaisuudessakin on olla samalla puolella Nato-rajaa Ruotsin kanssa. On tehtävä se, mikä on olemassa olevien vaihtoehtojen puitteissa parasta. Liittoutumattomana maana Suomi tuskin säilyisi ulkopuolisena mahdollisessa Naton ja Venäjän välisessä konfliktissa. Ehkä sittenkin on meille parempi kuulua Naton sisärinkiin kuin jäädä kahden tulen väliin.

Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainaan on pudottanut pohjan luottamuksellisilta kahdenvälisiltä suhteilta sekä solmituilta sopimuksilta. Venäjä on viimeisinä kuukausina osoittanut, ettei se kunnioita mitään kansainvälisen yhteisön linjoja — ei ihmisoi-keuksia eikä liioin niin sanottuja sodan pelisääntöjä.

Keskustelu Nato-jäsenyydestä on ollut mielestäni hieman yksipuolista. Syvällistä, avointa ja monipuolista keskustelua peränneet ovat saaneet vastaansa leimakirveen. Kriittisiä näkökulmia ei ole ollut toivottua esittää ja kyseenalaistaminenkin on herkästi tulkittu vaikeuttamiseksi tai hidastamiseksi.

Kritiikitön tämä päätös ei ole, ja se tulisi meidän kaikkien tunnistaa. Kun Suomi osoittaa halukkuutensa pyrkiä Naton jäsenmaaksi, on odotettavissa, että Venäjä kohdistaa meihin vastatoimia. Hakuprosessi ei ole ohi kahdessa päivässä, vaan aikaa voi kulua useampi kuukausi. Emme tiedä, mitä kaikkea meihin kohdistuu tänä aikana. Meidän on varauduttava huolella kaikenlaisiin skenaarioihin.

Nato on sotilasliitto, jonka yhtenä päämääränä on ennalta ehkäistä aseellisia konflikteja. Ennaltaehkäisy perustuu uskottavan pelotteen ylläpitämiseen. Tämä pelote viittaa tietenkin ydinaseisiin. Pidän tärkeänä, että Suomi jatkaa näkyvää työtä rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta. Myös vahva vaikuttaminen ydinaseriisunnan edistämiseksi on keskeistä. Lisäksi Suomen tulee korostaa, että jäsenyytemme Natossa on nimenomaan puolustuksellinen eikä tänne suostuta ottamaan ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Naton joukkoja.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Vaikka Suomi onkin lähentynyt Naton kanssa jo vuosien ajan, on silti varsinainen jäsenyyden hakeminen ensimmäinen askel kynnyksen yli. Asiaa on käsitelty eduskunnassa kiireisellä aikataululla. [Puhemies koputtaa] Näin historiallisessa päätöksenteossa olisin toivonut enemmän aikaa ja malttia, toisaalta tilanne on monella tapaa täysin poikkeuksellinen. Lopulta kannamme kuitenkin päätöksestämme vastuun. En toivo, että kukaan meistä joutuu vuosien tai vuosikymmenten päästä [Puhemies: Kiitoksia!] vetoamaan kiireeseen tämän päätöksen taustalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ledamot Norrback, var vänlig.

14.39 **Anders Norrback r:** Ärade talman! Diskussionen om Nato har varit aktiv de senaste veckorna. Alla vet vi varför, och tiden att göra beslut är här och nu. Tiden för att söka tilläggsförsäkringen i form av ett fullvärdigt Natomedlemskap för fred, det är nu.

Även om jag personligen varit en långvarig förespråkare av ett finländskt Natomedlemskap förstår jag att det finns orosmoment i frågan som väcker många tankar. Några exem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

pel på frågor jag fått den senaste tiden är bland annat: Hur kommer Ryssland att reagera? Kommer våra soldater att skickas iväg till ett annat land för att kriga för Natos del? Kostar det här inte en hel massa?

De här är också frågor som har ventilerats här i riksdagen och som jag är helt övertygad om att också statsledningen har ventilerat, och många fler frågor. De flesta frågor har vi fått svar på, men när det gäller framtiden kan vi aldrig få svar på alla frågor som ställs. Hur Ryssland kommer att reagera kan vi bara spekulera om. Hot och hybridpåverkan i olika former kommer vi antagligen att få uppleva.

Vi är dock väl förberedda även på det värsta. Förutom våra starka nationella säkerhetsfunktioner har vi också starka internationella förbindelser och samarbete. Här spelar våra relationer till västvärlden och enigheten inom Europa en central roll, också våra relationer till USA.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys ei poista omaa puolustustarvetta, päinvastoin. Kaikki jäsenvaltiot ovat vastuussa omasta puolustuksestaan. Jos Nato-maata vastaan hyökätään, muilla Nato-mailla on kuitenkin 5 artiklan nojalla velvollisuus auttaa maan puolustuksessa. On aina olemassa mahdollisuus, että myös Suomi joutuu tukemaan toista maata joukolla tällaisessa tilanteessa. Mitä tulee Natoon liittyviin kustannuksiin, on selvä, että nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa meidän on panostettava puolustukseen riippumatta siitä, liitymmekö Natoon vai emme, ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Suomen ulkopolitiikka on pitkään perustunut tasapainotteluun, jossa olemme pyrkineet ylläpitämään hyviä yhteyksiä naapurimaihin sekä idässä että lännessä. Se on toiminut hyvin useiden vuosien ajan, sillä osapuolten välillä on vallinnut keskinäinen luottamus. Valitettavasti itäinen naapurimme on osoittanut, että heihin ei tällä hetkellä voi luottaa. Rikkomalla kansainvälisiä sopimuksia ja aloittamalla hyökkäyssodan eurooppalaista demokratiaa vastaan on Venäjä kuluttanut luottamuksensa. Raportit sodasta osoittavat myös suurta julmuutta, ja epäilykset sotarikoksista ovat ilmeisiä.

Ärade talman! Krigsbrott och brott mot mänskliga rättigheter är något som en nordisk välfärdsstat och förespråkare av den västerländska demokratin inte kan acceptera. Många år av samarbete med Ryssland har gått i krasch på grund av Rysslands agerande. Detta är ett samarbete som oberoende av Nato måste byggas upp från grunden igen. Finland bör även i framtiden sträva till att ha goda relationer med sina grannländer, och när situationen väl tillåter det är det viktigt att vi börjar återuppbygga förhållandet till Ryssland. Det kommer dock att ta tid innan förtroendet finns för djupare samarbete och ekonomiska investeringar. Själv tror jag att vi har mycket att lära av Natolandet Norge, hur de hanterat sin gräns, hur de hanterar sitt samarbete med Ryssland.

Ärade talman! Kriget i Ukraina har stora följdverkningar på global nivå. Störningar på marknaderna för energi och livsmedel ökar instabiliteten i många länder. Risker är stora för att till exempel flyktingströmmarna ökar. De globala varu- och penningströmmarna påverkas. Råvarupriserna stiger och inflationen ökar. Vi behöver starkare internationella organisationer för att i dem tillsammans möta utmaningarna. Ett skräckscenario är att allt fler länder vänder sig inåt, vilket skulle medföra ännu större spänningar i världen och risk för att allt fler konflikter uppstår. I det perspektivet blir vårt medlemskap i Nato ett oerhört viktigt steg.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Också EU har under krisen visat att man kan vara både snabb och effektiv. EU behöver i fortsättningen utvecklas just i den riktningen på flera områden.

Arvoisa puhemies! Kansainväliset sopimukset, vahva EU ja Nato-jäsenyydet antavat meille lisäturvaa. Vaikka kansainväliset järjestöt ja järjestelmät antavat meille lisätukea, haluan silti vielä kerran korostaa oman puolustuksen ja huoltovarmuuden tärkeyttä. Nato-maat ovat ensisijaisesti vastuussa omasta puolustuksestaan. Investoinnit suomalaisen elintarviketuotantoon ja energiantuotantoon ovat nyt tärkeämpiä kuin koskaan, jos haluamme säilyttää uskottavan kokonaisturvallisuuden. Kaikista kansainvälisistä järjestöistä huolimatta emme saa koskaan unohtaa, [Puhemies koputtaa] että oma puolustustahtomme ja muut omat turvallisuusjärjestelymme, kuten huoltovarmuus, ovat turvallisuuspolitiikkamme kulmakivi nyt ja aina. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

14.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Natoon liittyminen ei ole ensisijainen unelmani. Olisin toivonut, että Suomi voisi elää maailmassa, jossa ei tarvita vastakainasetteluja ja puolustusliittoja, joissa uhkiin vastataan vielä suuremmalla uhalla. Valitettavasti Venäjän toimet pakottavat koko euroalueen ryhdistäytymään koko muun läntisen maailman kanssa yhteiseen rintamaan, varautumaan Venäjän vihamielisiin toimiin. Venäjä ei jätä tilaa muille ratkaisuille. Nato-jäsenyydellä haemme ja turvaamme laajemat hartiat maamme rajojen puolustamiselle.

Arvoisa puhemies! Unelmani on maailma, jossa kaikki maailman maat ovat sitoutuneet rauhanrakentamiseen, jossa kaikki maat kunnioittavat toistensa itsenäisyyttä ja maan rajoja, tai kuten Raamattu asian ilmaisee: ”autuaita, tai onnellisia, ovat rauhantekijät”. Toisessa kohdassa: ”pukekaa jalkaanne rauhan jalkineet”. Toisin sanoen ottakaa askeleita, joista seuraa rauhaa ja tyytyväisyyttä kaikkialle.

Kun toisen maailmansodan jälkeen Eurooppa oli raunioina, oli ratkaistava, kuinka Eurooppaa rakennetaan uudestaan kestäväälle pohjalle. Silloin Ranskan pääministeri Robert Schuman ja Saksan pääministeri Konrad Adenauer löysivät toisensa, nämä kaksi vakavumuksellista katolilaista miestä. Syntyi Ranskan ja Saksan hiili- ja terästeollisuuden yhteenliittymä — päivämäärä, jota hetki sitten juhlimme, 9.5.50 — ja josta myöhemmin kehittyi Euroopan unioni. Keskeisenä tavoitteena oli sodan runteleman Euroopan rakentaminen sovituksen ja rauhan pohjalle. Ei enää koskaan sotaa. Tätä kesti yli 70 vuotta. Tähän unelmaan olen sitoutunut, enkä luovu unelmastani edes tässä tilanteessa, jossa Venäjä raukka-
maisesti tuhoaa Ukrainaa ja kohdistaa sotavoimansa siviileihin.

Arvoisa puhemies! Koko muun maailman on sitouduttava yhdessä rauhan rakentamiseen. Meidän tulee tehdä päättäväisesti työtä vihollisuuksista luopumiseksi, etsiä sovinnon ja sovituksen tietä ja aloittaa yhteinen matka kohti maailmaa, jossa vallitsee rauha. On selvää, että Nato kiihkeästi haluaa Suomen ja Ruotsin Nato-jäseniksi. Meistä on Natolle merkittävää hyötyä. Nato ja erityisesti Yhdysvallat saavat uuden pysyvän seuranta-aseman Suomen maaperälle. On myös selvää, ettei Venäjä tätä hyvällä katso, vaan tulee arvioimaan oman toimintansa Suomen ja nyt myös Naton rajanaapurina.

Jos Suomi hyväksytään ja lopulta liittyy jäseneksi Natoon, niin käytännön toimet ja arki, josta täällä ei vielä juurikaan ole keskusteltu, ovat edessä. On monia yhteisiä kysymyksiä, kuinka tässä muuttuvassa turvallisuustilanteessa Suomi yhä edelleen säilyttää keskus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

teluyhteyden Venäjän kanssa, yhä uudelleen kaikkien muiden euromaiden kanssa rakentaa sellaista tulevaisuutta, jossa yhtäkään eurooppalaista maata ei uhata ulkoapäin. On ymmärrettävää, että tässä tilanteessa, jossa olemme, suomalaisten pragmaattinen tapa suhtautua pienenä kansana asioihin muuttui hyvin nopeasti: lähes 80 prosenttia on Nato-jäsenyyden kannalla. Me olemme nyt täällä edustajina tekemässä tätä suurta ratkaisua, joka aloittaa jälleen uuden aikakauden. Uskallan toivoa, haluan toivoa ja uskoa siihen, että rauha lopulta voittaa ja voimme kaikki olla ratkaisuumme tyytyväisiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

14.49 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Venäjän 24. helmikuuta käynnistämä täysimittainen hyökkäys Ukrainaa vastaan on muuttanut perusteellisesti turvallisuussympäristöämme. Ukrainan suvereniteettiä ja ukrainalaisiin kohdistuva hyökkäys on samalla hyökkäys kaikkia eurooppalaisia sekä eurooppalaisia arvoja ja elämäntapaa kohtaan, ja se järkyttää suomalaisten turvallisuudentunnetta.

Suomi on rakentanut omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa kestäväällä tavalla kumppanuuksien rakentamisen kautta välttämällä suhdannepolitiikkaa. Tavoitteena on suomalaisten turvallisuuden takaaminen ja sen estäminen, että Suomi ajautuisi sotilaalliseen konfliktiin. Linja on osoittanut kestäväytensä. Nyt teemme tarvittavia vahvistuksia uusien järjestyksen varalta. Uusien linjojen ainekset ovat kehittyneet jo pitkän aikaa.

Sosiaalidemokraatit ovat vieneet Suomea kansainvälisen yhteistyön ytimiin. Suomelle Euroopan unioni on jäsenyyden alkuaajoista lähtien ollut myös turvallisuusyhteisö, tänään vielä enemmän kuin kukaan parikymmentä vuotta sitten ajatteli. EU-yhteistyö kehittyy senkin muun muassa monipuolisten yhteisten kehityshankkeiden kautta. Pohjoismaista erityisesti Ruotsin kanssa Suomella on tiivis yhteistyö puolustuksen alalla. Myös Nato-kumppanuus on vahvistunut vuosi vuodelta. Yhteinen harjoittelu on lisännyt puolustusvoimiemme osaamista ja varmistanut Nato-jäsenyysoption käyttämättömyyden omalta puoleltamme.

Omaan ajatteluuni ovat vaikuttaneet merkittävästi presidentti Mauno Koiviston näkemykset ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjasta. Koivisto kavahti opillisuutta ulkopoliitikassa, sillä pienillä mailla ei ole varaa sellaiseen. Hänen ulkopoliittisessa ajattelussaan oli keskeistä hahmottaa, miten kansainvälisen politiikan palapelin palat asettuvat, vasta sen jälkeen oli valintojen aika.

Arvoisa puhemies! Nyt ovat palapelin palat asettuneet ja on valintojen aika. SDP:n pitkä linja on ollut kestävä. Puolue on nähnyt niin EU-yhteistyön kuin pohjoismaisen yhteistyön ja Nato-kumppanuuden tukevan ja täydentävän omaa puolustustamme. Presidentin ja pääministerin myönteinen Nato-jäsenyysskannanotto saa täyden tukeni. Kun myöskään eduskunnan selontekokäsittelyssä ei ole ilmaantunut esteitä jäsenyydelle, näen Nato-jäsenyyshakemuksen jättämisen luontevaksi seuraavaksi askeleeksi Suomen turvallisuuden vahvistamisessa. Pidän tärkeänä, että Ruotsi on valmis tekemään oman päätöksensä samanaikaisesti. Teemme ratkaisun oman turvallisuutemme maksimoimiseksi, emme kehtää vastaan.

Turvallisuusympäristön merkittävästi muuttuessa Nato-jäsenyys on osa jatkumoa, jossa kumppanuuksien kautta varmistamme Suomen itsenäisyyden säilyttämisen ja suomalaisten turvallisuuden takaamisen. On kuitenkin selvää, ettei Nato-jäsenyys ole myöskään mi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kään patenttiratkaisu, vaan vaatii sekä oman maanpuolustuskykymme että monipuolisten kumppanuuksien säilyttämistä ja vahvistamista. Omaa turvallisuutta ei pidä jättää muiden myötätunnon varaan. Siksi onkin tärkeää, että pidämme kiinni omasta vahvasta puolustuskyvystämme. Suomi tukeutuu edelleen vahvaan ja uskottavaan puolustukseen, jonka kulmakivenä on säilynyt yleinen asevelvollisuus. Puolustuksemme ytimessä on yleisen asevelvollisuuden mahdollistama koulutettujen sotilaiden reservi, jollaista harvalla isollakaan maalla on. Olemme rakentaneet pitkäjänteisesti myös monipuolisia kumppanuuksia puolustuksen alalla.

Hyvät edustajat, uuden tilanteen edessä on syytä sekä vahvistaa olemassa olevia kumppanuuksia että arvioida uusien tukielementtien tarve. On selvää, että koko Euroopan on otettava suurempi vastuu oman maanosansa turvallisuudesta ja puolustuksesta. Tarvitsemme vahvat EU:n turvatakuut, sillä Euroopan turvallisuuden kysymyksissä emme voi olla ulkopuolisen myötätunnon varassa. Yhdysvalloissa kansakunta ensin -periaate ja kansainvälisen diplomatian edistäminen vuorottelevat kansakunnan sisäpolitiikan tuulien mukaan. Euroopan onkin otettava kuskin paikka oman maanosansa turvallisuuden takaamiseksi, ja tämä mielestäni täydentää myöskin Nato-jäsenyyttä.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että Suomeen ei Nato-jäsenyyden myötä sijoiteta ydinaseita. Kun sotilaallisen suorituskyvyn tarpeet jälleen korostuvat, älkäämme unohtako myöskään ikuista pyrkimystä ratkaista maailman kriisejä sovittelun ja diplomatian kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

14.54 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Yksilöiden, jotka eivät ole itse kokeneet sotaa, voi olla vaikea ymmärtää sodan mahdollisuutta. Sota tapahtuu tv:ssä, toisille. Yhteistä eri maiden mielipidevirtauksille on, ettei osattu koskaan kuvitella sodan vielä palaavan Eurooppaan. Helmikuun 24. päivä oli karmea herätys.

Kuten puheenjohtaja Purra totesi perussuomalaisen ryhmäpuheessa, kannatamme Nato-jäsenyyttä. Hän myös muistutti, että vastuu Suomen alueellisesta ja toiminnallisesta koskemattomuudesta on aina vahvasti meillä itsellämme ja kansallisilla puolustusvoimillamme. Se asia ei muutu Nato-jäsenyyden myötä, vaan päinvastoin korostuu, koska Venäjä ei ole kyennyt omaksumaan tai edes halunnut omaksua länsimaisia arvoja. Suomi on länsimaiden etuvartio itään, haluamme sitä tai emme. Suomen oma kyky puolustaa omaa lohkoa on tärkeämpää kuin koskaan. Yhteistyö Nato-yhteisön kanssa jatkuu ja tiivistyy, mutta nyt Naton todellisella avulla, jos joskus joudumme hyökkäyksen kohteeksi. Puolustusliiton jäsenyyden hakeminen voidaan nähdä luonnollisena jatkumona Suomen kokonaisturvallisuuden rakentamiseksi muuttuvassa maailmassa. Nato-jäsenyys on silti vain yksi osa kokonaisturvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Voimme spekuloida sillä, johtuiko Venäjän karmea hyökkäys Ukrainaan Putinin joutumisesta kuplaan, joka eristi hänet todellisuudesta. Se, mitä meidän tulee varoa, on, että joudumme omiin kupliimme ja kuvittelemme Nato-jäsenyyden olevan hopealuoti kaikkiin ongelmiin. On houkuttelevaa ajatella, että länsimaiset pakotteet purevat ja Venäjä jää sekoilussaan lopuksi yksin, tai että edustamamme länsimaiset arvot koettaisiin jotenkin universaaleina hyveinä, joita kaikki järkevästi ajattelevat ihmiset tai demokraattiset valtiot automaattisesti kannattaisivat. Aiemmin mainitsemani eri maiden mielipidevirtaukset kertovat nimittäin myös, että vaikka Venäjän nimenomaista hyökkäystä ei hyväksyttäisikään, Venäjän yleinen tuomitseminen ja eristäminen sekä Ukrainan puolus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

taminen eivät ole maailmassa, EU:ssa tai edes Naton sisällä kaikille itsestäänselvyyksiä. Emme välttämättä edusta edes maailman enemmistöä, sillä monet maat, kuten Kiina, Intia, Brasilia ja Etelä-Afrikka, eivät lopulta eristä Venäjää haluamallamme tavalla.

Saatoimme luulla globalismin tekevän maailman taloudelliset etupiirit merkityksettömmiksi, mutta toisin on käymässä. Kuten Eurooppa on nyt saanut havaita olevansa riippuvainen väärän etupiirin energiasta, huomaamme pian olevamme riippuvaisia väärän etupiirin valmistusvoimasta, mikropiireistä tai vihreän siirtymän vaatimien resurssien maasta kaivamisesta ja jalostamisesta, esimerkkeinä vaikkapa grafiitti ja litium. Taloudellinen turva ja omavaraisuus ovat yhtä tärkeitä osia kokonaisturvallisuudesta kuin sotilaallinen turvallisuus. Kun Nato-läksyt on tehty, on meidän nopeasti aloitettava talouden laiskanläksyen suorittaminen.

Arvoisa puhemies! Tällaisessa maailmassa me suomalaiset voimme olla tyytyväisiä siihen, että yhteinen tahtomme puolustaa omaa maatamme on maailman korkeimpia. Edelleen kuitenkin kuulee väitettävän, ettei suomalaisuutta tai suomalaista yhtenäiskulttuuria ole olemassa eikä ole koskaan ollutkaan. Suomalaisuudessa ja Suomessa kuitenkin on jotain, jota tällaisten väitteiden esittäjät eivät ole tavoittaneet. Me emme ole unohtaneet yhteistä historiaamme, jota valtaosa meistä nyt elävistä ei ole ollut itse kokemassa, mutta joka näkymättömänä voimana velvoittaa meitä huolehtimaan maastamme kaikin mahdollisin tavoin. Jatkossa meno vain kovenee, mutta Suomi paranee ja pärjää, kun teemme yhteistyötä terveellä itsetunnolla ja asiat tärkeysjärjestyksessä: Suomi ja suomalaiset ensin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Häkkänen, olkaa hyvä.

14.59 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Nato-ratkaisun myötä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen asema tulee olemaan vahvempi kuin koskaan itsenäisen Suomen aikana. Saamme yhteispuolustuksen mukaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, ja se tekee meidän asemastamme vahvemman kuin koskaan historian aikana.

Kun peilaamme ratkaisuja, joita Venäjän pienenä naapurivaltiona olemme historiassa tehneet — reunavaltio politiikkaa, puolueettomuuspolitiikkaa, sotien ajan politiikkaa — niin näissä monissa on ollut pyrkimys ennen sotilaallista aggressiota saada lännestä jonkinlaista tukea, jonkinlainen tuen vahvistus ja rakenne. Niitä ei ole aiemmin saatu välttämättä. Paasikivellä ei ole ollut esimerkiksi sotien jälkeen sellaisia mahdollisuuksia, ovia auki, joita meillä nyt tänä päivänä on.

YYA-ajan Suomi oli koko ajan riippuvainen Venäjän reaktioista. Koko kylmän sodan aika käytännössä jouduttiin operoimaan YYA-sopimuksen ja Pariisin rauhansopimuksen välisessä vaikeassa jännitteisessä tilanteessa, ja jouduttiin käytännössä tulkitsemaan ja ymmärtämään Moskovan lämpömittaria jatkuvasti. Kaikki tämänkin salin päätökset peilattiin enemmän tai vähemmän ulkopoliittisten asioiden kautta. Se aika ei jää täysin kunniakkaana Suomen historiaan, ja pitää muistaa, että vaikka sinänsä rauha säilyi, niin Suomi oli enemmän tai vähemmän painostukselle altis tällaisessa tilanteessa.

YYA-ajasta siirryttiin EU-aikaan, ja Neuvostoliitto romahti. Suomi osittain omilla, Koi-viston päätöksillä irtisanoutui tietyistä YYA-sopimuksen artikloista, ja siirryttiin selvästi lännen rintamaan. EU-aikana Suomi on siis vahvistanut itsenäisyyttään ja myös turvallisuuttaan, mutta Suomi ei liittynyt muiden EU-maiden tavoin puolustusliitto Natoon.

2000-luvulla moni Euroopan maa kuvitteli, että Venäjä demokratisoituu itsestään, kun se otetaan mukaan lännen kumppaniksi kauppaan, talouteen, energiaan, kulttuuriin. Kävi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

päinvastoin: 2000-luvun alusta lähtien Venäjän sotilaalliset toimet Tšetšeniassa, Georgiasa, Ukrainassa 2014, ja nyt suurhyökkäys Ukrainassa, ovat olleet johdonmukainen jatkumo Venäjän politiikassa. Sen takia tämän kevään tapahtumat eivät sinänsä ole suuri yllätys, vaan ne ovat johdonmukaisen sisäisen autoritäärisen kehityksen ja ulkoisen sotilaallisen kehityksen jatkumoa. Putin aloitti aggressiiviset puheet jo Münchenin turvallisuuskouksessa 2007. Etupiiripuheet alkoivat siis käytännössä jo 15—16 vuotta sitten. Nyt Putin toteuttaa täysimääräisesti tätä visiotaan.

Nyt Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on havahtumisen paikka. Olemme rakentaneet omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaamme neljän pilarin varaan: kansainvälisen oikeuden rakenteet ja järjestöjen jäsenyydet, EU-jäsenyyden, pohjoismaiset kumppanuudet — oma vahva puolustus kaiken taustalla — ja yhteistyö Venäjän kanssa. Nyt vähintäänkin kansainvälisen oikeuden rakenteet ja Venäjä-suhde on nollattu. Luottamus naapurin toimintaan on menetetty. Tämän takia on rakennettava uusi ulko- ja turvallisuuspolitiikka, jossa nimenomaan kova puolustuskäsky korostuu. Tämän takia Nato-jäsenyyden on Suomelle välttämätön vaihtoehto. Suomen kannattaa hakea pikimmiten Nato-jäseneksi vahvalla, laajalla, yhteisellä kannatuksella, mikä tässäkin salissa on.

Esitän lopuksi vielä kiitokseni hyvästä prosessin johdosta ja hoidosta ulkoministerille, pääministerille, presidentille ja muille asianosaisille. Toivon vielä malttia ja viisautta ratifiointikierroksen loppuun saattamiseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Alanko-Kahiluoto, olkaa hyvä.

15.05 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Kuten moni suomalainen, olin aikaisemmin Suomen Nato-jäsenyyttä vastaan. Näkemykseni on muuttunut Nato-jäsenyyttä kannattavaksi, ja syynä siihen on Venäjän viime vuosien poliittinen kehitys ja etenkin Putinin johdolla tapahtunut täysin tuomittava hyökkäys Ukrainaan. Ei ole mitään järkevää perustetta olettaa, että kehityksen suunta Venäjällä olisi lähivuosina kääntymässä. Putinin seuraaja voi hyvin olla putinilaisempi kuin Putin itse.

Suomen Nato-jäsenyyteen liitetyt riskit eivät omassa punninnassani ole missään suhteessa siihen vaaraan, minkä Putinin Venäjän vaikutusvallan lisääntyminen Suomessa voisi muodostaa. Putinin Venäjä on epädemokraattinen diktatuuri. Nato sen sijaan on 30 maan muodostama, moniääninen ja yhteiseen päätöksentekoon nojaava liittouma, jonka kehitykseen Suomella sen jäsenenä on täydet mahdollisuudet vaikuttaa.

Venäjän viimeaikainen toiminta on työntänyt Suomen kuilun reunalle, emmekä tässä tilanteessa voi tehdä muuta kuin hypätä. Jokaisen Nato-jäsenyyttä laillani aiemmin vastustaneen pitäisi esittää itselleen vakava kysymys: miten ihmeessä on perusteltua, että oma mielipide on pysynyt samana, vaikka käytännössä kaikki asiaan liittyvät tosiasiat — maailma ympärillä, Venäjän ja Euroopan tilanne, poliittinen toimintaympäristö — ovat kokonaan muuttuneet?

Venäjä on Putinin johdolla muuttunut yhä autoritäärisemmäksi, militaristisemmäksi ja epädemokraattisemmaksi. Tiedotusvälineet Venäjällä ovat Putinin käsissä, ja kansalaisten mielipidettä manipuloidaan häikäilemättömästi ja pidäkkeettömästi. Tämän seurauksena suuri osa Venäjän kansalaisista ilmeisesti todella uskoo, että Venäjä toteuttaa Ukrainassa jonkinlaista fasismin vastaista ”sotilasteknistä” operaatiota. Myös Suomesta levitetään valheellisia ja täysin vääristeltyjä väittämiä. Erilaisten vähemmistöjen painostus on Venäjällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

jokapäiväistä ja valtiojohdon hyväksymää. Kriittisiä näkemyksiä esittäviä taiteilijoita, tutkijoita ja toimittajia vainotaan ja katoaa. Kansalaisjärjestöissä toimivia ihmisiä pelotellaan, mustataan, painostetaan ja jopa tapetaan.

Vaikka Venäjän uhka Suomelle ei olisi ensisijaisesti sotilaallista laatua, perustuu Venäjän vaikutusvallan mahdollinen kasvu Suomessa pohjimmiltaan sen sotilaalliseen uhkaan. Ei siksi riitä, että irtaudumme taloudellisesta ja energiapoliittisesta riippuvuudesta Venäjään. Tarvitsemme Naton sotilasliittoa tuomaan riittävää sotilaallista turvaa ja vakautta Suomen rajoille. Puolustuksemme tulee olla niin vahva, ettei rajojamme kannata koetella. Tällaista turvaa emme saa riittävästi EU- tai pohjoismaisesta yhteistyöstä tai muista kumppanuuksista. Vain Nato antaa riittävät turvatakuut.

Arvoisa puhemies! Venäjän tämänhetkisen poliittisen johdon arvot ovat vastakkaisia kaikkien niiden arvoille, jotka kannattavat syvenevää demokratiaa, läpinäkyvää hallintoa, vähemmistöjen oikeuksia, vapaata tutkimusta, taidetta ja tiedonvälitystä ja kansalaisyhteiskuntaa. Siksi Putinin Venäjän poliittisen vaikutusvallan minimoimisen Suomessa tulisi olla kaikkien demokratiaa puolustavien tavoite. Juuri meidän suomalaisina kansanedustajina on puolustettava suomalaisen yhteiskunnan kestävimpiä ominaisuuksia — ihmis oikeuksia tukevaa lainsäädäntöä, ajattelun- ja sananvapautta, läpinäkyvää oikeusjärjestelmää ja pyrkimystä demokratian laajentumiseen. Nyt on kysymys siitä, millä keinoin se kaikkein varmin tapahtuu.

Me emme saa menettää autonomisen maan mahdollisuutta puolustaa demokraattisia arvoja kansallisesti ja kansainvälisissä neuvottelupöydissä. Venäjää ei saa päästää painostamaan Suomea sotilaallisesti, taloudellisesti eikä poliittisesti. Siksi kannatan Nato-jäsenyyden hakemista. Kuten presidentti Niinistö on todennut, Suomen Nato-jäsenyys ei ole keneltäkään pois. Suomen Nato-jäsenyys ei uhkaa millään tavoin Venäjän turvallisuutta, mutta Suomelle se antaa turvaa. Venäjä kuitenkin on esittänyt presidentti Putinin suulla vaatimuksen, ettei Nato saisi ottaa uusia jäseniä meidän suunnaltamme. [Puhemies koputtaa] Juuri tästä on kyse: Suomella on oltava oikeus nyt ja tulevaisuudessa päättää omaa turvallisuuttaan koskevista asioista, tosiasiallisesta mahdollisuudestaan puolustaa omia rajojaan ja arvojaan rajojemme sisä- ja ulkopuolella, [Puhemies koputtaa] niin kotimaisissa kuin ulkomaisissa neuvottelupöydissä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

15.10 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Meidän vastuumme on varmistaa, ettei Suomessa koskaan enää käydä sotaa. Tätä vastuuta me kannamme tänään. Sodasta ja rauhasta puhuminen ei ole tyhjiä sanoja, vaan konkretiaa, sen varmistamista, etteivät lapsemme tai lapsenlapsemme joudu sotaan, kuten omat isovanhempamme joutuivat.

Olemme pitkään saaneet elää rauhan aikaa. Rauha ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys, sen ukrainalaiset ovat joutuneet kokemaan konkreettisesti kauhealla tavalla. Koko Euroopan ja myös Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut radikaalisti. Vaikka Suomeen ei tällä hetkellä kohdistu uhkaa, emme voi luottaa siihen, että näin olisi myös aina tästä eteenpäin.

Venäjän aloittama tuhoamissota on muuttanut myös omaa poliittista ajatteluani. Aiempi selkeä Nato-vastaisuus on muuttunut maaliskuusta lähtien Suomen Nato-jäsenyyden kannattamiseksi. Kyse ei ole pelosta, vaan harkitusta punninnasta olosuhteiden muuttuessa. Tämä kannanmuutos ei tarkoita sitä, että enemmistö suomalaisista, joka tähän asti on vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tustanut Nato-jäsenyyttä, olisi ollut väärässä. Ei, vaan se tarkoittaa sitä, että muuttuneessa tilanteessa tarvitaan uutta analyysia ja sen mukanaan tuomia johtopäätöksiä. Tämän me olemme tänä keväänä tehneet.

Tähän kevääseen asti Suomen liittoutumattomuus on ollut mahdollinen ja kannatettava asia. Ei ole ilon tai juhlan aihe, vaan pikemminkin masentava asia, että turvallisuustilanne on heikentynyt ja tämän aseman me nyt menetämme.

Suomen Nato-jäsenyyden kannattaminen ei myöskään ole riemun asia, vaan kyse on valinnasta epäoptimaalisesta tilanteesta ja epätäydellisessä maailmassa. Ajattelen, että jäsenyyden suurin hyöty on sen ennaltaehkäisevä vaikutus. En näe, että vastaavaa pidäkevaikutusta on saatavissa muilla olemassa olevilla ratkaisuilla. Ja kun olen osaltani vastuussa suomalaisten turvallisuudesta, en voi tuudittautua luottamukseen siitä, ettei tätä pidäkettä koskaan tarvita. Myös sotatilanteesta on turvallisempaa olla liittoutunut. Se vaihtoehto, jossa Suomi jäisi liittoutumattomana suursodan ulkopuolelle, ei myöskään ole realistinen.

Pitkällä aikavälillä Naton ulkopuolelle jääminen on siis suurempi riski. Valitettavasti. Lisäksi ajattelen, että turvallisuuspoliittisissa asioissa on perusteltua pyrkiä toimimaan laajalla yksimielisyydellä. Jäsenyydelle on myös kansalaisten laaja tuki.

Samaan aikaan on kuitenkin arvokasta, että myös kritiikkiä kuullaan. Erityisesti vasemmistosta on nostettu esiin tarpeellista kritiikkiä. On voitava myöntää, ettei riskitöntä tai ongelmattomaa vaihtoehtoa ole. Ja vaikka kannattaisi Natoon liittymistä, se ei tietenkään tarkoita sitä, että kaikki perusteltu kritiikki Natoa ja liittoutumista kohtaan olisi hävinnyt. Ei ole. Nato ei ole arvovoihtoisu, eikä tässä päätöksessä ole kyse siitä, että me niin kutsutusti vihdoinkin pääsisimme osaksi ”länttä”. Päätöksen perustana on valinta, jonka me arvioimme lisäävän Suomen turvallisuutta ja nostavan kynnyksen sotaan. [Ben Zyskowiec: Oikein!]

Entisenä Nato-vastustajana aihetta on myös itsekritiikkiin. [Ben Zyskowiec: Kyllä!] Me emme ole pitäneet todennäköisenä, että Venäjä aloittaisi perinteisen täysimittaisen maasodan. Me emme myöskään ole yrittäneet rakentaa eurooppalaista tai pohjoismaista vaihtoehtoa Natolle. Valinta on nyt siis tehtävä näiden tosiasiallisten vaihtoehtojen välillä. Nato-jäsenyys tuo mukanaan omat riskinsä, eikä se ole oikotie turvallisuuteen. Jatkossakin Suomen oma uskottava puolustus on kaikissa tilanteissa lähtökohtainen tapa pitää huolta Suomen turvallisuudesta.

Arvoisa puhemies! Suomi on vakaa demokratia, ja sellaisena haluamme sen pitää. Demokratiamme vahvuuden osoitamme vaalimalla moniäänistä keskustelua ja sietämällä eriäviä näkemyksiä. Samanaikaisesti meidän on syytä käydä keskustelua siitä, minkälainen Nato-maa haluamme olla. Minä en halua ydinaseita enkä pysyviä Naton tukikohtia Suomeen. Ja vaikka Suomesta nyt tulee Naton jäsen, tulee meidän kaikin voimin jatkaa ihmisoikeuksien, rauhan ja aseistariisunnan edistämistä maailmanlaajuisesti.

Lisäksi pitää muistaa, että ekologinen kriisi on edelleen yksi suurimmista ja akuuteimmista turvallisuushuista, ja sen hillitsemiseksi [Puhemies koputtaa] meidän on pystyttävä jatkamaan kansainvälistä yhteistyötä laajasti. Meidän tulee siis jatkossakin toimia tavalla, joka lisää turvallisuutta koko maailmassa, ja jatkaa tätä työtä riippumatta siitä, että me nyt oman turvallisuutemme vahvistamiseksi Natoon liitymme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Rehn-Kivi, var vänlig.

15.16 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Rysslands och president Putins anfall mot Ukraina har starkt förödmts av världen, av Europeiska unionen, öv-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

riga europeiska länder och av USA. Det brutala och omänskliga angreppet på också civila har väckt avsky och visat att inga medel är otillåtna i ett krig fört av vårt östra grannland Ryssland. Tilliten till internationella avtal och överenskommelser, tilliten till trygghet och mänsklighet har försvunnit från vår vardag.

Rysslands invasion av Ukraina har inneburit en grundläggande förändring i Finlands och Europas säkerhetspolitiska miljö. Rysslands angrepp på sitt europeiska grannland har gett orsak för oss i Finland att ompröva våra tidigare säkerhetspolitiska ståndpunkter och vår ställning som ett alliansfritt land.

Arvoisa puhemies! Suomen hallitus on toiminut vahvatahtoisesti ja ripeästi. Ennätysellisen lyhyessä ajassa hallitus on yhdessä tasavallan presidentin kanssa laatinut poikkeukselliseen ja ennakoimattomaan tilanteeseen päivitetyyn ajankohtaisselonteon turvallisuusympäristön muutoksesta ja antanut sen eduskunnan käsittelyyn. Valiokuntakäsittely on edennyt nopealla aikataululla. Rinnakkain selonteon käsittelyn kanssa eduskunnassa toimivat puolueet ja yksittäiset kansanedustajat ovat ottaneet tai joutuneet ottamaan kantaa Suomen liittymiseen puolustusliitto Natoon ja muodostamaan oman näkemyksensä asiasta. Samalla kansalaisten suhtautuminen Suomen Nato-jäsenyyteen on tehnyt täyskäännöksen.

Värderade talman! I går har republikens president och regeringen fattat beslutet att Finland ansöker om ett Natomedlemskap. Det här var i detta läge ett väntat budskap.

Finland har under de senaste åren aktivt och målmedvetet utvecklat försvarsförmågan genom att bygga upp ett nätverk av bilaterala och multilaterala försvarssamarbeten. Också samarbetet med Nato har under en lång tid varit intensivt. Beslutet att ansöka om att bli en fullvärdig medlem av försvarsalliansen är i dag mera berättigat än någonsin tidigare.

Vår försvarspolitik ska basera sig på trovärdighet. Vi måste vara färdiga att utveckla och upprätthålla ett modernt försvar. Utgångspunkten ska vara att det i alla situationer är tryggt att bo och leva i Finland.

Arvoisa puhemies! RKP on jo kauan kannattanut Natoon liittymistä. RKP:n useat entiset puolustusministerit ovat jo tointa hoitaessaan olleet vakuuttuneita siitä, että Suomen paikka on Natossa. Näin on ajatellut myös entinen puolustusministeri ja minua lähellä oleva, pitkään kansainvälistä rauhantyötä tehnyt suomalainen — äitini. Ja nyt olemme tilanteessa, jossa sekä Suomi että Ruotsi hakevat yhtä aikaa puolustusliiton jäsenyyttä. Elämme historiallisia hetkiä. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys tarjoaa kaikki mahdollisuudet syvemälle pohjoismaiselle yhteistyölle, kun kaikki Pohjoismaat ja yhteinen arvomaailmamme ovat osa Natoa. Lapsemme, lastenlapsemme ja tulevien sukupolvien on voitava elää, kuten me nyt, vapaassa ja turvallisessa Suomessa. Nato-jäsenyyden kautta voimme turvata, että se, mikä nyt tapahtuu Ukrainassa, ei tapahdu meille.

Kannatan Suomen Nato-hakemusta.

Jag stöder Finlands Natoansökan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, tack. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

15.20 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Kari totesi, meille sosiaalidemokraateille on tärkeää pitää huolta Suomen puolustuksesta. Puolustuspoliittisten päätösten keskiössä tulee olla se, miten voimme parhaiten taata rauhan Suomessa. Meidän tulee ennaltaehkäistä sotaa kaikin mahdollisin tavoin. Siksi Suomen tulee hakea puolustusliitto Naton jäsenyyttä mahdollisimman pian.

Viime aikoina omaa ajatteluaani on johdatellut kaksi asiaa: ensimmäisenä mietin demokratiaa ja sen toteutumista ja toiseksi mietin edesmennyttä pappaani ja hänen ajatteluaan.

Moni on varmasti pohtinut Naton yksimielistä päätöksentekoa: Onko se hidasta, onko se demokraattista? Horjuuko demokratia, jos olemme Naton jäseniä? Yksi on varmaa: muutoksia tehdään sisältä, ei ulkoa. Naton jäsenenä Suomen puolustus yhteensovitetaan osaksi Naton yhteistä puolustusta ja Suomi osallistuu yhteisen puolustuksen suunnitteluun ja toimeenpanoon kaikilta osin. Voimme jatkaa pitkän ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjamme ylläpitämistä myös Naton jäsenenä. En itse pidä todennäköisenä, että Suomeen haluttaisiin asettaa ydinaseita tai tukikohtaa, ja sen näkemyksen jakaa tässä salissa varmasti moni.

Toinen asia, joka kiertää kehää mielessäni, on pappani. Hän oli tarkka-ampuja, alikersantti, kykki palaneen muurin takana Talissa ja ampui niin kauan kuin panoksia riitti, vaihtoi piipun kerran ja jäi sitten sotavangiksi. Pappa tuli takaisin vankien vaihdon yhteydessä jouluksi 44 painaen 43 kiloa ja oli saanut selkäänsä, koska alikersantin olisi pitänyt tietää, missä divisioonat liikkuvat. Tämänkään jälkeen pappa ei suostunut vihaamaan venäläisiä. Hän totesi: ”Valtionjohto tekee päätökset, joita sotilaat noudattavat.” Tämä papan ajattelu on ollut ratkaisevaa omassa mielessäni omassa työssäni. Ymmärrän vastuuni kansanedustajana mutta myös valtani. Nyt yritämme sovittaa yhteen historian, tiedon ja tulevaisuuden näkymää. Helppoa se ei ole, mutta päätöksiä on tehtävä sen tiedon pohjalta, jota meillä tällä hetkellä on.

Arvoisa puhemies! Itärajan tärkeyden lisäksi meidän täytyy varautua vaikuttamisyhteyksiin kaikista eri suunnista. Geopoliittisesti arktinen alue on Suomen turvallisuuden kannalta merkittävä, ja sen sotilaallinen merkitys on kasvanut viime aikoina. Arktinen alue on lisääntyneen vaikuttamisen kohteena, ja alueesta yritetään hyötyä sekä luonnonvarojen että taloudellisten mahdollisuuksien vuoksi. Transatlanttisen yhteistyön tulee tähdätä arktisen alueen turvaamiseen, ja Pohjois-Atlantin liiton jäsenyys tukisi arktisen alueen vakautta.

Me itärajalla tiedämme, kuinka vilpittömyys ja välittömyys yhteistyö kansalaisten välillä voi olla. Me olemme eläneet Venäjän vieressä ikuisesti ja tulemme elämään. Rajalla asuvien käsitys turvallisuustilanteesta on rauhallinen ja samalla todella ajantasainen ja faktoihin perustuva, olipa se kanta sitten myönteinen tai kielteinen. Olemme surullisia siitä, että paikallista yhteistyötä ei voida jatkaa. Rakkaus ja ystävyys eivät katso valtionrajoja, mutta samalla tiedämme, että tilanne on muuttunut perustavanlaatuisesti. Me emme voi elää pelossa.

Arvoisa puhemies! Venäjä on omalla toiminnallaan ajanut meidät koko ajan lähemmäksi sotilaallista liittoutumista. Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen on tärkeintä. Nyt on se hetki, kun kihlauksesta on siirryttävä liittoon. Siksi tuen valtionjohdon kantaa hakea Nato-jäsenyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu Nato-jäsenyydestä on mielestäni ilmapiiriltään hyvin raikasta, ikään kuin suomettuneisuus olisi ainakin suurimmilta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

osin tuuletettu ulos tästä salista. Olemmeko vähitellen siirtymässä itsetunnossa ja rehellisyydessä kypsälle tasolle kansakuntana? Vasemmistokin on viimein keksinyt yhden paikan, johon Suomen pitäisi mennä napakkana ja hyvällä itsetunnolla, eli Natoon. Hyvä. Ote tanko sama asenne myös EU:n pöytiin? Siellä sentään olisi jotain oikeaakin torjuttavaa eikä vain aiheettomia ydinaseilla pelotteluja.

Mitä tulee ydinaseisiin, Suomellahan ei tunnetusti niitä ole. Ja olemme kaikki varmasti yhtä mieltä siitä, että tuemme Venäjän, Kiinan, Pohjois-Korean ja vastaavien maiden pyrkimystä eroon ydinaseista. Kun tämä pyrkimys edistyy, myös länsimaiset demokratiat varmaankin niistä jollain aikavälillä luopuvat. Kysymys on meitä suurempi, kuten kaikki varmasti ymmärtävät.

Eduskunnan ja valtiovallan tärkein tehtävä on taata Suomen itsenäisyys ja turvallisuus. Suomen linja on ollut Naton jäsenyyden pitäminen mahdollisuutena turvallisuustilanteen muuttuessa. Perussuomalaiset ovat olleet luomassa tätä linjaa ja siihen sitoutuneet. Nyt on ilmeistä, että turvallisuustilanteemme on muuttunut. Venäjä on osoittanut, ettei se kunnioita itsemääräämisoikeuttamme ja voi hyökätä myös puolueetonta, sitä itseään uhkaamatonta maata vastaan syyllistyen raakuuksiin ja sotarikoksiin.

Toisaalta on osoittautunut, että päättäväinen kansa voi yhdessä muiden tuella puolustautua sitä vastaan. Venäjä ei ole voittamaton. Tämä tekee tyhjäksi vanhan ajattelun, että Venäjää miellyttämällä vältymme kenties sen hyökkäykseltä, jonka torjuminen olisi ylivoimaista. Mutta kun samalla näemme sen tuhon ja kuoleman, jota Venäjä voi silti aiheuttaa, jos uskaltaa johonkin hyökätä, meidän on annettava sille mahdollisimman vahva syy olla uskaltamatta hyökätä Suomeen, ja siihen ovat kaikki apu ja liittolaiset tarpeen.

Moni on sanonut, että Suomen olisi pitänyt liittyä Natoon rauhalliseen aikaan. Pitääkin kysyä, miksei näin ole tapahtunut. Uskon, että suuri tekijä siinä on käytännössä talous. Länsimaat, mukaan lukien Suomi, ovat varoituksista huolimatta tehneet itsestään hyvin riippuvaisia Venäjästä energian ja talouden suhteen. Nyt pakotteiden myötä riippuvuutta ei voi käyttää tekosyynä mielitelypolitiikalle, kun päinvastoin pyrimme eroon riippuvuudesta ja eristämään Venäjän. Taloudelliset tappiot tulevat eteen kuitenkin, ne täytyy kestää.

Edessämme on joka tapauksessa valinta. Tietenkin Natoon hakeminen on päätös, ja totta kai siihen sisältyy riskejä. Mutta enää ei ole olemassa maailmaa, jossa voisimme sanoa, että katsellaan näitä optioita vielä tässä hetki. Se on käytännössä joko nyt tai ei koskaan. Itse olen nyt-puolella. Naton jäsenenä Suomen asema länsimaana olisi turvattu kaikissa olosuhteissa. Olisimme Venäjän etupiirin ulkopuolella varmuudella myös siinä tilanteessa, että joutuisimme tai pääsisimme eroon EU:sta tai eurosta. Myös asemamme EU:n sisällä olisi vahvempi, eikä sen suurilla mailla olisi niin paljon valtaoa valintoihimme.

Suomen puolustuksen linja tässä ei muuttuisi ratkaisevasti. Suomen puolustus perustuisi siis jatkossakin omaan vahvaan asevelvollisarmeijaan, aluepuolustukseen, hävittäjähankintaan ja vakaaseen puolustusmenojen lisäämiseen. Me olemme maa, joka turvaa itsensä ja osallistuisi pohjoisen alueen yhteispuolustukseen, Itämeren rauhan varmistamiseen. Itämeren vakauden ja liikennöitävyyden puolustamisella on erityisesti meille sen meren perässä asuvina aivan poikkeuksellinen arvo. Toimiva ja turvallinen meriyhteys on meille kansallisen tason strateginen kysymys.

Kummastelen niitä puheenvuoroja, joissa sanotaan, että Nato voisi vetää Suomen mukaan konflikteihin. Voimmeko me väittää olevamme ulkopuolella mistään konfliktista, joka syttyisi Itämeren alueella tälläkään hetkellä? Voimmeko väittää, että olemme ulko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

puolella mistään konfliktista, joka syttyisi Venäjän ja toisen EU-maan välille tälläkään hetkellä? Eihän näin ole, emme me olisi siitä ulkopuolella. Meillä vain ei olisi turvatakuita.

On muistettava, että edelleen jää turvallisuusuhkia, joita Nato ei ratkaise. Suomen pitää jatkossakin turvata omat rajansa. Meidän on estettävä hybrdivaikuttaminen muillakin kuin suoraan sotilaallisilla keinoilla. On nähty, että siirtolaisia ja turvapaikkajärjestelmää on käytetty hyväksi valtiollisesti. Ne toimet meidän täytyy turvata omalla lainsäädännöllämme. Nato ei tule puolestamme torjumaan muuttoliikkeen välineellistämistä. Me tarvitsemme siihen samanlaiset keinot kuin mitä Puola ja Latvia käyttivät tässä vähän aikaa sitten.

Arvoisa puhemies! Itse en ole koskaan uskonut, että Venäjä voisi muuttua. Mielestäni Natoon olisi pitänyt kuulua jo 30 vuotta, heti Neuvostoliiton kaaduttua. Silloin Suomi valitettavasti ei tätä ratkaisua tehnyt suomettumisen ja pelon haamu taustallaan. Eri toimijoiden pitkä työ USA-mielikuvan huonontamiseksi teki tehtävänsä, ja eräät suomalaiset vaikuttajat jopa häpeällisesti yrittivät haitata Baltian liittymistä puolustusliittoon.

Nyt kuitenkin menneet ovat menneitä. Tilanne on erilainen, kansalaismielipide on muuttunut. Reaalipoliittinen ikkuna liittymiselle on taas auki. Siitä ikkunasta on kuljettava ja tehtävä yhdessä kaikki voitava, että tämä menisi maaliin mahdollisimman nopeasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

15.29 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! On Suomelta oikea päätös hakea puolustusliitto Naton jäsenyyttä. Tämä on kokoomuksen pitkäaikainen tavoite. Päätös tehdään turvallisuuden maksimoimiseksi, suomalaisten ja meille tärkeiden arvojen — demokratian ja tasa-arvon — turvaamiseksi.

Ärade talman! Tällä päätöksellä vahvistamme samalla asemaamme ja yhteistyötämme läntisessä arvoyhteisössä ja muiden Pohjoismaiden kanssa. Merkityksellistä ei ole vain toivottavasti pian käytävän äänestyksen lopputulos, vaan myös se, miten päätös on Suomessa syntynyt. Suomi ja suomalaiset voivat olla ylpeitä nyt nähdystä parlamentaarisesta prosessista ja asian käsittelystä.

Myös päättäjien tänään käyttämä kieli kuvaa demokratian tilaa. Sanoilla on merkitystä. Lapsena kasvoinkin YYA-ajan Suomessa, jossa asioista ei uskallettu puhua niiden oikeilla nimillä. Koska näin oli, Suomen demokratia oli tuolloin vajavainen. Pelko ohjasi pitkään julkista sanaa ja tehtäviä päätöksiä Suomessa. Mutta pian koittaa aika, että lapseni saavat kasvaa itsenäisessä, vahvassa Nato-ajan Suomessa. Viimein Venäjästä puhutaan suoraan niin kuin asiat ovat. Venäjän aiheuttama tuho ja venäläisten toteuttamat sotarikokset ovat puhdasta pahuutta. Suomettumisen aika on vihdoinkin ohi. Suomi on vapaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

15.32 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia. Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen on kaikista tärkein tehtävämme. Se on aina jokaisen sukupolven tehtävä vuorollaan. Toimimme isänmaamme puolesta, kuten isämme ja äitimme ennen meitä, kuten isovanhempamme ennen meitä. Tänään toimimme veljiemme ja sisartemme puolesta, lapsiemme ja lastenlapsiemme puolesta. Itsenäisen päätösvallan ja alueellisen koskemattomuuden turvaamisesta on huolehdittava kaikkina aikoina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Ulkopolitiikkamme on aina tähdännyt rauhaan ja vakauteen. Olemme aina olleet rauhanrakentajia. Uskomme rauhanomaiseen rinnakkaiseloon, noudatamme sopimuksia ja ratkomme erimielisyydet yhteisen pöydän ääressä.

Stabilitet i norra Europa. Vi arbetar för det tillsammans i nära samarbete med hela Norden. Vårt medlemskap skapar stabilitet.

Pohjoismaat ovat Suomelle edelleen tärkein viitekehys, jossa jaamme yhteiset arvot. Euroopan unionissa jatkamme aktiivista vaikuttamista, ja sekä kahden- että monenkeskisiä suhteita tiivistetään. Kansainvälinen yhteistyö on maamme etu.

Arvoisa puhemies! 24. helmikuuta Eurooppa heräsi sotaan. Paluuta entiseen ei enää ollut. Suomi on jälleen kerran historiassaan risteyskohdassa. Itsenäisenä kansakuntana teemme omat ratkaisumme Suomen ja suomalaisten parhaaksi, itsekkäästi mutta emme ketään vastaan. Päätöksemme on puolustuksellinen. Vakaa Pohjola ja turvallinen Itämeri ovat kaikkien etu, eivät keneltäkään pois.

Vuosikymmenten ajan olemme panostaneet puolustusvoimiemme iskukykyyn. Maa-, Meri- ja Ilmavoimat ovat kansallisen puolustuksemme ylpeydenaihe. Laajaan koulutettuun reserviin nojaava asevelvollisuusarmeija on myös jatkossa puolustuksemme selkäranka. Maamme puolustusbudjetti ylittää kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta nyt ja tulevaisuudessa. Tästä on huolehdittava myös jatkossa.

Kaikkein tärkeintä on kuitenkin maanpuolustustahto. Me suomalaiset olemme valmiita puolustamaan isänmaatamme, elämäntapaamme, vapauttamme, kulttuuriamme, demokratiamme ja arvojamme. Jokainen suomalainen on maanpuolustaja.

Arvoisa puhemies! Suomi liittyy Naton täysjäseneksi kaikin oikeuksin ja kaikin velvollisuuksin. Suomi on aina kantanut vastuunsa ja niin on tekevä myös jatkossa. Me emme välttele vastuuta, emme kaihdakaan toimeen, vaan pää pystyssä ja selkä suorana teemme sen, mikä on oikein — ja hyvin teemme. Se on suomalainen tapa.

Suomen Nato-jäsenyydelle ei tule asettaa mitään reunaehdoja. Tulevien kuukausien ja vuosien aikana tulemme osoittamaan liittokunnalle, ettei suomalainen sisu ole myytti. Maineemme tiedetään ja tapamme tunnetaan myös jatkossa.

Vaikeina aikoina seisomme yhtenäisenä. Edessämme ei ole harmaa aika vaan vapaan kansan suora tie. Tämän tien varrella on maamme Nato-jäsenyys, joka luo turvaa pohjoisen kansamme menestykselle myös tulevaisuudessa.

Suomen tasavalta ja Pohjois-Atlantin liitto paikkaavat kättä luoden vakautta ja turvallisuutta lisäävän pohjoisen ystävyyden. Tulevat sukupolvet kiittävät meitä tästä päätöksestä. Ei enää koskaan sota, ei enää koskaan yksin. Me emme taivu sorron alle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Järvinen, olkaa hyvä.

15.36 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Nämä ovat murheellisia päiviä Ukrainalle, Euroopalle ja Suomelle. Lähes 80 vuotta kestänyt ja hyvin onnistunut sotilaallisen liittoutumattomuuden aika on ohitse. Selvää on se, että jatkossa Suomi on tai ainakin haluaa olla sotilas- ja ydinaseliiton jäsen. Se on mielestäni reilua sanoa ääneen ja suoraan.

Itselleni päätös on vaikea ja kivulias suuntaan ja toiseen. Siksi sanoin jo selonteon tullessa arvostavani eniten Nato-myönteisten kritiikkiä ja Nato-kriittisten myönteisiä arvioita jäsenyydestä eli sitä, että osattaisiin ja haluttaisiin katsoa asiaa oman näkökulman ulkopuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lelta. Aika hiljaista on valitettavasti ollut. Kaikkein ala-arvoisinta toiminta oli Helsingin Sanomilta, joka pääkirjoituksessaan syytti meitä kantaamme ilmoittamattomia epärehellisydestä äänestäjiämme kohtaan — ja tämä siis päivää ennen kuin selonteko oli edes tullut käsiteltäväksi eduskuntaan. [Jukka Gustafsson: Samaa mieltä!] Pidän tätä Suomen päällehdeltä todella nolona toimintana. [Jukka Gustafsson: Todella noloa!]

Itse olisin kaivannut keskusteluun ja selontekoon enemmän eri puolustusvaihtoehtojen arviointia, sillä on varmaa, ettei Suomi koskaan enää tule olemaan sodassa yksin — ei Natossa eikä sen ulkopuolella. Olin kaivannut enemmän arvioita siitä, millainen Nato on Suomen ja Ruotsin jäsenyyden myötä, sillä se ei ole ennallaan tilanteissa, joissa sen yhteinen raja Venäjän kanssa kaksinkertaistuu. Ehkä eniten päätöksenteossa huolestuttava se, että päätämme ja äänestämme nyt vain vaihtoehtoista ”kyllä” ja ”ei”. Se tarkoittaa, että annamme tuleville hallituksille avoimet kortit toimia halunsa mukaan, ja hallitukset, päättäjät, arvot ja lait muuttuvat. Päätös voi johtaa tulevien hallitusten ja päättäjien myötä jopa ydinasevaltaan, enkä usko sen olevan kovinkaan monen suomalaisen toiveissa, ei myöskään minun. Käytännössä päätös johtanee myös miljardiluokan lisämenoihin, kun kerta-luonteiset hävittäjähankinnat eivät ole enää puolustusmenolaskelmissa mukana. Oletteko valmiita siis leikkaamaan rahat eläkkeistä, koulutuksesta, vai mistä?

Toisaalta olen valmis myöntämään, että Naton myötä Itämeren alueen sotilasvoima yhdistyy ja vahvistuu. Päätöksellämme lienee siten erityisen suuri merkitys myös Baltian maille, jotka odottavat äänestystämme henkeään pidätellen ja sananmukaisesti silmäkulmat kosteina. Baltian mailla on vielä lähimuistissa, mitä Venäjän hyökkäys merkitsee. Hyökkäys Ukrainaankaan ei ole vain sota eikä edes se väitetty erikoisoperaatio, vaan se on kansainvälisten sopimusten vastaista siviilien teurastusta ja kidutusta.

Tulevaisuudessa Naton jäsenenä meidän on varauduttava siihen, että suomalaissotilailla onkin nykyistä paljon suurempi riski joutua sotaan muualla kuin Suomessa. Haluammeko sitä? Vaikka emme, olemme tällä päätöksellä kuitenkin valmiita sen hyväksymään.

Kukaan meistä ei olisi uskonut, että Venäjä ajaa meidät sotilasliittoon, sillä itsenäinen, sotilaallisesti sitoutumaton ja vahva EU-Suomi on kansainvälisten arvioiden mukaan ollut sille valtava etu. Mutta olemme päätyneet tähän tilanteeseen Venäjän Ukrainaankohdistamien julmuuksien seurauksena.

Sitä arvostan, että täällä eduskunnassa keskustelu on ollut asiallista, sillä tällaisessa kysymyksessä jos missä on syytä arvostaa eri mieltä olevia. Pitäisikö sitten äänestää ”kyllä” vai ”ei”? Muistan, kun poikani aikanaan asevelvollisuusikäisenä pohti sitä, pitäisikö valita armeija vai siviilipalvelus. Hän kysyi asiaa edesmenneeltä ukiltaan eli sotaveteraani-isältäni. Diplomaattinen rauhanrakentaja vastasi arvostavansa niitä, jotka periaatteidensa vuoksi valitsevat armeijan, mutta ehkä vielä enemmän niitä, jotka periaatteidensa vuoksi valitsevat siviilipalvelun, koska nämä jälkimmäiset joutuvat tekemään päätöksensä vastoin enemmistön tukea. Uskon, että rakas ukkimme olisi vastannut samoin tänään, ja toivon, että mekin osaamme jatkossa arvostaa ja kuunnella erityisen herkällä korvalla niitä, jotka ovat kanssamme eri mieltä, sillä yhteistä meille kaikille on se, että meistä joka ikinen tekee parhaansa ja kaikkensa rauhan puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

15.41 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Olen aina ollut Nato-vastainen, mutta 24. päivä helmikuuta sanoin puoluetovereilleni eduskuntaryhmän kokouksessa, että olen ollut vastaan ja olen vieläkin vastaan mutta tämän jälkeen pidän itselläni oikeuden perusteelliseen mielipiteeni tutkiskeluun, ja sitä olen tehnyt. On kiitettävä tästä prosessista siinä mielessä, että vaikka se alun liiallinen kiire oli tuskastuttavaa ja lehdistön mielipiteenmuokkausyritykset olivat häikäilemättömiä, niin kuitenkin tämä loppuosa on täällä eduskunnassa viety hyvin. Meillä on ollut oikeus tuoda mielipiteemme esille ja muodostaa omia kantojamme.

Venäjän oikeudeton hyökkäys Ukrainaun murskasi Euroopan, sen pitkän rauhanajan, varsinkin sen, mitä meillä on ollut ja kuinka olemme sen täällä Suomessa kokeneet. On ollut hyvä seurata, että olemme voineet naapurimaamme Ruotsin kanssa kuin yhtä jalkaa toinen toistamme kirittäen muodostaa mielipidettä, joka näyttää nyt yhtenäiselle sen suhteen, että Suomi ja Ruotsi tulevat jättämään hakemuksen Natoon ja sitä kautta hakevut liittoutuman jäseniksi.

Me olemme tuleva Nato-maa, äänesti edustaja Myllykoski huomenna ”kyllä” tai ”ei”. Voin jo tässä vaiheessa sanoa, että huomenna äänestäessäni en äänestä itseni vuoksi enkä tee päätöstä itseni takia vaan lasteni ja lastenlasteni vuoksi. Mutta se on huomenna.

Turkin kantaa ei päätetä Suomen eduskunnassa, sitä ei päätä Naton pääsihteeri, eikä sitä päätetä kahdenkeskisillä keskusteluilla — sen päättää Turkki. Ja sen me toivottavasti ratkaisemme, jos se on ratkaistavissa. Mutta kuten ulkoministeri sanoi, keskusteluja on käyty, ja hän oli rohkeasti sitä mieltä niistä erinäisistä mielipiteistä, mitä tulee Turkin ulostuonneissa, että niistä asioista pystytään sopimaan. Itselleni kuitenkin olen sanonut, että Erdoğan käynnisti lypsykoneen, jolla sitten koetetaan saada jotakin itselle enemmän tämän prosessin aikana, vaikka se ei suoraan Suomen eikä Ruotsin Nato-jäsenyyteen liittyisikään.

Me olemme tuleva Nato-maa, ja meidän pitää mielestäni uskaltaa sanoa, että emme halua ydinaseita emmekä pysyviä tukikohtia, ja korostaa sitä Pohjoismaiden yhteistyötä ja niin, että me tuomme pohjoiseen ja myös merialueillemme sellaista rauhallisuutta, jolla voimme turvata kriisitilanteissakin meidän huoltovarmuuden ja kuljetukset merialueilla.

On kuitenkin yksi, mitä toivoisin, että Suomi Nato-maana sitten jatkossa tekisi. Vaikka oli vastenmielisiä kuulla Venäjän viime vuoden puolella tuomia etupiirijatuksia, jotka toivat ikävästi Molotov—Ribbentrop-sopimuksen mieleen, niin toivoisin, että välttyisimme siltä, että meillä rajan pinnassa järjestettäisiin voitonpäivänä amerikkalaisten lentokoneiden sotaharjoituksia. Eli vältetään kaikki se provokaatio tuolla meidän itärajalla, toimitaan sen mukaan, että voimme kuitenkin puolustaa sitä tulevaa Nato-rajaa kyvykkäästi ja ponnekkaisesti.

Ihan vielä näin loppuun sanon, lainatakseni Tuntemattoman sotilaan Honkajokea hie-
man mukaillen: ”Lopuksi ja erikseen: varjele noita Suomen herroja, etteivät ne enää löisi päätään Karjalan mäntyyn.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen, ledamot Ollikainen, var vänlig.

15.46 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman! Vi lever mitt i historiska dagar. Vi ska fatta det viktigaste och största beslutet på årtionden för landets framtid för oss och framför allt för framtida generationer för att optimera vår och deras trygghet och säkerhet i framtiden. Jag

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ger mitt fulla stöd till republikens president Sauli Niinistö och regeringen om att lämna in Finlands ansökan om medlemskap i Nato för att kunna fortsätta vårt fina och målmedvetna arbete för fred och demokrati i världens lyckligaste land. Vår uppgift är att i alla lägen trygga Finlands självständighet.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristö on muuttunut paljon viimeisen puolen vuoden aikana. Tämä kulminoitui Venäjän raakaan hyökkäykseen viattomia kohtaan Ukrainassa varhain aamulla 24. päivä helmikuuta. Se käänsi meidän päämme kansalaisten parissa mutta myös täällä eduskunnassa, muun muassa. Kantamme Natoon on muuttunut nopeasti. Nopea kannanmuutos Nato-myönteisyyteen on historiallinen mutta myös vahva osoitus siitä, että suomalaisilla on vahva kyky kriisien iskiessä arvioida ja tehdä tarpeellisia ja kauaskantoisia päätöksiä yhtenäisesti.

Suomella on vahva maanpuolustus. Maanpuolustustahto on todella korkealla tasolla, ja olemme monessa suhteessa, muun muassa yleisen asevelvollisuuden mutta myös vahvan valmiusosaamisen johdosta, hyvin varustautuneita. Olemme kuitenkin pieni maa, jolla on pitkä itäraja maahan, joka on näyttänyt kykynsä hyökätä toiseen itsenäiseen naapurimaahan. Mahdollisen kriisin tullen tarvitsemme kumppaneita ja vahvaa tukea, ettei jouduta yksin, ja tässä liittyminen Natoon on vaihtoehtomme. Se antaa turvaa ja vakautta meille. Tässä tulee muistaa, että itsemääräämisoikeutemme pysyy jatkossakin, vaikka olemme Naton jäsen.

Ärade talman! Processen att ansöka om medlemskap som fullvärdig medlem i Nato har gått snabbt. Eftersom vi redan nu har ett mycket nära samarbete med Nato, till exempel gällande gemensamma övningar samt utbyte av säkerhetsklassificerade uppgifter, blir själva ansökningsprocessen kort — bra så. Eftersom det krävs fullständig enighet i medlemsländerna kommer beslutsprocessen säkert ta en stund, men jag litar på att vi når målet, ju förr desto bättre. I det här sammanhanget vill jag tacka president Niinistö samt ansvariga ministrar för det jobb som ni har gjort för att det här är möjligt.

Det gläder mig att arbetet har skett parallellt med Sverige i denna fråga. Det är otroligt viktigt att vi ansöker om fullständigt och fullvärdigt medlemskap i Nato samtidigt. Det här är bland annat viktigt för Östersjön och dess säkerhet. Visst, vi har olika kulturer. Vi har en 1 300 kilometer lång östgräns och även kriget i färskt minne. Tröskeln för oss är lägre att agera. I er situation, i Sveriges, är det en helt annan situation, och jag förstår att det kan vara en helt annan typ av förankring som krävs. Men bästa kollegor i Sverige, vi i Finlands riksdag uppskattar stort det sätt på vilket ni har behandlat den här frågan i Sverige, snabbt.

Haluan, arvoisa puhemies, tässä todeta, että on ensiarvoisen tärkeää, että teemme tämän hakemuksen yhdessä Ruotsin kanssa. Siteemme ovat läheiset ja vahvat. Natollekin on suuri etu siitä, että me molemmat maat tulemme jäseniksi. Pohjoismainen hyvinvointimalli ja kaikki, mitä siihen liittyy, toisi suurta lisäarvoa Natoon.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee varautua eri tilanteisiin tästä eteenpäin, lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Huoltovarmuuden tulee olla kunnossa — ruoan, kaikenlaisen energian, veden, infran. Sota on tuonut talouteen ja energiaan muutoksia. On tärkeää, että teemme läheistä yhteistyötä meidän lähimpien maiden kanssa näillä osa-alueilla. Haasteet ovat yhtenäiset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

On myös oletettavissa erityyppisiä uhkia tulevaisuudessa. On ensisijaisen tärkeää, että kansalaisten turvallisuus- ja varautumistaitojen vahvistamisen pitää myös ulottua kasvatuksen ja koulutuksen eri toimijoihin, esimerkiksi, että medialukutaito on kaikissa ikäluokissa. Sivistyksellä on myös keskeinen rooli sekä yksittäisten kansalaisten että koko yhteiskunnan resilienssin vahvistajana. [Puhemies koputtaa] Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja turvallisuusympäristön muutos ovat vaikuttaneet väestön henkiseen kriisinkestävyyteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, tack. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.52 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Suomen kansa ja valtiojohto ovat osoittaneet tukensa liittymiselle Pohjois-Atlantin puolustusliittoon Natoon. Nyt on vielä meidän, Suomen eduskunnan vuoro. Jo tässä vaiheessa haluan kiittää valtiojohtoa tämän prosessin vakaasta ja määrätietoisesta johtamisesta yhdessä koko Suomen vakautta ja yhtenäisyyttä lisäten. Suomen liittyminen Natoon on historiallisen suuri päätös. Se on saanut myös eduskunnassa asian suuruuden mukaisen riittävän laajan käsittelyn ja mahdollisuuden viedä tämä prosessi päätökseen huolellisesti mutta ripeästi.

Kuka meistä olisi uskonut, että tämän vaalikauden aikana meitä kohtaa päätös hakea Naton jäsenyyttä? Aina asiat eivät ole vain meistä riippuvaisia, vaan sysäys asioihin voi tulla pyytämättä ja yllättäen maailmantilanteen muuttuessa. Näin tapahtui 24. helmikuuta Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Meidän ja koko Euroopan turvallisuusympäristö muuttui perustavalla tavalla.

Ukrainassa soditaan tänäänkin. Me sen sijaan saamme tänään täällä Suomessa elää rauhassa ilman pelkoa, ja sitä haluamme tulevaisuudessakin. Siitä on kyse: että Suomi saisi elää itsenäisenä ja koskemattomana valtiona, ja että kansallamme, jokaisella suomalaisella on mahdollisuus elää rauhassa ja kokea olonsa turvalliseksi. Mikään muu ei ole sen tärkeämpää. Liittymällä Natoon Suomi vahvistaisi ennen kaikkea omaa turvallisuuttaan. Jäsenyys ennaltaehkäisee sitä mahdollisuutta, että Suomeen kohdistuisi sotilaallista uhkaa. Liittyminen Natoon olisi rauhanteko.

Suomen vahvuus on vuosikymmeniä ollut omasta puolustuskyvystämme huolehtiminen. Yleinen asevelvollisuus, koulutettu reservi ja korkea maanpuolustustahto ovat puolustuskykymme selkäranka. Oma puolustuskyky ja siitä huolehtiminen tulee olemaan omissa käsissämme myös Natoon liittymisen jälkeen. Kansallista puolustusta ei voi ulkoistaa kenellekään muulle. Suomi on jo pitkään toiminut Naton kumppanimaana ja harjoitellut Naton kanssa yhteistyössä. Myös yhteistyö useiden maiden, kuten Ruotsin, Ison-Britannian ja Yhdysvaltojen kanssa on ollut tähänkin asti tärkeää ja tiivistä, ja yhteistyö tulee tiivistymään myös entisestään.

Ärade talman! Sverige är vår närmaste samarbetskumpan. Det är viktigt att processen för att ansluta oss till Nato går i samma takt. Sveriges riksdag behandlar i dag i likhet med Finlands riksdag en anslutning till försvarsalliansen. Det är viktigt att Finland och Sverige fattar sina säkerhetspolitiska beslut samtidigt och i gott samarbete. Då Finland och Sverige ansluter sig till Nato förstärks också det nordiska samarbetet ytterligare då alla nordiska länder samlas under Natos tak.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Liittyminen Natoon on niin minulle päättäjänä kuin myös suomalaiselle kansalaiselle iso ja vakava asia. Se saa mietityttää, ja on hyvä, että keskustelu on käyty rauhassa ja avoimesti. Myös erilaisille näkemyksille on demokratiassa tilaa. Tilaa laajalle vastakkainasettelulle ei kuitenkaan saa olla. Suomen kansan yhtenäisyys on ollut vahvuutemme, ja sitä se on edelleen.

Olen itse kansanedustajana arvostanut perusteellista asioiden käsittelyä ja kokenut sen myös oikeudekseni ollakseni varma siitä, mikä Suomen suunnan tulee tässä suuressa kysymyksessä olla. Olen saanut kaiken tarvitsemani informaation ja vastaukset kaikkiin kysymyksiini koskien turvallisuuspolitiikkamme tulevaisuutta. Olen päätenyt kannattamaan Naton jäsenyyden hakemista Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi. Tämä historiallinen päätös tehdään vain ja ainoastaan Suomen omista lähtökohdista. Tämä päätös tehdään suomalaisille — myös heille, jotka eivät ole vielä edes syntyneet.

Haluan kiittää kollegoita tänään käydystä hyvästä keskustelusta, joka viestii tämän salin yhtenäisyyttä tässä historiallisen suuressa asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Slunga-Poutsalo, olkaa hyvä.

15.57 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Olen syntynyt aikana, jolloin presidentti-sanon synonyymi oli Kekkonen ja YYA-sopimuksen varjossa televisiossa ei näytetty edes hauskoja lastenohjelmia, jos naapurissa sattui menehtymään päämies. Aika oli tasaista ja stabiilia lapsen mielestä. Suomettuminen oli termi, minkä kyllä kuuli usein, mutta jonka ei sisältöä ymmärtänyt. Nytemmin, kun tämän päivän lähtökohdista lukee aikalauskertomuksia, miltei järkyttyy, kuinka vahvassa kytköksessä Neuvostoliittoon olemme olleet, kuinka pieniinkin asioihin haimme naapurista hyväksyntää tai lupaa. Kun Neuvostoliitto sitten hajosi, uskoimme ja luotimme siihen, että uusi Venäjä muuttuisi avoimemmaksi, liberaalimmaksi ja demokraattisemmaksi, mutta se aikakausi olikin vain kansallinen häiriö naapurimaamme sisällä.

Venäjä on useasti todennut, että sen tavoite on muuttaa Euroopan turvallisuusjärjestystä. Se on myös pyrkinyt vaikuttamaan itsenäisten valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittiseen valinnanvapauteen erilaisin pelotteluin, uhkailuin ja kovin sanakääntein. Olemme pitkään pystyneet nämä uhittelut laittamaan toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos ja pystyneet luottamaan hyviin kahdenvälisiin suhteisiin ja diplomatiaan, mutta nyt maailma on muuttunut liikaa. Historiassa ei tapahdu mitään. Menneisyyteen emme voi palata, emme edes siihen lapsenuskaiseen.

Arvoisa puhemies! Rauha ei ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii sitoutumista. Rauhan eteen on tehtävä töitä, sitä on puolustettava ja sitä on jaksettava rakentaa uudestaan ja uudestaan. Keskusteltaessa Natosta ajatukset kuitenkin helposti kääntyvät sotaan, vaikka sotilaallista uhkaa ei juuri nyt meillä ole.

Suomi on osallistunut Naton rauhankumppanuusyhteistyöhön jo vuodesta 1994 alkaen ja osallistunut myös Naton toimeenpanemiin kriisinhallintaoperaatioihin ja harjoituksiin. Suomalaisia työskentelee jo nyt Suomen ja Naton välisen yhteistyön tehtävissä. Suomen armeijan kalusto on Nato-yhteensopivaa. Meillä on siis jo pitkään ollut vähintään toinen jalka Natossa. Suomi on myös viime vuosikymmeninä karistanut suomettumisen aikaista leimaa ja rakentanut mainetta luotettavana ja modernina tiedustelukumppanina, jonka kanssa voi jakaa valikoituja tiedustelutietoja muun muassa Nato-maiden tiedustelulähteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tä. On aivan eri asia olla kumppani, vaikka arvostettukin sellainen, kuin sen sijaan täysi-valtainen jäsen ryhmässä ja näin ollen monipuolisemman tiedustelutiedon äärellä. Se, että voimme nähdä tulevaisuudessa horisontin yli tai nurkan taakse, auttaa meitä ennakoimaan ja myös sammuttamaan ajoissa kytemään ryhtyneet palot ja näin rakentamaan rauhaa jo etukäteen.

Arvoisa puhemies! Emme taiteille yksin idän ja lännen välissä, kuulumme vastedes länteen. Lopuksi haluan kiittää tasavallan presidenttiä siitä työstä, mitä tämän prosessin eteen olette tehnyt. Kommenttinne soitosta naapuriin — minä tai Suomi ei ole mikään livahtelija, joka häipyy hiljaa nurkan taakse, on parempi sanoa suoraan se, mitä muutoinkin on sanottu — osoittaa vahvaa suomalaista suorasekäisyyttä, josta voimme olla ylpeitä. Myös ulkoministeri Haavisto ansaitsee kiitokset sekä puolustusministeri Kaikkonen, joka on jatkanut mallikkaasti edeltäjänsä ansiokasta työtä. Ja kiitokset myös oikeusministeri Henriks-sonille läsnäolosta tässä keskustelussa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Edustaja Grahn-Laasonen.

16.01 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Lapsuudesta muistan, kuinka vaarillani oli jaloissa sirpalehaavoja, jälkiä sodasta. Lapsen mielessä sota oli käsittämätön, edelleen sen järjettömyys on. Kuuntelin kertomusta Laila-mammani evakkomatkasta polkupyörällä, kun koti jäi taa kahdesti ja elämä piti rakentaa uudelleen tyhjästä. Me näemme omin silmin uutiskuvista ei niin kovin kaukaa, Ukrainasta, mitä tarkoittaa olla yksin. Me tiedämme sen omasta historiastamme. Venäjä tappaa Ukrainassa siviilejä, karkottaa kodeistaan pakomatkalle lapsia ja juuri synnyttäneitä äitejä, iskee sairaaloihin ja avustusjärjestöjen reiteille, tekee hirvittäviä tekoja rikkoen ihmisyyttä vastaan — sodalla on kylmät kasvot. Vastuamme on tehdä kaikki vaadittavat päätökset, jotta maksimoimme turvallisuutemme, jotta lapsemme saavat kasvaa turvassa, jotta emme koskaan enää ole yksin, jotta tapahtui mitä tahansa, saamme elää vapaassa demokraattisessa oikeusvaltiossa, sivistystä arvostavassa, tasa-arvoa vaalivassa, turvallisessa maassa, joka päättää itse omasta tulevaisuudestaan.

Suomi kuuluu Natoon. Se on itsestäänselvää, mutta lausun silti, että tulen äänestämään Nato-jäsenyyden puolesta.

Arvoisa puhemies! Viime vuodet ennen Ukrainan sotaa ovat koetelleet läntisten demokratioiden yhtenäisyyttä. Keskustelun sävyyn ja ihmisten kohtaamisiin on tullut repivyyttä, kärjistyksiä ja vastakkainasettelua. Korkean koulutustason maana olemme Suomessa pystyneet vaalimaan luottamusta toisiimme ja vahvoihin instituutioihin paremmin kuin monet muut maat, mutta mekään emme ole olleet täysin suojassa polarisaatiolta vaan kulkenneet kauemmas toisistamme. Siksi on suuri arvo ja kunniaksi demokratiallemme, että isossa, historiallisessa käännekohdassa, turvallisuusympäristömme muutoksessa, tosipaikan tullen Suomen poliittinen järjestelmä osoittaa vakautta ja yksituumaisuutta.

Suomi hakee Nato-jäsenyyttä, koska haluamme varmistaa rauhan ja elää turvassa tässä kauniissa, vapaassa, itsenäisessä maassa, joka on sodan kokeneilta sukupolvilta lahjaksi saatu. Me teemme päätöksen Nato-jäsenyyshakemuksen jättämisestä yhdessä, yhteistyössä, kunnioittaen myös näkemyksensä muuttaneiden perusteluja ja eri mieltä olevia.

Haluan kiittää minäkin tasavallan presidenttiä ja koko valtionjohtoa, puolueiden yhteistä prosessia ja koko eduskuntaa. Suurimman kiitoksen ansaitsee silti Suomen viisas kansa, joka näki heti Venäjän raa'an ja oikeuttamattoman hyökkäyksen alettua, mitä on tehtävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Suomen kansa johdattaa nyt Suomen ja ilmeisesti naapurimme Ruotsinkin osaksi läntistä turvallisuusratkaisua, puolustusliittoa, jonne olisimme kuuluneet jo kauan aikaa sitten.

Arvoisa puhemies! Suomi liittyy Natoon maksimoidakseen turvallisuuttaan ja saadakseen turvatakuut, mutta kyse on muustakin. Suomi osoittaa päätöksellään, että se päättää itse. Presidentti Niinistön koventuneet sanat kielivät Suomen ulkopoliittisesta vapautumisesta, uudesta ajasta. ”Te aiheutitte tämän, katsokaa peiliin”, kirjoitetaan isoin kirjaimin historiaan. Viimeinkin myös henkisesti vapaa ja itsenäinen maa.

Miksi vasta nyt? Tilinteko lähihistoriastamme, suomettumisen vuosikymmenistä on vielä edessämme. Tarvitsemme sen keskustelun. Kokoomus on johdonmukaisesti kannattanut Nato-jäsenyyttä silloinkin, kun se ei ole ollut valtavirta-ajattelua.

Tänään haluan sanoa kiitoksen myös niille Puolustusvoimien ja puolustushallinnon ammattilaisille — sotilaille, virkamiehille, diplomaateille — jotka ovat rakentaneet Nato-yhteensopivuuttamme, pitäneet kansainvälisiä yhteyksiä, valmistelleet asejärjestelmähankintoja ja harjoituksia silloinkin, kun se ei ole ollut korkeimman poliittisen johdon fokuksessa.

Suomen ja Ruotsin jäsenyyksille on vahva etukäteen varmistettu tuki. Jäsenyytemme ei ainoastaan hyödytä meitä vaan myös vahvistaa puolustusliittoa. Oma vahva puolustus on Suomelle suuri voimavara. Voimme olla kiitollisia kollektiivisesta kansallisesta viisaudesta kaikkina näinä vuosikymmeninä pitää huolta kansallisesta uskottavasta puolustuskyvystä, kalustosta ja osaamisesta.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan läpikäymä selontekoprosessi antaa laadukkaat lähtökohdat tehdä harkittu ratkaisu, jolle on monia perusteluja. Talousvaliokunnassa tarkastelimme asiaa investointiympäristön näkökulmasta. Nato-jäsenyys on ensisijaisesti turvallisuusratkaisu mutta tukee myös Suomen taloudellisen toiminta- ja investointiympäristön vakautta. Nato-jäsenyydelle on myös vahvat taloudelliset perusteet. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Leppä.

16.06 Jari Leppä kesk: Arvoisa herra puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti Euroopan ja Suomen turvallisuusympäristön perusteellisesti. Venäjä rakentaa etupiiriä sotilaallisin keinoin välittämättä kansainvälisistä sopimuksista ja kansallisesta itsemääräämisoikeudesta.

Turvallisuusympäristön muutoksesta on tulossa pitkäkestoinen. Uudessa tilanteessa Suomen jääminen paikoilleen voisi rajoittaa kansallista liikkumatilaamme ja muuttaa kansainvälistä asemaamme. Uusi aika vaatii uusia päätöksiä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi pitkälle tulevaisuuteen. Yhteinen tehtävämme on rakentaa turvallista Suomea tuleville sukupolville.

Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyden hakeminen on historiallinen päätös, mutta se on samalla luonteva jatko ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälle linjalle. Suomi on toiminut Naton rauhankumppanina vuosikymmeniä. Puolustusvoimamme ovat Nato-yhteensopivat. Olemme osallistuneet yhteisiin harjoituksiin ja kriisinhallintaan. Jaamme Pohjois-Atlantin liiton arvot demokratiasta, oikeusvaltiosta ja ihmisoikeuksista.

Kuluneet kuukaudet ovat osoittaneet, että maatamme arvostetaan maailmalla. Suomelle osoitettu laaja tuki Nato-maista, läheltä ja kaukaa, on osoitus siitä, että Suomi nähdään arvokkaana osana liittokuntaa. Olemme hakeutumassa oikeaan joukkoon. Olemme panostaneet kansalliseen puolustukseen, tehneet laaja-alaista puolustusyhteistyötä, ja maanpuolus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tustahtomme on luja. Ukraina on osoittanut, millainen voima on yhtenäinen kansa, jolla on vahva tahto puolustaa maataan, kotiseutuaan ja itsemääräämisoikeuttaan.

Jäsenyytemme ei ole suunnattu ketään vastaan, vaan Suomen puolesta. Jäsenyys nostaa pidäkettä sotilaalliselle voimankäytölle Suomea vastaan. Päätös vahvistaa liittokunnan yhteistä puolustusta, Itämeren alueen turvallisuutta ja Pohjolan vakautta. Ja jäsenyys parantaa myös Suomen sotilaallista huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus ja omavaraisuus mahdollisimman pitkälle ovat kansallisen turvallisuuden kulmakiviä ja merkittävä osa kokonaisuuspuolustusta. Ruoka-huolto, ruokaturva, vesi, lääkkeet ja energia on taattava kaikissa olosuhteissa. Suomalainen ruoantuotanto ja energiantuotanto ovat turvallisuuskysymys. Kriisioloissa tuonti ei toimi eikä lakkautettua tuotantoa pysty nopeasti käynnistämään uudelleen. Siksi oman tuotannon on oltava aina kunnossa, riittävä, ja sen on oltava kannattavaa. Kauttaaltaan elinvoimainen ja yritteliäs Suomi on myös turvallinen Suomi. Liittoutuminen on myös taloudellista huoltovarmuutta vahvistava askel. Suomen ja Venäjän suhteiden muuttuminen iskee erityisesti Itä-Suomeen. Aluekehityksen ja turvallisuuden kannalta Itä-Suomen asian on oltava ykköskysymys rakennettaessa ehyttä Suomea.

Arvoisa puhemies! Suomi jatkaa Naton jäsenmaana ulkopolitiikkaa, joka perustuu rauhaa rakentavaan monenkeskiseen yhteistyöhön, sopimusten kunnioittamiseen ja toimiviin naapuruussuhteisiin. Suomen ja Ruotsin eteneminen samassa tahdissa Naton jäseneksi vahvistaa molempien maiden turvallisuutta ja Pohjolan vakautta. Kaikkien Pohjoismaiden kuuluminen Natoon poistaa esteitä pohjoismaiselta yhteistyöltä. Millaiseksi sitten suhteemme Venäjän kanssa muodostuu, se on kiinni Venäjästä.

Suomi liittyy Naton jäseneksi ilman kansallisia varaumia. Tulemme olemaan jäsen täysin oikeuksin ja täysin velvollisuuksin. Se on Suomen etu. Tärkein tehtävämme on huolehtia isänmaan koskemattomuudesta ja turvallisuudesta kaikissa oloissa. Haluan myöskin osaltani kiittää valtiojohtoa, presidenttiä, hallitusta, puhemiestä erinomaisesta pohjustustyöstä tässä historiallisessa asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Pitko.

16.11 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme sitkeä ja päättäväinen kansa. Pitkä rauhanaika, jota Suomi on saanut elää ja jonka jatkamiseksi me kaikki teemme työtä, ei ole saanut meitä kuitenkaan liian tyytyväisiksi. Maailma on nimittäin taas muuttunut ja me etsimme taas uusia ratkaisuja. Emme tuudittaudu vanhaan, vaikka se olisikin siihen maailmantilanteeseen sopinut, emmekä hätiköi tai tee paniikkiratkaisuja. Me olemme täällä eduskunnassa ja valtionjohdossa pohtineet, punninneet ja tutkineet mahdollisuuksia, ja nyt olemme valmiita tekemään päätöksen. Nato-jäsenyys on laajasti hyväksytty parhaaksi ratkaisuksi Suomen turvallisuudelle; vaihtoehdoista, joista mikään ei ole täydellinen, Nato on parhain.

Arvoisa puhemies! Nämä päivät ovat historiallisia Suomelle, ja aina välillä haluttaa katsoa tätä tilannetta hieman etäämmältä. Nimittäin vielä vuosi sitten moni meistä ei olisi ajatellut tämän päivän tulevan, sen päivän, jolloin Suomi luopuu sotilaallisesta liittoutumattomuudestaan. Luotimme siihen, että Eurooppa jatkaa rauhanomaista kehitystä, emmekä voineet uskoa, että Venäjä voi tällä tavalla viitata kintaalla kansainväliselle oikeudelle ja itsenäisen maan suvereniteetille kuin se on Ukrainassa tehnyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Euroopassa on meneillään täysiverinen sota. Ukrainalaiset taistelevat rakkaidensa ja oman kotimaansa, itsenäisyytensä puolesta. Samalla kun meidän on autettava ukrainalaisia, on meidän myös varmistettava, että Suomen turvallisuus on taattu.

Nato-jäsenyydelle on vahva tuki kansalta ja puolueilta. Kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä etenkin sen ennalta ehkäisevän vaikutuksen vuoksi. Nato-maihin ei ole ainakaan toistaiseksi hyökätty. Turvatakuut ovat suojanamme, vaikka niitä ei jouduttaisi koskaan aktivoimaan.

Liittoutuminen ei sinänsä ole uutta Suomelle. Me olemme olleet jo pitkän aikaa aktiivinen osa Euroopan unionia. Jatkossa olemme kehittämässä myös läntistä puolustusyhteistyötä osana Natoa. Naton jäsenyys on puolustusliitto, jonka jäsenenä jaamme oikeuksia, mutta myös velvollisuuksia. Saamme lupauksen avusta meidän puolustamiseen, jos sitä tarvitsemme, ja sitoudumme myös Nato-maiden auttamiseen niiden sitä tarvitessa.

Nato-jäsenyys ei tarkoita sitä, että sitoutuisimme muihin Nato-maihin kaikilla tasoilla, esimerkiksi sen jäsenmaiden arvoihin tai muuhun politiikkaan. Vaikka jaammekin pääasiassa vahvan yhteisen läntisen demokraattisen arvopohjan, saamme silti jatkossakin esimerkiksi arvostella tai suhtautua kriittisesti ja tietenkin ajatella itse asioistamme ja muiden asioista, kuten haluamme. Myös puolustuksessa määräämme jatkossakin itse omista asioistamme — myös puolustuksessa.

Arvoisa puhemies! Olen saanut itse elää itsenäisessä Suomessa, jossa on rauhanaika. Suomen sodista ja taisteluista itsenäisyytemme puolesta on kuitenkin niin lyhyt aika, että sota on vaikuttanut meidän kaikkien elämään. Evakkoon kotoansa itärajalta kolme kertaa pikkutyttönä lähtenyt mummini on kertonut tarinaansa. Tarinat, joita nyt kuulemme Ukrainasta, ovat tapahtuneet myös meidän rakkaillemme täällä. Se suru, menetys ja pelko elää kansakuntamme muistissa. Ehkä siksi juuri olemme niin päättäväisiä. Me tiedämme, että se, mitä Ukrainassa tapahtuu, on tapahtunut myös meidän rakkaillemme. Olen valmis toimimaan sen vuoksi, että niin ei enää koskaan käy Suomessa ja että Suomessa säilyy rauha, ja siksi kannatan Suomen liittymistä Natoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Honkasalo.

16.15 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Meillä ei ole riskittömiä ratkaisuja tilanteessa, jossa kukaan asiantuntija ei voi varmuudella ennustaa tulevaa kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Meidän kansanedustajien on pitänyt tehdä analyysi parhaasta mahdollisesta turvallisuuspoliittisesta ratkaisusta asiantuntija-arvioiden pohjalta hyvin epävarmassa maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Kun kävimme lähetekeskustelua ajankohtaisselonteosta turvallisuustilanteeseen liittyen, korostin, että on Nato-jäsenyyden kannattajienkin etu, että mahdollinen jäsenyys on kaikista näkökulmista tarkkaan punnittu ja riskit ja uhkakuvat tiedostettu. Tähän kuuluu myös Nato-jäsenyyden kielteisten vaikutusten pohdinta. Valitettavasti tämä on jäänyt hyvin vähälle prosessin aikana. Emme esimerkiksi ole saaneet selkeää vastausta siihen, miten käy ihmisoikeuksien edistämisen uskottavuudelle, kun olemme liittymässä samaan liittoon ihmisoikeuksia raa’asti sekä omassa kotimaassaan että sen ulkopuolella loukkaavan Turkin kanssa.

Entä millä tavalla punnitsemme mahdollisten tulevien Nato-operaatioiden vaikutuksia? Meille tätä asiaa kriittisesti punnitseville vastataan helposti, että mikään ei tule muuttumaan, sillä Nato-operaatioissa on oltu tätä ennenkin. Minusta tämä on hauras argumentti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Yksi Nato-historian ongelmallisimmista vaiheista oli toiminta Irakissa 2000-luvun alussa. Tuolloin jokainen uusi Nato-maa, iso ja pieni, oli Yhdysvaltojen hankkeessa mukana. Muutama vanha Nato-maa kieltäytyi, yksikään uusi ei. Jos ja kun Suomesta tulee Naton jäsen, meidänkin tulisi korostaa yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa, että jäsenyys Natossa on vahvasti puolustuksellinen, eikä maahan oteta ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Naton joukkoja emmekä edistä suurvaltojen sotilasoperaatioita.

Arvoisa puhemies! Ydinaseisiin pohjaava turvallisuus on hauras ja ennakoimaton. Koko ydinasejärjestelmään nojautuminen on minulle yksi keskeinen syy siihen, miksi suhtaudun Nato-jäsenyyteen erittäin kriittisesti. Ydinasepelote on osa Natoon sisäänkirjoitettua doktriinia. Nato-jäsenyyden hyväksyminen tarkoittaa, että me myös hyväksymme ydinasepelotteeseen pohjautuvan turvallisuuspolitiikan. [Ben Zyskowitz: Niin kauan kuin Venäjäläkin on ydinaseita!] Itse en näe tätä pitkällä tähtäimellä turvallisuutta lisäävänä vaan jännitteitä lisäävänä tekijänä. Ydinasejärjestelmään perustuva voimapolitiikka ei yksinkertaisesti ole tulevaisuuden kannalta kestävä. Sen sijaan meidän pitäisi kaikin tavoin edistää ydinaseriisuntaa. On hyvä muistaa, että yksikään Nato-maa ei ole allekirjoittanut ydinasekieltosopimusta.

Arvoisa puhemies! Ongelmatonta ratkaisua ei ole. Itse näen, että Nato-jäsenyys lisää jännitteitä alueellamme. Osana Natoa Suomi tulee olemaan osana aivan uudenlaista turvallisuuspoliittista globaalia järjestystä. Tällä saattaa olla ennalta-arvaamattomia vaikutuksia. Nato-jäsenyyden myötä rakennetaan blokkeja ja vahvistetaan niitä. Asevarustelu kasvaa. Nato ei ole arvoväyhteisö. Nato-jäsenyys ei ole osoitus siitä, että kuuluisimme länteen, me olemme jo osa länttä.

Arvoisa puhemies! On hyvä huomata, että emme voi liittyä Natoon ilman sitoumuksia, enkä usko siihen, että Suomi tyytyisi olemaan Natossa vain passiivinen osapuoli, vaan nimenomaan hakee aktiivista jäsenyyttä. Tälle tulee varmasti myös tulevaisuudessa poliittista painetta, haluaahan Suomi usein olla kansainvälisessä yhteistyössä mallioppilas. Tämä tuo haasteita varsinkin meille vasemmistolaisille, niin kuin muista Pohjoismaista nähdään.

Arvoisa puhemies! Terveen demokratian merkki on se, että se kestää kriittistä keskustelua ja erimielisyyksiä. Tämä koskee myös turvallisuuspoliittista keskustelua. Se on tärkeää nyt, mutta se on tärkeää myös tulevaisuudessa, kun määrittelemme, minkälainen Nato-maa Suomi haluaa olla.

Nato ei ole tunnettu läpinäkyvyydestään. Ei kuitenkaan voi olla niin, että keskeiset turvallisuuspoliittiset ratkaisut tehtäisiin tulevaisuudessa vain kulisseissa, vaan kansalaisyhteiskunta on otettava aktiivisesti mukaan näihin keskusteluihin, paljon aktiivisemmin kuin esimerkiksi tänä keväänä on tehty. Esimerkiksi nuoren sukupolven näkemykset [Puhemies koputtaa] ovat puuttuneet julkisesta Nato-keskustelusta lähes kokonaan.

Nato-jäsenyyteen liittyvien painavien riskien ja ongelmien takia en voi kannattaa liittymistä ja tulen äänestämään liittymistä vastaan. — Kiitos. [Ben Zyskowitz: Sehän olisikin kestävä, että Natolla ei ole ydinaseita, mutta Venäjällä on!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Och ledamot Strand.

16.20 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies, värderade talman! 15 vuotta sitten vuonna 2007 eduskunnan tulevaisuusvaliokunta julkaisi kolme skenaariota Venäjälle -raportin:

Energiaosaamisella globaaliksi vaikuttajaksi -skenaariossa Venäjän oikeusvaltion periaatteet vahvistuisivat ja talouselämä monipuolistuisi suuryritysten johdolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Toisessa monipuolistuva mosaiikki-Venäjä -skenaariossa lähtökohtana olivat Venäjän uuden keskiluokan tarpeet ja luovuus. Puhuttiin palvelusektorin kasvusta ja kasvavasta kulutuksesta, joka rahoitettaisiin erityisesti kansainvälisille markkinoille myydyillä tieto- ja viestintätekniikan palveluilla sekä kansainvälisen turismin kautta. Kuulostaa ihan hyvältä.

Kolmas ja 15 vuotta sitten epätodennäköisenä nähty skenaario kuvattiin vahvojen vallan Venäjänä, jossa vahva, suuriin energiayhtiöihin, puolustusvoimiin ja salaiseen poliisiin tukeutuva eliitti pitää valtaa Venäjällä. Eliitti pystyy ylläpitämään varsin korkeaa elintasoja energian vientitulojen varassa, vaikka talouden pohja ei monipuolistu. Keskiluokkaan kuuluvan elintaso ja muut elinolosuhteet riippuvat paljon siitä, kuinka lojaalisti hän palvelee eliittiin kuuluvia. Suuri osa väestöstä elää niukasti vaihtotalouteen tukeutuen. Kansalaisten oikeusturva ja varsinkin tasavertainen kohtelu oikeudessa ja henkilökohtaisessa turvallisuudessa ei toteudu. Valtaa pidetään yllä kansallisia arvoja ja kansallista turvallisuutta korostaen. Eliitti on kääntänyt kritiikin itseään kohtaan vihaksi toisia kansoja kohtaan sekä maan sisällä että maan ulkopuolella. Viranomaiset ruokkivat aktiivisesti epäilyjä siitä, että ulkomaiset kansalaisjärjestöt uhkaavat järjestystä ja venäläisyyttä.

Kannattaa lukea tuo raportti — siihenhän tämä meni. Siinä mainitaan jopa Ukraina nimeltä ja se, kuinka tiedotusvälineet ovat eliitin hallinnassa ja eri mieltä olevat vaiennetaan. Tänä päivänä on helppo todeta, että siihen suuntaanhan tämä meni. Tämä siis 15 vuotta sitten tulevaisuusvaliokunnassa. [Ben Zyskowiec: Olipa tarkkanäköinen raportti!] — Hienoa.

Ärade talman! I skrivande stund är de omfattande och brutala krigshandlingarna i och mot Ukraina inne på sin tredje månad. I går på tåget diskuterade jag med en bekant som sade att hen bytte ståndpunkt i Natofrågan samma morgon som Ryssland anföll. Jag tror personen i fråga talar för många av oss finländare. Jag har själv några ukrainska vänner från en studieperiod vid Wirtschaftsuniversität Wien. En av dem sände bilder från ett sönderbombat hus i närhet av hans föräldrar. En annan bad om hjälp och kontakter beträffande tillverkning av skottsäkra skyddsvästar. Det var inte riktigt så vi tänkte oss vår kommande kontakt en sommar för cirka 15 år sedan. De blev däremot väldigt positivt överraskade över det stöd finländarna visat på olika sätt och på olika plan.

Personligen understöder jag ett fullvärdigt Natomedlemskap och i synnerhet ett starkt Norden inom Nato. Däremot anser jag inte att det är läge för någon fest- eller karnevalstämning eftersom orsaken till denna snabba anslutning ju är en dramatisk försämring av säkerhetsläget i Europa där man bevisligen bombat såväl barnsjukhus som kärnkraftverk inte långt härifrån. Klart är också att den nya världsordning vi har framför oss och de nya block och samarbetskonstellationer som småningom skapas även för Finlands del kommer att ha en enorm inverkan på handelspolitik överlag och särskilt på våra exportnäringar samt teknologianvändning.

Arvoisa puhemies! Erityisesti tulevaisuusvaliokunta, jota tuossa jo hieman mainostin, on korostanut, kuinka teknologiseen osaamiseen sekä teknologiaan liittyvän huoltovarmuuden merkitys turvallisuuspolitiikassa on kasvanut. Suomen on pidettävä entistäkin parempaa huolta teknologisesta osaamisestaan ja myös omavaraisuudesta strategisen teknologian osalta.

Kannatan Nato-jäsenyyttä ja erityisesti syvää yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa Naton sisällä, mutta haluan myös muistuttaa, että pitkän aikavälin kokonaisturvallisuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmasta suurimmat riskit liittyvät edelleen jo aiemmin tunnistettuihin kansallisiin ja maailmanlaajuisiin haasteisiin esimerkiksi kestävässä kehityksessä, huoltosuhteessa ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjassa, maailmantaloudessa sekä globaalissa eriarvoistumisessa. Toivoisin, että näihinkin paneudutaan samalla yhteinäisyydellä, kuten tänään tässä ollaan nopeasti Natoon liittymässä.

Usko ja luottamus hyvään tulevaisuuteen ei synny pelkästään turvallisuusjärjestelmistä eikä sotilaallisista pelotteista. Näiden lisäksi tarvitaan vahvaa kansainvälistä rauhantyötä sekä yhteiskunnallisesta tasa-arvosta ja luottamuksesta huolehtimista. Suomen on kansallisesti varmistettava, että ketään ei jätetä ja että kaikki pysyvät muutoksen mukana.

Ett samhälles civilisationsgrad mäts alltid utgående från sätet på vilket man tar hand om dem som är i allra störst behov av hjälp och stöd. Jag vill också i detta sammanhang passa på att varmt tacka republikens president Sauli Niinistö och statsminister Sanna Marin för utmärkt arbete i samband med denna process.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

16.26 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää kollegoja arvokkaasta keskustelusta. Kysäisin ministeri Haavistolta tuossa hetki sitten, viihdyttekö tässä salissa vai kuunteletteko niin sanotusti pakosta tätä keskustelua, ja hän vastasi minulle, että en, en kuuntele pakosta. Täällä on käyty erittäin syvällistä pohdiskelua. Kiitos, kollegat, siitä. Voin sanoa, että itse kukin tässä on joutunut pitkän prosessin läpikäymään muodostaakseen kantansa tähän Suomen historian merkittävään turvallisuuspoliittiseen ratkaisuun, joka varmasti on meille ainakin tämän istuntokauden, ehkä jopa oman poliittisen urani suurin ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Olen käynyt myöskin oman kujanjuoksuni ja pohdiskelin niin pitkälle sitä, että jouduin pistämään ajatukseni paperille. Kirjoitin aiheesta kirjan tässä neljän viikon aikana. Aiheena on Pienen maan selviytymistarina — ei ja kyllä sotilaalliselle liittoutumiselle. Minun kannanmuodostuksessani on luonnollisesti ollut hyvin keskeisellä sijalla se, että pieni valtio toimii tietyssä geopoliittisessa tilanteessa, yrittää selviytyä, selviytyä, ja presidentti Mauno Koiviston sanoin pienelle valtiolle on hyödyksi se, että ystävät ovat lähellä, ja jos vihollisia pitää olla, niin mieluummin mahdollisimman kaukana kuin vihollinen lähellä ja ystävät kaukana. Hän jatkoi myöskin, että Suomen historian synkimmät vaiheet ovat olleet sitä, kun meidät on vedetty muiden sotiin mukaan ja pahimmillaan etumaastoon. Sitä se Suomen kansan historia on ollut, luovia tällaisessa ympäristössä. Sen vuoksi itse pohdiskeluissani ainakin aikaisemmin olen ollut hyvin vankkumatta sitä mieltä, että pyrimme välttämään sotilasliittoja, olemaan suurvaltakonfliktien ulkopuolella — aikaisemmin puolueettomuusjulistuksin, ja myöhemmässä vaiheessa, kun liityimme Euroopan unioniin, puolueettomuus ei enää ollut käsitteenä mahdollinen, koska me olimme mukana yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa — ja että joka tapauksessa sotilaallinen liittoutuminen ei olisi meille se paras turvallisuuspoliittinen ratkaisu.

Mutta arvoisa puhemies, kyllähän täällä ovat tänään jo monet viitanneet siihen päivään, jolloin minäkin itkin: 24. helmikuuta tänä vuonna. Silloin mureni paljon, silloin mureni erittäin paljon meidän turvallisuusympäristössämme. Olimme rakentaneet 90-luvulta lähtien eurooppalaista turva-arkkitehtuuria siitä näkökulmasta, että me kunnioitamme valtioiden kansallista suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta, oikeutta tehdä omat turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

suuspoliittiset ratkaisut itsenäisesti, ja myöskin kunnioitimme ajatusta yhteisestä turvallisuudesta. Se oli eurooppalaisen turva-arkkitehtuurin ydin: yhteinen turvallisuus. Me emme rakenna turvallisuuttamme naapurin kustannuksella, ja jokaisen turvattomuus on yhteinen huolenaihe. Tälle pohjalle se yhteinen turva-arkkitehtuuri rakennettiin. Kaikki mureni. Yhteisen eurooppalaisen turvallisuuden sijasta meillä on yhteinen eurooppalainen turvattomuus.

Samanaikaisesti turvallisuusympäristössämme tapahtui se aito muutos, että tämä uhka realisoitui myöskin kansalaisten tunnoissa. Suomessa jos missä se oli aivan aito: joutuminen yksin sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi. Meillä oli avohaava, joka aukeni välittömästi. Meillä on talvisodasta se sama muistikuva, miten yksinäinen maa selviytyy. On itsestäänselvää, että kun meiltä kysytään kantaa ”kyllä”, ”ei”, ”en osaa sanoa” tähän sotilaalliseen liittoutumiseen, niin ”kyllä”-argumenttia puoltaa se, että yksin jos joudut ottamaan tuollaisen aggression vastaan, minkä Ukrainan kansa juuri nyt joutuu, niin kollektiivinen suoja, jonka sotilasliitto antaa, on turvallisuuslisä. Toisaalta siinä on se riski olemassa — ja se on aito riski meille yhä edelleenkin, ei siis ole absoluuttista turvaa — että olemalla isommassa sotilasliitossa mukana me potentiaalisesti olemme osasia suurvaltojenkin mahdollisissa konfliktitilanteissa, jotka eivät ole meille intresseerattuja, ne eivät koske meitä, ne eivät ole meidän juttumme, mutta silti ne koskettavat niin paljon, että me saatamme joutua osallisiksi niihin sotilasliiton kautta, ja silloin olemme etumaastossa ensi-iskujen kohteena. Tähänhän se varovaisuus, mikä meillä on tähän mennessä ollut, perustuu.

Se on selvä asia joka tapauksessa nyt, kun tämä ratkaisukulma on auennut tähän kohtaan, että me joudumme tässä eurooppalaisen turvajärjestelmän näin pahasti horjuessa miettimään oman kansamme turvallisuutta, ja se, arvoisa ministeri, on se keskeisin argumentti tässä, miten me sen optimoimme — me emme voi koskaan maksimoida turvallisuutta — kuinka sen teemme. Tässä tilanteessa pieni maa ei voi olla [Puhemies koputtaa] erimielinen suurissa turvallisuuspoliittisissa asioissa, koska me jätämme silloin ulkoisille toimijoille vaikutusvaltaa. Olemme tilanteessa, että konsensuksen hengessä me olemme myöskin äänestämässä Nato-jäsenyyden puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäenpää.

16.31 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät Suomen edustajat ja Suomen kansalaiset! Elämme historiallisia hetkiä. Suomen tasavalta on keskellä suurinta ulko- ja turvallisuuspoliittista muutosta sitten vuoden 1945. Venäjän helmikuussa laajentama hyökkäyssota Ukrainassa sai sekä kansalaiset että päättäjät kyseenalaistamaan maamme keskeistä sotilaspoliittista perusratkaisua. Sodan kylmät kasvot ovat esillä.

Sota Ukrainassa on pitkittynyt. Suomi joutuu tekemään päätöksen vääjäämättömän epävarmuuden tilassa. Mielestäni keskustelu onkin Suomessa hiukan lähtenyt väärille urille kannattajien ja vastustajien suhteen. Kyse ei nähdäkseni ole tällaisesta vastakkainasettelusta — ei Natoa kai yleisesti olla vastustamassa. Sen sijaan on olemassa Suomen sotilaallisen liittoutumisen kannattajia ja liittoutumattomuuden kannattajia. Nähdäkseni nimenomaan tästä on kyse täällä salissakin, demokratiasta. Ymmärrän liittoutumattomuuden kannattajien näkökulman, sillä olen ollut itsekin vankkumaton puolueettomuuden kannattaja ja tämän ilmaissut myös äänestäjille ennen vaaleja.

Arvoisa puhemies! Nykytilanteessa kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

En ole muuttanut kantaani mitenkään hätäisesti tai muiden mielipiteiden vuoksi, vaan olen joutunut pohtimaan tätä hyvin perusteellisesti. Näkemykseni vahvistui etenkin viimeisen kahden kolmen viikon aikana. Kantaani muodostin harkiten, kuunnellen asiantuntijoita ja tarkastellen kaikkia näkökulmia. Erityisesti jäsenyyteni puolustusvaliokunnassa on mahdollistanut syvällisenkin tiedonsaannin mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Eduskuntakäsittelyn aikana pohdin paljon kysymystä suomalaisten maanpuolustustahdosta, sitä, miten sotilaallinen liittoutuminen vaikuttaisi siihen varsinkin pidemmällä aikavälillä.

Mikäli Suomi olisi liittoutunut 90-luvulla rauhan aikana, olisikin riski suomalaisten pitemmän aikavälin maanpuolustustahdon heikkenemisestä ollut uskoakseni todellinen. ”Nato hoitaa”: yhteisöllinen turvallisuudentunne olisi meidänkin puolustuskykyä ja puolustustahtoa alentanut. Nyt kuitenkin, kun sodan raakalaismaisuus raiskauksineen, kidutuksineen ja siviilien murhineen on lävähtänyt uutisten kautta meidän suomalaistenkin silmien eteen, maanpuolustustahto tulee varmuudella säilymään tulevaisuudessa ainakin parin kolmen sukupolven verran eteenpäin. Syyt maanpuolustuksen tärkeydelle ymmärretään nyt kyllä kirkkaasti.

Arvoisa puhemies! Naton sisällä Suomen, Ruotsin ja Nato-maa Norjan tulee tiivistää yhteistyötä harjoitustoiminnan saralla, ja on pyrittävä muodostamaan omat nopeat joukot tänne Pohjoismaihin.

Pidän myös tärkeänä, että suomalaisen ja suomalaisten sotilasvalan vannoneiden joukkojen lähettäminen muihin Nato-maihin tehdään aina kansallisella päätöksellä ja sotilaiden lähettäminen pohjautuu vapaaehtoisuuteen, kuten rauhanturvajoukoissa.

Nyt, kun puolustuspoliittiseen yhteistyöhön päästiin, niin vielä Naton lisäksi pikkaisen Euroopan unionista: Mahdollinen Euroopan unionin lyijyasetuksen voimaantulo ei saa heikentää reserviläisjärjestöjen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä ja harjoitustoimintaa. MPK:n ja reserviläisjärjestöjen toiminta tulee huomioida osaksi ennaltaehkäisevää puolustuskykyä ja ratkaisua. Euroopan unionissa vireillä oleva kemikaaliviraston esitys asetukseksi lyijyn käytön rajoittamisesta ampumatarvikkeissa ja kalastuspainoissa ei saa vaarantaa maanpuolustustahtoa reserviläisten keskuudessa. Tästä pitää pitää hyvä huoli.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Mikä Suomen Nato-jäsenyydessä on parasta? Suomen Nato-jäsenyydessä parasta on se, että se pienentää riippuvuuttamme Euroopan unionista. Euroopan unionin yhteisestä turvallisuuspolitiikasta [Puhemies koputtaa] ei voi enää löytää syytä valtaville EU-elvytyspaketeille ja muille hölmöyksille. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ja edustaja Rydman.

16.37 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Olen kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä noin 16-vuotiaasta asti. Kannatan sitä edelleen, ja olen erittäin iloinen ja otettu siitä, että pääsen olemaan sen eduskunnan jäsen, joka tästä asiasta oletettavasti myös päätöksen tekee.

Asia on minulle myös niin tärkeä, että haluan päätöksen tapahtuvan mahdollisimman nopeasti eikä siksi aio pitää pitkää puhetta. Perustelut tälle päätökselle on tuotu hyvin esiin täällä monessa aiemmassakin puheenvuorossa, itse omat perusteluni olen tuonut esille monissa muissakin yhteyksissä eikä katso tarpeelliseksi toistaa niitä jälleen kerran. Sen sijaan kiitän valtionjohtoa, valtioneuvostoa ja nyt salissa paikalla olevia ulkoministeriä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ja puolustusministeriä vastuullisesta kannastanne ja mallikkaasta toiminnastanne Nato-jäsenyyden hakemisen suhteen, ja annan sille täyden tukeni. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Virta.

16.38 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Suomi hakee Pohjois-Atlantin liitto Naton jäsenyyttä.

Finland ansöker om medlemskap i Nato.

Se on painava viesti maailmalle siitä, että Suomi on osa yhteistä puolustusrintamaa Euroopan vakauden, demokratian ja rauhan puolesta. Se on painava viesti lapsillemme ja heidän lapsilleen, että me teemme tarvittavat ratkaisut, jotta heidän oikeutensa kasvaa ilman sotaa olisi turvatumpi, ja se on painava viesti jo osin edesmenneille sukupolville, jotka ovat olleet puolustamassa tätä kotimaata silloin, kun itäinen naapuri kävi sotaa meitä vastaan. Tällä päätöksellä me nimittäin turvaamme tulevaisuutta, me nostamme vihollisen kynnystä hyökätä rajojemme yli ja me lähetämme viestiä siitä, etteivät aikaisemmat uhraukset itenäisyyden puolesta olleet turhia.

Isoäitini oli vain nelivuotias, kun hän menetti kotinsa, osan läheisistään sekä lapsuutensa Karjalasta sotaa paetessaan. Tiedän, etten ole ainut evakon, sotaveteraanin tai lotan jälkeläinen tässäkään salissa. Suomi kyllä muistaa. Me suomalaiset tiedämme, että nyt on tehtävä sellaisia päätöksiä, jotka varmistavat, ettemme ole koskaan enää yksin.

Päätös hakea Nato-jäsenyyttä on oikea. Vaikka Suomella on erinomainen puolustuskyky, toisi Naton jäsenyys aivan eri luokan pelotevaikutteen — hyökkäys yhtä Nato-maata vastaan kun on hyökkäys niitä kaikkia vastaan.

Som Natomedlem skulle Finland omfattas av Natos kollektiva försvar och av de säkerhetsgarantier som det medför. Om vi blir anfallna får vi hjälp. Om andra blir anfallna hjälper vi dem.

Niin yhteinen puolustus, niin liittolaisuus toimii. Meillä on erinomainen puolustuskyky, meillä on korkea maanpuolustustahto, meillä on mittava puolustusbudjetti, me täytämme Pohjois-Atlantin liiton vaatimukset. Naton näkökulmasta meidän tärkein tehtävämme olisi jatkossakin vastata Suomen ja Venäjän välisen rajan turvallisuudesta ja puolustaa kotimaamme aluetta, aivan kuten olemme tähänkin saakka tehneet ja varautuneet.

Det ligger i vårt intresse att Finland och Sverige fattar sina säkerhetspolitiska beslut samtidigt och i gott samförstånd.

Ruotsin ja Suomen Nato-jäsenyys kun toisi kaikki Pohjoismaat puolustusliiton lipun alle, mikä lisäisi pohjoisen Euroopan turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme, että aika, jolloin olemme hakuprosessissa, pitää sisälleen turvallisuusriskejä. Me olemme kyllä kuulleet, kuinka Venäjä on esittänyt EU- ja Nato-maille, että Naton laajentuminen tulisi lopettaa. Me olemme kyllä kuulleet Venäjän uhkaukset siitä, etteivät he katso hyvällä Suomen halukkuutta liittyä Natoon. Mutta naapurimme Venäjä taisi unohtaa, että Suomi on itsenäinen valtio, että me teemme itse omat pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

töksemme, ja nyt me olemme päättäneet hakea Nato-jäsenyyttä. Ja me olemme päättäneet niin, sillä reagoimatta jättäminen tilanteessa, jossa Venäjä itse pyrkii rakentamaan etupiiriä sopimuksin ja sotilaallisin keinoin, ei ole vaihtoehto. Päätöksellä hakea Natoon me nyt alleviivaamme itsenäisyyttämme ja sitä, että me emme ole hyökkäämässä ketään kohtaan. Me emme halua minkäänmuotoista sotaa, mutta me emme luota hetkeäkään naapuriin, joka toimii rikollisvaltion tavoin ja jonka johdolle sekä sotilasjoukoille edes lapsen henki ei ole minkään arvoinen. Nato ei uhkaa Venäjää, mutta Venäjä uhkaa toiminnallaan nyt koko maailman vakautta niin hyökkäyssodan kuin esimerkiksi ruokakriisin muodossa. [Ben Zyskiewicz: Juuri näin!]

Arvoisa puhemies! Se, mitä Venäjän toimesta Ukrainassa nyt tapahtuu, se mitä Venäjän toimesta Suomessa on aikaisemmin tapahtunut, ei saa tapahtua enää koskaan.

Isoisoäitini kasvatti evakkona lapsensa yksin. Hän hyvästeli kotinsa, työnsä, rakkaansa ja tyttärensä sodan vuoksi. Nyt itse pienen tyttären yksinhuoltajana en voi edes kuvitella sitä, mitä hän on käynyt läpi, mutta voin nyt osaltani päättäjänä tehdä kaikkeni sen eteen, ettei yksikään äiti enää joutuisi tässä maassa kokemaan niitä sodan kauhuja, joita he silloin joutuivat kokemaan, ja ettei yksikään isä kaatuisi rintamalle.

Jag stöder beslutet att ansöka om medlemskap i Nato.

Tulen äänestämään Nato-jäsenyyden puolesta, jottei yksikään lapsi tässä maassa enää koskaan menettäisi lapsuuttaan sodalle, kuten minun isoäitini nelivuotiaana menetti. [Ben Zyskiewicz: Olipa hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Said Ahmed.

16.42 Suldaan Said Ahmed vas: Arvoisa puhemies! Suhtauduin ennen Natoon varauksella. Ajattelin, ettei jäsenyys toisi Suomelle merkittäviä etuja. Punnitsin jäsenyyden hyötyjä ja riskejä päätyen siihen, että Nato-option takataskussa pitäminen oli Suomelle riittävää. 24. helmikuuta kantani kuitenkin muuttui. Venäjän aloitettua suurhyökkäyksen Ukrainaan ei Suomenkaan asema Venäjän rajanaapurina ollut enää sama. Suomen ja koko Euroopan turvallisuusympäristö on nyt muuttunut.

Arvoisa puhemies! Olen itse elänyt lapsuuteni sodan keskellä. Tiedän, millaista sota tosiasiallisesti on. Siksi en ole voinut olla ajattelematta, että entä jos Ukrainan tilalla olisikin Suomi. Kaikkein tärkeintä on taata rauha, niin meillä Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Olen tullut siihen tulokseen, että tässä ajassa me emme voi taata sitä yksin.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus vaatii yhteistyötä. Pohjoismaisen ja eurooppalaisen yhteistyön lisäksi on tullut aika käyttää Nato-optiota. Suomen tulee liittyä Natoon maamme turvallisuuden varmistamiseksi. Tämän ei pitäisi olla keneltäkään pois. Toivon, että haemme Nato-jäsenyyttä mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Poliitiikkani kulmakiviä ovat rauha ja ihmisoikeudet. Ne ovat mielestäni sopivat kivijalat myös Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle. Ne ovat arvoja, joita toivon Suomen ajavan tulevaisuudessa myös Naton jäsenenä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tahtoisin myös kiittää suomalaista yhteiskuntaa. Viime kaudet ovat olleet poikkeuksellisia, ja turvallisuuden tunteemme on järkkynyt. Näinä aikoina on helppoa osoitella sormia ja lietsoa pelkoa ja vihaa. Olemme kuitenkin osoittaneet vahvuutta pysymällä yhtenäisinä. Toivon, että voimme käydä avointa ja kunnioittavaa kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kustelua erilaisista ulko- ja turvallisuuspoliittisista kannoistamme muistaen, että meidän kaikkein päällimmäinen tavoite on varmistaa turvallinen Suomi myös tulevaisuudessa. On tärkeää, että emme anna yhteiskuntaamme syntyä sellaisia jakolinjoja, jotka voivat sekä hajottaa meitä sisältäpäin että tarjota ulkopuoliselle toimijalle heikkouden, jota hyödyntää. Kaikkein vahvimpia me olemme yhdessä. — Kiitos. [Jukka Gustafsson: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

16.46 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Vi lever i en ny säkerhetspolitisk verklighet. Vi kan inte ensamma påverka den. Däremot kan vi fatta beslut som i den nya verkligheten maximerar vår egen och Europas säkerhet.

Ryssland rev den 24 februari upp den europeiska säkerhetsordningen med rötterna genom sin brutala och storskaliga attack på Ukraina. Den säkerhetsomgivning dit även Ryssland tillhörde, och som vi lutade vårt stabilitetsbygge mot, raserades då. ”Masken har fallit och nu syns bara krigets ansikte”, som republikens president konstaterade. Attacken har försämrat säkerhetsläget och ökat riskerna för hela Europa, också för Finland. Förtroendet och tilliten till att våra länder vill leva i fred eller ens ska fatta rationella och logiska beslut har raserats, och det är i det sammanhanget beslutet om Natomedlemskapet måste tas.

Ärade talman! Finlands beslut är inte ett beslut mot Ryssland eller mot någon annan. Det är inget nollsummespel där någon annan förlorar något. Beslutet görs inte av rädsla utan pragmatiskt och rationellt för att maximera vår säkerhet att som självständigt land aldrig någonsin behöva vara i krig igen.

Beslutets avsikt är att minimera riskerna och att med det kunna säkerställa att alla finländares och ålänningars vanliga liv ska kunna fortsätta precis som nu, i fred och frihet. Det här handlar inte om att Nato utvidgas, utan om att Finland och Sverige suveränt och frivilligt beslutar om att ansöka om medlemskap. Det måste respekteras.

Det är inte möjligt att se att detta beslut hade tagits utan Rysslands anfallskrig i Ukraina. Det är en konsekvens av vad Ryssland har gjort och gör där. Finland är ett fredligt land som vill fortsätta leva i fred och säkerhet. Kärnan i Finlands försvar kommer att vara oförändrad. Vi ska sträva till att fortsätta ha en professionell och saklig relation till alla grannar, inklusive Ryssland, även om vi också ska fortsätta fördöma Rysslands anfallskrig samt fullt stå bakom Ukrainas rätt att försvara sig själva och hjälpa dem.

Ärade talman! Det är viktigt att Finlands beslut har koordinerats med Sverige. Sverige är Finlands närmaste vän, och att vi gör den här resan tillsammans innebär också en ökad trygghet tills vi förhoppningsvis så snabbt som möjligt kan åtnjuta säkerhetsgarantierna i artikel 5. Finland och Sverige har fått säkerhetsgarantier av flera länder tills dess. De är viktiga.

Ärade talman! Precis som den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen och dess komplettering konstaterar kommer Ålands särställning att respekteras då Finland ansöker om medlemskap. Ur åländskt perspektiv är detta ytterst viktigt. Åland och Ålands demilitarisering och neutralisering är inget hinder. I samhällsdebatten har Ålands demilitarisering diskuterats. Det är viktigt att minnas att den regleras i tre separata överenskommelser, där den äldsta är äldre än både Finlands självständighet och Ålands självstyrelse. Det är frågan om internationella avtal där Åland inte direkt är avtalspart, utan statsmakten.

Demilitariseringen efter Bomarsundskriget var inget som Åland begärde, utan resultatet av stormaktspolitik. Eftersom den dock har varit i kraft så länge samt också är en del av Na-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tionernas Förbunds beslut i Genève, där Ålandsfrågan avgjordes för nästan exakt hundra år sedan, har demilitariseringen blivit en viktig del i Ålands självstyrelses identitet. Därför är jag tacksam över regeringens arbete med att försäkra Ålands särställning i denna process samt att man kontinuerligt upprätthållit en god kontakt till Åland och självstyrelsens myndigheter under denna tid och i dessa frågor.

Ärade talman! Att Åland är demilitariserat betyder inte att Åland är försvarslöst, tvärtom. Planering, kapacitet och beredskap finns. Denna planering har funnits i alla år, också långt före Rysslands attack på Ukraina. Utrikes- och säkerhetspolitik är enligt självstyrelselagen rikets behörighet. På Åland finns stort förtroende för statsledningens förmåga att kunna hantera alla typers scenarier på ett professionellt sätt om det mot förmodan skulle behövas. Om någon del av landet är hotat, också Åland, är det statsledningen som fattar beslut om åtgärder, också för Åland. Sådant beslut kan ske lika snabbt som alla andra beslut för alla delar av landet, också på Åland.

Jag vill som Ålands riksdagsledamot förmedla min tacksamhet till dem som har i uppgift att försvara också Åland och Ålands befolkning ifall något vi aldrig hoppas på att skulle hända ändå skulle hända. För att minimera risken för att saker ska hända är det därför så viktigt med planering, och Natobeslutet höjer tröskeln för att någon skulle vilja göra oss illa.

Ärade talman! Rysslands attack på Ukraina har återigen visat att vi inte kan ta för givet allt det som vi ofta har tagit för givet, nämligen fred och säkerhet. Priset på säkerhet har gått upp i takt med den ökade osäkerheten. I denna osäkra tid har statsledningen arbetat systematiskt, säkert och professionellt på ett exemplariskt och beundransvärt sätt — tack — och det ledarskapet kommer också att behövas kommande veckor. Ibland händer inget på decennier, medan decennier sedan kan ske på bara några veckor. En sådan tid lever vi nu i.

Jag stöder beslutet om att Finland ska söka om medlemskap i Nato [Puhemies koputtaa] för att vi aldrig någonsin ska behöva vara ensamma igen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Nu behöver vi tolkning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Rantanen, Piritta.

16.58 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! Tähän aikaan päivästä voinee aloittaa ja sanoa, että aika paljon aiheesta on jo sanottu. Keskustelemme tietysti aivan perustavanlaatuisista asioista, kun puhumme Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta, turvallisuuden tunteesta ja Suomen pitkäaikaisen linjan suunnan muuttumisesta. Tässäkin turvallisuuspoliittisessa päätöksessä on pohjimmiltaan kyse arvoista ja siitä, kuinka pidämme niistä kiinni: rauha ja turvallisuus ja itsenäisyys.

Elämme tällä hetkellä uudenlaisessa tilanteessa. Turvallisuusympäristömme on muuttunut nopeasti, merkittävästi ja pitkäaikaisesti. Meidän on kyettävä muiden vaikuttamiskeinoista huolimatta katsomaan tulevien päätöstemme vaikutuksia pitkällä aikaperspektiivillä itsekäästi Suomen ja sen kansalaisten etu edellä. Olemme tekemässä päätöstä, joka vaikuttaa kokonaisturvallisuuteemme vuosikymmeniä eteenpäin. Silti tämän kaiken keskellä meidän on pidettävä huoli itsemääräämisoikeudestamme. On huomioitava, että päätös olla liittymättä Natoon vaikuttaisi myös maamme asemaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Ajattelen niin, että tätä keskustelua ei voida käydä ilman, että pohdimme, kuinka turvallisuustilanteemme muutos vaikuttaa kansainvälisten ja kansallisten yritysten investointihalukkuuteen Suomessa. Koronakriisistä juuri toipumassa olevat yrityksemme, teollisuus- ja matkailuala, ovat myös uuden tilanteen edessä. Venäjän Ukrainaan tekemän raakalaismaisen hyökkäyksen jälkeen osa ulkomaalaisista matkailijoista on jo perunut matkojaan Suomeen. Myös yritysten investoinnit ja pitkän aikavälin tulevaisuuden suunnitelmat odottavat tätä päätöstä. Meidän on pystyttävä turvaamaan yritysten luottamus siihen, että Suomeen voi ja kannattaa investoida ja että Suomi on turvallinen, monipuolinen ja houkutteleva matkailijoiden maa myös tulevaisuudessa. Vain näin voimme varmistaa, että meillä on työtä ja toimeentuloa vielä huomennakin.

Arvoisa puhemies! Meillä suomalaisilla on vahva kulttuuri siihen, että haluamme tehdä paljon asioita itse. Haluamme olla monessa asiassa omassa elämässämme itsenäisiä, ja kykyä tehdä asioita itse arvostetaan ja siihen monesti pyritään. Nyt olemme omasta vahvasta puolustuksesta ja maanpuolustustahdosta huolimatta joutuneet pohtimaan sitä, pärjäämmekö tässä muuttuneessa tilanteessa Suomea itse ja yksin. Nyt meidän ei ole aika ajatella voivamme tehdä kaikkea itse ja yksin. Tässä muuttuneessa tilanteessa meidän on aika myöntää itsellemme, että on tullut aika, jolloin yhdessä muiden kanssa voimme paremmin turvata Suomen ja suomalaisten turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Tuen valtioneuvoston esitystä siitä, että Suomi hakee Naton jäsenyyttä, ymmärtäen, että meillä on tämänkin päätöksen jälkeen pitkä yhteinen raja Venäjän kanssa ja sen kanssa on pärjättävä. En usko ruusuisiin kuviin siitä, että tämä päätös yksin ratkaisisi turvallisuutemme, mutta uskon, että se toimii osaltaan ennalta ehkäisevänä pidäkkeenä. Vaikka jatkossakin huolehdimme puolustuksestamme ensisijaisesti itse, on meillä Natosta mahdollisuus saada tukea ja apua, jos sitä tarvitsemme.

Lopuksi haluan kiittää valtionjohtoa, pääministeri Marinia ja tasavallan presidentti Niinistöä, siitä johtajuudesta ja tavasta, jolla tämä prosessi on hoidettu. Vapaus ja solidaarisuus ovat niitä arvoja, joista voimme pitää edelleen kiinni tämän päätöksen jälkeen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

17.01 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti ja valtioneuvosto näkevät Euroopan turvallisuustilanteen muuttuneen niin dramaattisesti, että nopean liittoutumisen katsotaan olevan Suomelle välttämätöntä. Valtionjohto ja useat asiantuntijat katsovat, että Nato tuo Suomelle ainoan turvan.

Nato-jäsenyys ei kuitenkaan ole mustavalkoinen. Yhteistä niin sen vastustamisessa kuin sen kannattamisessa on välttää Suomen joutuminen sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi. Jos niin kävisi, Nato-jäsenyyden kannattajat luottavat silloin Naton turvatakuihin. Vastustajat puolestaan pelkäävät, että epävakaus kasvaisi ja suurvaltojen välinen eskalaatio käytaisiiin ennemmin tai myöhemmin Naton nimissä Suomen maaperällä.

Puolustusvaliokunnan kuulemisessa eräskin asiantuntija totesi seuraavaa: ”Ei ole tarkoituksenmukaista, että Suomi omalla toiminnallaan aiheuttaa toisen rintaman avaamisen omilla rajoillaan Yhdysvaltojen ja Naton vihanpitoon Venäjän kanssa. Tämän toisen rintaman avaaminen tuo ydinaseet Itämerelle ja vaarantaa siten ei vain Suomen vaan laajemminkin Pohjois-Euroopan alueen valtioiden turvallisuuden.” Asiantuntija totesi myös, ettei Venäjällä ilmeisestikään ole tavanomaisia voimia, jotka se asettaisi Suomen vastaiselle rajalle tasapainottaakseen Naton tulon Suomen maaperälle. Tasapainotus tehdään ydin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

aseilla, minkä tosiasian Venäjä on jo vahvistanut. Geopoliittisesta asemasta johtuen Suomen on kaikesta huolimatta ylläpidettävä jonkinlaisia naapurisuhteita, vaikka Naton laajentumisen myötä Venäjän ja lännen välillä jännite lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina itse kukin päättäjä on pohtinut mielessään: Takaako Suomen nykyinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka vakaan ja ennustettavan tulevaisuuden sekä maamme itsenäisyyden, alueellisen koskemattomuuden ja hyvinvoinnin? Kuinka todennäköistä on Suomen joutua Venäjän sotilaallisen toimen kohteeksi sotilasliittoon kuulumattomana maana tai päinvastoin?

Nato-päätöstä on perusteltu sillä, että Suomi on tällä hetkellä yhtä suojaton kuin Ukraina. Suomen ja Ukrainan suhde Venäjään on kuitenkin hyvin erilainen. Putin pitää Ukrainaa henkisesti osana Venäjää. Krimin kysymys on hirttänyt maiden välejä Neuvostoliiton hajoamisesta lähtien. Myös Asovanmerellä tilanne on ollut pitkään räjähdysherkkä. Ukrainassa asuu miljoonia venäjänkielisiä, joiden oikeuksien puolustamista Venäjä on käyttänyt verukkeena toimilleen. Tähän voitaneen lisätä Ukrainan voimakas pyrkimys Naton jäseneksi ja Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon piiriin. Laukaisiko juuri tämä pyrkimys lopulta sen, mitä Ukrainassa nyt nähdään?

Huhtikuussa 2008 Yhdysvallat esitti Naton Bukarestin huippukokouksessa Ukrainan ja Georgian ottamista Naton jäseniksi. Viikkoa myöhemmin Putin julisti Natolle estävänsä nämä aiheet keinolla millä tahansa. Saman vuoden elokuussa Venäjä hyökkäsi Georgiaan ja vuonna 2014 Krimille ja Itä-Ukrainaan. Tämän valossa en näe, että Suomella ja Ukrainalla olisi sellaista samankaltaisuutta, että Venäjän etupiirijattelu kohdistuisi samalla tavalla Suomeen, vaikka olisimme jatkossakin sotilaallisesti liittoutumaton maa. Lisäksi Suomi, toisin kuin Ukraina, on sekä Naton läheinen kumppani että osa länttä, ja EU:n jäsenenä puolustuksellisen avun piirissä jo nyt. Perustelu siitä, että yhteenkään Nato-maahan ei ole koskaan hyökätty — lukuun ottamatta Nato-maa Turkin hybridisotaa Nato-maa Kreikkaa ja EU:ta vastaan — kertoo yhtä paljon kuin se, ettei yhteenkään EU-maahan ole koskaan hyökätty tai että Suomeen olisi kohdistunut sotilaallista uhkaa Naton olemassaolon aikana.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi vielä: Poliittisen johdon ja eduskunnan enemmistön Nato-kanta on selvä. Henkilökohtaisesti pidän kuitenkin kiireellistä liittoutumista eskalaation riskiä kohottavana ratkaisuna juuri nyt. Kaikkien meidän päättäjien yhteinen tavoite on estää Suomen joutuminen sotaan, etenkin ydinsotaan. [Puhemies koputtaa] Vasta tulevaisuus näyttää, oliko päätös oikea. Joka tapauksessa Suomi on varautunut. Puolustuksemme perustuksena säilyy vahva maanpuolustustahtomme [Puhemies koputtaa] ja kulmakiivenä ikiaikojen Jumala, jonka käsissä kansakuntien kohtalo viime kädessä on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru.

17.07 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! On vapaampi hengittää. Virtahepo olohuoneessa on poistunut. Läheisriippuvuus Venäjästä helpottaa, ja puhumme turvallisuudestamme avoimesti ilman kiertoilmauksia.

Olemme heränneet turvallisuuspoliittisen keskustelun koomasta, joka kesti vuosikymmeniä. Kansalaiset ovat vapautuneempia, vaikka sota Ukrainassa ahdistaa. Venäjän hyökättyä Ukrainaan suomalaiset ovat aiheellisesti kysyneet, mikä on meidän tilanteemme, olemmeko turvassa ja jäämmekö mahdollisesti yksin. Huoli ja pelko ovat perusteltuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Venäjä kohtelee jopa omaa sukulaiskansaansa ja sen siviilejä julmuudella, jota ei voi perustella.

Ukrainan jälkeen Venäjä ei ole lähiaikoina hyökkäämässä yhtään mihinkään. Näin väitti eräs haastateltava Helsingin Sanomissa 25. huhtikuuta. Hän kertoi vastustavansa Suomen Nato-jäsenyyttä. Moldovalaisilta voisi kysyä, kuinka turvallisena ja ennustettavana he pitävät tilannettaan ja uskovatko he Venäjän hyökkäämättömyyteen.

Arvoisa puhemies! Historiassa on käännekohtia, jotka määrittelevät tulevaisuutemme, identiteettimme ja ajattelumme vuosikymmeniksi eteenpäin. Mahdollisuuksiin on tartuttava, kun mahdollisuus on. Toista tilaisuutta ei välttämättä anneta samalle sukupolvelle, tai tilaisuutta ei anneta enää koskaan.

Liittymällä puolustusliitto Natoon seisomme niiden arvojen takana, jotka ovat meille tärkeitä. Puolustamme itsenäisyyttämme ja turvallisuuttamme. Puolustamme länsimaista oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa, vapaita vaaleja, sananvapautta, toimituksia ja mediaa, riippumattomia tuomioistuimia, kulttuurin ilmaisuvapautta sekä vapaata tiedettä ja tutkimusta. Puolustamme ihmisten oikeutta olla suomalaisia.

Venäjä on myös jatkossa naapurimme. Puheysteys on säilytettävä, ja yhteistyötä on tehtävä. Näin tapahtuu myös nyt, vaikka Venäjän aloittamasta sodasta seuranneet pakotteet ovat rajoittaneet kanssakäymisen aivan välttämättömimpään.

Luottamuksen rakentaminen kestää vuosikymmeniä, mutta se on menetetty hetkessä. Yhteistyö on rajattava tulevaisuudessa tasolle, joka ei mahdollista kiristystä ja vaaranna huoltovarmuuttamme. Nato-jäsenyytemme on ratkaisu, joka parantaa turvallisuuttamme. Se ei ole suunnattu ketään vastaan, ja jäsenyydestä aiheutuvat kulut ovat marginaaliset saatavaan hyötyyn verrattuna.

On todennäköistä, että Suomen houkuttelevuus kasvaa investointikohteena verrattuna tilanteeseen, ettemme olisi Naton jäsen. Isoissa kansainvälisissä investoinneissa arvioidaan aina myös maariski. Investoinnit ovat yhteydessä työpaikkoihin, verotuloihin ja hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitoon.

Arvoisa puhemies! Suomi jatkaa myös Naton jäsenenä omaa asevelvollisuusjärjestelmäänsä. Kansainvälisiin tehtäviin ei kuitenkaan lähetettäisi varusmiehiä tai -naisia. Reserviläisten osallistuminen niihin perustuisi vapaaehtoisuuteen. Suomi ei joutuisi Naton jäsenmaana vasten tahtoaan vastaanottamaan alueellensa vieraita joukkoja, tukikohtia tai ydinaseita.

Arvoisa puhemies! Eduskunnassa kaikkiaan 11 valiokuntaa on käsitellyt selontekoa turvallisuusympäristön muutoksesta. Laaja käsittely on perusteltua. Ainoa puute on, ettei tiedusteluvalvontavaluokunta kuulunut lausuntovaliokuntiin. Selonteossa Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon todetaan, että Naton jäsenenä Suomi osallistuisi syvempään tiedusteluyhteistyöhön. Myös tiedusteluvalvonnan roolia olisi jatkossa arvioitava tämä huomioiden.

Kun faktat muuttuvat, on mielipiteidenkin muututtava. Helppo sanoa, mutta vaikea toteuttaa. Monelle kansalaiselle ja kansanedustajalle on ollut raskasta ja varmasti surullistakin punnita mielipiteensä uudestaan. Kiitos, kun olette jaksaneet sen tehdä. Ja kiitos myös ministereille ja valtionjohdolle tekemästänne arvokkaasta työstä, samoin puhemiehille.

Olemme liittymässä Natoon, puolustusliittoon. Tavoitteemme on maksimoida oma turvallisuutemme. Sopimukseen kuuluu oikeuksia ja velvollisuuksia. Jäsenenä olemme varmasti paikkamme ansainneet. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Kiviranta.

17.12 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on pakottanut meidät arvioimaan turvallisuustilannettamme uudelleen. Kansainväliset sopimukset, joihin Venäjä on sitoutunut, eivät hyökkäystä pidätelleet. Hyökkäys on jo johtanut moneen ainutlaatuihin päätöksiin Euroopassa. Tästä yksi esimerkki on, että myös puolueettomuudestaan kuuluisa Sveitsi on lähtenyt mukaan Venäjän vastaisiin pakotteisiin.

Arvoisa puhemies! Nyt olemme tekemässä historiallista päätöstä Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin puolustusliitto Natoon. Tämä päätös avaa uuden sivun Suomen poliittisessä historiassa, ja viimeistään nyt pitkään jatkuneen liittoutumattomuuteen perustuneen ulkopoliittisen linjamme voidaan todeta päättyneen. Tämä linja ei ole enää realistinen.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden seurauksena Suomi olisi osa Naton yhteistä puolustusta ja näin ollen Naton perussopimuksen 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Tämä varmistaisi Suomen entuudestaan vahvaa puolustuskykyä — yhteenkään Nato-maahan ei ole hyökätty.

Suomi täyttää Naton puolustuspoliittiset ja sotilaalliset jäsenkriteerit. Suomi on jo rauhankumppanina kaukaa viisaasti muokannut puolustusvoimiaan Nato-yhteensopiviksi. Suomen lainsäädäntö on rakennettu kansallista puolustusta silmällä pitäen, mutta viime aikoina sitä on kehitetty siten, että se tukee kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista sekä muuta kansainvälistä yhteistyötä. Tämä varmistaa osaltaan Suomen lainsäädännön yhteensopivuuden Nato-velvoitteiden kanssa.

Suomen puolustusbudjetti vastaa jo tällä hetkellä suuruusluokaltaan Nato-jäsenyyden asettamia vaatimuksia, eikä Nato-jäsenyys näin ollen merkitse olennaista lisäkustannusta puolustusmenoihimme. Jossain määrin kustannuksia kertyisi muun muassa osallistumisesta rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin, monikansallisiin suorituskykyhankkeisiin ja johtamisjärjestelmiin.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyydellä on vahva kansan tuki. Suomalaiset ovat panneet merkille viime kuukausien tapahtumat ja tehneet johtopäätökset. Kansakunnan tulee aina pyrkiä maksimoimaan turvallisuutensa. Me olemme olleet historian opettamina kaukaa viisaita, ja siksi meillä on vahva oma puolustuskyky. Nato-jäsenyys vahvistaa tätä entisestään.

Arvoisa puhemies! Päätös liittymisestä tehdään tilanteessa, jossa olemme menettäneet luottamuksemme Venäjän johdon rauhantahtoisuuteen. Kannatan Suomen Nato-jäsenyyshakemusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Petelius.

17.16 Pirkka-Pekka Petelius vihr: Arvoisa puhemies, värderade talman! Kiitän edustajia erittäin monipuolisista ja värikkäistä ja rikkaista tulokulmista tähän asiaan. Jotenkin tuntuu typerältä tulla toistelevaan samoja asioita, mutta silti haluan tuoda oman korteni kekoon tällä tärkeällä hetkellä.

Olen kiitollinen siitä, että — toisin kuin isäni — olen saanut syntyä ja elää rauhanajan Suomessa. Tämä ei ole meidän kansamme sotaisassa historiassa mikään itsestäänselvyys. Suomi on kulkenut pitkän matkan YYA-ajasta ensin Euroopan unionin ja nyt toivottavasti myös Naton jäseneksi. Olemme pitkäjänteisesti asemoituneet osaksi länttä: osaksi rauhaa, demokratiaa ja ihmisoikeuksia ja nyt osaksi yhteisöä, joka näitä arvoja puolustaa. Minulle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nato on siis myöskin arvoyhteisö. Tämä historiallinen päätös hakea sotilasliitto Naton jäseneksi ei kuitenkaan ole syntynyt sattumalta juuri nyt. Naapurivaltiomme Venäjä, kuten täällä on todettu ja tiedämme, on helmikuussa aloittanut käsittämättömän bruttaalin hyökkäyksen Ukrainaan ja osoittanut viis veisaavansa suvereenin valtion oikeudesta koskemattomuuteen.

Härmed vill jag uttrycka mitt starka stöd till Ukraina och Ukrainas folk: Er sak är vår sak, och vi kommer att hjälpa er nu och i framtiden. Ni är alltså inte ensamma, inte heller i framtiden.

Tämä raaka hyökkäys Ukrainaa, rauhaa ja eurooppalaisia arvoja vastaan on siis pakottanut meidätkin arvioimaan uudelleen turvallisuustilannettamme. Nato on puolustusliitto, jonka tavoitteena on taata jäsenvaltioidensa turvallisuus. Nykyisessä turvallisuustilanteessa Nato-jäsenyys olisi Suomen etu. Olemme pieni maa arvaamattoman naapurin vieressä. Sotilaallinen liittoutuminen tuo meille parempaa suojaa kuin liittoutumattomuus. Kannatan voimakkaasti Suomen Nato-jäsenyyden hakemista.

Naton tehtävänä on siis suojella demokratian arvoja, joita Suomikin edustaa: ihmisoi-
keuksia, yksilönvapautta, oikeusvaltioperiaatetta ja konfliktien ratkaisemista rauhanomaisesti. Haluan, että Suomi on mukana Natossa suojelemaan liberaalia demokratiaa Euroopassa, ja miksei Pohjois-Amerikassakin. Suomen primääri vastuu Natossa tulisi olemaan sama kuin nytkin eli siis oman maamme alueellisen koskemattomuuden puolustaminen, mutta emme liity Natoon vain taataksemme omaa turvallisuuttamme vaan myös osallistuaksemme muiden jäsenvaltioiden turvallisuuden takaamiseen. Meillä on Natolle paljon annettavaa: kansallinen puolustuksemme on korkealla tasolla, ja Puolustusvoimilla on runsaasti kokemusta kansainvälisestä yhteistyöstä. Eikä pieni asia ole meidän pitkäaikainen Venäjä-tuntemuksemme. Suomen Nato-jäsenyys toisi turvaa ja vakautta Pohjois-Eurooppaan, ja Naton jäsenenä pääsisimme osaltamme vaikuttamaan puolustusliiton tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti: Haluan kiittää Suomen kansaa, valtiojohtoa, tasavallan presidenttiä, pääministeriä, ulko- ja puolustusministeriä, sekä tietysti kansanedustajia tästä yhtenäisyydestä, yksituumaisuudesta, jolla olemme Nato-keskustelua käyneet. Erilaisia näkemyksiä on esitetty, ja keskustelu on ollut hyvää, avointa ja rakentavaa.

Nyt on aika toimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kyllönen.

17.21 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! On varmaan ikävä tulla puhumaan tänne tällaisen hegemonian keskelle, mutta ehkä pieni särö demokratiassa on hyväksi.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassamme oli tilaa yhdelle vaihtoehdolle, joka joko kestää aikaa tai on kestävä. Yhden totuuden maailmassa eriävät mielipiteet ja toisenlaiset ajatukset haluttiin vaientaa ja myös aktiivisesti julkisessa keskustelussa leimaamisella pyrittiin vaientamaan. Ymmärrän hyvin, että pelko otti ihmisistä vallan, koska sitä myös huolella ruokittiin. Ymmärrän, että hädän hetkellä etsitään turvaa ja suojelusta, ja on helpompaa juosta yhden totuuden perässä kuin katsoa isompaa kuvaa ja huolestua vieläkin laajemmin maailman ahneudesta, häikäilemättömyydestä ja julmuudesta, jota raha ja valta ohjaavat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Meille ei avattu ikäviä realiteetteja, miten maailma on toiminut esimerkiksi ennen 24.2.22 alkanutta ajanjaksoa. Sille ei ole ollut tilaa, koska maailmanhistoriaahan ei näytetä kirjoittaneen ennen sitä. Ei ollut sitä todellisuutta, jossa Euroopan maistakin esimerkiksi Ranska möi sotakalustoa Venäjälle sen käymän Ukrainan sodan taistelutantereelle pitkälle vuoden 2021 ajalle saakka — toinen käsi antoi ja toinen otti. Me olemme vahvan pakotepoliitiikan takana, mutta siihen eivät aina kaikki tuotteet sisälly. Euroopassakin myydään aseita, ja vähän ajan päästä me tuemme ja autamme heitä, joita tapetaan eurooppalaisten itse myymillä aseilla. Rumaa ja raadollista, mutta sitä on rahan ja bisneksen maailma.

Eduskunta hyväksyi viime vuonna ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä puolustuspoliittisen selonteon. Esimerkiksi nykyhetken tilannetta käsitellyt ajankohtaiselonteko ei millään muotoa käsitellyt näiden selontekojen loppupäätelmiä ja avannut skenaarioiden tai riskiarvioiden kautta, miksei yli 70 vuotta Suomen turvallisuutta hyvin palvellut järjestelmä ollutkaan kriisinkestävä, ja muutosta on tehty lähes paniikkitunnelmissa. Syyt tähän on helppo käsittää, koska tällä kertaa Suomessa maailmanhistoria näytti alkaneen 24.2., ja tämän uuden maailmanhistorian ensimmäisen sodan, Ukrainan sodan, syitä ei tarkasteltu ol- lenkaan.

Jos milloinkaan oli tavoitteena tehdä objektiivinen taustoitus Suomen Nato-jäsenyys- päätökselle, niin Suomen aikaisemman turvallisuuspolitiikan hyvät ja huonot puolet olisi sentään pitänyt arvioida perusteellisesti. Toki siinä olisi ollut riski myöskin havaintoon, että Suomen turvallisuusympäristö Pohjois-Euroopassa on pysynyt varsin vakaana eikä si- ten olisi tarkoituksenmukaista Suomelle lähteä avaamaan omaa 1 340 kilometrin rajaansa Yhdysvaltojen ja Naton vuosia kestäneeseen avoimeen vihanpitoon Venäjän kanssa.

Mutta kun meidän on nyt päästävä Naton ydinasesateenvarjon alle, niin on hyvä ymmär- tää, että näin toimimalla voimme myös vaarantaa pidemmällä aikavälillä sekä oman että laajemminkin Itämeren alueen valtioiden turvallisuuden. Historiallisesti on vain ikävästi niin, että maailman maiden blokkiutumiskehitys on johtanut varsin usein sotilaallisen voi- man käyttöön ennemmin tai myöhemmin. Jännitteisyys synnyttää lisää jännitteisyyttä, ja kehittyvät ruutitynnit syttyvät helposti täyteen roihuunsa.

Arvoisa puhemies! Suomen itärajalla ei Venäjällä ole ollut sellaisia maajoukkoja, joi- den olisi katsottu merkitsevän Suomelle sotilaallista uhkaa. Ukrainan sodan syttyttyä myös Karjalankannaksella ollut prikaati vietiin Ukrainan rintamalle. Suomen omassa turvalli- suuspoliittisessa toimintaympäristössä ei siis tapahtunut muutosta huonompaan suuntaan, päinvastoin: rajalla Venäjän puolella Murmanskista Karjalankannakselle ei nyt ole edes mainittavia venäläisiä joukkoja. Mutta synnyttiin mielikuva, että me olemme seuraavana vuorossa, ja se upposi kansaan luoden pelkotilan, joka ohjasi meidän ajatteluamme. Pelko on ikiajat ollut vahva poliittinen työkalu, ja sitä osataan hyödyntää erinomaisen taitavasti. Vaikka sotilaallista uhkaa ei kerrottu olevan, niin kansalaismielipide Nato-jäsenyyden suh- teen on muutettu vauhdilla sen jälkeen, kun siihen avautui tilaisuus. Varmasti historia tu- lee kertomaan, kuinka kunniakasta oli perustaa ratkaisumme kansalaismielipiteeseen, kun muutama tuhat ihmistä haastatteleamalla ohjattiin suomalaisten enemmistö pelon ohjaami- na Naton kannalle.

Oma mielipiteeni ei kuitenkaan muuttunut. Suhtaudun edelleen kielteisesti Nato-jäse- nyyteen, jota pidän hätiköitynä ja harkitsemattomana ratkaisuna. Vaikeina hetkinä on eri- tyisen tärkeää kyetä pitämään päänsä kylmänä. Nyt näen pelon ohjaavan, ja senkin vuoksi on hyvä kirjauttaa historiankirjoihin perustelut, miksi suhtaudun jäsenyyteen kielteisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tulen jatkamaan tätä vuoropuhelua vaikka sitten yön hämärinä tunteina, jotta saan puheeni pidettyä loppuun. — Kiitos. [Jukka Gustafsson: Jäi mielenkiintoiseen kohtaan! — Jari Ronkainen: Jatkuu seuraavassa numerossa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Se sopii. — Edustaja Kiljunen, Anneli.

17.26 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! 24. helmikuuta 2022 tulee jäämään historiaan yhtenä suurimpana maailman turvallisuusympäristöä järkyttäneenä päivänä. Ukrainan, Suomen, Euroopan ja maailman turvallisuuspoliittinen tilanne muuttui yhdessä yössä, jolloin Venäjä hyökkäsi Ukraina. Venäjän sota on ollut raadollista ja häikäilemättöntä. Venäjä ei ole kunnioittanut minkäänlaisia ihmisoikeuksia. Venäjän toiminta Ukrainassa on täysin tuomittavaa. Sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan on tutkittava ja niihin syyllistyneet on saatava vastuuseen, vaikka se veisi vuosikymmeniä.

Putin on omilla päätöksillään ajanut myös Suomea arvioimaan kansalaistemme turvallisuutta naapurimaana. Muuttunut tilanne on edellyttänyt meiltä turvallisuuspoliittista arviointiprosessia, joka eduskunnassa on tehty tiiviissä yhteistyössä ja nopealla aikataululla. Valitettava tosiasia on, että turvallisuutemme ja luottamuksemme Venäjään on muuttunut radikaalisti.

Arvoisa puhemies! On selvää, että meistä jokainen on joutunut pohtimaan syvällisesti näkemystämme Natoon, näin myös minä. Haluan tässä yhteydessä kiittää valtioneuvostoa ja eduskuntaa siitä, että meille on annettu mahdollisuus saada monipuolista tietoa turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin. Meitä ei ole myöskään painostettu asian käsittelyssä.

Venäjän bruttaali toiminta on ollut henkilökohtaisesti myös valtava järkytys. Olen elänyt lähes koko ikäni Venäjän rajan läheisyydessä Lappeenrannassa. Venäjä ja venäläiset ovat olleet vahvasti osa elämäni. Maakuntamme yksi vahvuus maantieteellisesti on ollut Venäjä ja rajan läheisyys. Venäläiset ovat kuuluneet luonnollisena osana kaupunkikuvaamme. Myös minut on kasvatettu ymmärtämään, että Venäjä on ja tulee aina olemaan naapurimaamme ja sen kanssa on opittava elämään.

Olen muistellut paljon isääni näinä viime kuukausina. Isäni oli sodassa. Näin jälkikäteen ajateltuna moniin muihin verrattuna hän ei ollut kuitenkaan katkeroitunut sodasta. Hän katsoi elämää eteenpäin. Hän uskoi Suomen ja Venäjän rauhanomaiseen yhdessäeloon.

Muistan, kun pohdiskelin kielivalintojani lukiossa. Isäni sanoi, että valitse venäjä, sillä mitä paremmin me osaamme venäjän kieltä, mitä paremmin me ymmärrämme Venäjän kulttuuria ja heidän ajatusmaailmaansa, sitä helpompi meidän on elää ja ymmärtää venäläisiä naapureinamme. Tämän seurauksena opiskelin venäjää, ja olen tehnyt paljon yhteistyötä venäläisten kanssa — kouluverkostoyhteistyötä, kansalaisjärjestötyötä — muun muassa Suomi—Venäjä-seuran Etelä-Suomen piirin puheenjohtajana. Olen ollut myös vahvasti mukana Suomen suurimman Suomi—Venäjä-koulun toiminnassa. Myös poikamme on käynyt tätä koulua. Meille perheenä on muodostunut paljon hyviä ystäviä Venäjältä, myös venäläisiä täällä Suomessa. Olen vahvasti uskonut suomalaisten ja venäläisten yhteyteen. Nyt kaikki vuosikymmeniä rakennettu yhteistyö on poissa.

Arvoisa puhemies! Mikään ei ole tärkeämpää kuin maamme kansalaisten, lastemme ja lastenlastemme turvallisuus ja tulevaisuus. Tavoitteena tulee olla, ettei kenenkään maamme kansalaisen tarvitse enää koskaan kokea sotaa. Jäsenyys Natossa ei poista kaikkia turvallisuusuuhkia ympäristöstämme, mutta se antaa voimakkaan pidäkkeen sotilaallisen voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

man käyttämiselle Suomea vastaan. Tämä on Nato-päätökseni ydin, jonka takia äänestän Naton jäsenyyden puolesta.

Toivon, että Nato-jäsenyys ehkäisee sotilaallisen hyökkäyksen Suomeen ja mahdollistaa näin turvallisemmat elinolosuhteet kansalaisille elää Venäjän naapurustossa. Nato antaa lisäturvaa, jota tarvitsemme oman maanpuolustuksemme rinnalla.

Vaikka Venäjän toiminta on osoittanut sen, ettei siihen voi luottaa ja tulevaisuutta on näin vaikea rakentaa, haluan kaikesta huolimatta edelleen uskoa, että tämä on tulevaisuudessa vielä mahdollista vuosien, ehkä kymmenten — 10, 20, 30 vuoden — päästä. Haluan uskoa myös, että se mahdollistuu nimenomaan Naton tuella, ehkä vastaavalla tavalla kuin Norjassa, jossa yhteistyö on tänäkin päivänä hyvää. Venäjä on ja tulee olemaan aina meidän naapurimaamme, ja tästä syystä tavoitteena tulee olla kaikesta julmuudesta ja raakuudesta huolimatta rauha sekä yhteistyö kansojemme välillä tulevaisuudessa. Näillä perusteilla tulen äänestämään Natoon liittymisen puolesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Rantanen, Mari.

17.31 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Eilen toukokuun kolmantena sunnuntaina vietettiin kaatuneiden muistopäivää. Suomen lippu nostettiin salkoon kunnioittamaan kaikkia Suomen sodissa ja rauhanturvatehtävissä menehtyneitä. Perinne alkoi talvisodan jälkeen marsalkka Mannerheimin käskyllä, että toukokuun kolmatta sunnuntaita oli vietettävä ”nyt päättyneessä sodassa kaatuneiden sankarivainajien sekä myös kaikkien murroskautena vuonna 1918 molemmin puolin vakaumuksensa puolesta henkensä uhranneitten yhteisenä uskonnollisena muistopäivänä”.

Olemme saaneet elää rauhanaikaa lähes 80 vuotta, jolloin suomalaiset ovat kovalla työllä luoneet maalle vaurautta. Suuri osa sodan kauheuksien kokeneista on jo edesmenneitä, ja tarinoiden ketjut käyvät pidemmiksi, ja osa niistä unohtuu aikojen hämärään. Kaatuneitten muistopäivä on osa sitä perinnettä, joka mielestäni kiteytetään kauniisti laulussa Veteraanin iltahuuto: ”Hoivatkaa, kohta poissa on veljet. / Muistakaa, heille kallis ol’ maa. / Ker tokaa lasten lapsille lauluin / himmetä ei muistot koskaan saa.” Osin jo himmenneet muistot tulivat uudelleen järkyttävän eläviksi 24. helmikuuta Venäjän brutaalien hyökkäyksen myötä. Uutiskuvat seuraavat lähes reaaliajassa niitä kauheuksia, joita ukrainalaiset joutuivat nyt kokemaan — niitä samoja kauheuksia, joita myös meidän esivanhempamme joutuivat todistamaan.

Arvoisa puhemies! Meidän päättäjien tärkein tehtävä on huolehtia suomalaisten turvallisuudesta. Suomalaisten turvallisuus on valtion toiminnan a ja o. Venäjän hyökkäys mul listi täysin turvallisuuspoliittisen tilanteemme ja pakotti meidät harkitsemaan omia ratkaisujamme uudelleen. Puolustusvaliokunnan perusteltu ja harkittu kanta on, että Nato-jäsenyys olisi Suomen turvallisuuden kannalta paras ratkaisu. Jäsenyys loisi sellaisen pidäkkeen, jota Venäjän kaltaisen suurvallankin olisi vaikea kevein perustein ylittää.

Me perussuomalaiset kokoonnuimme viikonloppuna Hämeenlinnaan puolueuuvoston kokoukseen. Eräs puolueen jäsen luonnehti puheenvuorossaan Nato-jäsenyyttä varsin osuvasti: ”Suomi on kuin auto, jonka liikennevakuutus on oma vahva puolustus, ja Nato on kuin täyskasko. Molempia tarvitaan, mutta täyskaskoa ei voi saada ilman perusliikennevakuutusta.”

Haluan kiittää tasavallan presidenttiä ja pääministeri Marinia sekä muita hallituksen ministereitä tämän asian ripeästä edistämisestä. On myös tärkeää, että jäsenhakemus saa erit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

täin laajan kannatuksen eduskunnassa. Tätä samaa päättäväisyyttä ja pragmaattisuutta ja mahdollisimman laajaa konsensusta me tarvitsemme kaikissa turvallisuusasioissa, ja toivonkin, että kaikkiin uhkiin ja riskeihin varaudutaan maksimaalisella tasolla ja lainsäädännöllä, oli tarve sitten rajalainsäädännössä tai poliisin resursoinnissa.

Arvoisa puhemies! Nato-keskustelussa on tässä salissa usein ja tänään jopa ilmeisen liikaakin toistettu — ainakin somen mukaan — ja siteerattu jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin talvisodan opetusta, ”ei enää koskaan yksin”. Nato-jäsenyys tarkoittaa sitä, että vaaran uhatessa emme joutuisi enää olemaan yksin, vaan yhtenä maana yli 30 maan puolustusliitossa. Sodan kokeneen kenraalin viisaus kumpusi ajasta, jolloin Suomi ja suomalaiset antoivat sen kaikkein kalleimman uhrauksen. Sitä muistimme eilen, ja sen muistamme tänään.

Jo kertaalleen siteeraamassani Veteraanin iltahuudossa lauletaan myös: ”Lapset ja lastemme lapset / teidän nyt vuoronne on.” Nyt on meidän vuoromme, ja tällä vuorolla me päättämme, ettemme jää enää koskaan yksin, ja liittoudumme Pohjois-Atlantin liiton yhteiseen puolustukseen. Kannatan Nato-hakemuksen jättämistä kaikkine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Virolainen.

17.36 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Eilen aamulla kaatuneiden muistopäivänä nostin lipun salkoon tilalla, josta nuori isäntä, joka oli myös kahdeksankuuisen tyttölapsen isä, lähti talvisotaan. Hän ei valitettavasti koskaan palannut siitä sodasta. Ukrainassa on eletty vastaavanlaisissa synkissä tunnelmissa jo kolmen kuukauden ajan. Onneksi Ukraina on kestänyt ja taistellut urheasti niin oman itsenäisyytensä kuin myös eurooppalaisten arvojen puolesta.

Suomessa on alkamaisillaan uusi aika, kun valtiojohto teki päätöksen hakea Nato-jäsenyyttä, jotta Suomen turvallisuus maksimoidaan. Tyytyväisyydellä olen myös kuunnellut näitä lähes yksituumaisia Nato-jäsenyyttä puolustavia puheenvuoroja. Kansakunnan yhtenäisyys on tärkeää tilanteessa, jossa turvallisuusympäristömme on muuttunut perustavanlaatuisesti. Vahvan demokratian, vahvan kansallisen puolustuskyvyn, korkean maanpuolustustahdon, hyvän teknologisen osaamisen, puolustusyhteistyön tiivistämisen kumppaneiden kanssa ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä luo uskottavan turvallisuusratkaisun.

Suomen turvallisuusratkaisulla on myös keskeinen merkitys sille, miten kiinnostavana ja turvallisena toimintaympäristönä ulkomaiset sijoittajat ja osaajat pitävät Suomea. Nato-jäsenyytemme tukisi taloudellisen toiminta- ja investointiympäristön vakautta, Suomeen kohdistuvan maariskin minimointia sekä houkuttelevan ja turvallisen maakuvan ylläpitämistä pitkällä aikavälillä. EK:n kansainvälisestä kaupasta ja kauppapolitiikasta vastaavan johtajan Timo Vuoren mukaan suomalaisyritykset voivat hyötyä Nato-maiden kanssa kehitettävästä kriisinkestävyyydestä. Esimerkiksi hän mainitsee, että kyberturvallisuus, tekoälyratkaisut, logistiikka ja energiaratkaisut voisivat olla sellaisia esimerkkejä, jotka hyödyttävät suomalaisia yrityksiä, yliopistoja ja tutkimuskeskuksia.

Arvoisa puhemies! Natoa yhteen sitova liima on yhteisissä arvoissa ja solidaarisuudessa kumppanin turvallisuutta kohtaan. Nato on puolustusliitto, joka ei hyökkää ketään vastaan. Suomen jäsenyys Natossa on panostus rauhan eteen sekä lähialueillamme että globaalisti. Kun liitymme, liitymme kunnolla ja liitymme samaa tahtia Ruotsin kanssa, kuten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Ruotsin hallitus äsken ilmoitti Nato-jäsenyyden hakemisesta. Itse asiassa tiedotustilaisuudessa oli jopa liikuttavaa huomata, kun pääministeri sekä pääoppositiionipuolueen puheenjohtaja ilmaisivat vahvan tukensa sille, että hakemus pitää jättää yhtä jalkaa Suomen kanssa.

Nato-jäsenenä Suomi edistää luonnollisesti aktiivisesti demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioita. Myöskään mitään ennakkoehtoja jäsenyydelle ei pitäisi asettaa.

Arvoisa herra puhemies! Molemmat isoisäni taistelivat Suomen itsenäisyyden puolesta, ja koen erittäin vahvasti sen, että nyt haettava jäsenyys puolustusliitossa on ennen kaikkea pitkän aikavälin ratkaisu sen varmistamiseksi, että lapseni ja pieni lapsenlapseni eivät ikinä joudu kokemaan sodan julmuutta. Jäsenyys Natossa ei muuta maantiedettä, eikä se poista turvallisuushuolia ympäristöstämme välittömästi, mutta se antaa voimakkaan pidäkkeen sotilaallisen voiman käyttämiselle Suomea vastaan.

Arvoisa puhemies! Yhdyn tasavallan presidentin ja valtioneuvoston päätökseen Suomen pikaisesta Nato-jäsenyyden hakemisesta täysimääräisin oikeuksin ja velvoittein ilman erillisiä reunaehdoja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Hoskonen.

17.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Eduskunta on aloittanut tänään valtioneuvoston selonteon käsittelyn Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin puolustusliiton täysivaltaiseksi jäseneksi. Venäjän hyökkäys alkoi 24. helmikuuta 2022. Se hetki muutti koko Euroopan ja myös koko maailman turvallisuuden uuteen aikaan, tilanteeseen, jota ei kukaan ennen voinut edes kuvitella. Paluuta entiseen ei enää ole. Tuona päivänä keskustelut Suomen liittymisestä Naton täysjäseneksi saivat aivan uuden vauhdin, ja nyt olemme sitten päättämässä tästä asiasta lopullisesti.

Keskustelua Nato-optiosta on käyty vuosien saatossa eri edustajien puheenvuoroissa ja myös täällä suuressa salissa, elikkä asia ei missään nimessä ole uusi. Olemme tehneet Naton kanssa monenlaista yhteistyötä vuosien saatossa. Nyt muuttuneessa tilanteessa kyse on siitä, minkälaisen ratkaisun Suomi turvallisuutensa takaamiseksi hakee, ja sen ratkaisun tarjoaa Naton täysjäsenyys. Suomen jäsenyys Pohjois-Atlantin puolustusliitossa ei ole uhka kenellekään: ei yhdellekään valtiolle, ei yhdellekään ihmiselle. Se antaa suomalaisille parhaan mahdollisen turvakuun, jotta voimme elää rauhassa täällä yhtenä osana länsimaista maailmaa ja samalla rakentaa Suomea yhä paremmaksi ja tehdä sitä samaa työtä tietysti myös kaikissa kansainvälisissä järjestöissä alkaen Euroopan unionista.

Suomi on ollut Euroopan unionin jäsen jo vuodesta 1995. Kansainvälinen yhteistyö on Suomelle hyvin tärkeä. EU:n kautta ei ole saatavissa kattavaa turvakuuta, jonka Nato takaa jäsenmailleen 5 artiklan kirjausten mukaisesti.

Olemme etenemässä kohti Naton täysjäsenyyttä yhdessä Ruotsin kanssa, joka on jo tehnyt omat päätöksensä Natoon liittymisestä samanaikaisesti. Jätämme siis hakemukset yhtä aikaa, ja sen jälkeen alkavat jäsenyysneuvottelut. Suomi on tehnyt läheistä yhteistyötä Ruotsin kanssa pitkään, ja nyt yhteisellä Natoon liittymisellä maiden yhteistyö syvenee olennaisesti myös puolustuspolitiikan alueella. Suomen ja Ruotsin Natoon liittymisen jälkeen kaikki Pohjoismaat ovat Naton täysjäseniä, mikä vakauttaa Pohjolan turvallisuustilanteen pysyvästi koko alueelle. Tämä on erittäin positiivista ja hyvää kehitystä, jota tervehdin suurella ilolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Suomen puolustus Naton jäsenmaana perustuu edelleen yleiseen asevelvollisuuteen, hyvin varustettuihin ja koulutettuihin joukkoihin, jotka puolustavat maatamme koko sen alueella. Tämä on tärkeä asia.

Arvoisa puhemies! Suomella on vahva, koulutettuun reserviin perustuva maanpuolustusjärjestelmä, jota ylläpidetään riittävillä kertausharjoituksilla. Sama käytäntö jatkuu myös Nato-päätöksen jälkeen. Suomalaisten tahto puolustaa omaa maataan on erittäin vahva: se on meidän puolustuksemme kivijalka. Nyt uudessa tilanteessa tämä keskustelu on ollut erittäin antoisaa, ja kansallinen yhtenäisyys tässä asiassa on ihailtavan hyvää. Suomi vastaa maamme puolustamisesta jatkossakin, myös Nato-päätöksen jälkeen, sillä erolla vain, että emme ole enää yksin.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi haluan kiittää tasavallan presidenttiä ja maan hallitusta erittäin hyvin hoidetusta työstä vaikeassa kansainvälisessä tilanteessa Suomen edut huomioiden. Sekä tasavallan presidentti että pääministeri Marin ovat tehneet erinomaista yhteistyötä, joka on ollut saumatonta. Samoin todellisen valtavan työuran ovat tehneet ulkoministeri Pekka Haavisto ja puolustusministeri Antti Kaikkonen — heille erikseen lämmin kiitos. Ja myös sitten se, että kaikki hallituksen ministeriöt ovat antaneet tälle hankkeelle täyden tukensa — se on Suomen kannalta äärimmäisen arvokasta.

Suomi on saamassa vahvat turvatakuut tulevaisuuttamme varten. Olemme saaneet kaiken tarvittavan tiedon nyt alkavaa asian käsittelyä varten. Asia on käsitelty perusteellisesti ja kiirehtimättä.

Kannatan Natoon liittymistä ja äänestän liittymisen puolesta tulevassa äänestyksessä. [Arto Satonen: Oikein!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Forsgrén.

17.45 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristössä on tapahtunut tosiaan perustavanlaatuinen muutos Venäjän hyökättyä brutaalisti Ukrainaan. Tämän myötä Suomen on pitänyt arvioida turvallisuuspolitiikkansa uudestaan.

Monen muun tavoin en kannattanut Suomen liittymistä Natoon vielä vuosi sitten. Huolimatta Venäjän sotilaallisista toimista Tšetšeniassa, Georgiassa, Krimillä ja Itä-Ukrainassa ajattelin, että emme näkisi Euroopassa laajamittaista sotaa. Olin väärässä.

Kansanedustajana tärkein tehtäväni on pohtia, mitkä puolustukselliset vaihtoehdot edistävät Suomessa rauhaa, ja jos sota syttyisi, millä vaihtoehdoilla selviäisimme parhaiten. Meillä kansanedustajilla on ollut mahdollisuus kuulla monipuolisesti eri alojen asiantuntijoita osana prosessia. Laajan, tarkan pohdinnan jälkeen olen päätenyt kannattamaan Suomen liittymistä Natoon. Näen enemmän kuin tervetulleena, että otamme tämän askeleen tulevaan yhdessä Ruotsin kanssa.

Arvoisa puhemies! Suomen sotilaallinen liittoutumattomuus ei enää luo vakautta Itämeren alueella. Tarve Suomen turvallisuuden ja puolustuksen vahvistamiselle on käynyt entistä selvemmäksi Venäjän tuotua etupiirijattelun takaisin politiikkansa keskiöön. Suomi on valinnut läntisen arvoyhteisön jo kauan aikaa sitten. Olemme Euroopan unionin jäsenenä sitoutuneet eurooppalaiseen arvoyhteisöön ja valmistautuneet antamaan tukea sen jäsenille vaaran uhatessa.

Euroopan puolustus on jo vuosikymmenet nojannut Natoon. Suomen nykyinen kumppanuuteen perustuva yhteistyö Naton kanssa on ollut tiivistä ja syvää. Meiltä puuttuvat vain ne tosiasialliset ja suorat turvatakuut, jotka valtaosa EU-maista saa Nato-jäsenyytensä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kautta. Liittymällä puolustusliitto Natoon Suomi vahvistaisi omaa turvallisuuttaan muuttuneessa toimintaympäristössä. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaisi myös Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Moni Suomessa asuvista venäjänkielisistä pelkää Ukrainan tilanteen lisäävän heihin kohdistuvaa syrjintää. Syrjivät puheet ja asenteet ovatkin lisääntyneet viime päivinä Suomen venäläistaustaisia kohtaan. Kieltä ei saa käyttää tekosyynä rasismille tai vihapuheelle. Konfliktin synnyttämän oikeutetun kritiikin pitää kohdistua päättäjiin, jotka ovat hyökkäyksellä aiheuttaneet sodan, ei kieleen tai etniseen taustaan.

Myös suojelupoliisi supon päällikön Antti Pelttarin mukaan on tärkeää, että suomalaiset eivät kohdista minkäänlaista häirintää tai vihaa Suomessa asuviin venäläisiin. Hän on kolumnissaan sanonut, että yhteiskunnan sisäisten jakolinjojen kaivaminen ja venäläistaustaisten ihmisten epäasiallinen kohtelu heikentävät Suomea sisäisesti ja antavat aseita Venäjän valtionjohdon propagandakoneiston käyttöön. Meidän onkin tärkeää ymmärtää, että rauhan rakentamiseen tarvitaan laadukkaan puolustuksen lisäksi vakaata yhteiskuntaa, jossa jokainen kansalainen kokee olevansa sen yhdenvertainen jäsen.

Arvoisa puhemies! Vaikka Venäjä ei ole tällä hetkellä Suomelle sotilaallinen uhka, on Venäjällä käytettävissä laaja kirjo hybridivaikuttamisen työkaluja, joilla luultavasti pyritään tekemään Suomen Nato-tiestä mahdollisimman kivinen. Venäjä pyrkii perinteisesti vaikuttamaan omaan kansaansa ja naapurimaihinsa tehtailemalla loputtomasti disinformaatiota erityisesti sosiaalisessa mediassa. Nämä uhat on syytä ottaa vakavasti, mutta ensisijaisesti on pysyttävä rauhallisena. Suomi on tehnyt yksityiskohtaisia arvioita meihin kohdistuvista uhista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Meidän viranomaisemme ovat varautuneet Venäjän hybridivaikuttamiseen hyvin.

Arvoisa puhemies! Mahdollisesta Nato-jäsenyydestä huolimatta Suomen tulee jatkaa kansainvälistä rauhantyötään. Meillä on hyvässä konfliktien ehkäisyssä ja ratkaisuissa paljon annettavaa. Rauhanvälitys on Suomen ulkopolitiikan pitkäaikainen agenda. Viimeisen kymmenen vuoden aikana ulkoministeriö on vahvistanut rauhanvälityksen asemaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Meidät tunnetaan maailmalla naisten ja nuorten osallisuuden korostamisesta rauhanprosesseissa.

Suomen on tehtävä kaikkensa myös ydinaseettoman maailman puolesta. Tilanne on hälyttävä, sillä Venäjän presidentti Putin määräsi tosiaan maansa ydinasevoimat korkeimpaan valmiuteen samalla, kun maan armeija jatkaa laitonta hyökkäystään Ukrainaan. Suomen jäsenyys Natossa on puolustuksellinen, ja tänne ei tule sijoittaa Naton ydinaseita. Suomen olisi hyvä allekirjoittaa YK:n ydinkoekieltosopimus ja muilla toimilla lisätä aseistariisuntaa pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi kiittää koko valtioneuvostoa sekä presidenttiä tavasta, jolla he ovat vieneet prosessia eteenpäin. Nopeasta aikataulusta huolimatta edustajilla on ollut mahdollisuus kuulla laajasti asiantuntijoita oman päätöksentekonsa tueksi. Ministerimme ovat olleet erittäin ahkeria viime kuukaudet. Matkustustahti on ollut hengästyttävää. Ulkoministeri Haavisto on kiittänyt milloin missäkin päin maailmaa ja niin ovat monet muutkin ministerit. He ovat pyrkineet varmistamaan monipuolisella työllään, että Suomella on muun maailman tuki sille, mitä ikinä päätämme.

Haluan kiittää myös tässä salissa käytyä keskustelua ja eduskuntaryhmiä. Me olemme löytäneet laajan yhteisymmärryksen, joka on tällaisessa isossa päätöksessä enemmän kuin hyvä. Nyt on tosiaan päätöksen aika — ottakaamme siis historiallinen askel kohti Pohjois-Atlantin liiton Naton jäsenyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Asell.

17.50 **Marko Asell sd:** Arvoisa puhemies! Me olemme aivan uuden aikakauden edessä, niin kuin monet ovat todenneet täällä. Olemme ottamassa merkittävän askeleen ulko- ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaamme hakemalla Pohjois-Atlantin puolustusliiton Naton jäsenyyttä. Sanon heti alkuun, että kannatan sitä, että Suomi hakee Naton jäsenyyttä.

Venäjän härski ja oikeudeton hyökkäys Ukrainaan helmikuun lopulla muutti Euroopan turvallisuusjärjestystä merkittäväällä tavalla, ja se heijastuu myös meille tänne Pohjolaan. Euroopassa soditaan, vaikka me monet sivistyneen Euroopan kansalaiset olemme varmasti ajatelleet ja virheellisesti luulleet, että kyllä ihminen ja kansakunnat oppivat virheistään. Nyt olemme kuitenkin tilanteessa, että joudumme tosissamme miettimään kolmannen maailmansodan syttymisen mahdollisuutta. Venäjä uhkailee ydinaseilla ja näyttää hakevan koko ajan syytä ja oikeutusta eskaloida niin sanottua erikoisoperaatiotansa, jolla kutsumu toimintaansa, eli kaupunkien pommituksia, ukrainalaisten siviilien, lasten ja naisten tappamista ja raiskaamista. Sodankäynti ei ole mennyt onneksi siellä Venäjän nuottien mukaisesti, vaan Ukraina on kyennyt torjumaan ja puolustamaan alueitaan lännestä saamansa aseavun ansiosta.

Venäjän tavoitteenahan on ollut jo viime vuoden puolella määritellä Naton laajentumiseen liittyen myös meidän asemaamme. Etupiirijattelu ja suvereenin itsenäisen valtion ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen liikkumavaran rajoittaminen ei ole hyväksyttävää eikä kuulu tähän päivään. Vaikka Venäjän johto on vakuuttanut, ettei mikään uhkaa Suomea, niin tämä heidän viestinsä tässä ajassa otetaan yhtä todesta kuin se kaikki muu valehtelu, vääristely ja propaganda, johon Venäjä on syyllistynyt jo pitkään, useiden vuosien ajan. Venäjällä näyttää nyt ”kyllä” olevan ”ei” ja päinvastoin.

Iso naapurimme on aggressiivisella toiminnallaan kääntänyt myös Suomen kansan mielipiteen Natosta ylösalaisin. Valtaosa suomalaisista kannattaa nyt Naton jäsenyyttä ja sen turvatakuuta — siitäkin huolimatta, että ovat aiemmin sitä vastustaneet ja näkevät yhä edelleen asiassa myös riskejä ja huonoja puolia. Mutta kun turvallisuutta optimoidaan, niin pitää valita se konsepti, jossa on enemmän hyötyjä kuin haittoja.

Arvoisa puhemies! Olen itsekin joutunut päivittämään omia kantojani tämän surullisen kevään aikana. Olen suhtautunut Natoon aina kriittisesti, eikä se kriittisyys erityisesti mielestäni epävakaaan presidentti Trumpin aikana ainakaan vähentynyt. Trump voi tulla takaisin USA:n johtoon, ja Natokin voi matkan varrella muuttua. Mutta kun Venäjän nykyhetki eikä tulevaisuuskaan näytä kovin valoisalta tai vakaalta, niin koen, että olemme hieman kuin puun ja kuoren välissä. On kuitenkin parempi olla vaikuttamassa Naton pöydissä myös sen mahdolliseen muutokseen.

Venäjän autoritäärisyys ja omien kansalaistensa oikeuksien polkeminen, lakien mieltävaltaisuus, valtiollisen television propaganda ja nationalismien kasvattaminen sekä kleptokratia upottavat maan hiljalleen. Meidän kannaltamme, kun tätä turvallisuuttamme pohdimme täällä nyt laajasti, on myös huomioitava Venäjän haluttomuus tai kyvyttömyys uudistaa talouttaan. Pääosin fossiilisen energian myyntiin turvautuva valtio, joka harhaisissa peloissaan näkee tarpeellisemmaksi kehittää lisää uusia joukkotuhoaseita sen sijaan, että löytäisi ratkaisuja esimerkiksi uusiutuvaan energiateknologiaan, ei pitkällä aikajänteellä voi menestyä. Se tarkoittaa kurjuutta, kriisejä ja sotia myös jatkossa. Siksi koen, että nyt ja pitkällä tähtäimellä arvioituna Suomen hyvää puolustusta tulee edelleen vahvistaa, kuten olemme erityisesti tällä kaudella tehneetkin. Tämän lisäksi niiden useiden puolustusta ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

turvallisuuttamme vahvistavien yhteistyösopimusten jatkoksi liittyminen Naton jäseneksi on täysin perusteltu päätös.

Kiitos Suomen poliittiselle johdolle, presidentti Niinistölle ja pääministeri Marinille, suoraselkäisestä johtamisesta tässäkin asiassa. Kiitän myös ulkoministeri Haavistoa ja puolustusministeri Kaikkosta työstänne maamme turvallisuuden parantamiseksi. Kiitoksen ansaitsee myös Suomen ja Ruotsin sosiaalidemokraattien keskinäinen yhteistyö, jolla saadaan tämä yhtäaikainen hakuprosessi käyntiin ja yleensäkin se, että Ruotsin sosiaalidemokraattien ratkaiseva kanta on hakemiselle myönteinen.

Lopuksi haluan vielä käyttää sanaparia ”historiallinen päätös” — tätä olemme voineet tällä Marinin hallituskaudella käyttää useammassakin uudistuksessa. Fakta on kuitenkin se, että diplomatia on ykkösasemamme tulevaisuudessakin, käyttäkäämme sitä paljon. Hyvät suhteet ulkovaltoihin ovat tärkeitä. Rauhaa ja rakkautta maailma tarvitsee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

17.55 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olemme joutuneet ilta illan jälkeen katsomaan televisiosta Venäjän joukkojen tyrannimaista terroria Ukrainassa. Se herätti meissä pelon ja jopa vihan tunteet. Heräsi kysymys, voiko Suomessa tapahtua samaa. Kielteistä vastausta on ollut vaikea antaa. Gallupit kääntyivät ainoaksi nähdyn turvan puoleen — Nato-jäsenyyden kannatus yli kaksinkertaistui hetkessä. Suomen valtiojohto alkoi kansan paineessa valmistelevaan niin sanotun Nato-option lunastamista. Puolueet lähtivät hitaasti mukaan. Nyt rintama on laaja. Hitaasti kiiruhtaminen on ollut viisautta. Tällainen päätös pitää tehdä faktojen, ei tunteiden, pohjalta.

Arvoisa puhemies! Paineesta huolimatta pidätyin ottamasta kantaa Nato-jäsenyyteen viime keskiviikkoon asti. Silloin kuulimme ulkoasiainvaliokunnassa viimeiset asiantuntijat, joista osa oli selkeästi ja hyvin perustellen liittymistä vastaan, joskin laaja enemmistö on ollut jäsenyyden puolella. Valiokunnassa kysyin, onko meillä vaihtoehtoa Natolle. Yksin jääminen kriisissä ei mielestäni ole vaihtoehto Venäjän sotapolitiikan ja maantieteen johdosta. Entä vaihtoehto syvenevästä puolustusyhteistyöstä Ruotsin kanssa USA:n takuilla, Ison-Britannian tuella ja EU:n peruskirjan artiklan 427 mukaisen vahvistuvan yhteistyön pohjalta? Näinhän Nato ei laajenisi Venäjän rajoille. Asiantuntijoiden mukaan tämä vaihtoehto ei anna riittäviä takuita, jotka saamme vain jäsenyydellä Natossa. Pääministeri totesi, että hän on ollut Natoon liittymisen kannalla jo pitempään. Näin ollen on selvää, ettei vaihtoehdon pohtimiseen ole ollut edes halua, ja se jäi tekemättä.

Natoon liittyminen on selkeä vaihtoehto. Mittausten mukaan kansan enemmistö ja oma puolueeni tukevat sitä. Tätä vahvistaa myös Ruotsin eteneminen Natoon, jolloin koko Pohjola on samassa leirissä. Ruotsin jäsenyys ilman Suomea tai Suomen ilman Ruotsia loisi monenlaisia ongelmia. On tärkeää, että päätöksen teemme laajalla tuella, mikä hillinnee Venäjää sen harkitessa myös vastatoimia. Näin jaamme osaltamme vastuuta mahdollisista ongelmista.

Arvoisa puhemies! Sodan ja rauhan kysymyksessä Suomi on ollut lääkäri, ei tuomari. Rakentavalla ulkopolitiikalla näin voi olla edelleenkin. Oma puolustus ja maanpuolustustahto ovat perusta turvallisuudellemme Naton jäsenenäkin. Liitto antaa sille lisän. Ydinaseita emme maahamme halua. Viisainta on kuitenkin päättää niistä ja suhtautumisesta Nato-tukikohtiin hallitusohjelmissa ja eduskunnan linjauksin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Venäjä vahvistaa sotilaallista läsnäoloa lähialueilla, mikä lisää vastakkainasettelua itärajallamme. On syytä pyrkiä edistämään kaikin puolin ihmisten yhteyksiä rajan yli. Sotilaallisen aktiivisuuden lisääntymisen Itämeren alueella voi perustellusti kokea joko vahvistavan turvallisuutta tai vähentävän sitä. Elintärkeää Suomelle on se, että Itämeren alue pysyy turvallisena merenkululle. Samalla on otettava huomioon Venäjälle tärkeät Pietari ja Kaliningrad.

Valiokuntakuulemisen perusteella Natoon liittyminen ei ole ristiriidassa kansainvälisten sopimustemme kanssa. Vain muutama laki edellyttäne muuttamista.

Arvoisa puhemies! Sota heikentää nyt Venäjää. Läntinen Eurooppa kärsii sekä sodasta että pakotteista. USA:ssa on kasvavat taloudelliset sisäpoliittiset paineet. Kiina on ainoa, joka suhteellisesti vahvistuu globaalina toimijana tänä päivänä. Se saattaa jatkossa vähentää USA:n halua taata Euroopan turvallisuutta. Toivottavasti turvatakuut säilyvät ja ehkäisevät joukkotuhoaseiden käytön. Minkäänlaiseen uhoon tai ylisuuriin odotuksiin meillä ei kuitenkaan ole aihetta.

Nato-jäsenyys ei sellaisenaan vaikuta Suomen huoltovarmuuteen. Sen sijaan Venäjän sota Ukrainassa ja pakotteet nostavat ruoan ja energian hintoja. Tämä johtaa pahimmillaan taantuman, nälänhädän, levottomuuksien ja väestöliikkeiden riskeihin. Niihin on varauduttava. Nato-jäsenyys voi Suomessa parhaimmillaan turvata investointeja ja tuoda mahdollisuuksia teollisuudellemme saada tilauksia ja töitä.

Arvoisa puhemies! Vakaan harkinnan perusteella olen päätnyt tukemaan Nato-jäsenyyteen hakeutumista siihen sisältyvien myönteisten tekijöiden johdosta tunnustaen, että siihen sisältyy myös epävarmuuksia ja jopa uhkia. Lienee kuitenkin niin, että muutaman vuoden kuluttua Nato on luonnollinen osa toimintakenttäämme ja suurimmat murheemme ovat EU-lähtöisiä.

Arvoisa puhemies! Yhdyn niihin kiitoksiin, mitä täällä on ministereille, tasavallan presidentille ja puhemiehelle annettu. Ja myös ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Halla-aho ansaitsee kiitokset.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sankelo.

18.01 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Suomen lännettymisen tie on ollut pitkä ja kivinen. Jos haetaan lähtökohtia kauempaa, niin ainakin vuoden 1323 Pähkinäsaaren rauhasta asti Suomi ja suomalaiset ovat olleet osa länttä — tai halunneet olla — ja perustaneet yhteiskuntansa, toimintansa ja arvonsa länsieurooppalaiseen perintöön. Siitä on ensi vuonna siis kulunut 700 vuotta. Vivahdus bysanttilaisuutta on toki aina ollut arvokas osa Suomea. Suomi nykymuotoisena on pitkän kehityshistorian tulos.

Suomi on aikojen kuluessa osannut pääsääntöisesti tehdä oikeita valintoja. Itsenäisen Suomen aikana olemme olleet vedenjakajalla erityisesti itsenäisyyden alkaessa, toisessa maailmansodassa, Neuvostoliiton romahduksen yhteydessä ja nyt Ukrainan sodan ollessa käynnissä. Liittoutuminen puolustusliitto Natoon on Suomelle iso askel, kun sitä peilataan historian aikajanalle. Sotien jälkeen YYA-kaudella neutraliteetti oli paras mahdollinen tavoite, jota pystyttiin noissa olosuhteissa tavoittelemaan. Sotilaallinen liittoutuminen tuli esille ensimmäisen kerran jollain lailla vakavasti 1990-luvulla Euroopan unioniin liittymisen jälkeen. Jossitteluhistoriantutkimuksen perusteella puolustuspoliittinen ratkaisu olisi-kin pitänyt tehdä silloin, mutta liittoutumisen kannatus oli Suomessa tuolloin varsin pien-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tä. Suomi ei ollut valmis, ja Naton toimintaan liitettiin kansallisessa keskustelussa myös monia kielteisiä piirteitä.

Eduskuntavaaleissa 2003 ei muuten myönteisellä Nato-kannalla ääniä kerätty ainakaan Kokkolan torilla, sen voin kokemuksesta kertoa. Vanhempi herrasmies heilutti nyrkkiä ne-
nän edessä vaaliteltalla ja pauhasi: ”Ookko sinä ehdokas, joka kannattaa Natua?” Olinhan minä, ja tilanteesta selvittiin, mutta ”Natua” kannattamalla ei eduskuntaan silloin ollut mitään asiaa.

Arvoisa puhemies! Ukrainan sota on muuttanut kellon viisareiden asennon. Pohjois-Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut. Ikävä kyllä vanhat uskomukset Venäjän toimintatavoista on taas todettu oikeiksi. Historiankirjoittajat tulevat myöhemmin tekemään arvioita Suomen ja Ruotsin liittoutumispäätöksistä. Me teemme päätöksiä ajassa, tosi-tv:n live-lähetyksessä — nyt on tartuttava hetkeen. Suomen ja Ruotsin tekemät päätökset hakea jäsenyyttä puolustusliitto Natossa ovat oikeita niillä tiedoilla, mitkä meillä on nyt käytettävissä.

Suomi viimeistelee lännettymistään. Olemme tekemässä kansainvälistä sitovaa sopimusta, jossa on oikeuksia ja velvollisuuksia. Suomi tunnetaan luotettavana sopimusosapuolena. On selvää, että Suomi tuo Naton kokonaisturvallisuuteen lisäarvoa.

Suomen täysjäsenyyteen on hieman matkaa ratifiointivaiheen johdosta. Samalla on syytä ryhtyä miettimään, miten Nato-Suomi järjestää jatkossa idänsuhteensa. Venäjä on nyt epäluotettava ja vaarallinenkin mutta pysyy Suomen naapurina myös jatkossa. Yhteyksiä on siis syytä pitää, mutta tällä hetkellä Putinin johtaman diktatuurimaan kanssa on vaikea olla normaalissa kanssakäymisessä. Tiedot taistelukentiltä Ukrainasta ovat karmeita. Kaiken lisäksi Suomi Euroopan unionin jäsenenä haluaa Ukrainan sodan johdosta irrottautua taloudellisesta riippuvuudestaan Venäjästä.

Arvoisa puhemies! Mitä mahdollisuuksia vuorovaikutukseen jää siis jäljelle? On varmastikin syytä odottaa ensin muutoksen tuulia Venäjän suunnalta. Liittymisprosessin aikana on todennäköistä, että Venäjä jollain tavalla ärhentelee Suomen ja Ruotsin suuntaan. Pää on pidettävä kylmänä. Venäjän ensireaktioiden eräänlaisen vaisuuden perusteella voi kuitenkin päätellä, että laskelmissa Suomea on pidetty jo tietyllä tavalla menetettynä. Suomen hidas mutta varma 700-vuotinen lännettymisen tie on tehnyt tehtävänsä. Kun Natoon yhteensopiva maa tekee päätöksen laittaa töpselin kiinni, se ei ehkä kuitenkaan ole ollut eri osapuolille enää aivan valtaisa yllätys.

Kiitän omasta puolestani tämän salin laajaa poliittista yhteisymmärrystä suuren turvallisuuspoliittisen ratkaisun edessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

18.06 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tärkein asia, mitä me poliitikot voimme tehdä, on taata Suomen koskemattomuus ja itsenäisyys. Se on myös perintö, mitä kolme veljeä sodassa menettänyt isäni painotti. Lapsena minua pelotti herättää isä unilta; hän oli valmis syöksymään kivääreineen aseisiin. Sankariteot voivat olla läpi elämän pysyvä painajainen. Meillä kaikilla on omat tarinamme. Mielestä eivät varmaan koskaan pyyhkiydy läheisen kuoleman kohtaaminen, ankeat olot sekä nälkä rintamalla. Isäni perintö oli, että sotaa tulee välttää.

Ennen ajattelin, että liittoutumattomana maana voisimme edistää paremmin turvallisuutta, voisimme edistää Venäjän kansainvälistymistä, kauppaa ja demokratisoitumista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

24. helmikuuta Venäjän hyökkäyksen myötä toimiva Venäjä-suhde murtui täysin alta. Nyt on nähty, että nykyinen Venäjän johtaja ei kunnioita toisten maiden rajoja. Päinvastoin, Putin harmitteli hyökätessään Ukrainaan, että Lenin antoi raja-alueidensa itsenäistyä, ja muistutti näiden maiden kuuluvan historialliseen Venäjään. Mikään ei ole pyhää Venäjälle, eivät sopimukset, eivät ihmishenget. Naisia ja lapsia raiskataan Ukrainassa, siviilejä pommitetaan. Nyky-Venäjään ei voi luottaa. Siksi kannatan Natoa.

Ukrainan taistelu olemassaolonsa ja vapautensa puolesta muistuttaa meitä omasta historiastamme, yhtenäisyydestä ja maanpuolustustahdosta. Suomen koskemattomuus on minulle tärkeintä. Pelotteena Nato on toimiva: Nato-maahan ei ole vielä koskaan hyökätty kansallisvaltioiden toimesta. Natoon kuuluva maa saa mahdollisen hyökkäyksen koittaessa apua, myös sotilaallista apua artikla 5:n nojalla.

Suomeen ei tarvitse ottaa ydinaseita, kuten ei ole Norjassakaan. Emme jaa kaikkien Nato-maiden kanssa kaikkia yhteisiä arvoja. Minua kuitenkin helpottaa, kun tiedän, ettei meidän tarvitse olla mukana Naton ulkopuolisissa operaatioissa, mikäli emme tahdo. Esimerkiksi Libyan operaatioon jäi osallistumatta useita Nato-maita. Irakin sota ei ollut Nato-operaatio. Silloin jos Nato-maihin hyökätään, on tilanne toinen. Asia ei ole kuitenkaan niin, että meidän nuoret poikamme komennettaisiin minne tahansa, vaan joukot koostuisivat tähän koulutetusta kantahenkilökunnasta ja vapaaehtoisista.

On luonnollista, että oman maan rajan turvaaminen on tärkeintä, olimmepa Natossa tai emme. Natossa puolustuspanosten tulee olla riittävät. Olemme onneksi jo huolehtineet valmiiksi omasta puolustuskyvystämme ja ymmärtäneet yleisen asevelvollisuuden merkityksen kautta aikain. Viime vuonna tehty päätös hävittäjistä sekä aiemmat päätökset Laivuehankinnoista ovat konkreettisia esimerkkejä panostuksista. Näin ollen uusiksi kustannuksiksi koituu lähinnä osuutemme suomalaisesta virkamiehistöstä.

Kun Nato-päätös eduskunnassa tehdään, se pitää vielä hyväksyä kaikkien 30 Nato-maan parlamenteissa, ja tämä kestää kuukausia. Useat maat ovat onneksi antaneet meille lupauksen Suomen turvaamisesta. Joudumme varautumaan vastatoimiin ja jännitteiden kasvuun, tasavallan presidentti Sauli Niinistön sanoin ”kaikenlaiseen ilkeyteen”. Tämä meidän on kestettävä, ja tähän meidän on huolellisesti varauduttava — yhdessä.

Huoltovarmuus niin ruoan, energian kuin lääkkeiden osalta on tärkeää. Kansalaisilta toivon malttia ja luottamusta maan ulko- ja turvallisuuspoliittiseen johtoon. Presidentti, hallitus ja eduskunta ovat harkinneet Nato-päätöstä tarkoin.

Arvoisa herra puhemies, haluan kiittää teitä, tasavallan presidenttiä ja maan hallitusta. Olen ylpeä siitä, miten tämä kaikki on juoksutettu, demokraattisessa valtiossa, joka on puolustamisen arvoinen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Soinikoski.

18.11 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Helmikuun 24. päivä muutti maailmaa. Päivittäin olen ajatellut Helsingin-mummiani, joka lapsena todisti talvisodan pommituksia, ja toista mummia, joka joutui kahteen kertaan lähtemään evakkoon Karjalasta. Olen kiitollinen, että he eivät joutuneet näkemään sitä aamua, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme on muuttunut peruuttamattomasti, ja olemme uuden ajan kynnyksellä. Tässä ajassa liittoumia tulee vahvistaa ja ponnisteluja kohti rauhaa lisätä. Haluan kiittää Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista johtoa hyvästä työstä Suomen turvallisuuden maksimoimiseksi nyt ja tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

”YK:ta ei perustettu viemään ihmiskuntaa taivaaseen vaan estämään sen päätyminen helvettiin.” Näin lausui Dag Hammarskjöld, YK:n entinen pääsihteeri, määritellessään kansainvälisen yhteisön merkitystä ihmiskunnalle. Nato ei ole YK, mutta sen ydintehtävä on sama: rauhan varmistaminen ja sen edistäminen. Nato on puolustusliitto, joka on sitoutunut suojelemaan sen omia jäseniä mahdollisilta hyökkäyksiltä. Siksi olen sitä mieltä, että Suomen tulee hakea Naton jäseneksi.

Kuten täällä tänään monet ovat jo nostaneet esille, Suomen Nato-jäsenyys ei merkittävästi muuttaisi maamme kansainvälistä asemaa tai vähentäisi oman puolustuksemme merkitystä. Jatkossakin tarvitsemme vahvaa omaa puolustusta ja korkeaa maanpuolustustahtoa. Me olemme vahvasti läntinen maa. Olemme EU-jäseniä, ja puolustuskalustomme on jo pitkälti Nato-yhteensopiva. Nato-jäsenyys on looginen askel nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Arvoisa puhemies! Venäjää piinaa menneen suuruuden kaiho. Tämä kaiho tekee Venäjästä arvaamattoman naapurin, jonka liikkeitä kansainvälisen politiikan pelikentällä on vaikeaa, ellei jopa mahdotonta ennakoita. Suomen kaltaisen pienen maan itsenäisyys on suuresti riippuvainen ennakoitavasta ja sääntöperustaisesta kansainvälisestä yhteisöstä, yhteisten sopimusten noudattamisesta. Maailma, jossa vallitsee vahvimman laki, ei palvele Suomen etua eikä turvallisuutta. Siksi meidän on sekä EU:ssa että Natossa omalla toiminnallamme vahvistettava kansainvälisen yhteisön sääntöperustaisuutta ja monenkeskisyttä. Valta ei saa keskittyä vain harvojen käsiin. Demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta on vaalittava. Suomen on omalla toiminnallaan edistettävä rauhaa, demokratiaa, ihmisoi-keuksia ja diplomatiaa — myös Naton jäsenenä.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on käyty paljon keskustelua siitä, mikä olisi Suomen asema ja rooli Naton puolustusliitossa, minkälainen Nato-maa Suomi jatkossa tulee olemaan. Naton päätöksenteko perustuu yksimielisyyteen ja Nato-maiden parlamentaariseen käsittelyyn. Siten Suomi ei olisi pakotettu mukaan Naton operaatioihin, vaan olisimme sitoutuneita tarvittaessa suojelemaan puolustusliiton jäsenmaita, aivan kuten ne sitoutuvat turvaamaan meitä.

Suomi on tunnettu laajasta osaamisestaan rauhan rakentamisessa ja konfliktien ehkäisemisessä. Tässä työssä Suomen on jatkossa oltava aktiivinen ja ylläpidettävä keskusteluyhteyksiä eri maihin. Se on myös osaamista, jota voimme viedä mukamme Natoon. Nato-jäsenenä voimme vaikuttaa siihen, että puolustusliitto ottaa jatkossa paremmin huomioon esimerkiksi naisten ja vähemmistöjen ihmisoikeudet osana rauhanneuvotteluita ja yhteiskuntien kehitystä. Suomen Nato-jäsenyys ei siten vahvistaisi vain meitä vaan koko puolustusliittoa. Nato-jäsenyyttä ei pidä nähdä nollasummapelinä tai yksisuuntaisena velvoitteena vaan liittona, joka hyödyttää kaikkia liiton jäsenmaita. Suomen Nato-jäsenyys ei ole keltäkään muulta pois.

Arvoisa puhemies! Vaikka Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta, se ei poista oman puolustuskykymme merkitystä. Yleinen ja vapaaehtoinen asepalvelus ovat jatkossakin Suomen puolustuksen kivijalka. Sen edellytyksenä on, että Suomessa säilyy korkea maanpuolustustahto. Vahva maanpuolustustahto varmistetaan sillä, että jokainen tässä maassa asuva tuntee Suomen omaksi kodikseen. Jokaisella suomalaisella tulee olla mahdollisuus tavoitella unelmiaan sukupuolesta, taustasta tai asuinpaikasta riippumatta, ja jokaisella tulee olla vapaus ja oikeus olla oma itsensä.

Vapaus yhdistää suomalaisia. Liittymällä Natoon vahvistamme suomalaisten vapautta sekä kansainvälisyyttä. EU-jäsenyys on aukaissut monelle suomalaiselle uusia ovia, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ilman jäsenyyttä olisivat pysyneet visusti kiinni. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen jalansijaa osana eurooppalaista ja läntistä liittoumaa. Suomi seisoo jatkossakin itsenäisenä ja vankasti omilla jaloillaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Berg.

18.17 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Olemme historiallisten aikojen äärellä. Nyt on tullut päätöksenteon hetki. Maailma on erilainen kuin mitä olisimme vielä vuosi sitten voineet kuvitella. Valitettavasti suunta on ollut huonompaan niin koko Euroopan kuin Suomen turvallisuustilanteen osalta, ja elämme vakavimpia aikoja sitten kylmän sodan. Tämä on se tosiasia, jonka keskellä nyt olemme. Venäjä on hyökkäyksellään Ukrainaan ja toimillaan siellä osoittanut sellaista häikäilemättömyyttä ja aggressiivisuutta, joka muistuttaa meitä osaltaan myös omasta historiastamme. Selvisimme sen kohteeksi joutumisesta toisen maailmansodan aikaan, mutta emme halua sitä enää ikinä kokea uudestaan.

Arvoisa puhemies! Maltti on ollut tässäkin tilanteessa valttia. Oma kantani Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä on syntynyt pitkän harkinnan tuloksena, ja sitä tehdessä on pitänyt pohtia eri näkökulmat mielessä, mikä on lopulta Suomen ja suomalaisten kannalta paras vaihtoehto. Eduskunnan selontekoprosessi on ollut arvokas, sillä sen aikana olemme saaneet kattavasti tietoa ja päässeet käymään avointa keskustelua niin eduskuntaryhmissä kuin myös täysistunnoissa ja valiokunnissa. Olemme kuulleet laajasti asiantuntijoita ja saaneet myös sitä kautta arvioita muuttuneesta tilanteesta ja sen vaikutuksista. Päätäjänä meidän on pysyttävä valintamme takana myös niinä mahdollisesti tulevana hankalina hetkinä, joiden aikana omia itsenäisiä päätöksiämme yritetään vielä kyseenalaistaa ulkopuolelta. Me kannamme vastuun päätöksestämme niin hyvinä kuin huonoina aikoina, ja tämä vastuu täytyy tuntea.

Arvoisa puhemies! Valtiojohtomme, niin pääministerin ja presidentin kuin koko hallituksen toiminta on ollut tässä ajassa luottamusta herättävää ja ennakoitavaa. On ollut hienoa huomata, kuinka moni maa on osoittanut tukensa Suomen vapaalle valinnalle ja mahdolliselle Nato-jäsenyydelle. Myös siitä voimme arvioida, että Suomi on hoitanut ulkopoliittikkaansa ja turvallisuuspoliittisia asioitaan hyvin.

Ärade talman! Den här vägen har vi delvis gått tillsammans med vårt kära grannland Sverige. Även om båda länderna har fattat sina egna beslut är det värdefullt att vi har befunnit oss i liknande situationer och inför liknande vägval, och dessa diskussioner har också kunnat föras tillsammans. Tillsammans kan vi också förbereda oss bättre för framtiden.

Arvoisa puhemies! On hyvä ymmärtää, että turvallisuuspolitiikka ei jatkossakaan ole ainoastaan puolustuksellisia ratkaisuja, vaan kaikesta huolimatta meidän pitää pyrkiä ymmärtämään turvallisuutta myös laajemmin. Se on koko yhteiskuntamme vakaan toiminnan takaamista ja niitä arvoja, joihin nojaamme. Demokratia, oikeusvaltioperiaate ja perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, niistä meidän on pidettävä kiinni ja niiden puolesta tarvittaessa jopa taisteltava myös vaikeiden aikojen keskellä. Meidän tulee luoda myös muiden ratkaisujen kautta niin ulkoista kuin sisäistä turvallisuutta. Diplomatian ja rauhan edistämisen aika ei ole ohi, ja niiden edistämistä on ehdottomasti jatkettava. Sisäisesti, nyt jos koskaan, on vältettävä turhia jakolinjoja ja muistettava, että isoissakaan päätöksissä eri mieltä olevat eivät ole tyhmiä tai harhaisia, he ovat vain oikeutetusti eri mieltä asiasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa paljon, mistä olla ylpeitä. Suomessa on kova maanpuolustustahto ja hyvä kriisinkestokyky. Suomen puolustuskky on vahva, eikä sen kehittämisestä ole onneksi, kiitos aikaisempien päättäjien, luovuttu tasaisempinakaan aikoina. Se ei kuitenkaan valitettavasti tässä muuttuneessa tilanteessa enää riitä.

Sanoin alussa, että nyt on päätöksenteon hetki. Omalla kohdallani olen päätenyt kannattamaan Suomen Nato-jäsenyyttä. Näen sen olevan vallitsevassa tilanteessa ja tiedoin parhain ratkaisu Suomen ja suomalaisten turvallisuudelle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

18.22 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Suomella ja suomalaisilla on tunnetusti korkea maanpuolustustahto. Tämä kumpuaa menneisyydestämme, sukupolvien takaa. Olemme sitkeästi puolustaneet sitä, mitä olemme pitäneet omanamme: perheitämme, maatamme, arvojamme ja asemaamme maailmassa. Suomi ja suomalaiset tahtovat rauhaa, mutta valitettavasti meidän päätösvallassamme se ei ole aina ollut. Maanpuolustusvelvollisuus on säädetty perustuslaissamme, ja se on suomalaisille sisäänrakennettu arvo. Maanpuolustusvelvollisuus yhdessä yleisen asevelvollisuuden kanssa on kenties se syy, miksi olemme välttyneet sotilaallisilta konflikteilta tähän saakka.

Nyt käännämme uuden sivun historiassamme ja haemme puolustusliitto Natoon, mutta tietyt asiat pysyvät yhä ennallaan. Meidän on edelleen pidettävä huolta korkeatasoisesta puolustuksestamme, kansallistunteesta ja maanpuolustustahdosta. Korkea maanpuolustustahto lähtee kansasta itsestään. Sitä ei voi tuputtaa, mutta sitä voi varjella ja ruokkia. Me suomalaiset voimme olla vahvastikin erimielisiä päivänpolttavista asioista, mutta kriisitilanteessa me lyöttäydyimme yhteen ja haemme yhteistä ratkaisua.

Suomalaiset luottavat poliisiin, Puolustusvoimiin, muihin viranomaisiin, valtioon ja ennen kaikkea toisiinsa. Tähän luottamukseen voi silti tulla säröjä, jos kansalaiset eivät koe, että päättäjät ajavat heidän asiaansa, että Suomi-niminen valtio on nimenomaan suomalaisia varten. Lisäksi on huomioitavaa, että mitä monietnisempi kansa on, sitä vähemmän luotetaan viranomaisiin, valtioon tai muihin kansalaisiin. Tästä voimme nähdä esimerkkejä Ruotsista, jossa ruotsalaisesta yhteiskunnasta eristäytyneet ryhmät ja rikollisjengit eivät pelaa enää yhteiskunnan säännöillä vaan jopa kohdistavat väkivaltaa Ruotsin poliisiin ja muuhun yhteiskuntaan.

Nato-keskustelun noustua maan ykkösaiheeksi joidenkin Suomessa asuvien turvapaikanhakijataustaisten maahanmuuttajien keskuudessa virisi keskustelu siitä, mihin maahan he joutuisivat pakenemaan seuraavaksi, jos Suomi olisikin Ukrainan tavoin hyökkäyksen kohteena. Ainakin osalla maahanmuuttajista tuli siis ensimmäisenä mieleen pakeneminen eikä puolustautuminen yhtenä rintamana vihollista vastaan maassa, joka on antanut heille turvapaikan. Samoin Ukrainasta on paennut maahanmuuttajataustaisia nuoria miehiä, jotka olisivat voineet olla puolustamassa Ukrainaa ukrainalaisten rinnalla. Tässä vain yksi esimerkki siitä, miten vahvasti monietninen kansakunta on sirpaleinen ja yhteinen tulevaisuudennäkymä voi helposti kadota ristiriitaisten intressien tieltä.

Arvoisa puhemies! Kansallistunne ei sekään kumpua tyhjiöstä vaan vaatii jatkuvaa vaalimista. Kansallistunne ja korkea maanpuolustustahto kulkevat käsi kädessä. Jos suomalaisilla on edelleen vahvistuva side juuriinsa ja historiaansa, tähän maahan ja kaikkeen, mitä se pystyy yksilölle itselleen tarjoamaan niin henkisesti kuin käytännössäkin, kansallistunne pysyy vahvana. Kansallistunne myös vahvistaa käsitystä siitä, että kovan paikan tullen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ollaan valmiita puolustamaan Suomea, koska se on sen arvoinen huolimatta siitä, mikä puolue on kulloinkin hallituksessa, kuka on presidentti tai vaikkapa pääministeri. Demokraattisessa valtiossa voimme luottaa siihen, että vallanpitäjät voidaan äänestämällä vaihtaa. On kuitenkin myös tärkeää, että säilytämme kansalaisten luottamuksen siinä, että vaalien tulos näkyy hallituksia muodostettaessa. Meidän on vahvistettava entisestään ihmisten luottamusta siihen, että heidän äänellään on merkitystä.

Tästä eteenpäin suomalaista kansallistunnetta pitääkin läpi instituutioiden pyrkiä vahvistamaan määrätietoisesti jokaisella tasolla. Puolustusvoimien lisäksi vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt vaativat huomiotamme. Samoin kansallistunnetta vahvistavat kulttuuritoimijat ja järjestöt, kuten Suomalaisuuden Liitto, ovat tärkeitä ja tarvitsevat rahoitusta. Kuhmon lukio näytti erinomaista esimerkkiä siitä, kuinka maanpuolustuksellisia elementtejä voidaan yhdistää myös opetukseen. Kuhmon lukiossa nimittäin aloitettiin turvallisuusopinnot, joiden aikana lukiolaiset tutustuvat muun muassa Kainuun rajavartiostoon, Kainuun pelastuslaitoksen ja Kainuun prikaatin toimintaan sekä kehittävät ensiapu- ja erätaitoja.

Arvoisa puhemies! Naton ovet aukeavat, mutta meidän on myös muistettava, keitä me suomalaiset olemme, mistä meidät on tehty, ja kehitettävä edelleen koko kansakuntamme kriisinkestokykyä yhdessä. Edelleen meidän on oltava valmiita puolustamaan itseämme ja pidettävä yllä puolustustamme. Nato-jäsenyys tuo turvaa, antaa tarvittaessa apua ja luo pelotteen. Olemme oikealla tiellä ja jatkamme sisukkaasti sekä määrätietoisesti. Nato-jäsenyys on Suomelle oikea ratkaisu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

18.27 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Olemme tekemässä historiaa. Kiitän tasavallan presidenttiä ja maan hallitusta tämän selonteon tuomisesta eduskuntaan. Yhdyn täysin selonteon johtopäätöksiin, että Suomen tulee liittyä Pohjois-Atlantin liittoon.

Arvoisa puhemies! Suomen paikka on lännessä, Suomen paikka on Natossa. Olen kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä jo pitkään, kannatan tässä tilanteessa ja kannatan jatkosakin. Ajattelen näin, koska meidän tulee tehdä kaikkemme Suomen turvallisuuden lisäämiseksi ja maamme itsenäisyyden lujittamiseksi. Näin ollen ei mielestäni myöskään Suomen jäsenyydelle tule asettaa mitään reunaehtoja.

Arvoisa puhemies! Kun nyt liittoudumme yhdessä toisten läntisten demokratioiden kanssa ja samalla pidämme huolta omasta vahvasta puolustuksestamme, emme oikeastaan voi tehdä enää mitään enempää rauhan turvaamiseksi. Ja olen varma, että se riittää. Emme ole enää koskaan yksin. Kuten tasavallan presidenttikin eilen hyvin kuvasi, alkaa uusi aikakausi. Syntyy suojattu Suomi osana vakaata, vahvaa ja vastuunsa tuntevaa Pohjolaa.

Arvoisa puhemies! Suomi ei taivu kenenkään etupiiriin. Suomi tekee ratkaisunsa itsenäisesti. Nyt teemme ratkaisun rauhan ja turvallisuuden puolesta. Tästä on hyvä jatkaa koko maanosassamme kohti valoisampia aikoja.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Torniainen.

18.29 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuuden varmistaminen on meidän tärkein tehtävämme. Olemmekin nyt tekemässä historiallista, yhtä Suomen itsenäisyyden suurinta turvallisuuspäätöstä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Päätöksiä on tehtävä ajassa ja tulevaisuuteen katsoen. Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristöä aivan olennaisesti. Mielestäni nyt on Suomenkin haettava Nato-jäsenyyttä. On myös hyvä, että Ruotsi tekee saman päätöksen samanaikaisesti Suomen kanssa. Tällä tavoin voimme vahvistaa ja pystymme vahvistamaan myös pohjoismaista yhteistyötä ja Itämeren alueen turvallisuutta.

Valtiojohto, tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja eduskunta puhemiehen johdolla ovat nopealla aikataululla asiaan hyvin perehtyen päätyneet mielestäni aivan oikeaan päätökseen. Iso kiitos kaikille tähän asiaan vaikuttaneille. Myös kansalaiskeskustelujen perusteella asialla tuntuu olevan kansalaisten laaja tuki.

Venäjän rikkoessa kansainvälistä turvallisuusjärjestystä Suomi ja me suomalaiset teemme omat johtopäätöksemme ja ratkaisumme. Rauhan takaaminen on jatkossakin maamme johdon tärkein tehtävä. Haemme turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen turvaa liittoutumalla muiden demokratioiden kanssa. Jäsenytemme Natossa ei ole ketään vastaan, vaan Suomen ja kansalaistemme turvallisuuden puolesta.

Nato-ratkaisu on Suomen puolustuskyvyn kannalta tärkeä ratkaisu. Saamme jatkossa puolustusliiton kautta parhaimman mahdollisen sotilaallisen turvan. Liittymällä puolustusliitto Natoon vahvistamme Suomen omaa turvallisuutta nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Se ei poista Suomen ulkopoliittikan tärkeyttä jatkossa, ja onkin välttämätöntä, että Suomi toimii jatkossakin vakauden tuojana ja erilaisissa rauhantehtävissä välittäjänä ja turvaajana kuten on tähänkin asti tehnyt, ja olemme saaneet Suomena siitä kiitosta.

Suomella on Natolle myös osaamisen ja vahvan puolustuksemme myötä paljon annettavaa. Toisaalta Natoon liittyminen tuo mukanaan myös velvoitteita, joihin ensiluokkaiset Puolustusvoimamme varmasti pystyvät. Ja nyt on oikeastaan vasta ensi askel sinne Natoon päin, ja tämän jälkeen on vielä paljon tehtävää, johon varmasti suomalaiset pystyvät. Kompassi on siis Natoon, ja olemme oikealla suunnalla. Suomella on myös sijaintimme ansiosta merkittävä asema tulevaisuudessa Natossa Venäjän rajanaapurimaana, onhan meillä jatkossakin kaiken kaikkiaan yli 1 300 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustustahto on vahva. Vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä on Suomelle uskottava turvallisuusratkaisu pitkälle tulevaisuuteen. Yleinen asevelvollisuus ja laaja koulutettu reservi yhdessä vahvan maanpuolustustahdon ja vapaaehtoisen maanpuolustustyön kanssa ovat tukevia peruskiviä maamme itsenäisyydelle ja sen turvaamiselle Naton jäsenenä myös tulevaisuudessa. Koko maan puolustaminen on meidän tärkeä periaattemme nyt ja jatkossakin. Tästä puolustustahdosta on pidettävä huolta, ja Naton jäsenenäkin se muodostaa puolustuksemme vahvan pohjan tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Tällaista isoa päätöstä, jota nyt olemme tekemässä, on tehtävä laajalla yksituumaisuudella. Siksi on hyvä, että Nato-hakemukselle on myös kansalaisten laaja tuki, ja siksi on hyvä, että täällä eduskunnassakin asialle on laaja tuki ja yksituumainen kannatus.

Arvoisa puhemies! Kannatan, että Suomi hakee Naton jäsenyyttä. Tämä historiallinen päätös tehdään edesmenneitä sukupolvia kunnioittaen varmistamaan turvallinen isänmaa sekä nykyisille että tuleville sukupolville.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Noora.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

18.35 Noora Koponen vihr: Arvoisa puhemies! Kolme asiaa, joiden vuoksi Suomen Nato-jäsenyys on välttämättömyys: vapaus, demokratia ja rauha. Kolme arvoa, joiden vuoksi Suomen Nato-jäsenyys on välttämättömyys: ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ja kolme kaikkein tärkeintä, joiden vuoksi Suomen Nato-jäsenyys on välttämättömyys: lapset, tulevaisuus ja turvallisuus.

Tre saker som gör Finlands medlemskap i Nato till en nödvändighet: frihet, demokrati och fred. Tre värderingar som gör Finlands medlemskap i Nato till en nödvändighet: mänskliga rättigheter, jämlikhet och likaberättigande. Och de tre allra viktigaste sakerna som gör Finlands medlemskap i Nato till en nödvändighet: barn, framtiden och trygghet.

Arvoisa puhemies! Pitäessäni ensimmäistä puheenvuoroa eduskunnassa keväällä 2019 lupasin, että tämä hallitus pitää huolta maamme lapsista ja nuorista. Mutta silloin en ajatellut, mitä päätöksiä tuon lupauksen lunastaminen voisi tulla vaatimaan. On selvää, että liittyminen puolustusliitto Natoon on välttämätöntä ja vastuullista muun muassa siksi, että tuo lupaus tulee lunastetuksi.

Viime joulukuussa, kun Suomi vietti 104:tä itsenäisyyspäiväänsä, kävin lapseni kanssa kävelyllä Hietaniemen hautausmaalla. Maassa olevissa hautakivissä luki Suomea sodassa puolustaneiden ja kaatuneiden sotilaiden nimiä sekä syntymä- ja kuolinvuodet. Osa kaatuneista sotilaista oli iältään 18-vuotiaita, vain kaksi vuotta vanhempia kuin oma esikoiseni on tänään. Sukupolvet, jotka menettivät lapsensa, sisaruksensa, puolisonsa tai vanhempansa, eivät koskaan unohda niitä hirveyksiä, joita sota ihmiseen jättää. Ei koskaan enää yksin, aldrig mera ensamma.

Suomen tulee liittyä puolustusliitto Naton jäseneksi. Yhteiseen puolustusrintamaan liittyminen parantaa kykyämme turvata yhdenvertaisuutta ja oikeutta elää vapaudessa ja vahvistaa maata, jossa lapsemme voivat unelmoida tulevaisuudesta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on rikkonut maailman, jossa aiemmin elimme. Se on rikkonut turvan, vakauden ja kansainvälisen luottamuksen. Se on tehnyt tyhjäksi oman lupauksensa siitä, että Suomi olisi Venäjän ahneudelta turvassa. Suomi on itsenäinen valtio, ja me teemme itse omat ratkaisumme.

Ukrainan tuhotut kaupungit kertovat siitä, mitä naapurimme Venäjän geopolittiset intressit voivat brutaaleimmillaan olla. Inhimillinen hätä, kärsimys ja pelko ovat tulleet osaksi ukrainalaisten jokaista päivää ja yötä. Venäjän aloittama sota loukkaa kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja tappaa joka päivä viattomia siviilejä. Vain hirmuvalta kylvää kuolemaa niin julmalla tavalla. Venäjän hyökkäyssodan myötä rauha ja sen koskemattomuus nousevat mittaamattomaan arvoon, ja niiden turvaamisessa Naton rooli puolustusliittona korostuu enemmän kuin koskaan aiemmin.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen toimintaympäristömme pakottaa meidät tarkastelemaan turvallisuuspolitiikkaamme uudelleen. Ulkoministeri Haavisto summasi turvallisuuspoliittisen selonteon käsittelyssä taannoin aivan oikein: reagoimatta jättäminen ei ole vaihtoehto. Suomi elää tänään maailmassa, jossa turvallista yhteiseloä ilman Nato-jäsenyyttä ei Venäjän kanssa ole enää olemassa, siitä Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan ranniot puhuvat kiistatonta kieltään. Suomen on rakennettava yhdessä Naton kanssa vahvaa transatlanttista ja eurooppalaista turvallisuutta vahvistava liitto. Suomen puolustusvoimien kyvykkyys ja vahvuus vankistavat tuota puolustusrintamaa, jolla Euroopan turvallisuus turvataan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä todeta, että kunniavelka, johon me ukrainalaisille jäämme, on pohjaton. He eivät taistele vain oman turvallisuutensa ja itsenäisyytensä puolesta, he taistelevat koko Euroopan turvallisuuden puolesta. Kiitos, Ukraina.

Kiitos myös Suomen valtionjohdolle tavasta, jolla maattamme on tämän prosessin aikana johdettu, ja siitä, että vaikeita ratkaisuja on kyetty tekemään, niin että Suomi pysyisi jatkossakin vapaana demokratiana. Natoon liittyessään Suomesta tulee vahva rauhan varmistaja ja puolustaja.

Tulen äänestämään Natoon liittymisen puolesta. Me emme halua uhata ketään emmekä varsinkaan halua sitä, että kukaan uhkaa maata, joka on meille ja meidän lapsillemme koti. Rauhan arvo on mittaamaton, ja siitä Suomi pitää kyllä huolen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja al-Tae.

18.40 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Kannatan Nato-jäsenyyttä.

Isäni, joka on monet sodat nähnyt, soitti minulle eilen kysellen kuulumisia. Hän sanoi, että Natossa tai ilman Suomen ja minkä tahansa muun maan puolustus perustuu maanpuolustustahdolle: on maa, jota rakastaa, ja siksi sitä myös puolustaa. Hän sanoi, että maata voi puolustaa ase-in, mutta jonkun täytyy näitä aseita kantaa. Vastasin, että me suomalaiset rakastamme maattamme, eikä rakkaus omaan maahan ole syntynyt hetkessä. Meillä on koulutusta, terveydenhoitoa, yrittäjyyttä, meillä halutaan turvata hyvä lapsuus, mahdollisuuksien tasa-arvo. Meillä voi pelotta perustaa yrityksen, ja toimeentulon katketessa meillä on turvaa, meillä on vapauksia.

Arvoisa puhemies! Maanpuolustustahtoa ei voi ulkoistaa eikä ostaa rahalla. Meidän on työskenneltävä maanpuolustustahtomme ylläpitämiseksi. Meidän on turvattava opettajille, hoitajille, laitoshuoltajille, eläkeläisille hyvinvointi. Meidän on pidettävä huolta siitä, että ihmisen taustasta huolimatta hänestä voi tulla Suomessa mitä vain. Suomalaisilla on oikeus unelmoida ja olla varmoja siitä, että huomien on parempi kuin tänään.

Arvoisa puhemies! Turvallisuudentunne on hyvinvoinnin kulmakivi. Venäjän hyökkäys Ukrainaan heikensi turvallisuudentunnettamme. Me katsomme, että Nato vahvistaa turvallisuuttamme ja huoltovarmuuttamme.

Moni on viime aikoina ihmetellyt ääneen, miksi liitymme Natoon. Kysyvät ulkomailta, eikö tämä eskaloisi tilannetta. Moni lehti ja media kirjoittavat tästä. Emmekö me pelkää, he kysyvät. Emme me pelkää, arvoisa puhemies, päätös on strateginen. Olemme viestineet, että ulkopuolisten on turha yrittää määrätä ulko- ja turvallisuuspolitiikastamme. Venäjän hallinnon vaatimus, ettei Nato laajenisi itään, on naapurimaan yritys vaikuttaa meihin ja päättää puolestamme. Tähän valtiojohtomme on jo vuosikymmeniä valmistautunut. Meillä on vahvat puolustusvoimat, joita on rauhan aikana vahvistettu, hyvät suhteet maailmaan, joita on erinomaisesti johdettu, ja Nato-optio. Nyt on hetki lunastaa tämä Nato-optio. Muita vaihtoehtoja ei tässä enää ollut.

Arvoisa puhemies! Millainen Suomi on Natossa? Suomi on osana Pohjoismaita vahva tekijä, joka kantaa kortensa kekoon. Pohjoismaat voivat rohkeammin ottaa kantaa maailmassa tapahtuviin vääryyksiin, tehdä rauhantyötä ja tukea vihreää siirtymää, muokata sitä, millainen puolustusliitto Nato on. Me olemme ansainneet paikkamme Natossa. Meillä on Pohjolan vahvimmat puolustusvoimat, korkein maanpuolustustahto ja olemme luottokumppani muille. Meidän on rohkeasti muokattava tapoja Naton tehdä kriisinhallintaa, jotta Afganistanin kaltaisia lopputuloksia ei enää jäisi ainakaan oman kädenjälkemme vuoksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

maailmaan. Afganistan on Natossa avohaava. Yhdysvallat oli Afganistanissa terrorismin vastaisen sodan vuoksi, kun taas Suomi oli rakentamassa yhteiskuntaa ja koulutusta. Meidän on uskallettava käydä Nato-maana aiempaa avoimempaa keskustelua siitä, miten terrorismia ja sotia voitaisiin ennalta estää, nähtävä ja tehtävä ulkopoliittikkaa monialaisesti. Nato on vain yksi ulottuvuus osana kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kiittää heitä, jotka ovat rakentaneet Nato-optiotamme viime vuosikymmeninä. He ovat olleet viisaita. Tahdon kiittää myöskin teitä, hyvä puhemies, siitä, että tämä prosessi on täällä eduskunnassa käyty erinomaisella tavalla ja viety eteenpäin. Haluan kiittää tasavallan presidenttiä ja pääministeriä, valtioneuvostoa ja teitä, hyvät kollegat, kansanedustajat, siitä, että olemme nyt yhdessä lunastamassa tätä Nato-optiotamme.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

18.45 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Olen kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä pitkään. Vahvin argumentti Nato-jäsenyyden puolesta on se, että yhteenkään Nato-maahan ei ole koskaan hyökätty, ja jos joku hyökkäisi, niin se saisi vastaansa koko Naton. Naton jäsenenä Suomi ei siis enää koskaan ole yksin. Suomen Nato-jäsenyyden tarkoituksena on vahvistaa Suomen ja Pohjolan puolustusta, se ei ole suunnattu ketään vastaan.

Venäjän johto tietää, että Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys ei ole uhka Venäjälle, kuten ei ole ollut Baltian jäsenyysskään. Ei Viro liittynyt Natoon uhataksaan Venäjää vaan varmistaa sen, että se ei enää koe neuvosto-Viron kaltaista kohtaloa. Venäjän hallinnon kannanotot Naton itälaajenemiseen on tarkoitettu kotimaiselle yleisölle, ja niiden motiivina on Venäjän nykyjohdon vallan säilyttäminen.

Pohjolan turvallisuuspoliittisen tilanteen muutoksen käynnistäjä oli Venäjä. Venäjä vaati Natolta takeita siitä, että Nato ei laajene itään päin. Käytännössä se vaatimus tarkoitti, että Suomi ja Ruotsi eivät saisi itsenäisesti päättää, hakeutuvatko ne Naton jäseniksi vai eivät. On itsestään selvää, että suvereenit valtiot eivät voi alistua etupiirijatteluun. Venäjän on siis syytä katsoa peiliin, kuten tasavallan presidentti Sauli Niinistö sanoi.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyyssprosessi on edennyt varsin ripeästi viimeisen kolmen kuukauden aikana. Ratkaisevaa Suomen linjan muutokselle on ollut se, että Ukrainan joutuminen bruttaalin hyökkäyksen kohteeksi havahdutti suomalaiset ja nopeasti kansan enemmistö kääntyi Nato-jäsenyyden taakse. Toinen tärkeä askel on ollut päätöksentekijöiden kyky kaikki puoluerajat ylittävään yhteistyöhön. Tämä on erittäin arvokas asia. On osoitettu, että tosipaikan tullen kykenemme tekemään yhteistyötä ja ottamaan vastuun kansakunnan parhaaksi. Kolmanneksi hyvin tärkeä asia on se, että Suomessa on aina panostettu omaan puolustukseen. Meillä on voimakas maanpuolustustahto ja yleinen asevelvollisuus ja modernit puolustusvoimat, joiden toimintakykyä on hävittäjä- ja muilla hankinnoilla vahvistettu, joten Suomen liittyminen Natoon vahvistaa paitsi meidän omaa puolustustamme myös kokonaisturvallisuutta. Neljänneksi on erittäin tärkeää, että Suomella on maine kansainvälisesti maana, joka pitää kiinni sovituista asioista ja pyrkii ratkaisemaan kansainvälisiä ja yhteisiä ongelmia eikä tuo niitä lisää. Amerikkalaiset muistavat edelleen sen, että Suomi oli maa, joka maksoi velkansa. Euroopan unionin maat tietävät Suomen luotettavaksi kumppaniksi. Nämä asiat ovat nyt erittäin tärkeitä, kun tarvitsemme kaikkien kolmenkymmenen Nato-jäsenmaan ratifioinnin, jotta jäsenyyshakemuksemme etenee jäsenyyteen asti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Pienen maan on osattava käyttää tilaisuutensa hyväksi. Suomi itse näistyi, kun tsaarin valta romahti Venäjällä. Suomi liittyi Euroopan unioniin, kun neuvostovalta romahti. Nyt on oikea aika liittyä Natoon, kun läntinen maailma on voimakkaasti yhdistynyt auttamaan Ukrainaa ja puolustamaan demokratiaa, vapautta ja ihmisoikeuksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sipilä.

18.49 Juha Sipilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Historiallisen päätöksen kynnyksellä haluan yhtyä kiitoksiin valtiojohdolle. Erityiskiitoksen ansaitsee ulkoministeri, joka jak-saa kuunnella meitä täällä iltamyöhään. Myös eduskunnan puhemies ansaitsee kiitoksen tästä eduskunnan prosessista, jossa kaikki puolueet, kaikki ryhmät, myöskin pienimmät ryhmät, ovat saaneet riittävän tiedon, jotta päätös saadaan aikaiseksi.

Asiaa on nyt käsitelty täällä johdonmukaisesti ja määrätietoisesti. Suomalaisten turvallisuuden takaaminen on meidän kaikkien tärkein tehtävämme. Nyt tuo turva oli uhattuna, ja asian korjaamiseksi on tarvittu päättäväisyyttä. Prosessissa on mielestäni kunnioitettu myös kielteiseen Nato-kantaan päätyneiden mielipidettä.

Olen ollut edellisten selontekojen linjan kannattaja siten, että se sisältää aidon mahdollisuuden liittoutua sotilaallisesti, jos turvallisuuspoliittinen ympäristömme muuttuu. Tuosta mahdollisuudesta Suomen on aikojen kuluessa kannattanut pitää kiinni. Myös läheinen kumppanuus ja yhteinen harjoittelu Naton kanssa on ollut perusteltua. Olemme rakentaneet vuosikymmenten kuluessa valmiutta tehdä tämä päätös.

Monesti on kysytty sitä, että mikä sitten olisi sellainen muutos turvallisuuspoliittisessa ympäristössä, että Suomi muuttaisi sotilaallisen liittoutumattomuuden linjaansa. Jos viime kaudella joku olisi osannut kuvata nyt syntyneen tilanteen, moni olisi varmasti vastannut, että kyllä, tuo on se tilanne, mihin tuolla mahdollisuudella, optiolla viitataan. Niin olisin vastannut minäkin.

Mikä sitten muuttui? Ensimmäisen vaarallisen signaalin kuulimme jo syksyllä, loppuvuodesta, kun Venäjä puhui Nato-laajentumisen pysäyttämistä. Suomi mainittiin Ruotsin ohella nimeltä tuossa yhteydessä. He yrittivät päättää isompien kanssa Suomen ohi ja yli meidän asemastamme. Etupiirijattelu oli tullut ryminällä takaisin. Viimeinen niitti meidän suomalaisten ajattelussa oli tietysti Venäjän raaka hyökkäys suvereeniin naapuriinsa, Ukrainaan. Hyökkäys on osoittautunut paitsi raa'aksi myös raukkamaiseksi siviilien, naisten ja lasten surmaamiseksi. Naapurimme on paljastanut todelliset kasvonsa, mekään emme voi luottaa heidän sanaansa tai sopimuksiinsa. Vain muutama päivä ennen hyökkäystä Putin valehteli niin Suomen kuin muidenkin valtioiden päämiehille.

Suomen tulee mielestäni korostaa sitä, että maksimoimme ratkaisulla oman turvallisuutemme. Se ei ole ketään vastaan, se ei ole kenenkään turvallisuudesta pois. Naton jäsenenä Suomi luonnollisesti kantaa osuutensa koko yhteisön turvallisuudesta.

Mutta Venäjä säilyy edelleenkin Suomen naapurina. Tarve hyvien naapuruussuhteiden ylläpitämiseen ja monien käytännön asioiden hoitamiseen ei ole kadonnut minnekään, vaikka juuri nyt Venäjä-suhteen vaaliminen on mahdotonta.

Suomen tulee myöskin valmistautua huolella Natoon liittymisen jälkeiseen aikaan. Olemme sen jälkeen luomassa turvaa muillekin. Suomi voi toimia rauhan lisääjänä myös liittokunnan jäsenenä. Diplomatian tarve ei ole vähentynyt, päin vastoin.

Arvoisa puhemies! Täysi tuki huomenna tehtävälle päätökselle liittyä Natoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

18.54 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan Suomen Nato-jäsenyyden hakemista. — Venäjä miehitti Krimin ja hyökkäsi Itä-Ukrainaan vuonna 2014. Tämä viimeistään osoitti, etteivät Suomen turvallisuuspolitiikan jakkaranjalat olleet vakaalla pohjalla, jos koskaan ovat olleet. Tasavallan presidentin muotoileman aktiivisen vakauspoliitiikan piti nimittäin seistä neljällä jalalla, jotka olivat kansallinen puolustus ja turvallisuus, läntinen integraatio, Venäjä-suhteet ja kansainvälinen oikeus. Suomen tilannekuvaa ei oltu päivitetty ajankohtaisesti. Päätös olla kuulumatta Natoon oli myös poikkeava siinä mielessä, että lähes kaikki EU-maat kuuluvat Natoon. Näin siitä huolimatta oltiin päätetty Suomessa. Muilla mailla ei ollut pitkää maarajaa arvaamattoman itänaapurin kanssa.

24. helmikuuta muuttui paljon. Silloin viimeistään ymmärrettiin, tuli viimeinen herätys, että Suomi ei enää voinut olla liittoutumien ulkopuolella, koska meille haluttiin kertoa, että jos emme itse valitse, sen voi tehdä joku muu, ja tällöin epäröivältä niin kutsutulta Nato-optiolta — joka tarkoitti, että Suomi saattaisi joskus hakea Naton jäseneksi mutta että asia tai sen tarkempi analysointi ja keskustelu ei ollut koskaan ajankohtaista — putoaisi pohja.

Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä on ilmoittanut kannattavansa Nato-jäsenyyden hakemista. Vuonna 2016 myös päivitimme vihreiden kantaa Nato-jäsenyydestä, ja tähän on myös palattu usein näinä päivinä. Vaikka silloin vihreät puolueena ei nähnyt ajankohtaisena Nato-kansanäänestystä, johon viittasimme, totesimme kuitenkin, että turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttumista on jatkuvasti seurattava — ja näin on tehty. Nyt helmikuun tapahtumien jälkeen vihreä eduskuntaryhmämme on käynyt koko prosessin ajan aktiivista keskustelua ja antanut evästyksiä hallituksen suuntaan. Suhteellisen nuorena ja vähän suomettumisen taakkaa kantavana puolueena olemme pystyneet muodostamaan kannan melko nopeasti. Täyttä varmuutta ei tietenkään kellään ole ollut, eikä sitä ole, mutta nyt yhteiset johtopäätökset tästä tilanteesta on täytynyt tehdä.

Arvoisa puhemies! Millainen Nato-maa Suomi tulee olemaan, ja onko Nato arvoyhteisö? Siitä tuntuu olevan tässä salissa erilaisia näkemyksiä. Minä en halua sellaista Suomea, jossa armeijaan liittymistä mainostetaan mahdollisuudella saada yliopisto-opintoja tai hammashuoltoa — eikä sellaista ole näköpiirissä. Tässä mielessä Nato ei ole arvoyhteisö, vaan kukin maa toimii eri tavoin. Mutta meidän on huomioitava, että maailmassa on hyvin paljon blokkeja, joissa hyvin vähän kunnioitetaan ihmisoikeuksia tai demokratiaa. Ihmisoikeuksia ja demokratiaa kunnioittavia maita taas Natossa on paljon, ja kuten todettu, Nato myös muodostuu hyvin pitkälti EU-maista. Vaikka Suomi on pieni toimija, voimme olla viisas vaikuttaja Natossakin, ja kun Suomi ja Ruotsi ovat hakemassa Natoon, tulee Natosta myös hieman enemmän sellainen kuin Pohjoismaat. Suomen tulee huolehtia siitä, että meitä kuullaan myös Natossa, me verkostoidumme aktiivisesti ja myös huolehdimme omistakin eduistamme Nato-jäsenenä.

Kaiken tavoitteena tulee olla rauhan ylläpitäminen, ja kyllä varmasti moni eläisi mieluummin yhteiskunnassa, jossa ei jouduttaisi investoimaan näin runsaasti aseellisuuteen ja aseisiin, ja kyllä tässä olisi kiireellisempiäkin tehtäviä ratkaistavana, kuten ilmastokriisi. Haluamme välttää ydinsodan kaikin keinoin. Kenties rakentaisimme mieluummin EU:n yhteistä puolustusta, mutta on oltava pragmaattinen sen suhteen, sillä toisaalta laajempi yhteinen puolustusliitto on vahvempi, ja se on myös osoittanut toteuttavansa keskinäistä rauhaa ja vakautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nyt on toimittu hyvin. Siitä lähtien kun brutaali sota muutti ihmisten käsitykset Suomen puolustusratkaisusta olla kuulumatta puolustusliittoon, johon lähes kaikki EU-maat kuuluvat, on toimittu nopeasti. Haluan kiittää suomalaisia siitä, että johtopäätökset vedettiin, ja valtiojohtoa siitä, että valtiojohto toimi kansan tahdon mukaisesti ripeästi ja hyvässä yhteistyössä eduskunnan kanssa, samalla edistään Ruotsin jäsenyyttä. Ratkaisu on hyvin luonteva ja oikea. Itsereflektion aika on vielä siitäkkin, miksi vasta nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

18.59 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Olemme suvereenina valtiona tekemässä historiallista turvallisuuspoliittista päätöstä liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. Teemme tämän päätöksen vakaasti, tarkoin harkiten ja itsenäisesti laajan demokraattisen prosessin pohjalta. Haluan tässä vaiheessa osoittaa erityisen kiitoksen tasavallan presidentti Niinistölle ja pääministeri Marinille johtajuudesta, jota he ovat vastuullisella, esimerkillisellä ja hyvin pragmaattisella tavalla osoittaneet yhdessä valtioneuvoston kanssa. Prosessi, jolla selonteon käsittelyä ja päätöksentekoa on viety eteenpäin, on ollut selkeä ja avoin. Tästä kiitos kuuluu kaikille parlamentaarisille ryhmille ja erityisesti teille, eduskunnan puhemies.

Suomalainen demokratia on jälleen kerran osoittanut voimansa. Parlamentaarinen päätöksenteko on osoittanut voimansa. Selonteon lisäosassa valtioneuvosto esittää, että tasavallan presidentti päättää, että Suomi hakee Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyttä, kun eduskuntaa on kuultu. Tämä päivä ja huomina ovat historiallisia päiviä. Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristö on muuttunut perustavanlaatuisella ja peruuttamattomalla tavalla Venäjän käynnistettyä 24. päivä helmikuuta hyökkäyssodan Ukrainaan. Venäjän häikäilemätön hyökkäys rikkoo paitsi Euroopan turvallisuuden perusperiaatteita myös YK:n peruskirjaa, laajasti kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia. Hyökkäyssota on vakava uhka Euroopan ja Suomen turvallisuudelle, ja tilanne on vakavampi kuin ker- taakaan sitten kylmän sodan.

Olen osallistunut selonteon käsittelyyn puolustus-, valtiovarain- ja talousvaliokunnan työskentelyn kautta. Olemme kuulleet lukuisia asiantuntijoita, arvioineet turvallisuustilan- teen muutosta ja siihen liittyviä riskejä, taloudellisia vaikutuksia ja puolustuspoliittisten ratkaisujen vaihtoehtoja ja vaikuttavuutta. Puolustusvaliokunta toteaa omassa lausunnos- saan, että maanpuolustuksemme perustan muodostavat yleinen asevelvollisuus, vahva maanpuolustustahto, uskottava sotilaallinen suorituskyky sekä tiivis kansainvälinen puo- lustusyhteistyö kahden- ja monenvälisesti. Näin tulee olemaan jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Nämä tukijalat eivät nykytilanteessa ja tulevaisuudessa kuitenkaan enää riitä. Tarvitsemme arvaamattoman, aggressiivisuutta osoittaneen valtion naapurina rinnalle rakenteen, jolla taataan riittävä pidäkevaikutus, ennalta ehkäisevä turva ja turvata- kuut. Puolustusliitto Nato on tässä ajassa ja tulevaisuudessa myös Suomen ratkaisu. On erittäin myönteistä, että etenemme tässä yhtä jalkaa Ruotsin kanssa. Mielipidemittausten mukaan myös kansalaiset ovat kevään aikana punninneet suhtautumistaan sotilaalliseen liittoutumiseen, ja merkittävä enemmistö heistä on Nato-jäsenyyden kannalla. Suomen liit- tyminen Natoon vahvistaa maamme omaa turvallisuutta sekä Itämeren alueen ja Pohjois- Euroopan turvallisuutta ja vakautta. Se myös parantaa maamme sotilaallista ja muuta huol- tovarmuutta ja vähentää meihin kohdistuvaa maariskiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Suomi on turvallisuuden tuottaja, jonka jäsenyys vahvistaisi myös puolustusliittoa. Me emme ole uhka kenellekään tulevaisuudessakaan. Nato-jäsenyytemme ei olisi ketään vastaan, vaan Suomen puolesta. Toivon, että olemme jäsenenä myös aktiivisesti kehittämässä puolustusliiton toimintaa, edesautamme edelleen rauhantyötä, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista. Tässä meillä on vahvaa osaamista. Samalla meidän on pidettävä huolta kansakuntamme kestävydestä ja hyvinvoinnista. Se tarkoittaa, että panostamme koulutukseen ja osaamiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen sekä lapsiin ja nuoriin. Pienen maan vahvuus perustuu sosiaalisen pääoman kasvattamiseen ja varmuuteen siitä, että kaikki pidetään matkassa mukana, siis yhteiskunnalliseen eheyteen. Suomea on vietävä eteenpäin järjellä ja sydämellä.

Arvoisa puhemies! Olemme suuren ja historiallisen päätöksen edessä. Haluan loppuun todeta, että oma isäni, joka on erityisen viisas mies, vuonna 1940 syntynyt, hyvin pitkän linjan sosiaalidemokraatti ja rauhanliikkeen lipunkantaja, totesi minulle Ukrainan sodan syttymisen jälkeen, että hänen sukupolvensa piti olla ensimmäinen, joka ei enää koskaan tule näkemään sota. Nyt on meidän vastuullamme varmistaa, ettei Suomen itsenäisyyttä enää koskaan loukata, meidän vastuullamme on varmistaa, ettemme enää koskaan ole yksin. Henkilökohtaisesti osoitan esitykselle täyden tukeni.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

19.05 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Näinä vaikeinakaan aikoina emme saa unohtaa toivon ja rauhan näkökulmaa uskoon ja luottamukseen hyvästä tulevaisuudesta. Suomen ja sen päättäjien on myös jatkossa oltava kansainvälisesti aktiivisia ulkopoliitikassa, rauhan edistämässä ja yhtenäisyyden vahvistamisessa olematta kuitenkaan liian sinisilmäisiä ja unohtamatta, että me ajamme Suomen ja suomalaisten etua.

Oma myönteinen kantani ei ole muuttunut. Se on vahvistunut viimeisten viikkojen intensiivisten kuulemisten myötä. Kaikki niin hyvät kuin huonot puolet ovat tulleet esiin.

Loppuun, puhemies: yhdessä ja yhteistyöllä selviämme tästäkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowiec, olkaa hyvä.

19.06 **Ben Zyskowiec kok:** Arvoisa herra puhemies, arvoiset ministerit, hyvät kansanedustajat! Tämä on keskustelu, joten keskustellaan sitten jonkin verran, vaikka haluan sanoa, että uskon täysin vakaasti siihen, että jokainen kansanedustaja, oli mitä mieltä Suomen Nato-jäsenyydestä tahansa, pitää silmämääränään vain ja ainoastaan Suomen ja suomalaisten turvallisuutta.

Useat edustajat, muun muassa edustajat Tuomioja, Yrttiaho ja Honkasalo, ovat vierastaneet Naton ydinasepelotetta, ja on puhuttu jopa ydinaseleistä. Itse ajattelen, että kaikki tässä salissa olemme ydinaseita vastaan, eivät kai ne kenenkään mielestä ole mikään hyve, mutta niin kauan kuin maailmassa on ydinaseita ja niitä on esimerkiksi Venäjällä, on tarpeellista, että niitä on myös Natolla. Eri asia on, että emme hyväksy ydinaseita Suomeen, Suomen alueelle. Näin ollen on hyvä, että olemme tulleet kauaksi siitä yli 40 vuoden takaisesta tilanteesta, jolloin suomettuneen Suomen niin sanotuilla rauhanmarsseilla vastustet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tiin Euroopassa olevista ydinaseista ja ydinohjuksista joka toista — joka toinen olikin taas sellainen rauhan ohjus.

Herra puhemies! Suomessa ja tässäkin salissa on tänään monta kertaa sanottu, että Venäjän osalta kaikki muuttui helmikuun 24. päivä tänä vuonna, niin kuin silloin vasta olisi käynyt ilmi, ettei Putinin Venäjä olekaan rauhantahtoinen ja kansainvälisiä sopimuksia kunnioittava maa. En haluaisi olla soraääni tässä keskustelussa, ja totta kai Venäjän rikollinen suurhyökkäys helmikuussa Ukrainaa ja rauhaa vastaan oli käänteentekevä muutos turvallisuusympäristössämme, mutta kuitenkin on rehellisesti todettava, kuten mielestäni edustaja Holopainenkin edellä käyttämässään puheenvuorossa totesi, että jo keväällä 2014 Venäjä rikkoi kaikkia keskeisiä kansainvälisiä sopimuksia: se loukkasi Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, se ryöväsi sotilasoperaatiolla Krimin niemimaan Ukrainalta ja liitti sen laittomasti itseensä, se ryhtyi sotaan Itä-Ukrainassa, se valehteli tapahtumista omalle kansalleen ja maailmalle, ja niin edelleen. Tässä vaiheessa — siis silloin vuonna 2014 — Suomessa ja laajasti Euroopassa suhtauduttiin liian pehmeästi Venäjään. Itsekin kannatin edelleen Fennovoiman ydinvoimalaa, mikä oli virhe. Toki myös tässä salissa käyttämässäni puheenvuorossa silloin rinnastin presidentti Putinin Staliniin ja Hitleriin, ja sitä monet kollegat paheksuivat.

Herra puhemies! Torstaina Kremlin tiedottaja Dmitri Peskov sanoi, että Suomen Nato-jäsenyys on ehdottomasti uhka Venäjälle. Totuushan on päinvastainen, kuten yleensä Kremlin sanomisissa on, eli Suomen Nato-jäsenyys ehdottomasti ei ole uhka Venäjälle, ja ilmeisesti tiedottaja Peskovilla oli vanhat nuotit, koska tänään presidentti Putin on sanonut, että Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys ei ole suora uhka Venäjälle. Nato ei ole uhka Venäjälle, mutta se on uhka Venäjän uhalle. Joku sanoikin: Nato on uhka Venäjälle kuten lukko on uhka murtovarkaalalle.

Joka tapauksessa Suomen Nato-jäsenyyden tavoitteena on vain ja ainoastaan Suomen turvallisuuden vahvistaminen. Se ei ole keneltäkään pois. Me emme ole rakentamassa rautaesirippua Suomen ja Venäjän väliselle rajalle. Päinvastoin, me toivomme, että aikanaan on jälleen mahdollisuus parantaa Suomen ja Venäjän monenlaisia suhteita: taloussuhteita, kulttuurisuhteita ja niin edelleen. Uskon, että me kaikki Suomessa kannatamme tätä ja toivomme, että sellainen aika taas tulee. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

19.11 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Sain viime lauantaina kunnian osallistua sankarivainaja Gunnar Rantasen hautajaisiin Vilppulan kirkossa. Rantanen löytyi kahden sotilaskaverinsa kanssa kannakselta 78 vuotta kaatumisen jälkeen. Hän oli viimeinen kadoksissa ollut vilppulalainen toisen maailmansodan sotilas, eli Suomi pitää huolen omistaan. Mieltäni siinä siunaustilaisuudessa herkisti myös Runebergin suuri isänmaan virsi 577. Se on rukous isänmaan puolesta. Varsinkin siinä viidennessä, kuudennessa ja seitsemännessä säkeistöissä olevat osat sopivat hyvin tähän hetkeen: ”Suo aina rauha suloinen ja estä sota verinen.” ”Sä turvaa maamme vapaus, sen kansalle suo viisaus.”

Sunnuntaina muistelimme kaatuneitten muistopäivää — kaikissa sodissa henkensä menettäneiden — sadoilla hautausmailla eri puolilla Suomea. Kiitos vahvasta vapaaehtoisuudesta, maanpuolustushengen ylläpitämisestä, meidän veteraani-, reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöillemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! On päivänselvää asia, että haluamme jatkaa elämää Suomessa rauhas-
sa suvereenissa valtiossa ilman sodan uhreja. Turvallisuusselontekokeskustelussa olemme
mielestäni saaneet riittävästi tietoa ja tilaisuuden keskustella laajasti Suomen turvallisuus-
den ja omavaraisuuden sekä Natoon liittymisen eri puolista. Näissä oloissa turvallisuus
menee kaiken muun edelle. Turvallisuus on kokonaisuus. Turvallisuutta on, että pystym-
me puolustamaan itseämme tarvittaessa sotilaallisesti, rajat pitävät ja meillä on kumppa-
neita. Turvallisuutta on, että ihmisen arki on turvallista kautta maan. Poliisi, pelastuslaitos
ja sopimuspalokuntalaiset tulevat tarvittaessa apuun, kun heitä tarvitaan. Turvallisuutta on
myös, että olemme valmistautuneet Venäjän hybridi-vaikuttamisen mahdollisiin vaikutuk-
siin. Turvallisuutta on myös, että ruokaa, energiaa on kaikissa tilanteissa omasta takaa. Lei-
pä ja lämpö varmistetaan kotimaisella tuotannolla ja huoltovarmuudella.

Arvoisa puhemies! Poliitikko ja päätöksenteko pitää tehdä ajassa. Nyt on Naton aika.
Tuen osaltani valtioneuvoston esitystä Suomen liittymisestä Natoon. On erinomainen asia,
että myös Ruotsi hakee yhtä aikaa Naton jäseneksi — se vahvistaa koko Pohjolan turvalli-
suutta. Kiitokset tasavallan presidentille, hallitukselle ja sen ahkerille ministereille, kuten
paikalla oleville Skinnarille ja Haavistolle. Erityisesti myös puhemiehistölle ja puhemies
Vanhaselle eduskunnan parlamentaarista, sujuvasta asian käsittelystä. Toivon sujuvaa
myös tästä ratifioinnista, ja toivon voimia meidän valtionjohdolle sen ratifioinnin kaikkien
osa-alueitten varmistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Toivon myös, että meillä on nyt viisaus, etteivät lapsemme ja heidän
jälkipolvensa koskaan sotaan joutuisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

19.15 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Kaatuneiden muistopäivä 15.5.2022 jää histo-
riaan päivänä, jolloin Suomen valtiojohto päätti Suomen Nato-hakemuksen jättämisestä.
Prosessi, jolla tähän tilanteeseen on päädytty, on ollut nopea, mutta sisältänyt perusteellis-
ta harkintaa eri vaihtoehtojen välillä. Sitä harkintaa on tehty niin ulkopoliittisen johtomme
toimesta kuin eduskunnan valiokunnissa. Emme ole itse valinneet tai voineet vaikuttaa tä-
hän tilanteeseen joutumiseen. Kevyin perustein tätä päätöstä ei olla tekemässä. On vaikea
ymmärtää ja hyväksyä, että rauhanponnisteluista huolimatta Euroopassa käydään raakaa ja
brutaalia sota. Venäjä on toimillaan järkyttänyt syvästi koko Euroopan turvallisuutta ja
osoittanut, ettei siihen voi luottaa.

Kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä, koska ajattelen, että se on tässä tilanteessa Suomal-
le turvallisin vaihtoehto. Kuten tässä salissa moni on tänään todennut, Nato-jäsenyys on
meille nimenomaan turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Meidän vastuullamme on suomalais-
ten turvallisuus — se, ettei Suomi koskaan enää joutuisi sotaan ja ettemme koskaan enää
olisi yksin.

Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainaan on osoittanut, ettei Venäjä kunnioita valtioiden
suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Venäjä on toimillaan loukannut YK:n pe-
ruskirjaa sekä rikkonut julmalla tavalla ihmisoikeuksia. Venäjän julkilausuttuna tavoittee-
na on muuttaa Euroopan turvallisuusjärjestystä. Me emme voi hyväksyä Venäjän vaati-
muksia itsenäisten valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen valinnanvapauden kaventami-
sesta.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tasavallan presidenttiä, pääministeriä, puhemiestä ja
koko hallitusta siitä, että päätöstä Suomen Nato-jäsenyydestä on valmisteltu demokraatti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

sesti ja määrätietoisesti, ripeästi, mutta mahdollistaen kuitenkin eduskunnalle sen tarvitsema aika asian käsittelyyn.

On myös ollut hyvä kuunnella tänään täällä käytettyjä rakentavia ja analyttisiä puheenvuoroja siitä, miten meistä kukin on omaan kantaansa päätenyt. Arvostan myös sitä, että tähän saliin mahtuu monenlaisia näkökulmia ja että myös huolet ja kritiikki nousevat esiin. On myös tärkeää, että Suomen Nato-jäsenyydelle on laaja kansan tuki. Seuraavaksi on varmistettava, että jäsenyys saadaan vietyä maaliin turvallisesti Venäjän häirintä- ja vaikuttamisyrittäksistä huolimatta. On tärkeää, että myös jäsenhakemuksen jättämisen jälkeen jäsenyyssprosessin eri vaiheista viestitään avoimesti ja selkeästi päättäjille ja kansalaisille.

Avoimella, monikielisellä ja aktiivisella viranomaisviestinnällä on tärkeä rooli informatiovaikuttamisen torjunnassa. Sillä vahvistamme myös yhteiskunnallista luottamusta, turvallisuudentunnetta ja osallisuutta. Näin torjumme laaja-alaisen vaikuttamisen eri muotoja ja vahvistamme sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Näinä aikoina on erityisen tärkeää ylläpitää ja vahvistaa yhteiskunnan vakautta ja kriisinkestävyyttä.

Arvoisa puhemies! Suomi voi itse päättää, millainen Nato-maa me olemme. Naton jäsenenä olemme täysivaltaisina päättämässä, mihin suuntaan Natoa kehitetään. Suomi on pitkään ollut demokratian, rauhan ja ihmisoikeuksien puolustaja, ja tässä roolissa voimme jatkaa myös Naton jäsenenä. Suomen ulkopoliittinen linja on ollut toimia ydinaseriisunnan puolesta. Kuten ulkoministeri Haavisto tänään totesi, tämä linja pitää jatkossakin. Suomen tulee Nato-jäsenenäkin ponnistella rauhan ja ydinaseista luopumisen puolesta.

Ukraina taistelee tälläkin hetkellä koko eurooppalaisen arvoyhteisön demokratian, vapauden ja ihmisoikeuksien puolesta. Naton jäsenenä me voimme osaltamme vahvistaa EU:n yhtenäisyyttä ja yhteistä puolustautumista autoritäärisiä valtioita ja voimia vastaan. Näen, että tässä työssä Suomella on paljon annettavaa.

Naton jäsenenäkin on tärkeää, että Suomi jatkaa tiivistä yhteistyötä Pohjoismaiden kanssa koko Pohjolan turvallisuuden parantamiseksi. Siksi on tärkeää, että Suomi ja Ruotsi etenevät Natoon nyt samaan tahtiin.

Arvoisa puhemies! Kuten pääministerikin puheessaan totesi, Suomen ulkopoliittikan kulmakivinä on sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen, ihmisoikeuksien ja rauhan edistäminen. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta, mutta se lisää myös Suomen mahdollisuuksia toimia ihmisoikeuksien ja rauhan puolesta — siksi kannatan Suomen liittymistä Natoon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkisalo-Ropponen, olkaa hyvä.

19.19 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Venäjän järjetön ja kaikkia kansainvälisiä sopimuksia ja ihmisoikeuksia loukkaava hyökkäys Ukrainaan on laittanut koko Euroopan turvallisuusasetelman uusiksi, ja tilanteen kaikkia vaikutuksia ei vielä kokonaisuudessaan voi edes arvioida. Tärkein asia on kuitenkin Suomen turvallisuuden varmistaminen, ja siksi Natoon liittyminen on mielestäni välttämätöntä. Tämä päätös ei ole suunnattu ketään vastaan vaan ainoastaan turvaamaan oma turvallisuutemme.

Monelle tämä Venäjän aggressiivinen käyttäytyminen on ollut kenties yllätys, mutta jos olemme rehellisiä, Venäjän negatiivisesta kehityksestä ja sen seurauksista on ollut runsaasti tietoa jo vuosien ajan. Esimerkiksi tulevaisuusvaliokunta on tehnyt useita Venäjä-skenaarioita, ja yksi kielteisistä skenaarioista toteutuu juuri nyt. Länsimaat ja Suomi ovat kui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

tenkin pyrkineet kaupankäynnillä ja keskinäisriippuvuuden kasvulla kiinnittämään Venäjää eurooppalaiseen arvoyhteisöön ja edistämään myönteistä kehitystä eli positiivisten skenaarioiden toteutumista Venäjällä. Kun kehitys kääntyykin toiseen suuntaan, niin hyvät tavoitteet ja halutun vision mukaiset toimenpiteet muuttuivatkin riskiksi ja aiheuttavat ongelmia pitkälle tulevaisuuteen. Ennakointi ja skenaariotyön opetus on siinä, ettei voi pelkästään pyrkiä toteuttamaan hyviä ja tavoiteltavia skenaarioita, vaan on samaan aikaan varauduttava myös negatiivisiin ja jopa pahimpiin mahdollisiin skenaarioihin. Valitettavasti monessa muussakin asiassa on samoin, eli ennakointityö ei riittävästi ohjaa riskienhallinta- ja varautumissuunnitelmien tekemistä.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuusvaliokunta painotti omassa lausunnossaan turvallisuuspoliittisesta tilanteesta liittoutumisen vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Valiokunta painotti, että meidän tulee tulevaisuudessa olla edelleen varautuneita Venäjän toimiin, vaikkei Suomeen sotilaallista uhkaa kohdistukaan. Myös muihin mahdollisiin negatiivisiin tulevaisuudenkuviin tulee varautua entistä kattavammin. Venäjän taholta on nyt odotettavissa monenlaista ilkeyttä ja vaikuttamisyrittäjiä.

Valiokunta painotti myös, että teknologian merkitys niin huoltovarmuuden kuin turvallisuuspolitiikan osalta on kasvanut vahvasti. Suomen on siksi pidettävä entistäkin paremmin huolta teknologisesta osaamisestaan ja myös omavaraisuudesta erityisesti strategisen teknologian osalta. Suomessa ja muuallakin maailmassa on esimerkiksi pulaa kyberalan asiantuntijoista, ja siksi osana teknologista varautumista on huolehdittava riittävästä koulutuksesta ja tutkimuksesta.

Puhemies! Huoltovarmuuden merkitys turvallisuuspolitiikassa kasvaa turvallisuusympäristön muutoksen myötä. Niiden toimien, joiden avulla nyt vastataan akuuttiin turvallisuusympäristön muutokseen, tulee tukea myös pitkän aikavälin ekologista, sosiaalista ja taloudellista kantokykyä. Suomen on huolehdittava strategisten resurssien, kuten esimerkiksi ruoan, veden, energian, lääkkeiden ja terveydenhoidon sekä kriittisen teknologian ja infrastruktuurin, huoltovarmuudesta ja riittävästä omavaraisuudesta sekä yhteiskunnan jatkuvuuden ja kansallisen resilienssin varmistamisesta. Resilienssi on kriisinsietokyvyn ja selviytymiskyvyn lisäksi myös sopeutumista uuteen tulevaisuuteen.

Puhemies! Suomen vahvuus on myös se, että suomalaiset luottavat viranomaisiin. Maanpuolustustahto on korkea, ja covid-19-pandemia osoitti, että myös Suomen yhteiskunnallinen ja henkinen resilienssi ovat vahvoja. Suomi ei pelkästään selvinnyt äkillisestä kriisistä kansainvälisesti verrattuna hyvin vaan kykeni myös kääntämään kriisin uudistavaksi resilienssiksi ja uudistamaan yhteiskuntaa esimerkiksi digiloikalla ja tulevaisuusinvestoinneilla vihreän siirtymään ja kestäväan kasvuun. Ja jos jotain hyvää tästä kauheasta tilanteesta halutaan löytää, niin se on vihreän siirtymän vauhdittuminen. Ilmaston lämpeneminen on edelleen globaali uhka, mutta nyt vihreää siirtymää tarvitaan myös Venäjäriippuvuudesta pois pääsemiseksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan korostaa toivon ja rauhan näkökulmaa. Usko ja luottamus hyvään tulevaisuuteen ei synny pelkästään turvallisuusjärjestelmistä eikä sotilaallisista pelotteista. Näiden lisäksi tarvitaan vahvaa kansainvälistä rauhantyötä sekä yhteiskunnallisesta tasa-arvosta ja luottamuksesta huolehtimista. Suomen on kansallisesti varmistettava, että ketään ei jätetä ja että kaikki pysyvät muutoksen mukana ja voivat osallistua Suomen tulevaisuuden rakentamiseen omien kykyjensä mukaisesti.

Lisäksi Suomen on myös jatkossa oltava kansainvälisesti aktiivinen maailmanrauhan edistämisessä ja siihen liittyvien rakenteiden vahvistamisessa. Puolustusliitto Naton jäse-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

nenäkin Suomi voi jatkaa tätä työtä ja profiloitua kansainvälisesti rauhan edistäjänä ja heikoimpien oikeuksien turvaajana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

19.24 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Radikaali muutos on nyt tapahtunut suomalaisten mielipiteissä, sillä Natoon liittyminen on nyt Suomen kansan ja Suomen eduskunnan selvän enemmistön tahtotila. Siksi maamme on nyt hakemassa Naton jäseneksi.

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuisen muutos Venäjän hyökättyä Ukraina. Venäjä on osoittanut, ettei se kunnioita valtioiden suvereniteettia eikä alueellista koskemattomuutta, ja toimillaan loukannut YK:n peruskirjaa sekä rikkonut eurooppalaista sopimusperustaa turvallisuusjärjestystä. Me emme voi enää luottaa itänaapuriimme. Me emme voi luottaa tuohon manipuloiwaan naristipsykopaattiin, joka brutalisti hyökkää naapurimaahansa. Ja vaikka sotilaallinen puolustuskykymme on maailman parhaimmistoa, niin silti meidän on hyvä hakea lisäturvaa puolustusliitto Natosta. Suhteemme petolliseen ja raakamaiseen Venäjään on päättynyt, kuten huono parisuhdekin päättyy, jos toinen osapuoli ei nauti luottamusta ja väkivaltaisella käytöksellään aiheuttaa kärsimystä.

Myös länsinaapurissamme Ruotsissa on ymmärretty Venäjän muuttunut tilanne ja sen vakavuus. Naapurimme hannuhanhetkaan eivät enää luota pelkkään kuuluisaan onneensa, vaan haluavat meidän tavoin vahvistaa sotilaallista puolustustaan liittoutumalla Naton kanssa — käsi kädessä yhdessä meidän kanssamme.

Arvoisa puhemies! Puolustusliitto Nato perustettiin pian toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1949 pääasiassa torjumaan silloisen Neuvostoliiton uhkaa. Kun kylmä sota päättyi ja Neuvostoliitto romahti vuonna 1991, menetti Nato päävihtollisensa ja vanhan olemassaolonsa tarkoituksen. Nyt Venäjän hyökättyä Ukraina Euroopan ja Venäjän välille on noussemassa samankaltainen kova raja kuin kylmän sodan aikana. Nato on palannut perusasioiden äärelle, Venäjän uhan torjuntaan.

Venäjän hyökkäys Ukraina muutti Suomen ja Venäjän välisiä suhteita pysyvästi. Suomi on monen muun länsimaan tavoin suhtautunut Venäjän aggressiiviseen politiikkaan lepsusti ja sinisilmäisesti. Nyt tähän on tullut muutos. Venäjän hyökkäyksellä Ukraina on pitkäkestoisia vaikutuksia turvallisuusympäristöön Euroopassa ja varsinkin Suomen lähialueilla. Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Venäjä on ilmoittanut lisänneensä Suomen ja kaikki muut EU-maat niin sanotulle epäystävällisten valtioiden listalle. Jännitteiden lisääntyminen heikentää myös Itämeren alueen turvallisuustilannetta ja sen ennakoitavuutta.

Arvoisa puhemies! Puolustusvaliokuntakin arvioi lausunnossaan, että Suomen jäsenyys puolustusliitto Natossa on paras ratkaisu Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi. Muilla järjestelyillä ei ole mahdollista saavuttaa vastaavaa turvaa. Natoon liittyminen vahvistaa lisäksi Itämeren alueen turvallisuutta ja vakautta. Nato-jäsenyys nostaisi merkittävästi pidäkettä joutua Venäjän sotilaallisen vaikuttamisen kohteeksi. Jäsenyys myös takaisi kriisitilanteessa Suomen oman kansallisen puolustuskyvyn vahvistamisen liittokunnan merkittävillä sotilaallisilla voimavaroilla ja parantaisi huomattavasti Suomen sotilaallista huoltovarmuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nato-jäsenyys nostaa kynnystä Suomeen kohdistuvaan hyökkäykseen, mutta mikäli niin tapahtuisi, ei Suomen tarvitsisi puolustautua yksin. Naton yhteinen puolustus perustuu yhteiseen puolustus suunnitelmaan, jonka osaksi Suomi otettaisiin.

Arvoisa puhemies! Meidän on edelleen pidettävä huolta omasta puolustuskyvystämme, vaikka haammekin puolustusliitto Naton jäsenyyttä. Suomalainen sotilas ja meidän Puolustusvoimamme ovat maailman parhaimmista, mutta joskus paraskin voi tarvita apua, ja silloin on hyvä, että on kavereita, jotka auttavat. Tulevaisuudessa puolustamme Suomea leveämmillä hartioilla yhdessä muiden Nato-maiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

19.29 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Suomen oikea paikka on puolustusliitto Natossa. Kannatan maamme Nato-jäsenyyttä tänäänkin, kuten olen kannattanut 20 vuotta. Natoon liittymistä puoltavat seikat eivät ole näiden vuosien aikana muuttuneet. Nato-jäsenyys vahvistaa suomalaisten turvallisuutta. Naton turvakuut ovat maailman vahvin tahti siitä, että sota ei enää koskaan — ei enää koskaan — syttyisi Suomen rajalla. Naton turvakuut ja yhteinen voima toimivat ylivoimaisina pidäkkeinä ja pelotteina mahdolliselle uhkaajalle. Jos haluat rauhaa, varaudu sotaan. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet vahvistavat paitsi maiden myös koko Itämeren alueen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden vastustajat ovat vuosia vedonneet siihen, että liittymisen johtaa Venäjän poliittisiin ja taloudellisiin vastareaktioihin. Argumentilta on pudonnut pohja viimeistään Venäjän hyökättyä Ukraina. Venäjästä on tullut hylkiö. Suomi on osa lännen pakoterintamaa. Itse asiassa juuri Naton ulkopuolelle jääminen olisi Suomelle taloudellinen riski. Suomesta uhkaisu tulla rautaesiripun juurella oleva reunavaltio, jonka maariski on kohonnut. Turvakuut vahvistavat Suomea vakaana investointiympäristönä.

Toinen perinteinen vasta-argumentti on ollut Venäjän sotilaallisten reaktioiden pelko. Venäjän silmissä Suomi on jo osa länttä ja Naton eteisessä. Voikin sanoa, että Suomella on ollut liittoutuneen maan riskit muttei sen suurinta hyötyä, ehdottomia turvakuuita. Venäjän imperialistinen politiikka, jota se on vuosikausia silmiemme edessä harjoittanut, on uhka sen rajanaapureille. Tämä tosiasia on ymmärretty ja tunnustettu Suomessa kreivin aikaan.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-tiellä tänä keväänä kärjessä on kulkenut Suomen kansa. Suuri kiitos johtajuudesta suomalaisille, jotka tekivät vankan johtopäätöksen: Naton sisällä on turvallisempaa kuin sen ulkopuolella. Kiitos valtionjohdolle taiten hoidetusta Nato-prosessista. Kiitos myös teille ja meille, jotka uskalsimme puhua Nato-jäsenyyden puolesta silloinkin, kun tätä puhetta vielä moitittiin.

Arvoisa puhemies! Suomessa tulee aloittaa keskustelu siitä, millainen Nato-maa haluamme olla. Suomettuneisuuden kaiut, joissa on haikailtu jonkinlaista osittaisjäsenyyttä, ovat onneksi pääosin vaimentuneet. Natoon liitytään täysillä oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Suomen tulee puolustusliitossa maksimoida turvallisuutensa, mikä mielestäni sisältää myös tavoitteen saada Suomeen Naton tukikohta.

Nato-Suomen tärkein tehtävä on tietysti huolehtia omasta, yleiseen asevelvollisuuteen perustuvasta vahvasta puolustuksesta. Puolustusvoimien kyvystä ja rahoituksesta on on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

neksi pidetty meillä kiinni silloinkin, kun muut Euroopan maat ovat ajaneet puolustustaan alas.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on korostettu aivan oikein Nato-jäsenyyden pragmatismia. Nato on puolustuksellinen ratkaisu, mutta kyse on muustakin: siitä, saamme-ko täysin vapaasti päättää omista asioistamme, siitä, mihin porukkaan haluamme kuulua, siitä, miten voimme puhua Venäjän toiminnasta. Kuulumme länteen, kuulumme Eurooppaan. Paikkamme on sen demokratioiden liittoumassa. Mitä syvemmin länteen kuulumme, sen turvallisempaa, sen vapaampaa suomalaisille.

Nato-prosessi on tehnyt Suomelle jo hyvää. Ulkopoliittisessa puheessa munkkilatina on vaihtunut suorempaan kieleen. Myös suomalaiset puhuvat Venäjästä ja sen rikoksista entistä vapautuneemmin. On tullut aika karistaa viimeisetkin jälkisuomettuneisuuden pölyt Suomi-neidon harteilta. On tullut aika päästää irti lopustakin jännityksestä ja pelosta, joka on kulkenut sukupolvelta toiselle. Suomi on täysin vapaa länsimaa.

Arvoisa puhemies! On suuri kunnia olla kansanedustaja tässä eduskunnassa, joka Nato-jäsenyyden hakemisesta päättää. Luotan siihen, että Suomelle käy hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

19.34 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kuten täällä on jo hyvin useassa puheenvuorossa tuotu esille, turvallisuusympäristömme muuttui ratkaisevasti Venäjän aloittaessa hyökkäyssodan Ukrainaan. Samalla suomalaisten huoli omasta turvallisuudestaan on kasvanut. Moni miettii, olisiko Suomen pitänyt liittoutua jo vuosikymmen sitten, kuten edellisenkin puhuja. Vastaus on helppo, sillä Nato edellyttää jäseneksi hakeutuvilta mailta kansan selvän enemmistön tukea. Naton kannatus on suomalaisten keskuudessa ollut viime syksyyn saakka selvästi alle 30 prosenttia.

Venäjän hyökkäyksen myötä niin kansalaisten kuin useimpien päättäjienkin mielipiteet ovat muuttuneet nopeasti. Jo pitkään turvallisuuspolitiikkamme keskeisenä osana ollut mahdollisuutta hakeutua Naton jäseneksi eli Nato-optiota halutaan nyt käyttää. Sotien jälkeen Suomi rakensi Paasikiven—Kekkosen linjalla rauhaa ja vakautta Pohjolaan. Sillä varmistettiin kansalaistemme turvallisuus ja maamme itsenäisyys ja samalla haettiin taitavasti liikkumatilaa taloudelliselle liittoutumiselle länteen. Tälle polulle kuuluvat niin EFTA- ja EEC-sopimukset kuin Euroopan unionin jäsenyyshänkin. Vuosikymmeniä ei ole ollut mitään epäselvyyttä siitä, kuulummeko läntiseen arvoyhteisöön. Poliittikkaa pitää tehdä aina ajassa.

Joissakin puheenvuoroissa, joita täällä on käytetty, on arvosteltu Suomen historiassa tekemää politiikkaa tai turvallisuuspoliittisia ratkaisuja. Minä en tee niin. Olen onnellinen, että olen saanut syntyä Suomeen — maahan, jossa voimme elää vapaana, yrittää ja tehdä työtä vapaasti, maahan, jossa on sananvapaus ja jossa oikeusvaltioperiaatteet toimivat. Historiassa tehdyt päätökset pitää aina asettaa siihen todellisuuteen ja olosuhteisiin, joita kulloinkin elettiin. Minulle Suomen historia on ennen muuta selviytymistarina, jossa pieni valtio on noussut sotien kurjuudesta menestyväksi hyvinvointivaltioksi. Se on onnistumistarina. Voimme olla ylpeitä isänmaastamme Suomesta.

Arvoisa puhemies! Kuten edellä totesin, politiikkaa pitää tehdä aina ajassa. Nyt Venäjää ei voida arvioida enää sen puheiden perusteella vaan ainoastaan sen tekojen perusteella. Ne teot ovat murentaneet sen luottamuksen, jota kulloinkin valtiojohtomme on vuosikymmenet rakentanut. Poliittisten päättäjien tärkein tehtävä on suomalaisten turvallisuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

varmistaminen kaikissa olosuhteissa. Siksi olemme nyt liittymässä Pohjois-Atlantin puolustusliittoon. Asia ei ole yksinkertainen tai helppo. Jäseneksi hakeutumiseen liittyy epävarmuuksia, riskejä ja uhkiakin. Silti kantani on selkeä ja varma: kannatan Suomen hakeutumista Naton jäseneksi.

Vaikka ajat ja turvallisuuspoliittinen ympäristö ovat nopeasti muuttuneet, yksi ei muutu: suomalaiset haluavat elää rauhassa vapaana ja itsenäisenä kansana. Tämän puki sanoiksi aikoinaan F. E. Sillanpää kirjoittaessaan vuonna 1939 tunnetun laulun: ”Mitä aarteita lie neekin Suomessa, niistä kallehin on vapaus.” Juuri vapauden, rauhan ja itsenäisyytemme varmistamiseksi olemme nyt tekemässä historiallista päätöstä.

Arvoisa puhemies! Epävarmuudenkin keskellä voimme suhtautua tulevaisuuteen turvalisin mielin ja luottaa, että korkeimman käsi ohjaa kansakuntien, myös isänmaamme Suomen, kohtaloita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

19.39 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat tuomittavia, eivätkä ne ole hyväksyttävissä missään suhteessa. Olemme nyt tällä hetkellä erittäin tärkeän ja kauaskantoisen asian äärellä. Päätöksemme, mikä näyttää olevan Natoon liittyminen, seuraukset ovat pitkävaikutteiset ja arvaamattomat. SDP:n kanta Naton suhteen muuttui viime lauantaina. Viime lauantaihin saakka kantani on ollut puoluekokouksen mukainen. Valtamedian Nato-myönteisellä kampanjalla on vedottu vahvasti kansalaisten tunteisiin ja vähemmän syvällisempään harkintaan. Myös gallupit ovat ruokkineet Nato-myönteisyyttä. Pidän sitä vastuuttomana tekona.

Arvoisa puhemies! Käsitykseni on, että päätelmiin on ladattu hyvin paljon tunnetta ja vähemmän kylmää harkintaa. On syntynyt kupla, vahva joukkotunne ympäröivästä maailmasta ja siellä olevista prosesseista. Todellisuuden hahmottaminen on tietenkin meille kaikille yksilöllistä, mutta valtiotasolla tilannekuvan ennen linjapäätöksiä pitäisi olla laajasti ja yhteisesti jaettu.

Suhtaudun Natoon liittymiseen kriittisesti, mikä johtuu turvallisuusselonteon pintapuolisuudesta ja kiireestä. Selonteko on hyvin Nato-myönteinen, selonteko ei tarkastele muita mahdollisuuksia tai siitä paistaa kiire, tarkoitushakuisuus ja perustelemattomuus. Meillä kaikilla edustajilla ei ole ollut yhdenvertaista tietojensaantimahdollisuutta. Vain ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ovat olleet syvällisemmän tiedon äärellä. Meidän muiden on pitänyt ja pitää luottaa siihen tietoon, mikä on ollut meidän saatavilla. Niissä valiokunnissa, missä olen päässyt asiasta kuulemaan, ovat Natoon liittymisen vaikutukset olleet ristiriitaisia niin toiminnallisesti kuin myös taloudellisesti. Osalla on ollut kuva jopa säästöistä, toisilla vastaavasti kasvavista kustannuksista. On nostettu esille asevarustelukustannusten nousun vaikutus tulevaisuudessa tapahtuviin leikkauksiin koulutuksesta, sosiaali- ja terveystaloudesta ja jopa toimeentulosta.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa on arvioitu, että käynnissä on varustelukierre, joka lisää Nato-maiden menoja jatkuvasti, ja jos Suomesta tulee Naton jäsen, kustannusten siirto USA:lta muille liittolaisille tulee rasittamaan julkista taloutta vuodesta toiseen yhä enemmän. Sen sijaan, että verorahoilla parannettaisiin koulutusmahdollisuuksia, sosiaaliturvaa, terveydenhoitoa ja kaikenlaisia elämän edellytyksiä, ne käytetään sotilasteollisten kompleksien tuotteisiin, jotka parhaassa tapauksessa ovat turhia ja huonoimmas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

sa tapauksessa tappavat joukoittain ihmisiä. Siksi vaikutusten arviointien pitäisi olla riittävän huolellisia ja läpinäkyviä, eikä tuo vaade ole mitenkään vähäinen.

Arvoisa puhemies! Kuulemisessa on tullut esille lähinnä vuosien kustannusvaikutus oman puolustuksen vahvistamiseen, mikä hävittäjähankintojen kanssa on lähivuodet hie-
man yli kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta — tällä hetkellä vastaa noin viittä miljardia euroa. Kuulemisessa on tullut esille arvioita huomattavasti suuremmista maksuosuuksista. Suomi halutaan Naton jäseneksi. Suomella on vahvat asevoimat, ilmasotaan vahva hävittäjäkalusto. Suomen liittyminen vahvistaa Naton toimintaa, mutta tuo samalla Suomen ja Venäjän rajalle rauhattomuuden rajan. Itämeren kokonaisvalvontavastuu tulee Suomen osalta nostamaan kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Itä-Suomi tulee kärsimään eniten Natoon liittymisestä. Sen vaikutukset näkyvät jo nyt julkisessa taloudessa sekä yritysten loppumisena tai konkurssina. Lähialueyhteistyöllä on ollut merkittävä taloudellinen vaikutus kuntien ja yritysten toimintaan ja talouteen. Jo nyt Venäjän sotatoimien johdosta Itä-Suomi on menettänyt EU:n lähi-
aluerahat ja niihin liittyvät kansalliset osat, jotka on siirretty Uudenmaan ja Varsinais-Suomen hyväksi. Tuon potin kokonaisarvio euroissa on noin 200 miljoonaa euroa.

Me Kainuussa tiedämme, mitä tarkoittaa pitkä raja naapurin kanssa. Me myös tiedämme, mitä elämä rajan yli kaikissa eri muodoissa tarkoittaa. Olisi noloa, jos seuraavat vuosikymmenet joutuisimme elämään suljetun rajan vieressä. Se ei olisi kenellekään hyvä uutinen. Meidän ei pidä tehdä ehdoin tahdoin itsestämme osapuolta meneillään olevaan sotaan ja sen kärsimyksiin, vaikka suoranaisesti tuomitsemmekin kaikki aseelliset väkivallanteot. — Kiitoksia.

Arvoisa puhemies! Tässä olisi ollut vielä toinen viisiminuuttinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, Minna, olkaa hyvä.

19.44 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tänään eduskunta käsittelee todella isoa ja merkittävää asiaa, Nato-asiaa. Tämän vaalikauden alussa ei kenelläkään ollut tietoa, mitä tulee tapahtumaan ja mihin asioihin se tulee johtamaan. Kun Venäjä hyökkäsi naapurimaahansa Ukrainaan, niin kaikki muuttui. Meidän rajanaapurimme ryhtyi sotimaan rajanaapurinsa kanssa. Tuntuu siltä, että Venäjä laittoi luottamussuhteensa pesukoneeseen, jossa asetuksena oli vesipesun sijasta todellinen veripesu. Kauheudet jatkuivat, jatkuivat, jatkuivat — ja jatkuvat edelleen. Voimakas raakuus ei anna sijaa inhimillisyydelle. Tuloksena on järkyttävää jälkeä ja anteeksiantamattomia toimia.

Myös Suomi on Venäjän rajanaapuri, kuten Ukraina. Nyt ei enää voida sanoa, että Venäjä ei olisi mahdollinen uhka myös Suomelle. Tilanteet ovat muuttuneet niin vakaviksi, että Suomen on mietittävä perin pohjin Suomen ja suomalaisten turvallisuutta. Rajamme takana on arvaamaton ja häikäilemätön valtio.

Nato-keskustelu nostattaa monenlaisia tunteita. Keskustelua on käyty, ja hyvä niin. Päätöksissä on tosiasiat ja faktat laitettava etusijalle. Suomi ei halua sotaa eikä varsinkaan, että kansamme joutuu kärsimään. Tarvitaan turvallisuutta, turvallisuutta ja turvallisuutta.

Nato-käsittelyn aikana on tullut ilmi myös vääriä tietoja, huhupuheita ja propagandaa. Tarvitaan oikeaa tietoa. Tarve on aidolle tiedolle, joka perustuu faktoihin ja joka ei ole väritettyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies ja arvoisa hallitus! Haluaisin nostaa esille tiedontarpeen tässä suuressa päätöksessä. Onko hallitus miettinyt tätä tiedottamisen tärkeyttä? Olisi varmasti aika tiedottaa kotitalouksia ja suomalaisia esimerkiksi kotiin kannettavalla kirjeellä, jossa kerrotaan tosiasioita tässä tilanteessa: mitä on tapahtumassa, ja mitä Nato-päätös tarkoittaa. Kotitalouksia tiedotettiin myös korona-aikaan joka talouteen jaetulla kirjeellä. Nyt tässä ajassa, kun vaikka minkälaista disinformaatiota liikkuu esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja muissakin lähteissä, olisi hyvä keskittyä tosiasioihin.

Arvoisa herra puhemies! Tässä ajassa ja tällä tietämyksellä maatamme voidaan parhaiten turvata olemalla mukana Natossa — maatamme voidaan parhaiten turvata olemalla mukana Natossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

19.49 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi haluaa liittyä Natoon. Venäjä on yrittänyt varata itselleen oikeuden pitää Suomea puskurivyöhykkeenään. Näemme Ukrainasta, mitä sellainen voi pahimmillaan tarkoittaa. Vaikuttaa siltä, että olemme kuitenkin varsin yksituumaisia siitä, ettei Suomi alistu tällaiseen saneluun. Valitsemalla Naton jäsenyyden osoitamme maailmalle, että vain ja ainoastaan Suomi itse määrittää sen, miten maatamme puolustetaan. Natoon liittyminen alleviivaa kiistattomasti sen, että Suomi kuuluu ja haluaa kuulua länteen, sekä sen, että olemme viimeistä piirtoa myöten itsenäinen maa. Se, että Suomi pystyy tulevien kumppaniensa avulla vankkumatta puolustamaan oman alueensa koskemattomuutta kaikissa olosuhteissa, lisää rauhaa, vakautta ja turvallisuutta Pohjolassa. Suomen Nato-jäsenyys on parasta mahdollista rauhantyötä.

Meidän on syytä osoittaa kiitokset ja arvostuksemme myös meitä edeltäneille valtiopäiville ja kollegoille, jotka ovat vuosien saatossa vieneet Suomen mukaan kansainvälisiin puolustuksellisiin yhteistyörakenteisiin ja toteuttaneet sen kuuluisan Nato-yhteensopivuuden. Tämän johdosta tänä päivänä päätös Naton jäseneksi hakeutumisesta on meille selkeä ja loppujen lopuksi helppo.

Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä Naton jäsenyyden hakemiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

19.50 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth on sanonut: ”Suomi on hyvä maa, tämä maa on paras paikka meille suomalaisille. Suomi on puolustamisen arvoinen maa, jonka paras puolustaja on Suomen oma kansa.” Adolf Ehrnrooth oli puolustamassa maailman onnellisinta maata. Kun kenraali Ehrnrooth johti edestä, hänelle oli selvää, mitä hänellä oli selkänsä takana. Sen tiesivät perinpohjaisesti kaikki muutkin oman sukupolveni isoisät ja isoäidit, jotka 80 vuotta sitten näkivät hirveitä asioita, kokivat omakohtaisesti sodan pahuuden ja antoivat aivan kaikkensa tälle maalle, jotta jälkipolvilla olisi itsenäinen Suomi ja täällä vapaus elää.

Viime kuukausina nämä kenraali Ehrnroothin sanat ovat aivan erityisesti kirkastuneet meille kaikille. Vasta menettämisen pelko on todellista pelkoa, joka on saanut meidät tarttumaan kiinni siihen, mitä me aina olimme pitäneet itsestäänselvyytenä ja minkä arvo oli meiltä arjessa päässyt unohtumaan.

Arvoisa puhemies! Eilen vaaleanvihreässä keväässä liehuivat siniristiliput kaatuneiden muistopäivän kunniaksi. Maataan ja arvojaan puolustavien muistopäivänä valtioneuvosto

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

päätti esittää Suomen liittymistä puolustusliitto Natoon. Tasavallan presidentti ja pääministeri ovat tässä tilanteessa esimerkillisesti johtaneet joukkoja edestä. Valotaululle ovat tulikirjaimin syttyneet kenraali Ehrnroothin neljä viisasta sanaa: ”ei koskaan enää yksin”. Viisaasti ja kaukonäköisesti olemme kaikki nämä rauhan vuodet pitäneet hyvää huolta puolustuskyvystämme ja huoltovarmuudestamme. Me olemme halunneet rauhaa, ja siksi olemme valmistautuneet sotaan.

Arvoisa puhemies! Minä vastustan sotaa ja sotilaallisia konflikteja. Minä rakastan rauhaa, työtä ja kehitystä. Viime kuukausina olen muuttanut Nato-kantani. Pasifistina minä kannatan Suomen liittymistä Natoon, koska haluan rauhaa ja tiedän, että siksi meidän on valmistauduttava sotaan. Maamme kasvu ja kehitys voi tapahtua parhaiten vakaassa ja turvallisessa ympäristössä. Nato-päätös on tärkeä yrittämiselle, elinkeinoelämälle, investoinneille, työlle sekä lopulta hyvän elämän varmistamiselle. Nato-maahan ei ole koskaan hyökätty. On varmistettava, että Suomi on jatkossakin maailman turvallisimaa maa.

Minun sukuni on viimeiset tuhat vuotta asunut rajaseudulla Savonlinnan Kosolassa. Itäraja on aikojen saatossa siirtynyt eestaas molemmiin puolin tiluksiamme, ja meitä on todella onnistanut, että raja on lopulta asettunut siten, että olemme reilusti Suomen puolella. Me saamme olla osa maailman onnellisinta kansaa. Itä-Suomi on aina ottanut ensimmäisenä vastaan hyökkäykset idästä. Itä-Suomi on aina ollut ja tulee olemaan etulinjassa. Olavinlinnasta käsin Suomea on puolustettu 1400-luvulta lähtien idästä tulevia hyökkäyksiä vastaan. Meidän DNA:ssamme on syvällä Suomen ja arvojemme puolustaminen.

Nytkin Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset osuvat valitettavasti kipeimmin Itä-Suomeen. Näissä oloissa Itä-Suomen kasvu ja kehitys on erityiskysymys, josta on avattava vakava keskustelu. Me Itä-Suomessa rakastamme rauhaa, työtä ja kehitystä. Itä-Suomen elinvoimaisuus on pystyttävä tässä vaikeassa tilanteessa turvaamaan.

Arvoisa puhemies! Maamme maanpuolustustahto on maailmanluokkaa. Maanpuolustustahtoa ei kuitenkaan ole, jollei meillä ole kansallista identiteettiä. Identiteettimme on pohja henkisille voimavaroille, joita tässä ajassa tarvitaan. Kansallista identiteettiä ei ole, jos meillä ei ole kulttuuria ja taidetta. Taide voimaannuttaa ja yhdistää. Taiteen avulla me voimme käsitellä tunteitamme surusta iloon ja pelosta onneen ja olla ylpeitä juuristamme. Henkinen pääoma on keskeinen osa huoltovarmuuttamme. [Puhemies koputtaa]

Ärade talman! Till slut vill jag tacka våra grannar. Jag vill hälsa Sverige, vänaste land uppå jord, och svenskarna. Det är enklast och bäst att gå i samma takt med er, tillsammans nu och alltid. Den bästa gärningen är den som förhindrar oss från kriget, och den gärningen ska vi nu göra.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström poissa. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

19.56 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Viime sunnuntaina oli kaatuneitten muistopäivä, muistojuhla. Kävin viikonloppuna, silloin sunnuntaina kolmella sankarihaudalla laskemassa kunnan ja seurakunnan seppeleet. Reserviläisten kunniavartiosto oli myös siellä, ja kun katselin niitä ristejä ja luin nimiä ja syntymäaikoja, kyllä tuli järkyttävä olo ajatellessani, että niin moni nuori ja vanhempikin menetti henkensä. Myös oma isäni taisteli Kannaksella Äänisellä, haavoittui kolme kertaa, ja uskon, että isäkin olisi ollut samaa mieltä kuin tytär tänä päivänä tästä Nato-asiasta. Lä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

hetän Kalervo Savolaiselle Kuopioon terveisiä, hän oli isän johtamassa joukkueessa. Hän on kirjoittanut näistä heidän kokemuksistaan loistavia kirjoja ainakin neljä kappaletta. Silloin kaupunkoja pommitettiin, ihmiset menettivät kotinsa, perheitä hajosi lopullisesti ja siiviiliuhreja tuli. Ei koskaan enää.

Tästä on viime kädessä kyse Nato-päätöksessään. Tavoitellaan ratkaisua, joka takaa Suomen ja suomalaisten turvallisuuden parhaalla mahdollisella tavalla. Elämme historiallisia aikoja Suomen maanpuolustuksen tulevaisuuden kannalta. Ukrainan sodan alettua Venäjän asemaa sotilaallisena suurvaltana on haastettu useaan otteeseen ennakoitua kehnomman sotamenestyksen seurauksena. Oli Venäjän armeija sitten suurvaltasarjaa tai ei, niin fakta on se, että itänaapurilla on mittava ylivoima niin kaluston kuin miesvahvuuden osalta. Vaikka armeijat sotivat, niin poliitikot ovat näiden kovapanosammuntojen takana. Venäjän poliittinen ilmapiiri on kehittynyt siihen suuntaan, että hyökkäys itsenäistä valtiota vastaan ei ole enää poissuljettu keino ajaa omia tavoitteita. Etenkään ennen Krimin tapahtumia vuonna 2014 ei täällä Suomessa osattu laajemmin nähdä idän uhan kasvua.

Kun näin voimakkaat ja uhkaavat itätuulet puhaltavat, ei Suomi voi olla mielestäni reagoimatta. Suomi on nyt matkalla kohti Nato-jäsenyyttä, koska puolustusliitto takaa meille maksimaalisen turvallisuuden. Nato on paras olemassa olevista vaihtoehdoista. Nato-kriitikkoja haluan muistuttaa, että kyseessä on nimenomaan puolustusliitto eikä Nato ole koskaan hyökännyt yhteenkään valtioon. Talvisodan henki pelasti itsenäisyytemme aikanaan, ja siitä lähtien Suomen turvallisuus on ollut koko kansan yhteinen arvokas aarre. Siitä on pidettävä kiinni, tapahtui maailmalla mitä tahansa. Tässä asiassa ei saa antaa tuumaakaan periksi. Suomen pitkän historian omaava yleinen asevelvollisuus on todella hyvä pohja isänmaan puolustukselle. Suomi onkin pitänyt paremmin huolta puolustuskyvystään kuin esimerkiksi naapurimaamme Ruotsi. Silti meidän on pienenä valtiona liittouduttava. Suomen ja Ruotsin todennäköinen Nato-jäsenyys avaa myös ennennäkemättömän hyvät mahdollisuudet pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistamiselle. Vahva Pohjola, tämä lisää turvallisuutta entisestään. Nato-jäsenyys on mielestäni oikea valinta turvallisen elämän varmistamiseksi nykyisille ja tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyysprosessin käynnistymisen on arvioitu lisäävän hybridi-vaikuttamisen uhkaa. Mitä tahansa tulevaisuus tuo tullessaan, Suomen on vahvistettava huoltovarmuuttaan ja yhteiskunnan toimintakykyä. Huoltovarmuuden suhteen nostan esille pari tärkeää esimerkkiä: Energiantuotannon omavaraisuutta on lisättävä. Turpeen tuotannon nopea alasajo oli virhe, ja turvetuotantoa on elvytettävä, koska energiakriisi koettelee koko Eurooppaa. Ruoantuotanto on huoltovarmuuden kulmakivi. Tällä hetkellä Suomen maatalous ui syvissä vesissä kustannuskriisin myötä. Tähän on saatava pikainen muutos. Maatalous tarvitsee valtiovalta kaiken tuen, ei uusia vihermaksuja. Myös tuontiruokaalle pitää asettaa samat kriteerit kuin kotimaisille elintarvikkeille. Jos ei muutoksia kuulu, alkaa tiloja kaatumaan kuin dominonappuloita. Tätä iskua huoltovarmuus ei pystyessä kestäisi.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi kiitän tasavallan presidenttiä, valtiovaltaa ja avainministereitä ja tietysti koko eduskuntaa siitä, että asialle on laitettu vauhtia, ripeyttä, mutta silti on menty hyvin syvälle asioihin. Ja ennen kaikkea on tärkeää, että meillä on valtaosa kansalaisista tämän asian takana.

Elikkä vielä kerran: olen Naton kannalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

20.01 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Olemme eduskunnassa vuosisadan merkittävimmän puolustuspoliittisen päätöksen edessä: olemme päättämässä Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon eli Natoon. Suhtaudun siihen luottavaisesti ja tulen äänestämään sen puolesta.

Venäjän sota Ukrainaa vastaan on järkyttänyt meitä kaikkia ja muuttanut merkittäväällä tavalla Suomen turvallisuustilannetta. Luottamus neuvotteluihin tai sopimuksiin Venäjän kanssa on menettänyt merkityksensä. Venäjän sota Ukrainaa vastaan on Euroopan mittavin humanitaarinen katastrofi sitten toisen maailmansodan.

Vaarini ja molemmat, jo edesmenneet mummoni näkivät Venäjän julmuuden. Moni vanhempi menetti poikansa, moni menetti miehensä, moni isänsä, moni sisarensa. Nyt Ukrainaa kokee tätä samaa tuskaa.

Realismia on, että Suomi ei pärjää yksin Venäjää vastaan vaan tarvitsee puolustusyhteistyöhön kumppaneita. Kokoomus on edistänyt johdonmukaisesti Suomen Nato-jäsenyyttä ja luonut sille tietä. Kiitollisuudella muistan myös aiempaa ministeriä ja vahvasti turvallisuutemme ja puolustuksen eteen työtä tehnyttä entistä kollegaa, Ilkka Kanervaa. Hän teki suuren työn Naton edistämisen puolesta.

Arvoisa puhemies! Natossa pääsemme alueellisten puolustus suunnitelmien piiriin, joiden mukaisesti muut jäsenmaat varautuisivat tukemaan Suomea ja me varautuisimme autamaan muita. Näitä suunnitelmia myös harjoiteltaisiin säännöllisesti liittolaisten kesken. Nato-maat puolustavat yhdessä jokaista jäsenmaataan. Itärajastamme tulisi osa Nato-rajaa. Yli 1 300 kilometrin pituinen itärajamme olisi pisin Nato-raja Venäjän kanssa. Siihen tarvitsemme lisää turvaa.

Arvoisa puhemies! Kaikki tarvittava tieto päätöksen tueksi on saatavilla, ja pohjatyö on tehty hyvin. Siitä suuri kiitos presidentti Sauli Niinistölle, valtion muulle johdolle ja eduskuntaryhmille. Ja myös suuri kiitos Suomen kansalle, joka on osallistunut yhdessä viestintävälineiden kanssa julkiseen keskusteluun, siitä vahvasta positiivisesta tuesta, mitä kansa on tämän päätöksen tueksi antanut.

Olemme nyt historiallisessa pisteessä tekemässä päätöstä Suomen Nato-jäsenyydestä toivottavasti jo huomenna. Nato-jäsenyys vahvistaa kansallista puolustustamme ja turvallisuuspoliittista asemaamme ja tarjoaa niiden lisäksi Suomelle aiempaa parempia mahdollisuuksia vaikuttaa globaaleihin turvallisuuskysymyksiin osana liittokuntaa.

Kun päätös eduskunnassa on tehty ja muut Nato-jäsenet hyväksyvät jäsenyytemme, silloin alkaa varsinainen yhteinen työ puolustuspoliittisen yhteistyön rakentamiseksi. Suomi tarjoaa sille myös paljon. Suomella on hyvää ja erinomaista osaamista ja erinomaiset asevoimat. Voinkin turvallisesti mielin kertoa kolmelle pojalleni ja kaikille suomalaisille, ja myös lähettää samalla viestin edesmenneille isovanhemmilleni, ettemme koskaan enää ole yksin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja, ministeri Kurvinen, olkaa hyvä.

20.06 **Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen:** Arvoisa herra puhemies! En käytä nyt puheenvuoroa maa- ja metsätalousministerin roolissa, vaan Vaasan vaalipiiriin kansanedustajana ja yhtenä kahdestasadasta kansanedustajasta, joilleka on viime eduskuntavaaleissa suotu valtakirja päättää kaikista mahdollisista Suomen asioista korkeimpana päättävänä elimenä. Me olemme nyt joutuneet tämän historiallisen tilanteen äärelle, ja ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

luankin puhua ennen kaikkea pohjalaisille äänestäjilleni ja Suomen kansalle ja myöskin historian kirjoihin ja aikakirjoihin tämän Suomen historian yhden merkittävimmän päätöksen äärellä.

Alkuun tahdon myös itse sanoa, miten tyytyväinen ja onnellinen olen siitä, millä tavalla tänä pelottavana ja dramaattisena keväänä tätä asiaa on Suomessa viety eteenpäin ja tätä keskustelua käyty. On ollut erittäin upeaa nähdä, että Suomen politiikan viime vuosien ehkä vähän värikkäämmistä vaiheista ja kiihkeämmistä vaiheista huolimatta eduskunta on ollut äärettömän yhtenäinen ja hallitus—oppositio-rajat on ylitetty ja kansallisen yhtenäisyyden hengessä on viety tätä isoa ratkaisua eteenpäin. Samoin yhteistyö korkeimpien valtielinten, eduskunnan, valtioneuvoston ja tasavallan presidentin välillä on tässä toiminut erittäin hyvin, ja myös Suomen kansa ja tavalliset suomalaiset ovat suhtautuneet tähän hyvin maltillisesti ja kypsästi. Pidän myös erittäin arvokkaana, että myös Pohjois-Atlantin liitto Natoon kielteisesti suhtautuvat voivat oman mielipiteensä esittää ja kertoa, ja se heille sallitaan. Se kuuluu vapaaseen maahan.

Herra puhemies! Olen ollut aiemmin koko poliittisen urani sotilaallisen liittoutumattomuuden kannattaja varsin tiukasti, ja siihen liittyen tämä päätös, jota olen tukemassa tulevassa äänestyksessä, on minulle kohtuullisen suuri muutos. Muuttuneeseen kantaani ja muuttuneeseen mielipiteeseeni suhteessa Natoon on vaikuttanut dramaattisesti muuttunut maailmanpoliittinen tilanne tässä keväällä 2022. Kannatan niin sanottua realistista ulkopoliittista linjaa tai ulkopoliittista doktriinia.

Mielestäni pienillä mailla ja pienillä kansakunnilla ei ole varaa mihinkään muuhun kuin realistiseen ulkopoliitiikkaan ja käytännönläheiseen ulkopoliitiikkaan. Maailma on tyly ja vaarallinen paikka pienille maille. Pienen kansan on oltava realisti, ja pienen kansan on kyettävä toimimaan minun mielestäni aina tilanteen mukaisesti ja tilanteen mukaisesti maksimoimaan oma turvallisuutensa ja vapautensa ja oma itsemääräämisoikeutensa. Siinä olemme onneksi Suomen reilun sadan vuoden historiassa onnistuneet todella hyvin aina alkaen siitä meidän dramaattisesta ja osin surullisestakin itsenäistymisprosessista heti ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Suomen itsenäisyys, Suomen vapaus ja Suomen turvallisuus on taattava tilanteen mukaisilla päätöksillä.

Arvoisa puhemies! Jonkin verran tässä Nato-jäsenyysskeskustelussa on kritisoitu Suomen ulkopoliitiikkaa toisen maailmansodan jälkeen ja ehkä etenkin niitä ratkaisuja Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen viimeisen 30 vuoden aikana. Itse rohkenen sanoa, että minusta meillä ei ole mitään syytä hävetä ratkaisujamme isossa kuvassa. Virheitä ja ylilyöntejä varmasti on vuosikymmenten aikana tapahtunut, mutta olemme kuitenkin onnistuneet isossa kuvassa säilyttämään ja hoitamaan sen tärkeimmän asian, eli suojaamaan Suomen itsenäisyyden, vahvistamaan Suomen itsenäisyyttä ja pitämään huolta Suomen kansallisesta itsemääräämisoikeudesta. Olemme myös onnistuneet välttämään sodan ja ylläpitäneet rauhaa ja vakautta Pohjolassa.

Mielestäni parasta Paasikiven ja Kekkonen linjan perintöä on tehdä muuttuneiden tilanteiden mukaisia, realistisia ratkaisuja tarvittaessa ketterästi. Historian käännekohdissa on kyettävä reagoimaan ja reagoitava Suomen itsenäisyyttä tukevalla ja vahvistavalla tavalla. Olemme aikaisemminkin historian käännekohdissa kyenneet tekemään tällaisia viisaita ratkaisuja Suomen vapauden ja turvallisuuden parhaaksi. Näen, uskon ja toivon, että Nato-jäsenyys on jälleen sellainen ratkaisu, ja toivon tässä Suomelle johdatusta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, totean, että Nato-jäsenyys ei poista sitä tosiasiaa, että Suomen puolustus jatkossakin viime kädessä pohjautuu vain omaan armeijaan, vain koko Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

men kansan vahvaan maanpuolustustahtoon. Myös Nato-Suomella on oltava oma ulkopolitiikkansa, joka nojaa Suomen omintakeiseen asemaan. Kuten täällä moni muukin kansanedustaja on todennut, totean tämän vanhan hienon sanonnan: Suomi on puolustamisen arvoinen maa, Suomi on hyvä maa, Suomi on paras maa suomalaisille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen poissa. — Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

20.11 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Suomi oli pitkään sidottu entiseen Neuvostoliittoon ystävyys- ja avunantosopimuksella, joka päättyi vasta vuonna 92 Neuvostoliiton hajoamisen johdosta. YYA-sopimus satoi meidät monella tapaa itään, ja Suomea pidettiin maailmalla yleisesti Neuvostoliiton vasallina. Mieleepi on jäänyt, kun Helena Takalo voitti hiihdon MM-kultaa vuonna 78, niin jossakin kansainvälisessä julkaisussa uutisoitiin hänen kotimaakseen Soviet Finland. YYA-sopimuksen päätyttyä silloinen presidenttimme Mauno Koivisto käänsi nopeasti katseensa länteen. Suomella oli tarve hakea liittolaisia siltä varalta, että Venäjä vielä joskus uhkasi maatamme sotilaallisesti. Vuonna 94 Suomi liittyikin Naton rauhankumppanuusohjelmaan ja vuonna 95 Euroopan unioniin. Sen jälkeen Suomi on lähentynyt länsimaita määrätietoisesti askel askeleelta.

Keskustelu Suomen turvallisuudesta ja mahdollisista turvatakuista käynnistyi Suomessa heti Venäjän hyökätessä Ukrainaan. Julkiseen keskusteluun nousi Lissabonin sopimuksen 42.7 artikla. Kyseessä on lauseke, joka velvoittaa EU-maita avunantoon kaikin käytettävissä olevin keinoin silloin, jos jokin niistä joutuu aseellisen hyökkäyksen kohteeksi. 42.7 artikla on tähän mennessä aktivoitu vain kerran eli marraskuussa 2015, kun Ranska päätti terrori-iskun jälkeen aktivoida EU:n turvatakuulausekkeen. Suomi lähetti silloin 160 sotilasta Libanoniin YK:n UNIFIL-operaatioon, mikä auttoi Ranskaa vapauttamaan joukkoja muihin tehtäviin. Seuraava askel länteen tehtiin vuonna 2014 Naton isäntämaasopimuksen muodosta, ja nyt olemme viimeistelemässä tavoittemme hakemalla Naton jäsenyyttä.

Arvoisa puhemies! Haluan painottaa kaikille suomalaisille, että Nato on puolustusliitto. Suomi ei ole hyökkäämässä mihinkään, eikä yhtäkään suomalaista sotilasta pakoteta sotiin toiseen jäsenmaahan. Mikäli Suomi päättäisi lähettää sotilaita toisen jäsenmaan avuksi, tulisi kysymykseen vapaaehtoisesti sinne lähtevät. Tämä koskee tietysti myös toisinpäin. Mikäli Venäjä hyökkäisi Suomeen, olisimme alussa täysin oman puolustuksen varassa. Nato-maiden apuuntulo saattaisi kestää viikkoja tai jopa kuukausia. Suomen tulee siis jatkossakin turvata kansallinen puolustus yhtä hyvin, jos ei paremmin, kuin tähänkin asti.

Nato-sopimuksen 5 artikla perustuu hallitusten väliseen luottamukseen siitä, että kukin maa auttaa toista hyökkäyksen kohteeksi joutunutta jäsenmaata. Sopimuksessa ei sovita, millaista apua kukin maa antaa, vaan asia päätetään kansallisesti ja tapauskohtaisesti. Apu voi olla esimerkiksi humanitääristä, aseellista, taloudellista tai sotilaallista apua.

Henkilökohtaisesti toivon, että Norjan ja Tanskan lailla Suomen maaperällä ei säilytetäsi ydinaseita eikä hyökkäyssotaan kuuluvaa aseistusta, ja että Suomessa ei olisi pysyviä Naton tukikohtia. Venäjä on naapurimaamme, ja meidän tulisi pyrkiä pitämään hyvät ja rauhanomaiset naapuruussuhteet tulevaisuudessa, vaikka se juuri nyt tuntuukin vaikealta. Se, että Suomi vahvistaa turvallisuuttaan, ei ole uhka kenellekään niin kauan, kun kukaan ei hyökkää Suomeen. Sen vuoksi puollan Suomen jäsenyyttä Naton puolustusliitossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Ärade talman! Jag vill betona att Nato är en försvarsallians. Finland kommer inte att anfalla något land, det behöver ingen vara rädd för. Natoavtalet baserar sig på förtroende mellan medlemsländerna. Det är inte specificerat i avtalet vilken typ av hjälp de andra medlemsländerna är skyldiga att ge, det bestämmer varje land nationellt och från fall till fall. Det kan till exempel vara humanitär hjälp, det kan vara vapen, det kan vara ekonomiskt bistånd eller soldater. Ifall Finland skulle bestämma sig att skicka soldater till ett annat medlemslands försvar skulle det basera sig på frivilliga. Inga finska soldater tvingas att delta i försvaret av ett annat medlemsland.

Detsamma gäller givetvis också i motsatt situation. Skulle Ryssland anfalla Finland är vi helt beroende av vårt eget försvar i början, hjälp från andra medlemsländer skulle sannolikt dröja veckor eller månader. Därför är det väldigt viktigt att vi tryggar vårt eget försvar [Puhemies koputtaa] lika bra om inte bättre än vi alltid gjort.

Personligen önskar jag att det inte skulle förvaras kärnvapen på finskt territorium och inte heller vapen som används i anfallskrig [Puhemies koputtaa] samt att det inte bildas permanenta Natobaser i Finland. Ryssland är vårt grannland och vi ska sträva till att behålla fredliga relationer i framtiden fastän det just nu känns svårt.

Det faktum att Finland nu förstärker sin säkerhet är inte ett hot mot någon så länge ingen anfaller oss. Därför röstar jag för medlemskap i Nato.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pyydän pysymään tässä yhteisessä sopimuksessa, että noin viisi minuuttia on puheenvuoron pituus. Sitten voi pyytää uuden puheenvuoron. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

20.17 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Nato-jäsenyydessä on kyse Suomen ja suomalaisten turvallisuuden maksimoinnista, meidän oikeudestamme valita, mikä meille itsellemme on parasta. Kysymys on myös siitä, mitä kansa meiltä päättäjiltä odottaa: vastuunkantoa, rohkeutta ja realismia. Koen suurta kunniaa olla kansanedustajana tässä historiallisessa hetkessä, ja saamaani vastuuta kunnioittaen teen omalta osaltani selväksi: Suomen paikka on Natossa.

Haluan kiittää Suomen valtiojohtoa ja eduskuntaa siitä tavasta, jolla tätä prosessia on edistetty. Suomalainen edustuksellinen demokratia on näyttänyt voimansa juuri siinä hetkessä, kun sitä on eniten tarvittu. Ukrainalaisten rohkea taistelu heidän itsenäisyytensä puolesta on antanut meille mahdollisuuden huolelliseen kansalliseen turvallisuuspoliittiseen keskusteluun. Tämän keskustelun aikana suomalaiset ovat osoittaneet viisautta valmiudessaan muuttaa omia kantojaan tarvittaessa uudelleen. Lopulta Suomen kansa on vienyt meidät tähän päivään, kertokoon se vahvaa kieltä suomalaisista ja suomalaisuudesta. Yhtenäisyys on ollut Suomen voimavara matkalla maailman onnellisimmaksi maaksi. Se on sitä nyt ja tulevaisuudessa. Rauha ennen kaikkea.

Arvoisa puhemies! Tulevan liittymisen pääsyy on Naton perustamissopimuksen artikla 5 eli turvatakuut. Turvatakuiden tehtävänä on luoda maksimaalinen pidäke, ettei Nato-maahan ikinä hyökkäisi. Tämä pidäke on pitänyt. Pahimman hetken varalle artikla varmistaa, että hyökkäys yhtä Nato-maata kohtaan tulkittaisiin hyökkäykseksi kaikkia kohtaan. Hinta olisi karmiva, jopa diktaattorille liian suuri.

Tässä vaiheessa prosessia katse on hyvä kääntää myös artikla 3:n suuntaan. Artiklan mukaan Nato-maa, siis Suomikin, vastaa ensisijaisesti omasta puolustuksestaan. Tähän yhtälöön meillä on täysi valmius: korkea maanpuolustustahto, huippuunsa viritetyt puolustus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

voimat ja jokaisen neliösentin puolustamisen arvoinen isänmaa. Venäjän sotarikokset osoittavat, että hyökkääjä ei saa astua Suomen rajojen sisään. Kaikki mahdollinen voima tarvitaan, ettei esimerkiksi Kouvola, Kotka tai Lappeenranta muutu Suomen Mariupoliksi tai Butšaksi.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä sana tulevaisuudesta. Suomen jäsenyys ei tule muuttamaan meidän maantieteellistä sijaintiamme. Me tulemme yhä olemaan Venäjän naapuri, me tulemme yhä olemaan yksi lännen porteista itään. Maailman tuulet puhaltavat tällä hetkellä siinä asennossa, että meidän maantieteellisen asemamme merkitys tulee todennäköisesti vain kasvamaan. Länsi tulee jatkossakin tarvitsemaan rohkeaa, oman arvonsa tuntevaa ja diplomaattisesti taitavaa Suomea. Tehkäämme me nyt osamme henkisesti vapaana, katse kohti tulevaisuutta ja Nato-jäsenenä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Honkonen, olkaa hyvä.

20.21 Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen: Arvoisa herra puhemies! En ole aikaisemmin kannattanut Suomen jäsenyyttä Pohjois-Atlantin puolustusliitossa. Suomalaisen päättäjän tärkein tehtävä on kuitenkin Suomen vapauden ja turvallisuuden takaaminen kaikissa olosuhteissa.

Yhteiskuntamme turvallisuusratkaisu on perustunut edellisestä sodasta lähtien kansan laajaa tukea ja hyväksyntää nauttineeseen sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja riippumattomaan asemaan kansainvälisessä yhteisössä sekä itsenäiseen ulkopolitiikkaan. Yhtä kaikki samanaikaisesti tiemme niin sanotussa YYA-Suomessa on ollut integroitua läntisiin liittolaisuuksiin. Ensimmäinen näistä oli YK-jäsenyys, sitten tulivat taloudelliset integroitumiset länteen, FINEFTA ja EEC, tasavallan presidentti Koiviston aikana Euroopan neuvoston jäsenyys ja viimein tietysti merkittävintä: jäsenyys Euroopan unionissa.

Samanaikaisesti Suomi on ylläpitänyt vahvaa maanpuolustusta. Tässä salissa ja suomalaisessa yhteiskunnassa on siihenkin vastakkaisia näkemyksiä kuultu. Silti olemme pitäneet omasta vahvasta maanpuolustuksesta ja puolustuskyvystä kiinni. Tämä on ollut viisas päätös.

Moni verrokkimaamme Euroopassa on päätenyt muunlaisiin ratkaisuihin, kun taas Suomi on ollut valmis kaikkeen, mitä eteemme voi tulla ja mitä historia on meille opettanut. Suomi ei ole ollut naiivi missään vaiheessa. Suomi on ollut valpas. Se on ollut pienen maan valppautta, pieni toimija kun päätty useiin suurvaltojen johtamassa maailmassa kuitenkin lopulta pelkäsi pelinappulaksi.

Pienen maan suuruutta on ketteryys. Juuri nyt osoitamme tätä ketteryyttä ja valppautta hakiessamme jäsenyyttä Natossa, Pohjois-Atlantin puolustusliitossa. Turvallisuuskäsityksemme on lyhyessä ajassa täysin muuttunut Venäjän aloitettua sodan keskellä Eurooppaa. Pieneltä maalta vaaditaan valpasta itsekkyyttä suurvallan naapurissa.

Arvoisa puhemies! Nato ei ole mikään arvoyhteisö. Se ei ole arvoyhteisö, se on puolustusliitto, jonka antamaa turvaa ja turvatakuita Suomi ja suomalaiset tarvitsevat osana puolustus- ja turvallisuusratkaisuumme. Loppujen lopuksi myös Nato-jäsenenä Suomi vastaa itse omasta puolustuksestaan, mutta Nato on meille välttämätön: Nato tuo meille välttämättömät turvatakuut.

On tärkeää, että lähin eurooppalainen kumppanimme Ruotsi toimii samoin, tulee liittymään Natoon samanaikaisesti Suomen kanssa. Suomi liittyy Natoon suojatakseen vapaut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

taan ja kansalaisiaan mutta myös eurooppalaisten arvojen koskemattomuutta. Juuri näihin eurooppalaisiin arvoihin, joita Suomi, Pohjoismaat ja koko Eurooppa edustavat — vapautta, tasa-arvoa, ihmisoikeuksia — juuri näihin arvoihin Venäjä on peruuttamattomalla tavalla kajonnut, ja tästä syystä Suomi tulee tekemään nämä ratkaisut ja tulee hakemaan jäsenyyttä Pohjois-Atlantin puolustusliitossa, mitä itsekin tuen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja, ministeri Harakka, olkaa hyvä. [Timo Harakka: Edustaja Harakka!]

20.25 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvostettu puhemies, hyvät kanssaedustajat! Viime torstaina tasavallan presidentti ja pääministeri esittivät, että Suomi hakee välittömästi Nato-jäsenyyttä. Kirjoitin silloin, että se oli merkittävin ulkopoliittinen linjaus 78 vuoteen. Ajatus oli täysin spontaani, mutta vaikka olosuhde on täysin erilainen, niin tunnelma on hiukan samanlainen kuin Moskovan rauhansopimuksessa 1944. Silloin rauha oli ilon ja huojennuksen aihe. Se antoi vihdoinkin toivoa paremmasta tulevaisuudesta. Mutta se oli myös raskas ratkaisu, joka oli välttämätön. Silloinkin alkusyynä oli vihamielisen väkivaltaisen naapurivaltion toiminta, ja rauhan jälkeen edessä olivat vaaran vuodet, kuten Suomen historiasta tiedämme, epävarma aika monenlaisine ilkeyksineen. Oli valittava vapaus, ja vapauden puolesta teimme myös eilen valtioneuvostossa historiallisen ja rohkean päätöksen Suomen Nato-jäsenhakemuksesta. Ratkaisu on välttämätön mutta hyvä.

Hyvät edustajakollegat! Me olemme saaneet kannettavaksemme vastuun valinnasta, joka vaikuttaa pitkälle tulevien sukupolvien turvallisuuteen. Olemme parhaamme mukaan arvioineet seurauksia kohti tulevaisuutta, kohti tuntematonta, mutta ymmärryksemme on aina aikaan kahlittua. Se, mitä tänä päivänä tiedämme, on huomenna enää todennäköistä, ylihuomenna mahdollista, kunnes lopulta aika ja muutos aina ylittävät ajattelumme rajat. Meillä ei ole varmuutta muusta kuin siitä, että varmuutta ei ole. Siksi, hyvät kanssaedustajat, en osaa olla varma, voitonvarma, voitonriemuinen. Varmuus ei ole viisautta, varautuminen on viisautta.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys tuo Suomelle hyötyä. Esimerkiksi kyberturvallisuuden osalta me saamme pääsyn parhaaseen tietoon ja saamme käyttöön kaiken kapasiteetin, jolla meidän arvomme allekirjoittavat valtiot meidän arvojamme varjelevat. Meistä on Nato-jäsenenä myös hyötyä, kiitos sotilaallisen kyvykkyytemme.

Nato-jäsenyys kuitenkin myös rajoittaa toimintakenttäämme. Me olemme tähän saakka olleet lännen liittolaisia sulkematta itää ulos. Se on ollut oikein, se on ollut hyödyllistä. Nyt olemme kaksinapaistamassa maailmaa. Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan on jakanut maailmaa kahtia. EU-maat ja Nato-kumppanit, läntinen yhteisö, ovat yhdistyneet tätä voimapolitiikkaa vastaan. Siihen on arvolähtöinen peruste: joukkomurhia, raiskauksia, teloituksia ja kidutuksia ei voi sallia. Siihen on myös rationaaliset syyt: Olemme halunneet talouskasvun keskinäisriippuvuuksilla hillitä voiman valtaa. Rauha on paitsi oikein myös järkevää ja kannattavaa.

Toinen puoli maailmaa kuitenkin joko hyväksyy tai vaikenemalla sallii Venäjän rikolliset toimet. Tältä osin meidän on syytä kysyä vakavasti, miksi näin on. Miten voimme voittaa heidät puolellemme vai hyväksymmekö sen inhorealismien, että monenkeskisten järjestelyiden alta aina paljastuu kahden voimakeskuksen, Kiinan ja Yhdysvaltojen, hegemonia- taistelu, viime kädessä tuhovoimainen?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Globalisaatio on ajanut karille kahden vuosikymmenen kultakauden jälkeen. Koko maailman laajuiset raha- ja tuotantoketjut katkesivat ensin finanssikriisiin 15 vuotta sitten. Siitä seurasi Euroopan menetetty vuosikymmen, jolloin velkakriisi myrkytti EU-maiden suhteet ja nosti kansallisaatteen haastajaksi liberaalille kansainvälisyydelle. Sitten pandemia pani rajat kiinni, ja nyt päälle vielä sota. Keskinäisriippuvuus, joka vielä eilen oli lisäävinään koko maailman hyvinvointia, onkin nyt kirosana. Kriittiset tarpeet tulevat ilmi sananmukaisesti kriiseissä. Sopimukset puretaan, ketjut katkaistaan, ja äskeiset kumppanuudet ovatkin nyt kiristyksen ja voimankäytön työkaluja. Herätys on ollut karu.

Globalisaation sijaan puhummekin nyt strategisesta autonomiasta eli teknologisesta turvallisuudesta. Emme saa olla Aasian armoilla akkuteknologian tai mikrosirujen suhteen, emme lääketuotannon tai minkään kriittisen tarpeemme osalta. Samalla kun vahvistamme omaa asemaamme arvoketjujen huipulla, Suomi voi olla Euroopan teknologisen turvallisuuden suurvalta.

Arvoisa puhemies! Palatakseni vielä lopuksi 78 vuoden taakse: Moskovan rauhan jälkeen pääministeri J. K. Paasikivi esitti itsenäisyyspäivänä 1944 radiopuheessaan hallituksensa ohjelman eli Paasikiven linjan. Tästä puheesta muistetaan sanonta ”tosiasioiden tunnistaminen on viisauden alku”. Se on totta, mutta kuten totuudet usein, se on itsestäänselvyys.

Ehkä mielekkäämpää on miettiä, [Puhemies koputtaa] miten päästään viisaudessa alkua pidemmälle. Silloin pitää tämän päivän tosiasioita pidemmälle nähdä ne huomiset todennäköisyydet, mahdolliset kehityskulut, kuviteltavissa olevat ja lopulta mielikuvituksen ylittävät. Paasikivi sanoikin puheessaan onneksi muutakin, vähemmän toistettua. Hän muistutti: ”Vain omien ihanteidensa pohjalta voi kansa elää tyytyväisenä ja onnellisena sekä suorittaa tehtävänsä.” Kansan pitää suorittaa oma tehtävänsä, [Puhemies koputtaa] ja se onnistuu vain omien ihanteidemme pohjalta. Se on meidän tehtävämme nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Muistutan edelleen, että meillä on lähes 50 puheenvuoroa vielä täällä ja meillä on sovittuna viiden minuutin aikaraja, eli pidetään siitä kiinni, niin pystytään pitämään kaikki puheenvuorot. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

20.31 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti itse olin koko ajan, mitä olen ollut täällä eduskunnassa, ja sitä aikaisemminkin sitä mieltä, että meidän ei tule liittyä Natoon. Syyt olivat aika pitkälti talouspoliittisia, koska näin asiat niin, että me aiheutamme turhaa närää naapurin kanssa, sillä en nähnyt sitä, että meitä välttämättä ohjailtaisiin. Näen asian näin, että aina hyvä naapurisuhde on ihan siinä omassa asumisessakin tärkeä. Ei tarkoita sitä, että minä voin illakoida missä asusteessa tahansa siellä omalla pihallani, jos naapuri sen näkee, vaan aina pitää naapuri ottaa huomioon, ja oikeasti ei haittaa yhtään, että naapurin kanssa tulee toimeen. Silloin yleensä asiat sujuvat paremmin. Ei se tarkoita nöyristelyä, vaan kunnioitusta toista, naapuria, kohtaan.

No, nytten tietysti tilanteet ovat muuttuneet ja oma mielipiteeni on asiasta muuttunut. Olen oikeasti sitä mieltä, että meidän tulee liittyä Natoon. Ja aika pitkälti siinäkin puhutaan talouspoliittisista asioista, koska pelkään oikeasti Naton ulkopuolella sitä, että meidät maailmalla tunnetaan ehkä siitä, mistä perussuomalaisen edustaja Juuso äsken mainitsi, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kun Takalo voitti maailmanmestaruuden, niin tuli Soviet Finland -teksti näkyviin. Silloin me oikeasti jäisimme omalla tavallaan minun mielestäni nurkkaan.

Mitä täällä tietysti aika paljon tänään on jokainen puhunut ja kokoomuksestakin aika paljon mainittu on se, kuinka tärkeä olisi ollut liittyä aika päiviä sitten Natoon. Olen vaihtanut mielipidettäni, mutta olen edelleen sitä mieltä, että meidän oli aikaisemmin aivan turha liittyä Natoon. Me ollaan loppujen lopuksi talouspoliittisesti hyödytty siitä ei Natossa olemisesta jumalattomat euromäärät, miljarditolkulla, puhumattakaan, että esimerkiksi jäsenmaksuista olisi tullut jo aikamoinen potti.

Joka tapauksessa tilanne on muuttunut, ja ehdottomasti meidän tulee liittyä Natoon, koska syyhän tähän koko tilanteeseen on oikeasti kyllä Venäjä itse. Venäjän on naurettavaa väittää, että länsi olisi missään vaiheessa hyökkäämässä Venäjälle, koska tilanne on se, että ei varmasti ole yksikään maa suunnitellut missään vaiheessa, että täältä päin lähdetäisiin hyökkäämään Venäjälle, että Venäjän pitäisi sen takia pitää omaa eturintamaansa.

Lopuksi haluan vielä sen verran sanoa, että toivon kaikkien ministerien ja päättävien tahojen pitävän tiukan linjan siitä, että yksikään nykyinen Nato-maa ei lähde millekään iltalypsymme meidän Nato-jäsenyyden vuoksi. Tilanne on se, että me ollaan ihan riittävän arvokas maa Natoon, meidän ei tarvitse hävetä yhtään siellä. Meidän maanpuolustus on sillä tasolla, meillä on äärettömän hyvät sotilaat, äärettömän hyvät vehkeet ja kaikki muukin. Meidät pitää huolia sinne ilman mitään iltalypsyjä. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

20.34 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa herra puhemies! Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon on niin perustavaa laatua oleva päätös, että katsoin asialliseksi tulla myös vanhempainvapaalta käyttämään tämän puheenvuoron ja myös äänestämään. Tuhat kilometriä matkaa yhtä äänestystä ja puheenvuoroa varten voi tuntua pitkältä, mutta näin merkityksellisiä asioita ei usein käsitellä tässä salissa. Pahoittelut puhemiehelle, jos puheenvuoroni vie hieman yli toivotun viisi minuuttia. Yritän pidättäytyä annetussa aikarajassa.

Vaikka kysymys on puolustusliittoon liittymisestä, on tässä yhteydessä välttämätöntä kommentoida myös Venäjän kehitystä. Venäjän laajamittainen hyökkäys eurooppalaiseen maahan oli jotain, jota ei enää osattu tai ainakaan haluttu nähdä tapahtuvan. Venäjän toistuvat hyökkäysaikeittensa kiistämiset ja lopulta sodan aloittaminen romahduttivat lopunkin luottamuksen maahan, ja politiikka rakentuu luottamukselle myös kansainvälisissä suhteissa. Toisaalta Venäjän toiminta ei ehkä kuitenkaan lopulta ollut yllätys pidemmässä jatkumossa. Olen nimittäin kevään mittaan usein palannut Mauno Koiviston kirjoituksiin Venäjästä hänen teoksessaan Venäjän idea. Hänhän osasi hyvin venäjää, oli perehtynyt maan historian laajasti ja oli myös kohdannut venäläisen vihollisen sodassa silmästä silmään. Tuossa mainitussa teoksessa hän tulee loppupäätökseen, että Venäjän ajatus on aina ollut laajentuminen: alueellinen, kielellinen, ideologinen, uskonnollinenkin. Ja, totta tosiaan, näinhän se vaikuttaa olevan — niin tsaarinvallan aikana, neuvostoaikana kuin valittavasti myös nyky-Venäjän aikana. Hallinto ja hallintomallit ovat vaihdelleet, mutta Venäjän idea ekspansiosta on pysynyt.

Demokratiakehitys on lopulta vain venäläisten itsensä käsissä. Niin kauan kuin maassa on autoritäärinen hallinto, säilyy Venäjän kehitys ennalta arvaamattomana ja epävakana. Venäjä, oli se sitten millainen tahansa, on aina kuitenkin myös meidän naapurimme. Nyt,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kun Suomen ja Ruotsin pitkä liittoutumattomuuden aika on tulossa päätökseen, seuraa tästä monia asioita. Suomen pitkä maaraja Venäjän kanssa on jatkossa myös Nato-raja.

Nato-jäsenyys ei tarkoita sitä, etteikö joissain toisissa olosuhteissa voisi tehdä myös yhteistyötä Venäjän kanssa. Se ei ole tietenkään ajankohtaista nyt, ei Venäjän nykyjohtoon kanssa, mutta — kertomuksena pohjoisista olosuhteista — Norja on Naton perustajamaa, ja he myös jakavat parin sadan kilometrin rajan Venäjän kanssa ja ovat tehneet erittäin aktiivista pohjoisen alueen yhteistyötä rajanaapurinsa Venäjän kanssa. Nyt toiminta on tietenkin, aivan oikein, ajettu alas, mutta toivottavasti jossain vaiheessa tulevaisuudessa Venäjä toimisi niin, että itäraja voisi kansalaisille olla jälleen myös avoimempi. Tämä on Venäjästä kiinni, ei Suomen Nato-jäsenyydestä.

Venäjän toimista seurannut itärajan jäätyminen on asettanut etenkin Itä-Suomen vaikeaan asemaan, kun tavanomaista rajankäyntiä ei ole. Lapilla on satoja kilometrejä yhteistä rajaa Venäjän kanssa itäisen Suomen maakuntien ohella, ja itärajan alueiden elinvoimasta on pystyttävä huolehtimaan. Tämä kyllä vaatii meillä kansallisen tason työtä ja tukea.

Arvoisa puhemies! Puolustusliiton jäsenyys ei tarkoita, että maanpuolustuksemme ulkoistetaan, vaan Suomen kansan turva on edelleen sen oma armeija, joten paitsi maanpuolustustahtoa myös Puolustusvoimista huolehtimista tarvitaan jatkossakin. Pidän erityisen arvokkaana, että Suomi ja Ruotsi tekevät tämän päätöksen yhtäaikaaisesti. Tästä työstä kiitos tasavallan presidentille, pääministerille sekä ulko- ja puolustusministereille. Ja uskaltaa myös sanoa näin keskustalaisena, että Suomen sosiaalidemokraateilla on ollut erittäin suuri vaikutus ruotsalaisten aatetoveriensa kannanmuodostukseen, joten vilpittömästi kiitos myös siitä.

On tärkeää, että Suomi valmistautuu kaikkeen, myös kaikista pahimpaan, ja otamme käyttöön myös turvatakuun Naton jäsenenä. Tavoite on selvä: me teemme tämän, jotta voimme suurimmalla varmuudella välttää sotilaallisen konfliktin itäisen naapurimme kanssa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Hyvin pysyitte aikataulussa, kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

Onneksi olkoon, edustaja. [Katri Kulmuni: Kiitos!]

20.39 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Helmikuun 24. päivänä 2022 kaikki muuttui. Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan on jotain sellaista, mitä emme osanneet odottaa todistavamme enää Euroopassa. Tuona päivänä turvallisuudentunteemme järkkäyi. Tasavallan presidentti Niinistö totesi tuolloin: ”Naamiot on riisuttu, vain sodan kylmät kasvot näkyvät.”

Oman suvun vaiheissa vuonna 1917 syntynyt isoisäni vietti seitsemän vuotta rintamalla. Hän ehti asepalveluksen jälkeen käydä vain kaksi viikkoa siviilissä, kun kutsu rintamalle kävi, ja isoisän sanoin hänen parhaat nuoruutensa vuodet menivät sotiessa. Mummoni, joka syntyi vuonna 1914, joutui jättämään kotinsa kaksi kertaa ja lähtemään evakkoon. Ensin etelässä Kirvun pitäjässä jäi vain kotitalon kivijalka jäljelle. Sitten pohjoisessa Petsamossa, jossa hän piti jonkinlaista työmaaruokalaa, oli lähdettävä niin nopeasti, että hän aina muisteli, ettei saanut kaunista astiastoa mukaansa. Tuolloin menetettiin Suomi-neidon toinen käsivarsi. Isäni, joka syntyi heinäkuussa vuonna 44, joutui lähtemään evakkoon Ruotsiin vain kahden viikon ikäisenä. Nämä lapsuudessani kuullut kertomukset ovat jättä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

neet vahvan muistijäljen DNA:hani. Vaikka en pidä Natoon liittymistä autuaaksi tekevänä ratkaisuna, on se mielestäni järkiliitto. Ei koskaan enää sotaa tuleville sukupolville.

Venäjän hyökkäys ja siitä seurannut turvallisuusympäristön muutos on pakottanut Suomen tarkastelemaan uudestaan ulko- ja turvallisuuspoliittisia linjojamme ja päätöksiämme. Vuosikymmeniä itärajan taakse rakennetusta ystävyydestä huolimatta luottamus Venäjän johtoon on mennyt ja suhteemme itäiseen naapurimaahan on muuttunut täysin. Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on nyt vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Arvioiden mukaan muutoksen uskotaan olevan pitkäkestoinen. Venäjän vaatimukset ja sotilaalliset toimet Euroopan turvallisuusarkkitehtuurin muuttamiseksi vaikuttavat myös Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen liikkumatilaan. Muuttuneen turvallisuusympäristön myötä myös koko Pohjois-Euroopan strateginen merkitys on kasvanut. Itämeren turvallisuustilannetta koskeva dialogi ja käytännön sotilaallinen yhteistyö lisäävät Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa turvallisuusympäristöönsä sekä parantavat ennakoitavuutta ja alueen vakautta.

Arvoisa puhemies! Venäjän toiminnan myötä eteemme on tullut pohdinta Suomen Nato-jäsenyydestä. Tähänkin saakka olemme pitäneet auki mahdollisuuden hakea puolustusliiton jäsenyyttä tilanteen niin vaatiessa, ja nyt tuo tilanne on käsillä. Kysymys ei ole missään nimessä helppo tai yksinkertainen, joten perusteellinen tietoon pohjautuva pohdinta ja kansalaiskeskustelu asiasta on ollut tarpeen. Tätä tärkeää pohdintaa ja keskustelua olemme käyneet myös täällä eduskunnassa. Niin tasavallan presidentti, Marinin hallitus kuin myös eduskunta ovat reagoineet tilanteeseen sen vaatimalla riipeydellä ja vakavuudella — iso kiitos siitä. Uudessa turvallisuustilanteessa puolueiden väliset erimielisyydet ovat jääneet taakse. Me olemme yhtenäinen kansa.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenenä Suomi ylläpitää ja kehittää jatkossakin vahvaa omaa puolustuskykyä ja jatkaa kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä. Suomi päättää edelleen itse sotilaallisen maanpuolustuksen toteuttamisperiaatteista. Nato-jäsenyys ei tarkoita yleisestä asevelvollisuudesta luopumista. Mahdollinen jäsenyys parantaa Suomen sotilaallista huoltovarmuutta ja koko yhteiskunnan kriisivalmiutta. Jäsenyydellä ei ole merkittävää muutosta Suomen osallistumisen tasoon Naton kriisinhallintaoperaatioissa. Naton jäsenenä olisimme osa yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Varaudumme tukemaan muita liittolaisia mahdollisesti yhteisen puolustuksen tilanteessa. Suomen puolustus sovitetaan osaksi Naton yhteistä puolustusta Suomen ja Naton yhdessä neuvottelemalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Marinin hallituskausi on koostunut toinen toistaan historiallisemmista tapahtumista. Nyt käsissämme on jälleen historiallinen päätös. Kuten muidenkin päätösten kohdalla, suomalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden takaaminen on meidän päättäjien tärkein tehtävä. Tähän perustan myös oman näkökulmani, kun asiasta äänestämme. Olen päättänyt kannattaa Suomen Nato-jäsenyyttä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

20.44 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Me tiedämme, mitä sanonta ”veljeä ei jätetä” tarkoitti sodan aikana ja mitä se tarkoittaa vielä tänäkin päivänä. Olen saanut saattaa viimeiselle matkalle vuosien varrella monia sodan käyneitä naisia ja miehiä. Vielä tänäkin päivänä veli tulee saattamaan veljeä tai sisar sisarta, mikäli se vain on fyysisesti mahdollista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Tämä esimerkki meille nuoremmille on syvältä koskettava. Samalla kun näytämme tänään kiitollisuuttamme jälkipolville, me myös tänään käsitteillä olevassa kysymyksessä näytämme yhteenkuuluvuutemme ja myös vahvuutemme. Tämä onkin ehkä suomalaisuuden yksi merkittävin luonteenpiirre. Kun tulee tarpeeksi tiukka paikka, kansamme yhdistyy hämmästyttävän kunnioitettavalla tavalla. Toivoisin tätä yhteenkuuluvuuden tunnetta myös monissa muissa täällä salissa päätettävissä asioissa.

Arvoisa herra puhemies! Putinin Venäjä muutti Suomen turvallisuuspoliittisen ympäristön peruuttamattomasti aloittamalla laajamittaisen hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan. Tämän takia niin Suomen kansan kuin kansanedustajienkin enemmistö on alkanut kannattaa Nato-jäsenyyttä. Nato-jäsenyyden tuo meille lisää turvaa, eikä se ole keneltäkään pois, kuten tasavallan presidentti on viisaasti sanonut.

Me olemme jo pitkään tehneet merkittävää yhteistyötä Naton kanssa. Käytännössä me olemme olleet Nato-maa ilman turvakuutta. Natohan on demokratioiden liitto, joten se on Suomelle enemmän kuin luontainen yhteisö. Tietysti eräissä Nato-maissa on huolestuttavaa kehitystä — Turkki ensisijaisesti mainittuna, uhittelee parastakin aikaa — mutta suuressa kuvassa Nato puolustaa länsimaisia ja demokraattisia arvoja, joita itänaapurissamme niin paljon pelätään.

Suomen ja Venäjän välillä on vuonna 1992 solmittu naapurussopimus, johon osa Naton vastustajista on vedonnut. Suomen Nato-jäsenyyden ei mitenkään ole ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa. Kaiken lisäksi Venäjä on ihan omilla toimillaan rikkonut sopimuksen henkeä, ja luottamus itänaapuriimme on tätä kautta romahtanut.

Arvoisa puhemies! Suomi tuo yhteiseen puolustusliittoon lisäarvoa. Meille ei tule ongelmia täyttää vaadittua kahta prosenttia bkt:stä puolustusmenoihin. Nyt Venäjän hyökkäyssodan takia onneksi silmät ovat auenneet, ja puolustusmenoja on eri maissa lisätty. Huomattava on erityisesti Saksan panostukset puolustukseensa. Toivottavasti puolustuspolitiikan tärkeys ymmärretään myös, jos ja kun rauha jälleen kerran palaa. Suomen on syytä edistää sitä, että myös muut puolustusliiton jäsenet ymmärtävät ja täyttävät omat vastuunsa. Kukaan ei voi olla vapaamatkustajana mukana.

Jonkin verran on puhuttu ydinaseiden sijoittelusta ja Naton pysyvistä tukikohdista. Kuten täällä salissa on useamman kerran tänään huomautettu, niistä ei nyt päätetä. Päätös niistä on täysin meidän kansallisissa käsissämme sitten aikanaan.

Arvoisa puhemies! Viime perjantaina päättyi Porin prikaatissa Niinisalossa ja Säkylässä järjestetty Maavoimien Arrow 22 -harjoitus, jossa oli mukana sotilaita Yhdysvalloista, Isosta-Britanniasta, Virosta ja Latviasta. Sain olla myöskin sitä avausta katsomassa paikan päällä. Jatkossa yhteisiä harjoituksia on varmasti enemmänkin, onkin siis syytä pitää huolta varuskuntaverkostamme ja riittävistä raideyhteyksistä. Myös niiden saavutettavuus on erittäin tärkeitä. Raskas kalusto liikkuu raiteita pitkin kätevämmän kuin kumipyörillä. Etenkin ratayhteys Pori—Niinisalo—Parkano—Haapamäki olisi saatava kuntoon.

Natossa ollessammekin meidän täytyy itse huolehtia huoltovarmuudestamme. Energian ja maatalouden resurssit on pidettävä kunnossa, turvetta ja metsiä on pystyttävä hyödyntämään. Liasta ilmastokunnianhimosta on nyt joustettava.

Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aho sanoi puheessaan hyvin, että Naton artikla 5:n turvakuut todennäköisesti estävät Suomen joutumisen sotilaallisten toimien kohteeksi. Siitä tässä on kyse. Me täällä eduskunnassa puhumme usein ennaltaehkäisyn tärkeydestä. Nato-jäsenyydessä on kyse juuri siitä, ennaltaehkäisystä. Vanhempamme ja isovanhempamme joutuivat taistelemaan rintamalla ja an-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

toivat ison uhrauksen maamme itsenäisyyden puolesta. Kannatan Natoon liittymistä ja teen työtä sen eteen, että nykyiset ja tulevat sukupolvet eivät koskaan joudu tekemään niin suuria uhrauksia kuin menneet sukupolvet. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Valtonen poissa. — Edustaja Kärnä, olkaa hyvä.

20.50 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Nato-jäsenyydestä päättäminen on eduskunnan tämän kauden tärkein tehtävä. En siis ala omalta osaltani tätä keskustelua pitkittämään.

Annan täyden tukeni Suomen valtiojohdon esitykselle liittää Suomi Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi. Nato-jäsenyyden paras tapa varmistaa, että Suomen maaperällä ei enää koskaan käydä sotaa. Se on lahja tuleville sukupolville ja erityisesti maaseudun lapsille, joka turvaa oikeudet ja mahdollisuudet länsimaiseen telmimiseen myös tulevaisuudessa.

Toivotaan, että tässä viime metreillä ei tule enää mitään viivästyksiä tai väkäämistä vaan että Nato-jäsenyyden tipahtaa meille yhtä helposti kuin ukrainalainen kranaatti venäläisen Ladan kattoikkunaan. Suomen on laitettava tassut taaviin ja sujahtettava Natoon kuin telkkä pönttöön! — Päätän puheeni tähän. Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

20.51 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Alkuvuodesta meistä ei kukaan uskonut, että joudumme arvioimaan turvallisuus- ja toimintaympäristössämme tapahtunutta perustavanlaatuaista muutosta. Venäjän hyökättyä brutaalisti Ukrainaan olemme nopealla aikataululla arvioineet kokonaisturvallisuutemme isoa kuvaa.

Kiitan asian valmistelusta. Kansanedustajan roolissa olen saanut kaiken tiedossa olevan materiaalin ja informaation oman kantani muodostamiseen. Olen vakuuttunut, että tulevalle päätöksellä turvataan parhaiten muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä Suomen ja suomalaisten kokonaisturvallisuus ja rauhan säilyminen.

Kiitos myös valtionjohdolle ja hallitukselle nopeasta reagoinnista ja työstä kriisissä sekä Suomen turvallisuustilanteen arvioinnissa sekä aktiivisesta osallistumisesta EU:n sisällä käytyyn turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja suunnan hakemiseen. On ollut äärimmäisen tärkeää, että presidenttimme, pääministerimme ja puolustusministerimme ovat kiertäneet tapaamassa Naton jäsenmaiden johtoa. Valmistelun aikana on ollut tärkeää saada päätöksentekijänä päätöksentekoamme varten signaalia jäsenmaiden suhtautumisesta, niin kuin myös tietoa ratifiointiprosessiin liittyvistä asioista. Kiitos kuuluu myös aktiivisesta vuoropuhelusta pohjoismaisessa yhteistyössä sekä erityisesti Ruotsin kanssa käydystä yhteistyöstä, joka on johtamassa Ruotsin hakuprosessiin.

Valmistellut selonteot antavat hyvän kuvan turvallisuusympäristön muutoksesta ja vaihtoehtoisista yhteistyömahdollisuuksista, jolla olemme voineet edetä päätöksentekoon. Päätöksen myötä on tärkeää, että kansallinen päätöksenteko, vahva puolustus, asevelvollisuutemme, itsemääräämisoikeutemme ja oma liikkumatila ulko- ja turvallisuuspolitiikassa säilyy omissa käsissämme niin paljon kuin se vain mahdollista on.

Arvoisa puhemies! Suomi on jo tällä hetkellä vahvasti mukana eurooppalaisessa turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä monien eri liittoutumien kanssa, niin kahdenkeskisissä kuin moniliittoutumissa mukana. Tämä kertoo myös hyvin sitä kuvaa, miten jo tällä het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kellä olemme osa Euroopan ja Pohjoismaiden sotilaallista yhteistyötä ja kokonaisturvallisuutta nyt ja tulevaisuudessa. Euroopan yhtenäisyys on tärkeää geopolitiittisen tilanteen jatkuvissa liikkeissä.

Arvoisa puhemies! Päätöksenteon kannalta on ollut tärkeää, että olemme parlamentaarisesti pystyneet avoimesti, yhdessä ja yhdensuuntaisesti käymään turvallisuuspolitiikan vaihtoehtojamme läpi. Kansalaiset ovat myös vahvasti olleet keskustelussa mukana, ja laaja kansalaismielipide on tukenut turvallisuuspolitiikkamme suunnanmuutosta. Lisäksi suomalaiset ovat antaneet vahvan tuen eduskunnalle päättää asiasta.

Meille itäsuomalaisille, itärajan pinnassa asuville edustajille päätös on varmaan ollut henkisesti vaikein, koska olemme tehneet päivittäistä yhteistyötä Venäjän Karjalan kanssa niin ihmisten arjessa kuin rajat ylittävässä lähialueyhteistyössä niin koulutuksen, kulttuurin, järjestötyön kuin elinkeinoelämänkin kanssa. Kukaan ei varmaan pysty ennustamaan, milloin seuraavan kerran raja avautuu ja voimme palata arkeen yhteistyön merkeissä. Sodan ja siitä seuranneiden kriisien vaikutukset kohtelevat kovimmalla kädellä Itä-Suomen taloutta ja todennäköisesti myös työllisyyttä, ja ensimmäiset merkit siitä ovat jo olemassa. Toivonkin, että tässä salissa on ymmärrystä asialle, kun arvioidaan turvallisuustilanteen vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan ja talouteen.

Arvoisa puhemies! Muutama viikko sitten yleisötilaisuudessa minua tuli tapaamaan 97-vuotias Talin—Ihantalan sotaveteraani. Hän evästi minua: ”Suomi on pieni maa, emme enää pärjää yksin. Ne uhraukset, mitkä olemme maksaneet vuosikymmeniä sitten, ovat ikuisesti muistoissamme.” Voiko selvempää evästystä antaa?

Arvoisa puhemies! Hyvin valmistellut selonteot, valiokuntakäsittelyt ja laaja-alaiset kuulemiset ovat kyllä antaneet tarvittavat eväät tälle harkitulle päätöksenteolle. Suomalaisen ja Suomen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta tuen valtioneuvoston esitystä Suomen liittymisestä puolustusliitto Natoon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

20.56 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Venäjän oikeudeton hyökkäys Ukrainaan on ajanut Suomen tilanteeseen, jossa meidän on Suomen ja sen kansalaisten turvallisuuden vuoksi arvioitava puolustuspolitiikkamme perusteet uudelleen. Suomen kansa on aiemminkin yhdistynyt uhan edessä, ja tänä päivänä on nähtävissä samaa yhtenäisyyttä, mitä nähtiin talvisodan syttyessä. Vaikka nyt ei ole suoraa sodan uhkaa, ovat kansan mielipiteet suurelta osin kääntyneet Nato-jäsenyyden kannalle turvatakuiden saamiseksi. Vaikka politiikassa monesti olemme erimielisiä, niin nyt myös eduskunnassa on löytynyt laaja yksimielisyys Suomen ja sen kansan turvallisuuden varmistamisesta. On sanomattakin selvää, että oman vahvan puolustuksen kulmakivi on ja sen tulee olla jatkossakin yleisessä asevelvollisuudessa, mutta muuttunut turvallisuustilanne on tuonut meidät tähän hetkeen päättämään Suomen maanpuolustusta täydentävistä toimenpiteistä.

Arvoisa puhemies! Julkisessa keskustelussa on viime päivinä puhuttu paljon siitä, kuinka pitkään kukin on kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä. Tämänkaltaisen keskustelu ei ole kovinkaan hedelmällistä varsinkaan sellaiseen sävyyn, jossa asiaa kilvan todistellaan. Poliitikon muuttaessa aiempaa kantaansa lienevät perustelut kuitenkin paikallaan. Oma aiempi Nato-kantani muodostui rauhanturvaajataustani myötä. Näin rauhattomuutta ja pelkoa niin Libanonissa, Bosniassa kuin Mosambikissa. Pidin Suomen tapaa toimia kokoaan suurempana ja puolueettomana rauhanturvaamisen suurvaltana sekä rauhanvälittäjänä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

eduksi Suomelle enkä nähnyt tarpeelliseksi hakea Nato-jäsenyyttä. Liittoutumaton maa, joka puolustaa maailmanrauhaa, on kaunis ja tavoiteltava asema, joka kuitenkin valitettavasti romuttui yhdessä yössä, kun venäläinen sotilas astui Ukrainan rajan yli. Naapurivaltion sopimuksia kunnioittamaton johtaja murensi ne perusteet, joiden myötä olimme voineet pysyä neutraaleina. Olosuhteiden muututtua näenkin ainoana mahdollisuutena hakea Naton jäsenyyttä ja sen mukanaan tuomia turvatakuita. Rauhanturvaajaveteraanina näen, että myös Nato-jäsenenä voimme jatkaa edelleen maailmanrauhan välittämistä kokoamme suurempana toimijana, sillä puolustusliiton jäsenenä emme uhkaa ketään vaan ainoastaan turvaamme Suomen itsenäisyyden ja sen kansan turvallisuuden.

Arvoisa puhemies! Suomi on jo tehnyt merkittävästi yhteistyötä Naton kanssa, joten Venäjän näkökulmasta olemme jo osa puolustusliittoa ja näin ollen Venäjän etupiirijattelon mukaisesti saattaneet jo olla myös Venäjän tähtäimessä. Meillä on siis ollut jo olemassa riskejä Natoon kuulumisesta, mutta ei jäsenyyden tuomia turvatakeita turvallisuudesta. Suomen onkin pikaisesti varauduttava Venäjän erilaisiin kiusanteko-operaatioihin. Kuten eduskunnalle annetussa selonteossakin todetaan, jäsenvaltion tulee huolehtia rajaturvallisuudesta. Me perussuomalaiset olemme tuoneet jo useaan otteeseen eri pöydissä ja keskusteluissa esiin huolestamme rajaturvallisuuden tilanteesta ja siellä ammottavasta turvallisuusaukosta, joka tulee kiireesti paikata. Hallituksen vitkastellessa asian kanssa ruotsalaiset paikkaavat jo omaa turvallisuuttaan palauttamalla sisärajavalvonnan EU:lta lupaa kysymättä.

Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuuden kannalta Nato-jäsenyys ei saa tuodittaa meitä vääränlaiseen turvallisuudentunteeseen, jonka seurauksena laiminlyötäisiin mitään muuta turvallisuuden osa-aluetta. Mainitsin aiemmin puolustuksemme perustuvan vahvaan omaan puolustukseen ja yleiseen asevelvollisuuteen, mutta tämän lisäksi tulee muistaa tärkeää työtä tekevät maanpuolustusjärjestöt, joiden riittävä rahoitus ja toimintaedellytykset on turvattava.

Arvoisa puhemies! Itse tulen organisaatiosta, jossa on 60 sekunnin lähtövalmius ja päätöksiä tehdään sekunneissa. Kansanedustajana saamani kokonaisvaltainen tieto vahvistaa muuttunutta Nato-kantaani Suomen Nato-jäsenyyteen liittyen, ja kannatankin tasavallan presidentin ja valtioneuvoston tekemää päätöstä [Puhemies koputtaa] hakea puolustusliitto Naton jäsenyyttä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

21.01 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on aina rakennettava siten, että se parhaiten varmistaa suomalaisten vapauden ja turvallisuuden sekä maamme itsemääräämisoikeuden ja alueellisen koskemattomuuden. Tämä on eduskunnan perustuslaillisista tehtävistä tärkein. Venäjän käynnistämä brutaali hyökkäyssota Ukrainaa vastaan osoitti, että voimankäyttö on keskeinen osa Venäjän keinovalikkoa, jota se on valmis käyttämään raastasti myös siviileihin. Puolustuksemme suorituskyky on hyvä, mutta emme yksin pienellä maalla luo pidäkettä, joka takaisi rauhan säilymisen. Keskeistä muuttuneessa turvallisuustilanteessa on varmistaa, ettei Suomi koskaan joudu sotilaalliseen konfliktiin eikä jää yksin. Meillä ei ole vaihtoehtoa Nato-jäsenyydelle turvatakuiden suhteen. Nato-jäsenyys parantaa Suomen kokonaisturvallisuutta ja ennaltaehkäisee konfliktia lähialueellamme ja rakentaa rauhaa.

Kannatan maamme jäsenyyttä Pohjois-Atlantin puolustusliitossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! On ollut hienoa kuulla sitä yhtenäisyyttä, joka on rakentunut tänään kuulluista puheenvuoroista maamme turvallisuuden takaamiseksi. Suomen Nato-jäsenyys on puhtaan puolustuksellinen ratkaisu, eikä se ole suunnattu ketään vastaan. Nato on perustettu toisen maailmansodan jälkeen Euroopan vapaiden demokratioiden suojaksi. Vuosia kestäneen Nato-yhteistyömme jälkeen olemme erittäin sopiva Naton täysjäseneksi, mikä myöskin ankkuroi maamme entistä vahvemmin osaksi läntistä puolustusyhteistyötä. Maamme Natoon liittymisessä valtavin riski olisi jättää liittymisratkaisu tekemättä.

Kiitos Suomen kansalle, joka antoi nopeasti vahvan tukensa Nato-jäsenyyden hakemiselle. Se on ollut merkittävä tuki kiitettävää työtä tekevälle valtiojohdolle. Lämpimät kiitokset, ministeri Haavisto, lämpimät kiitokset, koko valtiojohto. Kansan tuki on ollut valtava tuki myös työllemme eduskunnassa. Se toi meidät tähän päivään, tähän keskusteluun. Kokoomukselle jäsenyyden tavoittelu on pitkäaikaisen harkinnan ja työn tulos.

Arvoisa puhemies! Olemme aina huolehtineet Suomessa puolustuskyvystämme. Korkea maanpuolustustahto ja asevelvollisuus ovat puolustusratkaisumme perusta jatkossakin. Myös Venäjä-suhteen hallinta on keskeinen kysymys jatkossa. Presidentti Niinistön puhelu Natoon hakeutumisestamme presidentti Putinille oli jo uuden ajan alku: suomettumisen häntä katkaistiin. Siihen, ettei koskaan tulisi sotaa, on meidän kansakuntana aina parhaalla mahdollisella tavalla varauduttava. Vapaa isänmaa ei ole itsestäänselvyys. Miellessäni on suuri kiitollisuus itsenäisestä isänmaasta ja samalla vahva tahto ja vastuuntunto turvata sama tuleville sukupolville. Suomen eduskunnan tärkein tehtävä on nyt yhdessä toimia niin, että mahdollisimman ripeästi saamme Suomen Naton täysjäseneksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

21.05 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Paljon on tapahtunut parin viime kuukauden aikana. Paljon on tapahtunut Euroopan ja Suomen turvallisuuspoliittisessa ympäristössä, ja paljon on sen myötä tapahtunut myös monien meidän ajattelussa. Moni meistä varmasti arvioi vielä muutama kuukausi sitten, että Suomi on jo rakentanut riittävän vahvan puolustuspoliittisen viitekehyksen puolustusyhteistyössä Ruotsin kanssa, rauhan-kumppanuudessa Nato-maiden kanssa ja yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Euroopan unionin kautta, ja että tähän riittäisi, koska Suomella on ystävälliset ja asialliset välit itäisen naapurimaan Venäjän kanssa.

Nyt on tilanne muuttunut valitettavasti täysin. Venäjän hyökkäys naapurimaa Ukrainaan sysäsi liikkeelle monia muita tapahtumaketjuja, joiden seurauksena tänään täällä eduskunnassakin käymme keskustelua Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta tärkeimmistä asiasta 80 vuoteen. Voi hyvällä syyllä sanoa, että Venäjä on omilla toimillaan ajanut Suomen tähän tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Oma luottamukseni rauhanomaiseen rinnakkaiseloon Suomen ja Venäjän välillä päättyi 24. helmikuuta. En usko, että se turvallisuuspoliittinen viitekehys, joka meillä luotiin Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen, on enää riittävä. Sen merkittävin tukijalka, eli hyvät ja ystävälliset välit Venäjään, ovat katkenneet. Jos Venäjä kykenee hyökkäämään Suomea väkiluvultaan kahdeksan kertaa suuremman maan kimppuun tavoitellessaan takaisin Neuvostoliiton aikaisia rajoja, emme mekään tule olemaan suojassa pitkässä juoksussa. Kunhan Venäjä toipuu Ukrainan operaatiosta, voivat muut, jopa tsaarinaikaiset lähialueet, olla seuraavia kohteita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Haluan ilmaista tämän Nato-keskustelun yhteydessä suruni sen johdosta, mitä Suomi ja muut maailman maat menettivät sillä hetkellä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainain. Hyökkäys Ukrainaan on johtanut välien katkeamiseen kansojen väliselle kanssakäymiselle kulttuurin, urheilun, tieteen, taiteen, ylipäättänsä kaiken inhimillisesti tärkeän osalta. Voi vain arvailla, milloin koittaa jälleen sellainen aikakausi, että yhteyksiä ja vuoropuhelua voidaan taas rakentaa nyt nurkkaan itsensä ajaneen Venäjän ja muun maailman välille. Toivon, että eristyksen aikakausi jää lyhyeksi, mutta se on varmasti verrannollinen siihen, miten kauan presidentti Putin on vallassa. Suhteiden normalisointuminen Venäjän ja muun maailman välillä on varmasti mahdotonta niin kauan, kun Venäjää hallitsee keinoja kaihtamaton ja kansainvälisiä sopimuksia kunnioittamaton presidentti Putin.

Olen surullinen myös siksi, että Suomen nuorelle sukupolvelle tuli todistettua se, ettei Venäjään voi koskaan täysin luottaa. Nyky-Venäjä ja sen johtaja ei kunnioita naapurimaitensa suvereniteettia eikä noudata kansainvälisiä sopimuksia. Kansalta pimitetään totuus hyökkäyssodasta Ukrainaan, ja se verhoillaan pelastusoperaatioksi alueille, jotka ovat niin ikään laittomasti haltuun otettuja. Venäjän kansa onkin ollut Ukrainan sodan yksi uhri. Nuoret venäläissotilaat on pakotettu erikoisoperaation nimellä hyökkäyssotaan, jossa on saanut päästää valloilleen alhaisimmat keinot, mitä ihmismieli voi keksiä. On tapahtunut järkyttäviä sotarikoksia viattomia siviilejä kohtaan. Nämä ovat ankarasti tuomittavia tekoja, jotka tulee saattaa sotarikoksia tutkivien tuomioistuinten käsiteltäväksi.

Arvoisa puhemies! Oma ajatteluni mahdollisesta Nato-jäsenyydestä kypsyi myönteiseen suuntaan syksyllä 2019 käydyllä kansallisella maanpuolustuskurssilla. Venäjän toimet Ukrainassa saivat minut varmistumaan, että Suomen kansan turvallisuus tulee parhaiten taattua osana isoa Nato-maiden joukkoa. Suomi huolehtii jatkossakin omasta puolustuksestaan, mutta uhkaavan tilanteen tullen lisää voimaa löytyy muista jäsenmaista. Nato-jäsenyyden tärkein elementti Suomelle lieneekin sen pelotevaikutus. Hyökkäys Suomeen olisi hyökkäys Natoa kohtaan. Suomella on karvaita kokemuksia historiassa yksin jäämisestä tai pakon sanelemasta liittoutumisesta, kun maamme on yrittänyt suojautua itänaapurin aggressioilta. Meillä on myös kokemusta selviytymisestä ja taiteilusta lännen ja idän välissä sodanjälkeisinä vuosikymmeninä. Suomi on valinnut puolensa vuosikymmeniä siten liittyessään läntisiin kauppaa ja talouspoliittisiin järjestöihin. Näin ollen askel Natoon on looginen myös turvallisuuspoliittisessa viitekehyksessä.

Arvoisa puhemies! Kannatan presidentin ja valtioneuvoston tekemää esitystä, että Suomi hakee jäsenyyttä Pohjois-Atlantin liitossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Gustafsson, olkaa hyvä.

21.10 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kiitän myöskin tasavallan presidenttiä, pääministeri Marinia ja hallitusta ja myöskin eduskunnan puhemiehiä siitä, että tämä viime viikkojen ja kuukausien niin sanottu Nato-prosessi on hoidettu erinomaisesti. Haluan eduskunnan pöytäkirjoihin vielä todeta erityisesti sen, että Suomen kansa ei ole nyt mitenkään erityisemmin vaatinut kansanäänestystä, pikemminkin päinvastoin. Se kertoo suuresta luottamuksesta tasavallan presidenttiä, valtioneuvostoa, eduskuntaa kohtaan, että näin on. Tämä on tärkeä näkemys mielestäni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Sosiaalidemokratiahan on perusolemukseltaan kansainvälinen rauhanliike. Meillä on ollut halki vuosikymmenten johtajina, jäsenistöinä ihmisiä, joille tämä rauhantyö on ollut elämäntehtävä. Haluan mainita erikseen viestimies, presidentti Mauno Koiviston ja myöskin Yrjö Kallisen, puolustusministerin vaarojen vuosilta 1946—47 — suuri rauhanaatteen puolestapuhuja Suomessa.

Arvoisa puhemies! Olen myöskin sosiaalidemokraattina ihan aidosti ylpeä siitä, miten pääministeri Marin tukenaan hallitus ja monet muut ovat tehneet paljon työtä sen suhteen, että myöskin Ruotsin hallitus on asettunut hakemaan Nato-jäsenyyttä. Tämä on äärettömän merkittävä asia, ja minä näen silmissäni, miten Suomi ja Ruotsi juoksevat 110 metrin aitoja, menevät ylitse ja tulevat yhtä aikaa maaliin — ymmärrätte symbolisesti näitten aitojen merkityksen, jotka ovat tässä edessä. [Mika Niikko: Ei ymmärretä!]

Emme vielä tiedä, miten tämä Ukrainan tilanne tulee päättymään, mutta tämän sodan vaikutus tulee olemaan dramaattinen: Venäjä eristetään, ja se eristäytyy itse. Tämä ei ole hyvä kehitys Suomelle. Suomella oli menossa Venäjän kanssa paljon kaupankäyntiä, teollista yhteistyötä, kulttuuria, itärajalla paljon yhteistyötä turismia unohtamatta. Nyt tilanne on toinen. Vappupuheessani totesin hiljan, että jos Natoon liitytään, Suomen on aina järkevää pyrkiä pitämään hyvät suhteet Venäjään ja venäläisiin. Putinin kanssa se ei enää ole mahdollista, mutta historia antaa meille aikaa ja mahdollisuuksia. Ne on käytettävä hyväksemme. Tavoite hyvistä naapurisuhteista ei saa kadota minnekään.

Arvoisa puhemies! Itselleni vaakakupissa — liittyäkö Natoon — on painanut raskaasti Putinin näkemys siitä, että edelleen toimitaan sotatoimin etupiirijättelun pohjalta kunnioittamatta kansakuntien oikeutta itse päättää omasta tulevaisuudestaan. Se on pelottava, julma virhe, joka tekee Venäjästä täysin arvaamattoman valtion. Venäjä on ollut täysin piittaamaton kansainvälisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista sopimuksista, ja ei ole näköpiirissä mielestäni aikaa, että Venäjä löytäisi uskottavan johtotähden, joka veisi maata kohti demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota. Enemminkin näen niin, että äiti-Venäjän kirjahyllyssä pölyyntyä entisestään Jevgeni Jevtušenkon ajankohtainen runo Haluavatko venäläiset sotaa, jota runoa muuten Ukrainan presidentti Zelenskyi siteerasi puhuesaan Venäjän kansalle. Se runo päättyi aika erikoisesti — tai no, se on runo — ”Ei sotaa toivoa, ei sotaa toivoa / voi venäläiset milloinkaan”.

Nato-jäsenyys ei ole lainkaan ongelmaton, [Puhemies koputtaa] mutta se on tehtävä isänmaamme turvallisuuden ja itsenäisyyden varmistamiseksi — on vaan tehtävä nyt. Tulen äänestämään Natoon liittymisen puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

21.16 Sanna Antikainen ps: Arvoisa puhemies! Suomi tulee lähettämään Nato-jäsenhakemuksen, ja tämä johtuu ainoastaan Venäjän laajentumispyrkimyksistä, joiden seurauksena Venäjä on hyökännyt naapurimaihinsa ja pyrkinyt miehittämään tai liittämään niistä itseensä alueita. Ensimmäinen hyökkäys tapahtui elokuussa 2008 Georgiaan, jossa Venäjä perusti sotilastukikohtia miehittämilleen alueille Abhasiassa ja Etelä-Ossetiassa. Venäjä suoritti näillä alueilla myös georgialaisväestöön kohdistuneen etnisen puhdistuksen. Helmikuussa 2014 Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan miehittäen Krimin ja perustaen Donetskiin ja Luhanskiin venäläismieliset nukkehallinnot. Venäjän helmikuussa 2022 aloittama laajamittainen hyökkäyssota Ukrainassa on suoraa jatkumoa aikaisemmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ta sotatoimista. Myös Ukrainassa Venäjä on syylistynyt sotarikoksiin jopa vauvoja kohtaan.

Arvoisa puhemies! Suomella on Venäjän kanssa noin 1 300 kilometriä yhteistä rajaa. Venäjä on kohdistanut laajentumispyrkimyksiään myös Suomen alueelle. Ennen toista maailmansotaa silloinen Neuvostoliitto vaati Suomelta osia Karjalankannakselta, Suomenlahden ulkosaaria sekä Hangon ja Lappohjan satamia. Kun Suomi ei tähän suostunut, Neuvostoliitto lavasti Mainilan laukaukset ja aloitti Suomeen kohdistuneen hyökkäyssodan. Toisen maailmansodan tuloksena Neuvostoliitto anasti Suomelta Karjalan maakunnan itäosan sisältäen Viipurin kaupungin, Suomenlahden ulkosaaret, Kuusamon ja Sallan itäosat sekä Petsamon alueen. Vielä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeenkin Venäjä miehittää edelleen Neuvostoliiton vääryydellä Suomelta anastamia alueita.

Diktaattori ja sotarikollinen Putin haluaa Neuvostoliiton tapaan ympärilleen epäitsenäistä nukkevaltioista koostuvan puskurivyöhykkeen. Venäjän Georgiaan ja Ukrainaan kohdistamien hyökkäysten perusteella on selvää, ettei yksikään Venäjän naapurimaa, joka ei kuulu Naton kollektiivisten turvatakuiden piiriin, ole turvassa sotilaalliselta aggressiolta, mutta Venäjän ympärillä ei ole kuitenkaan enää joukkoa heikkoja valtioita, jotka olisi helppo liittää osaksi omaa valtakuntaa tai vähintään etupiiriä yksi kerrallaan. Niin Baltian maissa kuin itäisen Keski-Euroopan maissa, joilta Neuvostoliiton miehitysjoukot veivät mahdollisuuden todelliseen itsenäisyyteen ja demokratiaan yli 40 vuoden ajaksi, muistetaan varsin hyvin, millaista oli elää Venäjän vallan alla. Kun nämä maat saivat itsenäisyytensä takaisin, ne totesivat yhteen ääneen ”ei enää ikinä” ja liittyivät Naton jäseniksi. Nyt nämä maat ovat turvassa Venäjän ahdisteluilta.

Toisen maailmansodan jälkeen Neuvostoliiton hajoamiseen asti myös Suomi joutui kärsimään vuosikymmeniä Neuvostoliiton painostuksesta, ja Pariisin rauhansopimuksessa asetetuista itsenäisyyteemme kohdistuneista rajoituksista. Suomettuneet YYA-ajan aikana kasvaneet poliittikkomme tekivät karkean virheen, kun jättivät tilaisuuden käyttämättä ja liittymättä vapaiden valtioiden puolustusliittoon silloin, kun Venäjä oli heikoimmillaan ja Neuvostoliiton entiseen etupiiriin pakotetut maat käyttivät vapauttaaan liittyä. [Jukka Gustafsson: Kansa vastusti!] Entisen presidenttimme ja hänen ulkoministerinä toimineen puolueoverinsa varsin kyseenalainen ansio on, että Euroopan unionin sisäiset turvatakuut vesitettiin vuosituhatien alkuvuosina. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Jatkan puhettani myöhemmin seuraavassa puheessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

21.21 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Isoisäni lähti perheineen useita kertoja evakkoon Kuusamon Tavajärveltä. Hän rakensi välirauhan aikana uuden kodin, joka jäi rajan taakse, kun alue luovutettiin Neuvostoliitolle. Isoisä arvosti maamme liittoutumattomuutta ja diplomatiaa, joka takasi meille rauhan 77 vuoden ajaksi.

Turvallisuusympäristömme muuttui kuitenkin pysyvästi, kun Venäjä hyökkäsi Ukraina. Luottamus naapuriin romahti. Uskon, että jalat maassa ja kädet mullassa elänyt isoisäni hyväksyisi sen, että kannatan Nato-jäsenyyden hakemista. Puolustusliitto on ratkaisu edistää rauhaa ja estää sodan syttyminen. Varmistamme isänmaamme turvallisuuden lapsillemme ja lastemme lapsille niin, että saamme elää rauhassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Kun Neuvostoliitto romahti, presidentti George Bush vanhemmalta kysyttiin: Mihin Natoa tarvitaan nyt, kun Neuvostoliittoa ei enää ole? Hän vastasi: Uusi uhkamme on epävarmuus. — Epävarmuus jäi taka-alalle, kun Euroopassa tuodittauduttiin siihen, että sota ei enää koske meitä. Tänä tiedämme, mihin epävarmuuden aika johti. Historia ei päättynyt kylmän sodan päättyessä. Varoitusmerkkejä on ollut näkyvissä. Tulevaisuusvaliokunta arvioi viisitoista vuotta sitten Venäjän yhdeksi kehityssuunnaksi juuri sen, mitä nyt näemme. Pahin mahdollisuus kävi toteen. Puolustusvoimamme on varautunut pahimman mukaan. Siksi ei tarvitse pelätä. Nyt katsotaan kauemmaksi.

Arvoisa puhemies! Kannamme edelleen vastuun maamme puolustuksesta, jonka perusta on yleinen asevelvollisuus. Sotilaiden, varusmiesten ja reserviläisten osaamista arvostetaan maailmalla. Haluamme puolustaa koko maata. Vapaaehtoiset vahvistavat maanpuolustustahtoa ja kestävyyttä. Jokainen suomalainen voi olla maanpuolustaja. Suomi onkin luotettava, toivottu ja osaava kumppani, jolla on vahva koulutus ja kyky oppia uutta.

Arvoisa puhemies! Me olemme osa länttä. Kuulumme Euroopan ja Pohjolan arvoyhteisöön. Historian juuret ulottuvat kauas. Jo läntisen kirkon syntymästä lähtien, lähes tuhat vuoden ajan, olemme kuuluneet läntiseen perinteeseen. Pohjolassa tätä perinnettä vahvisti kirkon kansanopetus, johon kuului rakentava suhtautuminen yhteiskuntaan.

Puolustusliitto on alusta saakka suojellut kansojemme vapautta, yhteistä perintöä, kultuuria ja sivistystä, joka perustuu demokratiaan ja oikeusvaltioon. Naton jäsenenä Suomi voi edelleen välittää ja turvata rauhaa. Suomi voi rakentaa yhteistyötä pitkällä juoksulla myös naapuri Venäjän kanssa. Kun syvennämme pohjoismaista yhteistyötä ja kehitymme kohti maailman integroituneinta, kestävimpiä ja turvallisinta Pohjolaa, toivon, että mukaan otetaan myös Baltian maat, erityisesti veljeskansamme Viro.

Arvoisa puhemies! Tänä historiallisena päivänä arvostan eduskunnan yksituumaisuutta ja vakautta. Yhtenäinen kansa on vahva. Kyösti Kallio lausui sisällissodan päättyessä: ”Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa ei ole punaisia eikä valkoisia, vaan ainoastaan isänmaataan rakastavia suomalaisia, Suomen tasavallan kansalaisia, jotka tuntevat olevansa yhteiskunnan jäseniä ja viihtyvät täällä.” Kun kansamme yhtenäisyyttä pyritään horjuttamaan, pysytään samalla puolella. Kestämme yhdessä. Puolustusliitto varmistaa, että emme jää kansakuntana koskaan enää yksin. Huolehditaan myös siitä, että kukaan kansalaisista ei jää yksin. Pidetään kaikki mukana. Vahvistetaan luottamusta ja välitetään toivoa. ”Minun ajatukseni eivät ole tuhon, vaan ne ovat rauhan ajatuksia. Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon”, kirjoitti profeetta Jeremia kauan sitten.

Kiitän puhemiestä tämän demokraattisen prosessin johtamisesta ja valtionjohtoa työstä isänmaan hyväksi. Vastuullisuutemme ja kestävykymme mitataan, kun tulevaisuus haastaa elintasomme. Otetaan silloin oppia veteraaneista ja menneistä sukupolvista. Nyt on meidän vuoromme. Isänmaan virsi rohkaisee: ”Sun kätes, Herra, voimakkaan, suo olla turva Suomenmaan.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

21.27 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Venäjän julman hyökkäyksen jälkeen on täysin selvää, ettemme voi ottaa pienintäkään riskiä siitä, että jäisimme Venäjän kanssa kaksin. Siksi annan vahvan tukeni Suomen jäsenyydelle ja jäsenyyshakemukselle puolustusliitto Natoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Den socialdemokratiska riksdagsgruppen stöder Finlands anslutning till försvarsalliansen Nato. Efter det ryska angreppet får vi inte ta minsta lilla risk för att vi lämnas ensamma med Ryssland.

Samana hetkenä, kun pommit alkoivat tuhota Ukrainaa, rikkoa siellä unelmia, ihmisyyttä, ne rikkoivat sen turvallisuusrakenteen, jonka varaan Suomikin oli oman turvallisuutensa rakentanut. Venäjä osoitti, ettei se piittaa sopimus pohjaisesta yhteistyöstä. Se on valmis käyttämään sotilaallista voimaa poliittisten tavoitteidensa ja etupiiripyrimystensä saavuttamiseksi. Venäjästä on tullut häikäilemätön, ennalta arvaamaton ja aggressiivinen. On selvää, että olemme eri asemassa kuin Ukraina, jota tuemme. Emme ole entinen neuvostotasavalta, olemme Euroopan unionin jäsen, vakaa läntinen demokratia. Emme voi kuitenkaan rakentaa turvallisuuslinjaa toiveiden varaan nähdessämme, millainen Venäjästä on tullut. Ja siksi meidän ei pidä ottaa pienintäkään riskiä, että jäisimme yksin. Teemme ne vaadittavat toimenpiteet, joilla maksimoimme turvallisuutemme.

Venäjän hyökkäyksestä lähtien valtionjohto, tasavallan presidentti, pääministeri ja koko hallitus ja erityisesti ulkoministeri ja puolustusministeri ovat kantaneet vastuuta, tehneet tiiviisti töitä suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi, ja tämä työ ja yhteistyö ansaitsevat kaiken arvostuksen ja kunnioituksen. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on halunnut antaa täyden tuen ja liikkumatilan sekä pääministerille että koko muulle valtionjohdolle. Valtionjohto on osoittanut määrätietoisuutta ja samalla antanut tilaa ja aikaa demokraattiselle kannanmuodostukselle niin täällä eduskunnassa kuin puolueissa.

Olemme kevään aikana paneutuneet huolellisesti eri vaihtoehtoihin ja käyneet läpi niiden riskit, uhat ja mahdollisuudet. Voi sanoa, että sen seurauksena käsitys, joka syntyi lähes välittömästi Venäjän hyökkäyksen jälkeen, on viikko viikolta vahvistunut. Voi sanoa, että jokaisesta kuulemisesta olen ulos tullut aina hiukan huojentuneempana kuin sinne mennessä. Puhemies Vanhanen ansaitsee kiitoksen eduskunnan prosessin jämakästä viennistä ja siitä, että täällä on varmistettu, että edustajilla on mahdollisuus ja aikaa muodostaa kantansa käsittelyn aikana.

Koko kevään olemme halunneet korostaa, että eteneminen Ruotsin kanssa yhtäjalkaisesti on erittäin tärkeää. Suomen ja Ruotsin yhtäaikainen liittyminen vahvistaa Natoa. Se on Natolle merkittävä sotilaallinen vahvistus — voi sanoa, että merkittävin vuosikymmeniin. Se vahvistaisi myös koko Pohjolan asemaa Naton sisällä. Suomi ja Ruotsi ovat pohjoismaisia hyvinvointiyhteiskuntia, jaamme samat arvot ja meillä on pitkä yhteinen historia. Suomen ja Ruotsin jäsenyyden myötä Pohjoismaat voivat edistää pohjoismaisen arvopohjan mukaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa niin Natossa kuin laajemminkin.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että vaihtoehtoja käytiin myös läpi. On selvää, että jos ja kun nyt haemme korkeampaa suojaa kuin mitä Euroopan unionin jäsenyys tarjoaa, niin mahdolliset kahdenväliset puolustusliitot eivät tuo riittävää hakemaamme suojaa, ja toisaalta mahdollinen yhteistyöjärjestely esimerkiksi Yhdysvaltojen tai Britannian kanssa sitoi meidät vain yhden valtion politiikkaan tiiviimmin kuin monenkeskisessä Natossa.

Arvoisat kansanedustajat! Yhtä asiaa haluan erityisesti painottaa: Suomen puolustuksen kulmakivi tulee pysymään edelleen samana. Tulemme jatkossakin panostamaan kansalliseen puolustuskykyymme. Suomi on viisaasti hoitanut asevelvollisuutta, ja on tärkeää, että tästä salista, puolueilta, löytyy laaja tuki Suomen puolustukselle ja asevelvollisuudelle ja sen kehittämiselle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Tässä hetkessä, arvoisat edustajat, [Puhemies koputtaa] teemme päätöksen tuntien vastuamme Suomen turvallisuudesta ja tulevaisuudesta. Syntyy suojattu Suomi. Se päätös ei ole keneltäkään pois, ei ketään vastaan, vaan Suomen ja suomalaisten parhaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

21.32 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Olemme kohdanneet Euroopassa sodan kivikasvot, jotka ovat häikäilemättömät, armottomat ja periksiantamattomat.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan 24. helmikuuta 2022 on muuttanut turvallisuustilannetta tässä hetkessä, nostanut esiin suurvaltapolitiikan ja geopolitiikan. Karmaiseva tietoisuus siitä, mitä Venäjä tekee Ukrainan kansalle, ja karmaiseva herääminen siihen, voisiko se olla Suomi, johon kohdentuisi vastaavia sotatoimia.

Mikä on asemamme Venäjän naapurina? Olemmeko sen etupiiriä vai osa länttä ja teemme itsenäisenä valtiona omat ratkaisumme? Etupiiri on alue, jossa jokin yksittäinen ulkovalta käyttää hallitsevaa vaikutusvaltaa tavalla, joka rajoittaa etupiirin sisällä olevien valtioiden itsenäisyyttä tai toimintavapautta.

En halua kuulua Venäjän etupiiriin, haluan turvaa Suomen kansalle. Turvaa, varmuutta ja rauhaa rakennetaan yhdessä. Itsenäisyytemme ei ole myöskään vietävissä. Suomi ei ole koskaan halunnut tai aloittanut sotaa. Me haluamme rauhaa, länsi on yhtenäinen.

Olen ollut ennen sitä mieltä, että Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton ja se on palvellut Suomen etua. Tilanne on kuitenkin nyt muuttunut: kannatan Suomen hakeutumista Naton jäseneksi. Nato-jäsenyys on sotilaallisen turvallisuuden tae, se on koko lännen viesti Venäjälle. Se kertoo yhtenäisyydestä ja siitä, että sodalla uhkaaminen ja heikompien kimppuun käyminen on väärin.

Sota Euroopassa on muuttanut koko turvallisuusjärjestystä ja koko maailmaa. Tekojemme ja sanojemme tulee olla selkeästi osa länttä.

Joining Nato is a must for our military security. It is a message from the West, a message of solidarity, a message that tells that threatening with war and attacking those in a weaker position is wrong. War in Europe has changed our security order, but it has also changed the world. Our words and actions need to be in line with the rest of the Western world.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusselonteossa arvioidaan ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksia sekä Suomen kokonaisvaltaista varautumista talouteen, kriisinsietokykyyn, huoltovarmuuteen, sisäiseen turvallisuuteen, kyberturvallisuuteen, hybridivaikuttamiseen ja kriittiseen infrastruktuuriin. Turvallisuushkien monimuotoisuuden ymmärtäminen on tärkeää. Energiaturvallisuuden merkitys korostuu, se on keskeinen osa maanpuolustusta.

Huoltovarmuuden turvaaminen nousi erityisesti esiin koronaepidemian iskiessä maailmaan. Suojatarvikkeita puuttui, ja tärkeiden hoitovälineiden, kuten hengityskoneiden, hupenemisen uhka painoi hartioita.

Viljan, veden, ruoan ja maatalousvälineiden riittävyys omille kansalaisille on nostettava esiin turvallisuuskeskusteluissa. Uhka voi tulla esiin katovuoden tai sodan kautta. Yhteiskunnan riippuvuus teknologiasta korostuu. Kemiallisten aseiden ja ydinaseiden käytön mahdollisuus puheissa on pelottavaa ja uhkaavaa. Biologiset aseet ihmisiä, kasvituotantoa tai kotieläimiä vastaan voivat myös olla joskus totta.

Lotta Svärd oli naisten vapaaehtoinen aseeton maanpuolustusjärjestö, joka toimi vuosina 1921—44. Työ oli monipuolista yhteiskunnallista työtä ja avustustoimintaa. Järjestö

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

lakkautettiin myöhemmin, mutta se toimii nykyään Lotta Svärd Säätiönä. Sotiemme lotat ovat tämän päivän kenttäsairaanhoitajia. Lääkinnällinen huolto, materiaallinen valmius, henkilöstö, kenttäsairaanhoito ja ensiapu ovat asioita, joita ei saa unohtaa.

Arvoisa puhemies! Suomen Puolustusvoimat on paljon vartijoina. Puolustusvoimien toimintakykyä on kehitettävä ja sen on varauduttava yhä ennalta-arvaamattomiin haasteisiin. Nato-tukikohdat, ydinaseiden sijoitus itärajaan ja Itämeren sotilaallisen varustelun lisääntyminen ovat asioita, mitkä huolestuttavat Natoon liittymisessä. On tärkeää saada kaikki mahdollinen tieto avoimesti.

Euroopassa riehuvan sodan jälkeen on jälleenrakentamisen aika. Kun sen aika tulee — kunpa se olisi pian — rakennamme suhteita uudelleen. Yhteistyön kansojen ja maiden välillä tulee olla mahdollista.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on herättänyt sotiemme veteraanien muistot. Muistan Hankasalmen pappani, ratsumiehen, sodan käyneen, jyrkän lausahduksen: ”En pelkää kuolon surmaa.” Papalla oli sirpale kainalossa, mitä pienenä tyttönä ihmettelin. Mitähän pappani mahtaisi sanoa juuri nyt? [Puhemies koputtaa]

Niin usein hämmästyin sotaveteraanien toiveikkuudesta, tahdosta ja sisusta. He olivat ihmisellisiä ihmisiä — kiitos heille siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

21.37 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden hakeminen on suomalaisten turvallisuuden näkökulmasta täysin oikea ratkaisu. Puolustusliitto tuo meille turvaa ja lisää vakautta koko Pohjois-Euroopassa. Suomalaiset puolustavat jatkossakin Suomea, mutta tulevaisuudessa emme yksin.

Naton tärkein tehtävä on tietenkin ehkäistä sotaa, koska sitä meistä ei kukaan toivo. Jäsenyyden hakeminen on oleellisin yksittäinen päätös, joka nyt tarvitaan, muttei suinkaan ainoa. Suomen tulee jatkossakin panostaa riittävästi puolustuskykyyn, sisäiseen turvallisuuteen, huoltovarmuuteen, energiaomavaraisuuteen, kyberturvallisuuteen, kriisinsietokykyyn ja aktiiviseen EU- ja ulkopolitiikkaan. Nato ei myöskään korvaa kahdenvälisen puolustusyhteistyön tarvetta esimerkiksi Yhdysvaltojen, Britannian ja Ruotsin kanssa.

Venäjä on hyökkäyssodallaan itse aiheuttanut sen, että länsi tiivistää nyt rivejään ja kohdistaa Venäjään raskaita pakotteita. Täytyy kuitenkin muistaa, että Ruotsin ja Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys ei vaikuta itse Ukrainan sotaan. Pakotteita Venäjää kohtaan tulee lisätä. Venäjä tulee eristää kaikesta kansainvälisestä kanssakäymisestä, kunnes se palaa kunnioittamaan kansainvälistä oikeutta ja ottaa vastuun sotarikoksistaan. Tämä ei valitettavasti ole todennäköistä. Pakotteet kuitenkin heikentävät Venäjän taloutta ja teollisuutta. Pakotteiden ensisijainen tarkoitus onkin laskea Venäjän kykyä sotia ja suorittaa hirmutekoja jatkossa, ja siinä pakotteet ovat tehokas työkalu.

Arvoisa puhemies! On elintärkeää, että väkivaltaiset autokratiat pysäytetään yhdessä rintamassa. Aseapua Ukrainaan täytyy jatkaa, samoin muuta materiaalista ja humanitääristä apua. Ukraina taistelee koko Euroopan vapauden puolesta. Suomen tulee vaikuttaa myös EU:ssa, että rintama pitää ja Ukraina saa apua niin pitkään ja niin paljon kuin se tarvitsee.

Uusi rautaesirippu laskeutuu todennäköisesti vuosikymmeniksi. Venäjä ei ole ainoa eikä valitettavasti edes voimakkain autokratia maailmassa. Ja tyranni vihaa aina vapautta, koska hän pelkää, että oma kansa voi joskus herätä ja ravistaa sorron harteiltaan. Vapaiden demokradioiden pitää valmistautua pitkään kilpailuun, jossa oikeusvaltioon ja ihmisoikeuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

sien kunnioittamiseen perustuvaa yhteiskuntajärjestystä haastetaan. Tämä globaalivoimien mittelo on vasta alussa. Lännen pitää voittaa myös pitkä taloudellinen ja teknologinen kamppailu. Suomen tulee osaltaan olla aktiivinen toimija niin EU:ssa kuin Natossa ja antaa oma panoksensa esimerkiksi yhteiseen puolustusteolliseen suorituskykyyn. Samalla on jatkettava aktiivista ulkopolitiikkaa ja rohkaistava idän ja lännen välillä tasapainoilevia kehittyviä kansakuntia oikeusvaltion ja demokratian polulle.

Arvoisa puhemies, hyvät suomalaiset! Vapauden pitää olla tyranniaa vahvempi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Huttunen, olkaa hyvä.

21.42 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Eilen vietettiin kaatuneiden muistopäivää. Vuonna 1940 Puolustusvoimain ylipäällikkö, sotamarsalkka Mannerheim antoi käskyn, että toukokuun kolmatta sunnuntaita on vietettävä nyt päättyneessä sodassa kaatuneiden sankarivainajien sekä myös kaikkien murroskautena vuoden 1918 molemmin puolin vakaumuksensa puolesta henkensä uhranneiden yhteisenä uskonnollisena muistopäivänä. Uhri, minkä kaatuneet antoivat, oli suurin mahdollinen uhri. Eilen elettiin myös historiallinen päivä, kun valtioneuvosto esitti, että tasavallan presidentti päättää perustuslain nojalla, että Suomi hakee Naton jäsenyyttä, kun eduskuntaa on kuultu.

Arvoisa puhemies! Olen tuntenut erityistä vastuuta kannanotoissani tehdessäni työtä itärajan maakunnasta tulevana kansanedustajana ja hallintovaliokunnan jäsenenä. Valiokuntamme vastaa muun muassa sisäisen turvallisuuden asioista, kuten rajasta, poliisista ja pelastustoimesta. Vastuullamme on siis rajamme turvallisuuteen liittyvät asiat, kuten rajavalvonta ja mahdollinen hybrdivaikuttaminen. Pohjois-Karjalan maakuntahallituksen puheenjohtajana ja Savo-Karjalan kansanedustajana olen tehnyt paljon yhteistyötä itäisen naapurimme Venäjän kanssa. Järkytys olikin valtava, kun kaikki se pohja, minkä varaan olimme rakentaneet luottamukselliset välimme, katosi hetkessä Venäjän hyökättyä raakalaismaisesti sotimaan Ukrainaan. Naapurimme paljasti todellisen luonteensa, ja entiseen ei ole enää paluuta. Venäjä-yhteistyötä olivat rakentaneet vuosikausia monet maakuntamme toimijat muun muassa yritysmaailmasta, järjestöistä ja julkisilta tahoilta. Toimintoihin ja kauppaan jäi suuri aukko. Itä-Suomi tuleekin tarvitsemaan myös valtion tukitoimia tämän aukon paikkaamiseen.

Arvoisa puhemies! Kantani Natoon liittymisen puolesta alkoi vahvistua heti Ukrainan sodan alkamisen jälkeen. Halusin kuitenkin ennen ”kyllä”- tai ”ei”-kantani vahvistamista saada vastauksia mielessäni avoinna oleviin kysymyksiin asiaan liittyen. Tätä pohdintaa halusin tehdä myös siinä valossa, että aikaisemmin olen ollut varsin kriittinen Naton jäseneksi liittymisen suhteen. Mielipiteen muuttumiselle tulikin mielestäni olla vahvat perusteet. Olemme saaneet kuulla eduskunnassa monia eri asiantuntijoita, ja etsin myös itse aktiivisesti tietoa asiasta. Mitään kristallipalloa tulevaisuuteen liittyen ei tietenkään ole kennelläkään. Asioita oli siis pohdittava eri kannoilta, riskejä ja hyötyjä puntaroiden. Joka kuulemisella vaakaan, Naton puoleiseen kuppiin, tuli enemmän painavaa asiaa, ja puntaroinnin tulos oli varsin selvä. Päätökseni Natoon liittymisen puolesta oli lopulta helppo. Haluan kiittää niin puhemiestä, puhemiehistöä kuin koko eduskuntaa siitä, että meillä kansanedustajilla on ollut käytössä niin laaja joukko eri asiantuntijoita sekä kanavia hakea tietoa maamme turvallisuustilanteeseen liittyen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nyt käsillä oleva päätös liittyä Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi on yksi maamme historian suurimmista. Päätöstä ei tehdä, kuten on sanottu, ketään vastaan, vaan Suomen turvallisuuden puolesta. Kuten puolustusministeri Kaikkonen on todennut, teemme päätöksen, että Suomi ei enää koskaan joutuisi sotaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

21.46 Jukka Mäkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Paljon on hyviä puheenvuoroja ollut, ja ajattelin sanoa sanasen myös omasta näkökulmastani. Olin aikaisemmin Natoon liittymistä vastaan, koska katsoin Puolustusvoimiemme ja reservin riittävän puolustamaan kotimaatamme, mutta nyt viimeisen tiedon ja muuttuneen tilanteen takia olen tarkastellut kantojani uudelleen ja päätenyt siihen tulokseen, että kannatan liittymistä Natoon.

Saamieni vihamielisten sähköpostien määrästä päätellen olen siis takinkääntäjä. Mutta täytyy miettiä sitä, kumpi on tyhmyyttä: se, että pitää tiukasti omasta periaatteestaan kiinni, vaikka tilanteet muuttuvat ja tulee jatkuvasti uutta tietoa, vai se, että muuttaa mielipiteensä sen uuden tiedon ja tilannetajun valossa? Esimerkiksi Titanicin piti olla uppoamaton laiva, ja sieltä pelastuminen olisi ollut hyvin epätodennäköistä, jos siitä faktasta olisi pitänyt järeäpäisesti kiinni, kun laiva oli uppoamassa. Myöskään talvisodan kynnyksellä ei kukaan halunnut uskoa, että Neuvostoliitto voisi hyökätä Suomeen, ja silloin vähäteltiin varustautumista sotaan. Ja kuten tiedämme, sotilaamme lähtivät rintamalle omilla aseillaan, koska emme uskoneet hyökkäykseen, ja se oli lähes kohtalokasta silloin.

Arvoisa puhemies! Oma Nato-kantani sai lopullisen vahvistuksen muutama viikko sitten maanpuolustuskurssini viimeisellä osuudella ja siellä pidettävien luentojen kautta. Silmät ikään kuin lopullisesti avautuivat tosiasioihin. Pienen demokraattisen loikan jälkeen Venäjä palasi taas siihen vanhaan normaaliin. Imperialistiset pyrkimykset ovat jälleen esillä ja valehtelukulttuuri kukoistaa, kuten kommunismissa konsanaan. Talvisodan aikana, kun Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen, heillä oli vaikeuksia selittää omalle kansalleen, ettei Suomen kanssa mitään sotaa edes ole olemassa, ja nykyään Ukrainassakaan ei taida olla sotaa vaan jonkinlainen operaatio, tai näin ainakin Venäjän kansalle uskotellaan. Ei siis mitään uutta Venäjän hallinnon — korostan: Venäjän hallinnon — toimintatavoissa tai valehtelukulttuurissa.

Itse suhtaudun Nato-kysymykseen hyvin pragmaattisesti eli yksinkertaisesti maalaisjärjellä. Pistän vaakakuppiin faktat, sekä hyödyt että haitat. Nato-ratkaisuani tehdessäni mietin, kuka uhkaa, kuka hyökkää ja kuka puolustaa. Esimerkkinä kerron, että Suomen armeijaa ei kutsuta hyökkäysvoimiksi, vaan puolustusvoimiksi. Myöskään Nato ei ole hyökkäysliitto, vaan puolustusliitto. Suomen liittyessä Natoon emme uhkaa Venäjää millään tavoin. Ainoa haitta on ehkä se, että Venäjän oma itsetunto saattaa järkkyyä, mutta mitään sotilaallista uhkaa emme ole luomassa rajoille. Tämä pitäisi myös Venäjän ymmärtää. Natoon liittymällä haluamme rauhan säilyvän Pohjoismaissa. Ymmärrän asian siten, että Nato-kysymys on Venäjälle paremminkin arvovaltakysymys kuin sotilaallinen uhka. Neuvostoliitto tai Venäjä on saanut pitää Suomea otteessaan, ja olimme pitkään suomettuneessa tilassa ja rähmällään idän suuntaan.

Arvoisa puhemies! Euroopan unioniin liittymällä luovuimme käytännössä puolueettomuudestamme, ja olemme siten selkeästi osoittaneet olevamme osa länsimaita. Täytyy kuitenkin muistaa, että Euroopan unioni ei kuitenkaan anna turvatakuuta Suomelle. Siksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Nato on luonnollinen ratkaisu, kun mietimme turvallisuuttamme ja vakauttamme länsimaisena demokratiana. Myös taloudelliset seikat täytyy ottaa huomioon. Nato-maana olemme varteenotettavampi vaihtoehto ulkomaalaisille investoinneille kuin puolueettomana maana arvaamattoman Venäjän naapurissa.

Arvoisa puhemies! Natoon liittymällä voitamme enemmän kuin häviämme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

21.51 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen Nato-jäsenyys rakentaa rauhaa, luo vakautta ja vahvistaa kokonaisturvallisuuttamme osana läntistä arvoyhteisöä. Tässä kolme keskeisintä syytä, joiden vuoksi olen kannattanut ja kannatan yhä Suomen Nato-jäsenyyttä.

Arvoisa puhemies! Pienen maan voima mitataan isojen asioiden yhtenäisyydessä. Elämme todeksi historiallisia päiviä — kiitos kuuluu Suomen viisaalle kansalle. Te suomalaiset osoititte, että Venäjän aloittaessa julman hyökkäyssodan oli tullut aika tehdä vastuullisia johtopäätöksiä. Olette tämän kevään aikana kertoneet vahvasta tuesta Nato-jäsenyydelle, ja sen vaikutus on ollut keskeinen. Kansan vahva ja selkeä tuki on saanut niin valtionjohdon, osan eduskuntaryhmistä ja puolueista kuin osan kansanedustajistakin päivittämään Nato-kantansa.

Kokoomus on edistänyt Nato-yhteistyötä määrätietoisesti puolueena vuodesta 2006, samoin kuin lukuisat kokoomustoimijat jo vuosikymmeniä. Uskoimme kumppanuus- ja taloussiteiden muokkaavan myös naapurin ajattelua. Paikoin olimme liian sinisilmäisiä Venäjän tarkoituksien suhteen — kuten presidentti Niinistö sanoi, ”naamiot on nyt riisuttu”.

Suomi ja Suomen puolustus on Nato-sopiva. Täytämme jäsenyyssuhteet kaluston, yhteisten sotaharjoitusten ja tiedonvaihdon osalta. Tämä jo vuodesta 95 alati syventynyt kumppanuus on tullut nyt luonnolliseen tienhaaraan — tästä eteenpäin on aika viitoittaa polku, joka johtaa Suomen Nato-jäsenyyteen.

Nato-jäsenyys maksimoi Suomen ja suomalaisten turvallisuutta muuttuneessa toimintaympäristössä. Se korostaa entisestään meidän oman vahvan puolustuksen mutta myös länsimaisen arvoyhteisön merkitystä. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa myös Itämeren aluetta ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. On tärkeää, että kaiken pohjalla ovat ihmisoikeuksien kunnioitus ja oikeusvaltioperiaatteet. Arvostamme vapautta ja itsenäisyyttä. Vaalimme demokratiaa ja kansakuntamme eheyttä.

Arvoisa puhemies! On aika sinivalkoisten kiitosten: Kiitos tasavallan presidentille, pääministerille ja koko valtion ulko- ja turvallisuuspoliittiselle johdolle. Erityiskiitos ulkoministeri Haavistolle, joka yhä illalla on täällä salissa. Kiitos puhemiehistölle ja koko eduskunnalle turvallisuuspoliittisen selonteon käsittelystä. Kiitos kollegoille rakentavasta keskustelusta, tahtotilan muodostamisesta sekä kaikkien mielipiteiden kunnioittamisesta. Sen taustalla on tahto ja kyky toimia yhdessä, yhteistuumin. Sinivalkoinen kiitos myös arvostetulle edesmenneelle puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Kanervalle, samoin aiemmille edustajille Salolaiselle ja Sasille, nykyiselle kollega Zyskowiezille sekä kaikille, jotka ovat tehneet työtä sen eteen, että Suomi on rakentanut puolustustaan Nato-yhteensopivaksi ja osaksi länsimaista arvoyhteisöä. Tätä yhteistyökykyä ja tahtoa, suomalaista sisua, tarvitaan yhä, myös jäsenyyden ratifioinnin aikana. On tärkeää, että Suomi rakentaa mutkattoman ja vastuullisen polun jäsenyyteen, joka samalla vahvistaa maanpuolustustahtoa ja avaa vaikuttamiskanavat Nato-pöytiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies — katsotaan, kuinka koronan jälkeinen ääni kestää. — Isovanhempani, kaksi sotaveteraania ja kaksi lottaa, olivat kaikki sota-ajan nuoria, ukki ja mummi Ruokolahdella, mummani ja paappa Laihialla. He viettivät parhaat nuoruusvuotensa maattamme puolustaen, mummini Karjalankannaksella neljä vuotta ilmavalvonnassa lottana, ukki rintamalla. Sota-ajan kokemuksista ja itsenäisyyden puolustamisesta johtuen mummini toimia painotti läpi elämän se, että elämässä kaikkein tärkeintä on rauha. Hän neuvoi meitä lastenlapsia arvostamaan ja rakentamaan rauhaa ja muistutti, että rauha koostuu monista asioista. Meidän ikäpolvemme on saanut kasvaa, käydä koulua, tehdä kesätöitä ja opiskella rauhan ajan Suomessa ja Euroopassa. Samaa haluan olla turvaamassa tuleville sukupolville, erityisesti kahden alakoululaisen tyttären äitinä.

Tänään ja huomenna tämä sali, Suomen eduskunta, viitoittaa turvallisuutta rakentamalla rauhaa, luomalla vakautta ja vahvistamalla kokonaisturvallisuuttamme. On suuri kunnia olla nyt kansanedustajana Oulun vaalipiiriin ihmisten osoittamalla luottamuksella. [Puhemies koputtaa] Teemme vastuullisen ratkaisun, jotta Suomi ei enää koskaan joutuisi sotaan, emme yksin emmekä yhdessä. Huhtikuussa sanoin, että on toivottavaa, että Suomi ja Ruotsi hakisivat Nato-jäsenyyttä samoihin aikoihin, [Puhemies koputtaa] ja on hienoa, että tämä nyt toteutuu.

Arvoisa puhemies! Minulle on luontevaa tukea valtioneuvoston selontekoa ja äänestää Nato-jäsenyyden puolesta. Katse Natoon, uuteen aikaan ja yhteiseen tulevaisuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

21.56 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! On tullut aika hakea Nato-jäsenyyttä. Olemme nähneet tarpeeksi, mikä on sanojen ja tekojen, luottamuksen ja epäluottamuksen tai sivistyksen ja sivistymättömyyden ero. Olemme valmiina toimimaan yhdessä ja yhteisesti. Suurien ratkaisujen hetkellä suomalainen kansa yhdistyy. Niin nytkin.

Suomesta tulee Nato-valtio, mutta mitään fanfaareja emme tarvitse. Meidän tahtomme on elää rauhassa, ilman uhoa tai uhkaa, lapsiemme tulevaisuutta turvaten ja inhimillisempää maailmaa rakentaen. Me emme kalistele muskeleilla mutta varaudumme ennakkollisesti ja olemme kaikissa tilanteissa valmiina varmistamaan Suomen turvallisuuden.

Suomi on ollut poliittisesti liittoutunut Euroopan unionin myötä. Sotilaallista liittoutumattomuutta, sen viimeistä askelta kumppanuudesta jäsenhakemukseen, olemme vältelleet. Siihen on ollut ymmärrettävät syyt. Ukrainan sodan myötä emme enää voi luottaa siihen, että Venäjän suurvaltapolitiikassa sana pitää ja sopimukset ovat sopimuksia. Liityimme Natoon, jotta meillä olisi rauha ja maksimaalinen puolustuksellinen selkänoja.

Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa on myös surumielisyyttä. Ukrainan kansan kärsimykset ja äiti Venäjän moukaroimat sotavoimat saavat ymmärtämään, että maailmassa on edelleen silmitöntä pahuutta, pullistelevaa johtajuutta ja etupiirimailmassa makailevaa suurvaltaromantiikkaa, jolla ei ole rajoja, ei kunnioitusta, ei totuutta, ei luottamusta, ei sivistystä. Jäljellä ovat vain savuavat rauniot.

Suomi toimii vakaasti ja harkiten. Olemme rauhaa rakastava maa, joka toimii demokration ja vapauden periaatteilla. Arvostamme yhteistyötä, kestäviä kumppanuuksia ja myös yhteisiä arvoja. Kunnioitamme historiaa, elämme nykyhetkessä ja ennakoimme tulevaa.

Vaikka Nato tarkoittaa kollektiivista turvaa, emme voi puolustuksen ja puolustustahottomme osalta pudottaa hanskoja. Jatkossakin suurin tehtävämme on varjella omaa maattamme. Se on tehtävämme nyt ja aina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Puhemies! Sekin on hyvä muistaa, että maailman myrskyjen keskellä meillä on yhteiskunta, josta voimme olla ylpeitä ja kiitollisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tuomioja poissa. — Edustaja Aittakumpu.

22.01 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Maailma on muuttunut, maailma muuttuu. Ihminen ei kuitenkaan ole muuttunut, ihminen ei muutu. Helsinkiläinen kirjailija Mika Waltari kuvasi romaanissaan ihmistä seuraavalla tavalla: ”Ihminen pahuudessaan on julmempi ja paatuneempi kuin virran krokotiili. Paljon muutoksia olen minä, Sinuhe, nähnyt elämäni päivinä, mutta kaikki on jälleen samalla tavoin kuin ennen eikä ihminen ole muuttunut. Niin kuin ihminen ei muuttunut ennen, niin hän ei ole muuttuva vastaisuudessakaan.”

Arvoisa puhemies! Näemme hyvyyttä ja kauneutta, iloa ja valoa, mutta näemme myös, miten ihmisen pahuus näkyy sotana ja väkivaltana. Suomen täytyy olla varautunut kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin. Rakennamme ja toivomme rauhaa, mutta varaudumme. Siitä on ollut kyse, kun nyt on pohdittu Nato-jäsenyyden hakemista. Me varaudumme tilanteen mukaan, olemme valmiit. Nato-kysymys ei ole mustavalkoinen, eikä Suomen pidä olla sinisilmäinen. Sekä Natoon liittymiseen että se ulkopuolella pysymiseen liittyy riskejä. Kyse on siitä, mikä on tässä tilanteessa paras ja turvallisin vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Kaikella on määrähetkensä ja aikansa jokaisella asialla taivaan alla. Nyt on ratkaisun aika. Tarvitsemme ratkaisun, joka todennäköisimmin takaa isänmaamme turvallisuuden. On selvää, että Natoon liittyminen antaa Suomelle vahvimmat takeet siitä, että jos joutuisimme sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi, me saamme sotilaallista apua. Siksi se on tässä tilanteessa oikea ratkaisu. Ennen kaikkea on ajateltava maamme lapsia ja nuoria pitkälle tulevaisuuteen. Haluamme heille ja meille kaikille rauhaa.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuspoliittisia linjauksia ja päätöksiä on tehty aina siinä ajassa ja niissä tilanteissa, joissa on eletty. Olemme saaneet elää rauhan aikaa, rakentaa, uudistaa. Olemme saaneet elää vapaina. Se on edelleen tavoitteemme — siksi liitymme Natoon. Nato-optio ja Nato-kumppanuuden kehittäminen ovat olleet järkevää varautumista. Kiitos siitä aiemmille päättäjille ja kaikille, jotka ovat näitä olleet yhdessä rakentamassa. Nyt optio osoittaa tarpeellisuutensa ja voimansa. Olemme valmiit Naton jäseneksi, olemme luotettu kumppani valtioiden joukossa. Jos joskus on sellainen tilanne, että Suomen tulee käyttää Nato-optio, sellainen tilanne on nyt.

Arvoisa puhemies! Kiitän valtiomme ylintä johtoa, tasavallan presidenttiä ja valtioneuvostoa sekä kansanedustajia asiallisesta ja hyvästä yhteistyöstä turvallisuuteen ja Natoon liittyvissä keskusteluissa. Koen kansanedustajana saaneeni riittävästi tietoa päätöksenteon pohjaksi. Tähän asti asiat on hoidettu viisaasti ja taitavasti. Tuen valtioneuvoston esitystä Suomen liittymiseksi Natoon. Toivotan valtiojohdolle voimia ja viisautta viedä liittymisen toteutukseen asti. Tässä ajassa ja aina tarvitsemme kansallista yhtenäisyyttä. Muistamehan samalla antaa tilaa ja sananvapauden myös niille, jotka ajattelevat turvallisuusratkaisusta eri tavalla. Tarvitsemme yhteistä työtä ja yhteistä näkyä.

Arvoisa puhemies! Soitin tänään 98-vuotiaalle isoisälleni, joka on toisen maailmansodan sotaveteraani ja joka perheensä kanssa menetti kotiseutunsa Kuusamon Tavajärvellä Neuvostoliitolle. Lapsuudestani muistan keskustelut, joissa isoisäni oli jo lujasti Natoon liittymisen kannalla. Nyt tämä toive toteutuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvoisa puhemies! Pelkosenniemen Lapissa on talvisodan muistomerkki. Muistomerkin todetaan se pohja ja vakaumus, jonka varaan isänmaatamme on rakennettu ja johon on turvallista edelleen luottaa. Muistomerkin tunnustetaan: ”Tässä auttoi herra.”

Toinen varapuhemies Juho Eerola: — Edustaja Viitanen.

22.06 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Me olemme siinä tilanteessa, että turvallisuusympäristö on muuttunut. Se on muuttunut nyt, se on muuttunut pysyvästi. Kukaan meistä ei varmasti olisi halunnut nähdä tätä uudenlaista maailmaa, mikä meillä nyt keskuudessamme sitten on. Me olemme uudessa tilanteessa, ja meidän tulee tässä yhdessä päättää, mikä on tiemme tästä eteenpäin. Kun itse rupesin miettimään tätä asiaa, oli yksi asia, ydinasia, perusasia, ja se oli tietenkin suomalaisten turvallisuus, se, mikä on paras tie tähän nähden. Se on perusasia, että suomalainen näkee tulevaisuuden turvallisena.

Puhemies! Eduskunnassa mielestäni tämä käyty prosessi on ollut hyvä ja johdonmukainen tämän harkinnan tekoon. Aikataulu on sellainen, että se on ollut samaan aikaan ripeä mutta kuitenkin mahdollistanut huolellisen työn. En halunnut heti alkuun ottaa kyllä- tai eikantaa. Mielestäni velvollisuus meillä kaikilla on pohtia asiaa, selvittää taustoja, miettiä eri vaihtoehtoja, käydä asian molemmat puolet läpi. Kolikolla on aina kaksi puolta, ja näen sen niin, että vaikka itse olen päätenyt siihen, että Nato-ratkaisu on tässä tapauksessa parempi, turvallisempi tie, niin kuitenkin on myös pystyttävä tiedostamaan siihen liittyvät riskit, ja se on mielestäni hyvin tärkeää.

Puhemies! Kukaan ei voi tietää tulevaisuudesta varmuudella, ja siksi tänäänkin päätöksiä on tehtävä siltä pohjalta ja sen arvion pohjalta, mikä meillä nyt on käytettävissämme. Siksi itse olen päätenyt tässä tilanteessa tukemaan Nato-jäsenyyttä. Mielestäni tie tähän asti, linjamme, oli kestävä, se oli arvostettu, ja sillä ollaan vuosikymmenien aikana saatu paljon hyvää aikaiseksi. Olemme olleet diplomatian ja rauhan rakentajia, ja se on meille hyvin tärkeä rooli, jossa Suomi on ollut kokoansa isompi.

Mielestäni oli hyvin tärkeää, että tämä on näyttäytynyt myös niin, että tiedämme, että asialla on kansalaisten vahva tuki, oikeutus sille, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä. Olen keskustellut todella monien ihmisten kanssa, ja kaikilla tämä kysymys on aidosti, vilpittömästi mielessä. Kaikkialla suomalaiset pohtivat, mitä tässä tilanteessa tulisi tehdä. Suuri enemmistö, kenen kanssa olen keskustellut, tuntuu kuitenkin olevan johtopäätöksestään samaa mieltä, että tässä tilanteessa Nato-jäsenyys on se parempi tie — mutta aika moni tuntee myös aivan oikeutetusti, että välttämättä sitten sekään ei se ihan paras mahdollinen ole. Kuitenkin mielestäni tämä kansan tuki näyttää vahvuuttaan ja antaa meille toimintavarmuutta.

Itse sanoin varsin alkuvaiheessa, että minulla on kaksi asiaa, mitä mietin: toinen on suomalaisten turvallisuus, ja toinen on kyllä se, että halusin nähdä sen analyysin johtopäätöksen, mitä tämän valtion ylin johto, tasavallan presidentti Sauli Niinistö, pääministeri Marin ja avainministerit itse, harkinnassaan tulee tekemään, koska mielestäni sille tulee antaa iso sija. Nämä henkilöt ovat meidän avainhenkilöitämme. He käyvät keskusteluja kansainvälisesti näiden avainihmisten kanssa. Heillä on parhaat tiedot, parhaat mahdollisuudet tehdä tätä analyysiä, ja sitä kautta minulla ei ole minkäänlaista halua antaa sellaista kuvaa, että en luottaisi heidän arviointikykyynsä, vaan päinvastoin se on antanut minulle itselleni voimaa uskoa siihen, että tässä vaiheessa Nato-jäsenyys on se paras vaihtoehto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Arvostan myös niitä ihmisiä, jotka täällä eduskunnassa toimivat niissä valiokunnissa, jotka tietävät jo pitemmän historian ajalta näistä asioista ehkä syvemmin kuin itse. Nimitäin omissa valiokunnissani en ole koskaan kuulunut sellaisiin, joissa ulko- ja turvallisuuspolitiikka olisi ollut näyttävästi esillä, ja siksi mielestäni on hyvin tärkeää niiden ihmisten, kansanedustajien, näkemys, jotka näitä asioita vahvasti tuntevat, ja annan myös sille omassa harkinnassani arvoa.

Puhemies! On tärkeää, että eduskunta varsin yksituumaisena tekee tätä ratkaisua täällä tänään. Emme ole samaa mieltä kaikki, se kuuluu demokratiaan. Haluan myös sanoa, että pidän hyvin merkittävänä, että viimeksi tänään olemme nähneet, että kuljemme yhteistyössä samassa aikataulussa Ruotsin kanssa. Se lisää turvallisuutta. Loppuun sanon, että minulle rauhanaate on todella tärkeä ja tunnen, että on hyvin tärkeää, että myös jatkossa [Puhemies koputtaa] Suomi ottaa roolin diplomatian ja rauhan rakentajana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Kemppi.

22.12 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Rauha on kaunis sana, mutta se on myös edellytys, jotta Suomi voi jatkossakin olla maailman onnellisin maa. Tärkeintä on, että Suomi ei joudu enää milloinkaan sotaan.

Ajattelen ulkoministerin tavoin, että jos emme nyt käytä Nato-optiota ja reagoi muutuneeseen turvallisuusympäristöön, myös se on meiltä valinta. Ajattelen, että se kaventaisi turvallisuuttamme. Se antaisi myös mahdollisuuden tulkita meitä väärin siihen suuntaan, että olisimme idän etupiirissä. Sellaista taakkaa en voi lapsillemme jättää enkä meidän itsenäisyyden puolesta taistelleille antaa. Jokainen sukupolvi tekee tarvittavat ratkaisut omalta paikaltaan suomalaisten turvallisuutta puolustaakseen.

Tuen valtioneuvoston selontekoa ja kannatan Suomen Nato-jäsenyyttä. Tiedostan, että tämä päätös on peruuttamaton ja se on myös tarkkaan harkittu. Reitti on niin selvä kuin se voi olla. Päätökseni on syntynyt pitkälle ulkoasiainvaliokunnassa käymieni keskustelujen pohjalta, mutta olen käynyt asiasta myös kiihкотonta kansalaiskeskustelua satojen ihmisten kanssa. Erityisen hyvin mieleeni on jäänyt vastikään käymäni keskustelut karjalaisten evakkojen kanssa Lahden evakkopatsaan juurella. Olen näistä juuristani kumpuavista keskusteluista syvästi kiitollinen tässä tilanteessa, siitä kokemuksesta. Poliitiikkaa tehdään aina kantapään kautta, mutta sitä ei saa tehdä jokaisen sukupolven kantapään kautta.

Minulle painavinta jäsenyydessä on oikeastaan kolmen kärki: ennalta ehkäisevä vaikutus, Itämeren vakaus ja turvallinen Pohjola. Suomen puolustuksen kannalta ennalta ehkäisevä vaikutus kasvaa: ei enää sotia tässä maassa.

Itämeren ja Suomenlahden alueen vakaus on merkityksellistä myöskin. Jäsenyyden myötä kynnys sotilaalliseen voimankäyttöön Itämeren alueella ja Suomen lähialueilla kasvaa. Tästä on paljon mainintoja selonteoissa. Turvallisuus lisääntyy ja huoltovarmuus kasvaa tätä kautta. Suomen huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus tarvitsevat nimittäin toimivat vesiyhteydet Keski-Eurooppaan ja sieltä edelleen. Esimerkiksi nyt Venäjältä tuotujen fossiilisten polttoaineiden korvaaminen ei tule tapahtumaan nopeassa aikataulussa pelkillä kotimaisilla polttoaineilla. Me tarvitsemme tuontia. Sitä tarvitsee niin moni yritys kuin ihminenkin: komponentit, lääkkeet ja jopa ruoka. Logistiikan turvaaminen on turvallisuuskysymys.

Pohjoismaisen yhteistyön turvallisuusulottuvuus voi mielestäni myös syventyä jäsenyyden kautta. Toivon siltä paljon niin arvoyhteisönä kuin esimerkiksi taloudellisestikin. Poh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

joismainen yhteistyö tarjoaa meille syvyyttä rauhantyöhön, huoltovarmuuteen ja sotilaalliseen puolustukseenkin. Suomen puolustus nojaa turvallisuudessakin vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn. Siitä on pidettävä huolta kaikissa olosuhteissa.

Olen joutunut muuttamaan omia käsityksiäni Natosta saamani tiedon pohjalta. Olen etsinyt parempia ratkaisuja tuloksetta. Koen, että globaalissa maailmassa edes pelkkä hyvä kansallinen puolustuskyky, Euroopan paras maanpuolustustahto ja uskottava kalusto eivät enää riitä. Myöskään EU:n 42.7 artiklan lauseke ei tuo riittävää pelotetta sotien estämiseksi. EU ei ole muuttunut riittävästi, jotta se pystyisi vastaamaan muuttuneeseen turvallisuusympäristöön. Pohjoismainen malli olisi toimiva, mutta puolet sen maista on jo valinnut oman viitekehyksensä liittymällä Natoon.

Myös käsitykseni Pohjois-Atlantin liiton päätöksenteosta on muuttunut. Natossa noudatetaan yksimielisyysperiaatetta, mitä pidän erittäin arvokkaana. Jäsenyys ei merkitse myöskään suomalaisen maanpuolustusvelvollisuuden laajentamista. Minulle silläkin on merkitystä.

Oikeusvaltio kunnioittaa aina kansanvaltaa. Siksi ei ole syytä hoputtaa ketään, vaan pidän arvokkaana sitä, että olemme käyneet tänään noin 12 tuntia keskustelua täällä eduskunnan salissa. Haluan kiittää siitä puhemies Vanhasta, joka on sallinut keskustelun, jossa annamme kaikkien puhua ja puolustamme demokratiaa. Juuri se erottaa meidät sotaa käyvistä maista.

Suomen ja suomalaisten resilienssi on nyt tärkeintä. Resilienssi on sitkeyttä, myönteisyyttä, tulevaisuudenuskoa ja kykyä hoksata, että maailma voi muuttua paremmaksi. Pitkällä aikajänteellä on tärkeää, että jatkamme töitä diplomatian edistämiseksi, ja ajattelen, että lyhyellä aikajänteellä on tärkeää saada myös ne ihmiset mukaan, jotka eivät tällä hetkellä kannata Suomen Nato-jäsenyyttä. Monesti vaikeissa päätöksissä on syytä ottaa aikalisä ja kunnioittaa monien sukupolvien viitoittamaa tietä. Aina välillä vanhassa mallissa pysyminen ei kuitenkaan ole turvallisin ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Itsenäisyys ei ole itsestäänselvyys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri... vai onko nyt edustaja Lindén? [Aki Lindén: Edustaja!] Edustaja Lindén tällä kertaa.

22.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén: Arvoisa puhemies! Osallistuin eilen valtioneuvoston kokoukseen, jossa hyväksyimme nyt käsittelyssä olevan selonteon eduskunnalle. Tuen luonnollisesti selontekoa ja sen johtopäätöstä, että Suomen tulee hakea Pohjois-Atlantin liiton Naton jäsenyyttä. Koska olen myös kansanedustaja, haluan osallistua tästä selonteosta käytävään julkiseen keskusteluun. Minut eduskuntaan äänestäneiden joukossa on myös niitä, jotka suhtautuvat kielteisesti tai ainakin kriittisesti Suomen liittymiseen Naton jäseneksi. Enemmistö kuitenkin suhtautuu siihen myönteisesti. Tällainen on ollut johtopäätökseni niistä keskusteluista ja yhteydenotoista, joihin on ollut mahdollisuus.

Ennen eduskuntavaaleja kysyttiin usein kantaa Puolustusvoimiemme hävittäjähankintoihin. Vastasin niihin seuraavasti: minusta on parempi, että Suomen taivaalla lentävät Suomen hävittäjät, kuin jonkun muun valtion hävittäjät. Vastaus yleensä tyydytti. Myös liittyessämme Naton jäseneksi korostan oman puolustuksemme merkitystä. Oma puolustus on kaiken perusta jatkossakin. Puolustusministeriön kansliapäällikkö kenraaliluutnantti evp. Esa Pulkkinen sanoi viime keskiviikkona Ylen A-studiossa: ”Mutta meidän tärkein

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

— ja voi sanoa, että ainut sellainen — todellinen turvatakuu on meidän Puolustusvoimat”. Toistan tämän vielä: ”Mutta meidän tärkein — ja voi sanoa, että ainut sellainen — todellinen turvatakuu, on meidän Puolustusvoimat”.

Punnitessani Natoon liittymistä ei kiperin kysymys minulle ollut suhtautuminen Natoon, vaan sen pohtiminen, millainen on Venäjän vastareaktio. Tätä asiaa arvioidaan varovaisesti myös turvallisuusselonteon ensimmäisessä osassa, josta eduskunta on jo keskustellut. Siinä viitataan sotilaallisen konfliktin riskiin Naton itärajan siirtyessä lähelle Venäjälle strategisesti tärkeitä alueita, kuten Kuolan niemimaata ja Pietarin miljoonakaupunkia. Vastareaktio ei välttämättä tule heti. Siihen voi kulua vuosia.

Vuonna 2011 Venäjä käynnisti mittavan, 500 miljardin euron asevarusteluohjelman. Tästä kerrottiin myös meillä laajasti tiedotusvälineissä. Eräs arvio jäi tuolloin erityisesti mieleen. Puolustusasioiden analyytikko Pavel Felgenhauer arvioi 8.10.2011, että Venäjän asevarusteluohjelman tarkoitus on vahvistaa Venäjää sotilaallisesti niin paljon, että länsimaat eivät voisi puuttua sen toimiin, kun se ryhtyy palauttamaan entisiä Neuvostoliiton alueita yhteyteensä. Tämän kevään järkyttävät tapahtumat Ukrainassa ovat seuraus edellä kerrotusta.

Miten elää tällaisen valtion naapurissa? Kumpi on turvallisempaa: sotilaallinen liittoutumattomuus, joka on ollut linjamme vuosikymmenet, vai jäsenyys liittokunnassa, jota Venäjä pitää vihollisenaan, mutta joka meille on puolustusliitto? Tämä on perimmäinen kysymys. Luotan ylimmän valtionjohtomme arvioon, ja luotan myös puolustusvaliokunnan arvioon, jota oman puolueeni SDP:n kokeneet valiokunnan jäsenet ovat olleet laatimassa ja hyväksymässä. Eli kannatan Suomen hakemusta Naton jäseneksi. Suomella ei ole tarvetta hakemuksella korostaa olevansa länsimaa. Sitä olemme itsestäänselvästi, kuten on myös naapurimaamme Ruotsi tai ovat Itävalta, Sveitsi ja Irlanti, jotka eivät ole Naton jäseniä.

Jos jotain puheenvuorostani toivoisin jäävän mieleen, olkoon se seuraava: nyt ei ole aika uhota, nyt ei ole aika kilpailla siitä, kuka on kaikkein Nato-mielisin, vaan nyt on aika jatkaa yhdessä vakaasti järkevää turvallisuus- ja ulkopolitiikkaa uudessa tilanteessa uusin ratkaisuin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

22.23 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Oma Nato-kantani lähti muuttumaan tuona kauheana ja julmana päivänä, torstaina 24.2.2022, kun Venäjän panssarit ja maajoukot vyöryivät Ukrainaun täydellä voimalla. Olen käynyt tarkkaa harkintaa ja punninnut omaa Nato-kantaani. Olen ollut pitkään kriittinen Natoa kohtaan, mutta Nato-optiota kannattaen.

Historiaa kun tarkastellaan, on Suomi osannut tehdä aina oikeat ratkaisut Suomen edun ja turvallisuuden eteen. Onkin syytä tehdä laaja katsaus Suomen turvallisuuspoliittiseen historiaan ymmärtääksemme turvallisuuspolitiikkamme taustoja:

Niin, puhemies, Suomi on aina hakenut tukea ja ystäviä läntisen maailman maista. Itsenäisen Suomen alkuaikoina Suomi hapiili vahvasti Saksan suuntaan, mutta ensimmäisen maailmansodan tapahtumat päättivät asian toisin. Suomi jäi yksin.

1920-luvun alussa nousi hetkelliseksi suunnaksi niin sanottu reunavaltioliteiikka. Suomessa koettiin samankaltaisuutta Venäjästä irrottautuneiden valtioiden kanssa. Ulkoministeri Rudolf Holsti hakikin vahvaa nojaa Suomen yhteistyökumppaneiksi Puolasta, Virosta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ja Latviasta. Solmittiin jopa Varsovan sopimus Holstin toimesta maaliskuussa 1922, joka kaatui Suomen eduskunnassa ja johti Suomen hallituksen eroon. Suomi jäi jälleen yksin.

Reunavaltio politiikka hylättiin lopullisesti vuonna 1935 ja suunnattiin pohjoismaiseen yhteistyöhön. Erityisesti Ruotsin kanssa yhteistyö tuntui luonteelta. Tätä turvallisuuspolitiikan perintöä on tänäkin päivänä pidetty yllä. Pohjoismaat ovat olleet Suomelle sopiva viitekehys turvallisuuden ja yhteistyön saralla. Jaamme Pohjoismaiden kesken saman turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön. Tietyllä tavalla ympyrä nyt sulkeutuu, kun Suomi ja Ruotsi hakevat jäsenyyttä käsi kädessä.

Talvisota ja jatkosota muuttivat taas suuntaa: Olimme jälleen kerran jäämässä yksin. Sotien jälkeen Suomi pyrki puolueettomuuteen Neuvostoliiton pakottamana, sodan hävinneenä osapuolena, mutta itsenäisyys säilytettiin taitavalla politiikalla. Puolueettomuuspolitiikkaa noudattivat myös Ruotsi, Itävalta ja Sveitsi. Olemme kuitenkin suomalaisina aina kokeneet kuuluvamme länteen. Kylmän sodan ja Kekkosen valtakauden aikana jouduimmekin tasapainottelemaan idän ja lännen välillä.

Paasikivi aloitti Suomessa linjan, joka on näihin päiviin saakka tähdännyt Suomen länsiyhteistyön syventymiseen. Kekkosen aikana saatoimme pienin mutta vakain askelin suunnata vielä vahvemmin länteen. Käytimme sen liikkumatilan, mikä meille oli mahdollista. FINEFTA- ja EEC-sopimukset sitoivat Suomen ensi kertaa taloudellisesti ja poliittisesti länsimaiden kanssa yhteen, vaikka Neuvostoliitto vastusti sitä kiivaasti. Näillä ratkaisuilla oli Suomen lähestulkoon kaikkien puolueitten tuki.

Euroopan neuvostoon liityimme viimeisenä Länsi-Euroopan maana Koiviston aikakaudella vuonna 1989. EU:n jäseneksi menimme vuonna 1994 kansanäänestyksen pohjalta. Matti Vanhasen ensimmäisen hallituksen aikana sotilaallinen liittoutumattomuus korvattiin Nato-optiolla. Alkoi näyttämään, ettei Suomi ole enää yksin.

Arvoisa puhemies! Nyt olemme tilanteessa, jossa Venäjään ei voi luottaa ja kumppaneita tarvitsemme välttämättä myös sotilaalliseen puolustukseen lännestä. Ratkaisujen pitää palvella kansan etua ja turvaa. Pidän arvokkaana sitä, että yli hallitus—oppositio-rajojen haetaan yhteistä näkemystä ja suuntaa. Sitä ei pidä yhtään väheksyä. Se on ollut osa Suomen pitkää linjaa ja näkynyt vahvasti turvallisuuspoliittisissa ratkaisuissa.

Haluan kiittää tasavallan presidenttiä ja muuta valtionjohtoa erinomaisesta työstä vaikean tilanteen edessä. Se on vaatinut malttia ja kylmäpäisyyttä.

Tuleva Nato-jäsenyys ei saa tarkoittaa lopullista rautaesirippua itärajallemme. Suomen on oltava myös jatkossa sillanrakentaja idän ja lännen välissä. Maamme itäraja ei saa muodostua vastakkainasettelun rajaksi. Kun tilanne rauhoittuu tulevaisuudessa ja itänaapurisamme valtionjohto on muuttunut niin, että siihen pystytään luottamaan, on meidän palautettava molemminpuolista luottamusta.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona toteaisin, että Suomen itsenäisyyden, [Puhemies koputtaa] itsemääräämisoikeuden ja vapauden kannalta oikea ratkaisu tässä tilanteessa on hakea Naton jäsenyyttä. Suomi ei jää enää yksin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Niemi.

22.28 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Maanpuolustustahto Suomessa on yksi maailman korkeimmista. Omat osaavat puolustusvoimat, yleinen varusmiespalvelus ja laaja paikallispuolustusta tukeva reservi muodostavat suurimman turvan maallemme. Nato-sopimuksen artiklassa 3 Natoon liittyvältä jäsenmaalta edellytetään omaa puolustusval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

miuden ylläpitoa ja kehittämistä. Suomen kohdalla se täyttyy enemmän kuin hyvin. Meillä on yleinen asevelvollisuus, hyvin toimivat puolustusvoimat ja laaja reservi. Suomi on kokonsa nähden suorastaan vahva sotilasvoima. Paljolti reservin ansiosta vahvuus on noin 280 000 suurempi kuin muilla Pohjoismailla yhteensä. Sotilaskoulutuksen saaneita meillä on noin 900 000. Suomella on Puolan ohella myös Euroopan suurin kenttätykistö. Pitkän kantaman täsmäaseita löytyy kaikissa puolustushaaroissa eli Maa-, Meri- ja Ilmavoimissa. Joulukuussa tehtiin ostopäätös 64:stä uudesta F-35A-hävittäjästä.

Helmikuussa alkanut Venäjän sota Ukrainassa on epävakauttanut koko Eurooppaa suuresti, ja Suomikin joutuu katsomaan asioita uudessa tilanteessa, laajemmalla, eurooppalaisella tasolla. Suomella on ja tulee olemaan 1 343,6 kilometriä pitkä raja Venäjän kanssa. Maamme ei maantieteellisesti siirry tästä paikasta mihinkään. Yli sukupolven ajan tuo raja on ollut rauhan raja. Venäjä—Ukraina-tilanne on tuonut kriisitunnelman Suomeenkin. Mitä tässä tilanteessa Suomen tulee tehdä? Natoon liittyminen on väylä, jolla astutaan lännen puolustussateenvarjon alle. Se tekee toki Suomen ja Venäjän rajalinjan hyvin kahtiajakavaksi, mutta palautunee vuosien saatossa EU-Nato-maa Suomen ja Venäjän väliseksi kauppasuhteeksi.

1990-luvulta alkaen maassamme on käyty julkista keskustelua Suomen suhteesta Natoon. Kysymys siitä, tulisiko Suomen liittyä Naton jäseniksi vai ei, on siis elänyt hyvin kauan. Näiltä osin Suomi on jo yhteensovittanut kalustoaan Naton kanssa ja kuuluu Naton rauhankumppaneihin, mutta ei ole koskaan hakenut jäsenyyttä. Puolustusvaliokunnan jäsenenä kaikissa kokouksissa, missä on käsitelty tätä Nato-asiaa, mukana olleena katson, että nyt sen hakemisen aika on ehdottomasti.

Presidentti Urho Kekkonen kuvasi aikanaan, että sodan ja rauhan kysymyksessä Suomi ei ole puolueeton vaan on aktiivisesti rauhanrakentamisen puolella. Tuollainen pyrkimys rauhaan koko Euroopassa on edelleen tärkeintä, ja uskon, että tämän linjan Suomi tulee pitämään myös Nato-maana.

Suomella on tällä hetkellä hyvä ja toimiva armeija, eli niin sanotusti istumme tukevalla puolustusjakkaralla, mutta jos istujan selkä joskus väsyisi, niin on hyvä, että jakkarassa on selkänöjä. Nato on Suomelle se selkänöjä artikla 5:n mukaisesti, joten kannatan ehdottomasti Nato-hakemuksen jättämistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Werning.

22.32 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! ”Ei koskaan enää yksin”, näin totesi jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth, ja tämän myös talvisota opetti Suomelle. Helmikuun 24. päivänä myös minä havahduin tilanteeseen, jota harva osasi edes kuvitella: Venäjä käynnisti raakalaismaisen sodan Ukrainaa kohtaan. Sodan uhrit ovat olleet tavallisia ihmisiä, joilla ei ole ollut osaa eikä arpaa käynnissä olevaan sotaan. Moni perhe on hajonnut, monen läheisiä on menehtynyt, surusta on tullut osa arkea. Venäjän pommitukset ovat tuhonneet kouluja, sairaaloita ja perheiden koteja. Miljoonat ihmiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan ja kotimaastaan. Jäljelle on jäänyt vain tuhoa ja kaaosta.

Suomi ja suomalaiset ovat murroskohdassa juuri nyt. Sitä turvallisuusympäristöä, johon Venäjäkin kuului ja jonka varassa rakensimme vakautta, ei enää ole. Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vakavammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Venäjä perustaa Ukrainaan tehdyt hyökkäykset väitteisiin, joilla ei ole tosiasiallisia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

perusteita eikä pohjaa. Kuka tietää, millaisia jatkotoimia itäisessä naapurimaassa pohditaan tulevaisuuden varalle — siksi Suomen tulee olla varautunut.

Euroopan muuttunut turvallisuustilanne on myös vaikuttanut Suomen tilanteeseen. Moni on varmasti pohtinut sitä, mitkä ratkaisut ovat Suomen turvallisuuden ja kokonais-turvallisuuden kannalta parhaimmat. Natoon liittyminen ja jäsenyys tai liittymättä jättäminen ovat valintoja, joilla on sekä lyhyen että pitkän aikavälin seurauksia. Riskitöntä päätöstä ei ole olemassa. Tärkein kysymys kuitenkin kuuluu: miten voimme parhaiten taata Suomen ja suomalaisten turvallisuuden kaikissa tilanteissa?

Eduskunnalle annettu selonteko on realistinen ja rehellinen kuvaus muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja niistä mahdollisuuksista, joita Suomella on tulevaisuuden varalle ja turvallisuuden takaamiselle. Samaan aikaan, kun Suomessa tehdään päätöstä liittoutumisesta, siitä päätettiin myös Ruotsissa. Suomi tulee tekemään päätöksen Natoon hakeutumisesta itsenäisesti, mutta samantahtisesti Ruotsin kanssa. Itämeren turvallisuuden vahvistaminen ja sitä kautta koko Pohjois-Euroopan vakaus on Suomen ja Ruotsin yhteinen tavoite ja meidän yhteinen etumme.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyyden hakeminen tuo taatusti mukanaan mahdollisia riskitilanteita. Näihin kansalaisten turvallisuuteen vaikuttaviin uhkii viranomaiset ovat varautuneet. Suomeen ja suomalaisiin kohdistuva hybridi-vaikuttaminen tulee taatusti lisääntymään. Suomi varautuu vallitsevan turvallisuuspoliittisen keskustelun aikana poikkeuksellisen laaja-alaisiin ja monitahoisiin hybridi-vaikuttamisen keinoihin ja niiden kohteeksi joutumiselle.

Nato-maana Suomi ei ole mahdollisessa riski- ja vaaratilanteessa yksin. Tärkeää on kuitenkin ymmärtää se, että Nato-jäsenenäkin maanpuolustus on kansallisen puolustuksemme kulmakivi, ja se edellyttää jatkossakin laajaa tahtoa. Vastakkaisten näkökantojen kunnioittaminen on tärkeää kansallisen yhtenäisyyden säilyttämiseksi. Kansanedustajina meidän tulee tehdä päätöksiä, joilla luodaan vakautta ja turvallisuutta Suomeen ja Pohjoismaihin. Suomen vahvuus päätöksenteossa on ollut laaja yhteisymmärrys, ja laaja yhteinen näkemys eduskunnassa on myös Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyden hakemisessa.

Nyt on historiallisen päätöksenteon hetki. Mitä enemmän itse olen saanut asiasta tietoja, mitä enemmän olen asiantuntijoita kuullut, sitä helpommaksi on oma päätöksentekoni tullut. ”Ei koskaan enää yksin”, siksi Nato-jäsenyyden hakeminen on Suomelta ainut oikea ratkaisu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

22.36 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Meillä jo aiemmin myönteisesti Nato-jäsenyyteen suhtautuneilla on ollut prosessin aikana helpompaa kuin monella muulla. Kansainvälisesti hyvin tiedetään, että Suomen niin sanottu Nato-optio on ollut vain kansallisesti keksitty selitys olla aiemmin edistämättä puolustusliitto Naton jäsenyyttä. Milloinkaan ei ole ollut oikea aika option käyttämiselle, vaikka turvallisuuspoliittista merkitystä optiolla ei ole koskaan ollutkaan. Jokaisella suvereenilla valtiolla on kaiken aikaa ollut mahdollisuus jäsenyyttä myös hakea — milloin tahansa ja ilman optiospekulointia. Optio on ollut kansallinen ja kunniaton tapa selittää asiat poliittisesti parhain päin ja uskotella itselle ja kansalaisille, että harmaalla vyöhykkeellä toimiminen liennyttää suhteita Venäjään.

Vaikka optiossa ei todellisuudessa ole lainkaan sisältöä, on se luonut turvallisuudentunnetta kansalaisille. Vieraan valtion vihamielisiä tarkoituksia vastaan sillä ei kuitenkaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ole ollut minkäänlaista ennaltaehkäisevää vaikutusta, kuten Georgia ja Ukraina ovat kädestä pitäen kokeneet.

Suomi on jo aiemmin kuulunut kiinteästi länteen, mutta turvallisuuspoliittinen tilanteemme on perustunut nöyristelyyn ja aikanaan Neuvostoliiton intressien myötäilyyn. Tämä voi kuulostaa radikaalilta näkemykseltä, mutta lähihistoriasta on kyettävä puhumaan avoimesti. Nato-optio on perustunut kolmeen peruspilariin: uskottavaan maanpuolustukseen, uskoon Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen johdon diplomaattisiin kykyihin ja keskinäiseen luottamukseen Venäjän kanssa. Meillä on edelleen uskottava maanpuolustus, mutta on käynyt selväksi, ettemme voi yksipuolisesti vaikuttaa itänaapurin suunnitelmiin ja ettei sen sanaan voi luottaa.

Vasta nyt olemme tilanteessa, jossa luomme konkreettisen ja ennaltaehkäisevän pidäkkeen Venäjän arvaamatonta toimintaa kohtaan. Onneksi asiasta vallitsee laaja yksituumaisuus: on tärkeää, että tiukassa paikassa eduskunta kykenee päätöksentekoon aiemmista kannoistaan ja historiasta riippumatta. Kiitos siitä kuuluu valtionjohdolle ja kaikille vaaleilla valituille eduskuntapuolueille. Mutta suurin kiitos kuuluu kansalaisille, joiden tahto nyt näkyy.

Joistakin puheenvuoroista olen aistinut tarpeetonta pelottelua. Onkin tärkeää keskustella Suomen henkisestä asemasta, joka vihdoin vapautuu suomettumisen kahleista. Aiemmin vanhemmat valtiopäivämiehet tekivät ratkaisuja sen perusteella, mihin asemoivat itsensä Suomen ja itänaapurin välisessä dialogissa. Suomella ei siten kaikissa asioissa ollut oikeaa itsemääräämisoikeutta, koska tehtyyn politiikkaan vaikuttivat Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän odotukset ja tavoitteet. Nato-jäsenyyden suomat turvallisuustakuut kuitenkin vahvistavat sisäpoliittisen liikkumavaran lisäksi Suomen ulkopoliittista työkalupakia. Siksi Nato-jäsenyyden hyödyt ovat jopa turvallisuuspoliittista näkökulmaa suuremmat.

Arvoisa puhemies! ”Eikö nyt siis pitäisi ottaa vielä askel eteenpäin ja väittää, että kansakunnalla, ei valtiolla, on tehtävänsä ihmiskunnan puolesta ja että se täyttää tämän tehtävänsä.” Näin kysyi Johan Vilhelm Snellman, ja tänään voimme vastata myönteisesti. Nato-jäsenyyden myötä turvallisuutemme ei ole jatkossa riippuvainen epäsymmetrisestä idänpolitiikasta. On aika ottaa askel eteenpäin, jotta voimme vihdoinkin olla vapaita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

22.41 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Eilen vietettiin kaatuneiden muistopäivää. Heitä on noin 90 000, jotka joutuivat maksamaan kalleimman mahdollisen hinnan vapauttamme ja itsenäisyydestämme. Meidän velvollisuutemme on pitää niistä parasta mahdollista huolta. Liittymällä Natoon niin teemme. Tämä on päätös, joka yltää sukupolvien päähän. Tämä on päätös, jota tulevat sukupolvet tulevat ilolla kiittämään.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina on useasti tullut todettua, että tältä historia tuntuu, mutta samalla voisi myös todeta, että tältä tulevaisuus tuntuu. Se tuntuu turvalliselta.

Arvoisa puhemies! Hyvät kuulijat, tämä ei ole puhe. Tämä on viesti sinne jonnekin tulevaisuuteen, aikojen päähän, kenties niin kauas, ettei meitä siellä enää ole. Tällä päätöksellä varmistamme, että meidän lisäksi te tulevat sukupolvet, te siellä tulevaisuudessa, saatte elää ja rakentaa elämänne rauhassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

22.43 Ville Vähämäki ps: Kiitos, kunnioitettu puhemies! Aivan ensimmäiseksi: Sota on kaikkein epäonnistuneinta politiikkaa. Sotien välttäminen on poliitikkojen päätehtäviä. Kiitokset siis kuuluvat kaikille meitä aiemmin johtaneille poliitikoille. Kiitokset myös nykyiselle valtionjohdolle, joka on luotsannut meitä taitavasti tässä haastavassa tilanteessa.

Toimin eduskunnan hallintojaoston puheenjohtajana, ja käsitteimme omassa lausunnossamme Nato-jäsenyyden taloudellisia vaikutuksia. Jäsenmaat osallistuvat yhteiseen budjettiin bkt-pohjaisen maksukaavan mukaisesti. Suomen osuus on noin 20 miljoonaa vuodessa, ja jäsenmaksu nousee Naton budjetin kasvaessa. Lähetettävästä henkilöstöstä aiheutuu kustannuksia noin 20 miljoonaa. Liittymisneuvotteluiden aikana selvinnee kustannukset muun muassa pysyvän valmiuden joukoista sekä kansainvälisistä tehtävistä ja muista muutoksista.

Kiinnitän huomiota siihen, että tässä täydentävässä selonteossa eduskunnalle ja sen valiokunnille mahdollistetaan liittymisneuvotteluiden aikana tiedonsaanti ja läpinäkyvyys. Odotankin, että edellä mainitsemistani kustannuksista saadaan selvyys, ja totta kai saadaan — me saamme tietoa todella hyvin.

Nato-jäsenyys ei muuta puolustusmenojen osalta sitä läpinäkyvyyttä, mikä eduskunnalla on tällä hetkellä. Tulemme edelleenkin saamaan tietoa budjetin käsittelyn yhteydessä siinä mittakaavassa, mitä haluamme ja katsomme aiheelliseksi pyytää. Nato-jäsenyyden välittömät pakolliset kustannukset ovat siis suhteellisen pieniä. Nato-jäsenyyttä täytyykin siis pohtia ensisijaisesti puolustuspoliittisesti.

Nato-jäsenenä puolustusbudjetin taso ja sen kohdentaminen päätetään edelleen kansallisesti. Suomen osalta tavoite lienee nykyisen puolustusbudjetin tason säilyttäminen. Hävittäjä- ja laivuehankintojen myötä puolustusmenojen osuus bkt:stä on noussut Nato-tavoitteeseen ja hiukan ylikin. Suomen etu on se, että meillä on kustannustehokas asevelvollisuuteen pohjautuva puolustus. Tämä tulisi huomioida Suomea koskevassa suosituksessa tavoitteellisesta bkt-osuudesta.

Puhemies! Venäjän julma hyökkäys on tuomittava. Olen kuullut tänään monen edustajan todenneen Nato-kantansa muuttuneen 24. helmikuuta. Itse en tiedä, missä ajassa ja hetkessä oma ajatteluni muuttui — ehkä siinä kohtaa, kun luin Nato-sopimuksen sisällön. Uskon edelleen omaan vahvaan puolustukseen. Me luomme itse ne takuut siitä, että Suomi pysyy koskemattomana jatkossakin. Jatkossa luomme kuitenkin sen tuen myös muille maille ja takaamme myös muiden maiden koskemattomuutta.

Puhemies! Lopuksi yksi muisto noin 35 vuoden takaa: Kesäinen poutapäivä. Tieto siitä, ettei saa kysyä. Lapsen uteliaisuus. Millaista siellä sodassa oli? Tiukka katse kaukaisuuteen ja hiljaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

22.47 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Puolustusliitto Naton jäseneksi hakemisessa on kyse kannaltamme tärkeimmästä päätöksestä, jolla voimme vahvistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta. Naton jäsenyys tuo Suomen osaksi puolustusliiton yhteistä puolustusta ja siten puolustusliiton turvatakuiden piiriin. Suomen jäsenyys puolustusliitto Natossa on perusteltu jatkumo Suomen integroitumisessa länteen, jonne olemme rakentaneet yhä tiiviimpiä kumppanuuksia viimeiset vuosikymmenet, sama jatkumo Suomen EU-jäsenyyden, tiiviiden kahdenvälisten kumppanuuksien ja erittäin tiiviin yhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

työn puolustusliitto Naton kanssa. Vain puolustusliiton täysjäsenyys puuttuu tästä ketjusta, ja sitä me olemme nyt hakemassa.

Suomen jäsenyys vahvistaa paitsi omaa myös koko Itämeren alueen turvallisuutta ja vakautta. On merkittävää, että myös Ruotsi on hakeutumassa Naton jäseneksi yhtä aikaa Suomen kanssa. Ei jäsenyyden hakeminen ratkaise tietenkään kaikkea, vaan meidän on edelleen huolehdittava kaikissa tilanteissa omasta puolustuskyvystämme ja panostettava siihen. Siksi on tärkeää, että eduskunta käsittelee nyt Puolustusvoimien ja puolustusministeriön määrärahaesityksiä, joilla voimme vahvistaa edelleen omaa, uskottavaa puolustustamme.

Arvoisa puhemies! Olen kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä pitkään. Olen pitänyt ja pidän jäsenyyttä tärkeänä Suomen turvallisuutta vahvistavana ratkaisuna ja perusteltuna jatkumona tälle Suomen länsi-integraatiolle. Olen ollut valmis, kuten puolueeni kokoomus, edistämään jäsenyyttä jo hyvän sään aikana. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa moni kollega ja eduskuntapuolue on ollut valmis arvioimaan omia kantojaan uudelleen Nato-jäsenyyttä kohtaan. Arvostan tätä suuresti. Uskon, että on vaatinut monelta aika paljon tässä muuttuneessa tilanteessa arvioida sitä, mikä on paras ratkaisu Suomen ja suomalaisten turvallisuuden varmistamiseksi.

Viime kuukausina myös suomalaiset ovat osoittaneet erittäin vahvan tuen liittymisellemme. Uskon, että tällä on ollut myös suuri vaikutus ylipäänsä eduskunnan ja myös valtionjohdon päätöksenteon kannalta. Pidän hienona ja tärkeänä sitä, että olemme nyt ottamassa nämä historialliset askeleet puolustusliiton jäseneksi erittäin laajalla parlamentaarisella tuella läpi puoluekentän.

Herra puhemies! Loppuun haluan todeta sen, että tämä Suomen Nato-jäsenyyksiprosessi on osoitus suomalaisen demokratian vahvuudesta, siitä, miten yhdessä vaikean tilanteen edessä voimme toisiamme kunnioittaen käydä keskustelua haastavista ja vaikeista kysymyksistä ja hakea suomalaisille ja isänmaamme Suomen kannalta parhaat ratkaisut, millä isänmaamme turvallisuus voidaan taata. Samalla haluan myös todeta sen, että minusta on ollut tärkeää huomata, miten tätä keskustelua on voitu käydä myös arvostavassa ilmapiirissä. Ei ole vain yhtä oikeaa ratkaisua suhtautua tähän kysymykseen, vaan meidän täytyy myös suvaita ja ymmärtää niitä, jotka ovat kanssamme eri mieltä tästä kysymyksestä. Senkin on osa suomalaista demokratiaa ja päätöksentekoa.

Herra puhemies! Uskon, että tämä prosessi on näyttänyt myös maailmalle sen, että Suomen kansa on yhtenäinen, Suomen eduskunta on yhtenäinen ja että meidän väliin ei voida lyödä kiilaa. Me pidämme toisistamme huolta, me viemme nyt Suomea eteenpäin ja teemme nimenomaan Suomen ja suomalaisten kannalta parhaat ratkaisut.

Haluan, herra puhemies, lopuksi kiittää kaikkia kollegoita, kaikkia puolueita erittäin hyvästä yhteistyöstä ja tosiaan tästä luottamusta herättävästä ilmapiiristä. Uskon, että tältä pohjalta pääsemme hyvin eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

22.51 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! ”Suomen tulisi tällä vaalikaudella ryhtyä valmistelemaan hakemista Natoon.” Tämänkaltaisen kysymys oli vaalikoneessa vuoden 19 vaaleissa. Itse henkilökohtaisesti laitoin kohtaan rastin, jossa oli teksti ”täysin eri mieltä”. Tässä sitä nyt ollaan täällä eduskunnan puhujakorokkeella pitämässä puhetta, ja meinaan huomenna — tai milloin se mahdollisuus koittakaan — äänestää Nato-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

jäsenyyden puolesta. Henkilökohtaisesti minua todellakin harmittaa, jos joku on tuon vaalikonevastauksen takia minut tänne äänestänyt ja joutuu nyt pettymään, mutta vaalikonevastauksen murhe on kuin pisara meressä verrattuna siihen, mitä järkyttävää tapahtuu Ukrainassa tällä hetkellä ja mikä siellä alkoi 24. helmikuuta. En yksinkertaisesti voi eikä varmaan voi kukaan muukaan tässä salissa hyväksyä Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Meidän tärkein tehtävämme täällä eduskunnassa on suomalaisten turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Meidän omat puolustusvoimat ovat hyvät, mutta ne eivät valitettavasti ole riittävät ennaltaehkäisevään toimintaan. Ennen muuta tämä tarkoittaisi vahvempaa pidäkettä, ennaltaehkäisevän vaikutuksen huomattavaa tehostumista. Meidän pitää saada kaikki mahdollinen ja mahdoton tuki ja turva, koska itänaapurimme on tällä hetkellä todella arvaamaton ja yhteisistä sopimuksista piittaamaton.

Olen päätöstäni pantannut todella pitkään, koska myönnän suoraan, että tämä ei ole minulle henkilökohtaisesti mitenkään helppo tai niin sanottu päivänselvä asia, mutta olen nyt päässyt tämän prosessin aikana kuulemaan ja keskustelemaan maan johtavien asiantuntijoiden kanssa puolesta ja vastaan. Lisäksi olen keskustellut useiden kansalaisten kanssa, joilla Nato-kriittisyys tai Nato-myönteisyys ei todellakaan ole aivan samoissa luvuissa kuin gallupit vaan pikemminkin 50—50. Keskustelut ja kuulemiset ovat antaneet minulle todella paljon. Kiitos kaikille niistä, joissa olen saanut olla. Tieto on ehkä lisännyt tuskaa mutta myös avannut silmiäni. Näiden tapaamisten ja keskustelujen ansiosta olen saanut riittävät syyt ja vakuuttunut, että äänestäminen Nato-jäsenhakemuksen puolesta on meidän turvallisuuden kannalta ainut oikea vaihtoehto, kuten edellä mainitsin.

Arvoisa herra puhemies! Venäjän hyökkäyssodan myötä Naton luonne puolustusliittona on entisestään vahvistunut. Nato tarkastelee parhaillaan yhteisen puolustuksensa vahvistamista. Suomi on syventänyt yhteistyötään Naton kanssa entisestään yhteisen tilannetietoisuuden parantamiseksi. Suomelle on tärkeää, että Nato on johdonmukaisesti vahvistanut jatkavansa avointen oviensa politiikkaa. Paljon on puhuttu Suomen niin sanotusta Nato-optiosta. Se edellyttää toisaalta Naton avoimien ovien politiikan jatkumista, toisaalta valmiutta tarkastella turvallisuuspoliittisia ratkaisuja ajassa. Kun turvallisuuspoliittinen tilanne on nyt enemmän kuin totaalisesti muuttunut, optiota on syytä käyttää.

Venäjä on suhtautunut ja suhtautuu kielteisesti Naton laajentumiseen. Suomen ja Ruotsin osalta Venäjä on yhtäältä todennut, että päätös Natoon liittymisestä kuuluu maille itselleen, ja toisaalta, että Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon aiheuttaisi sotilaspoliittisia seurauksia, mikä vaatisi Venäjältä tasapainottavia toimia. Kun Suomi hakee Nato-jäsenyyttä, tulee varmasti ja valitettavasti varautua laaja-alaiseen ja vaikeasti ennakoitavaan vaikuttamiseen, johon varautumista on vahvistettava. Tähän on varauduttava ennalta eri keinoin. Suomen valtionjohto on kuluvan kevään aikana käynyt monien Nato-maiden kanssa eri tasoilla keskusteluita myös varautumisesta harmaalla alueella jäsenyyssprosessin aikana.

Arvon herra puhemies! Paluuta entiseen ei ole. Turvallisuusstruktuuri, jonka varaan olemme eurooppalaista turvallisuutta rakentaneet, on muuttunut pysyvästi. On vakavasti kysyttävä, miten turvallisuutta vaalitaan, kun lähinaapurustossa on tahoja, jotka eivät kunnioita sopimuksia. Mielestäni Suomen Nato-jäsenyyden merkittävin vaikutus olisi se, että Suomi on osa Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Ennen muuta tämä tarkoittaisi vahvempaa pidäkettä, ennaltaehkäisevän vaikutuksen huomattavaa tehostumista. Jos Nato-jäsenenä Suomea vastaan kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuisi liittokunnan tuella ennakkoon valmisteltujen ja harjoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

teltujen järjestelmien mukaisesti. Vastaavasti Suomi varautuisi tukemaan muita liittolaisia mahdollisesti yhteisen puolustuksen tilanteessa. Ja kyllähän se niin on, että Suomen puolustus on vahva. Suomen puolustus nojaa yleiseen asevelvollisuuteen ja osaavaan reserviin, mutta jatkossa sen pitää olla vielä vahvempi.

Loppuun tahdon, arvoisa puhemies, sanoa sen, mikä tänään on kuulunut useasti täällä salissakin, Adolf Ehrnroothin varoituksen sanat pohjautuen talvisodan kokemuksiin: ”Ei koskaan enää yksin.” Sodan kokeneen veteraanin viisautta on vaikea kiistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

22.56 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Olemme täällä tänään keskustelleet selonteosta Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. Eilen vietimme kaatuneitten päivää ja muistelimme kaatuneita omaisiamme, heitä, jotka antoivat henkensä Suomen itsenäisyydelle. Tänään me jatkamme tätä keskustelua ja pyrimme tekemään kaikkemme sen eteen, että sotaa ei enää koskaan Suomeen tulisi.

Tässä selonteossa todetaan seuraavasti: ”Puolustusliitto Naton jäsenyyden myötä Suomi olisi osa Naton yhteistä puolustusta ja siten Pohjois-Atlantin sopimuksen 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus olisi nykyistä huomattavasti suurempi. Mikäli Suomea vastaan Naton jäsenenä kohdistettaisiin sotilaallista voimankäyttöä, Suomi puolustautuisi liittokunnan tuella ennakkoon suunniteltujen ja harjoiteltujen järjestelyjen mukaisesti. Naton jäsenenä Suomi olisi päättämässä Suomelle keskeisistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä olisi uskottava turvallisuusratkaisu. Suomen puolustuskyky sekä kriisinsietokyky vahvistaisivat Naton yhteistä puolustusta koko liittokunnan alueella. Liittymällä puolustusliitto Natoon Suomi vahvistaisi omaa turvallisuuttaan muutuneessa toimintaympäristössä.”

Niin, arvoisa puhemies, jos joku vielä empii Suomen liittymistä Natoon, kannattaa katsoa, mitä Ukrainassa tapahtuu lapsille, naisille ja muille syyttömille siviileille. Suomi toden totta tarvitsee kaikki keinot, että maamme voi olla turvallinen maa asua ja elää myös jatkossa.

Kaikkein tärkeintä ja kaiken kivijalka on tietysti oma vahva puolustuksemme ja siihen liittyvä osaaminen. Kannatan Suomen liittymistä puolustusliitto Natoon. Olen ylpeä tästä keskustelusta, mitä olen saanut täällä kuulla. Tämä on yksi merkittävimmistä ja tärkeimmistä ja mieleenjäävimmistä päivistä vuodesta 2003 kestäneellä kansanedustajaurallani. Olen aina ollut Naton kannattaja, ja nämä viimeiset viikot ovat sitä vahvistaneet. On hienoa, että täällä on paljon kollegoita, jotka ovat kertoneet, että he ovat nyt muuttaneet kantansa, kun he ovat saaneet lisää tietoa. Hyvä niin.

Ja teille, jotka olette vielä aprikoimassa: Todella toivon, että mietitte tarkkaan ja otatte selvää näistä erilaisista muista vaihtoehdoista ja myöskin katsotte, mitä tapahtuu Ukrainassa. Mutta sallittakoon myöskin erimielisiä ajatuksia tästä asiasta. Me jokainen olemme yksilö ja me jokainen mietimme näitä hieman eri tavalla. Toivon kuitenkin, että suurin osa kansanedustajakollegoista päättyy loppuviimeksi sitten puolustusliitto Naton kannattajaksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

22.59 Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! Itsenäisyys ei ole yksittäinen teko. Itsenäisyys on prosessi, joka usein nytkähtää eteenpäin historian taitekohdissa. Liittyminen puolustusliitto Naton jäseneksi on osa Suomen itsenäistymisen ja itsenäisyyden prosessia. Käsillä on monella tapaa aikakauden murros. Nuoret, jo aikuistuneet suomalaiset ovat kasvaneet varsin toisenlaiseen todellisuuteen kuin heitä edeltäneet sukupolvet. Nuori polvi on kansainvälistä, kielitaitoista ja maailmaa nähnyttä. Heille läntiseen kulttuuriperintöön kuuluvat vapausarvot on saatu jo äidinmaidossa eikä heidän itsetuntoaan ole lannistettu vanhaan malliin. Nämä suomettumattomat suomalaiset ovat jo ehtineet yhteiskuntamme aktiivisiksi toimijoiksi, ja se näkyy monella positiivisella tavalla.

Kevään ja kesän saapuminen on joka vuosi yhtä suuri ihme. Varttuneemmalle välle samanlainen ihme on, että Suomi lopultakin on aidosti itsenäinen ja suvereeni valtio, jossa asuu itseensä uskovia suomalaisia. Ihmettelemistä riittää, sillä itsenäisyytemme on viime vuosisadalta lähtien ollut liian usein suhteellista. Suomella on riittänyt omia kasvukipuja, mutta monenlaisia pulmia on aiheuttanut myös naapurimme Venäjä, joka on eri aikoina eri tavoin katsonut oikeudekseen kertoa, miten Suomessa eletään ja kenen kanssa kaveerataan. Tämä painajainen loppuu nyt. Suomettumisen viitta on jo pääosin karistettu hartioilta, ja myös jälkisuomettumisen rippeitä ollaan lakaisemassa historiaan. On aika ryhtyä itsenäiseksi, tehdä itse päätökset omasta olemisestamme ja tulevaisuudestamme.

Suomi on ottamassa askelta ahtaalta harmaalta alueelta kohti länttä aidoksi läntisen maailman kansakunnaksi. Me liitymme puolustusliitto Naton jäseniksi, koska me itse haluamme niin. Läntisten demokratioiden liitto on arvoyhteisö, johon me kuulumme ja haluamme kuulua. Me itse teemme ratkaisun, joka on meille oikea.

Satojen vuosien ajan on idästä tullut monenlaista ikävää ja usein suoranaista uhkaa. Siksi meillä on omat, kansainvälisesti vertailtuna varsin vahvat puolustusvoimat. Me olemme ylläpitäneet puolustustamme, jotta emme joutuisi sotilaalliseen konfliktiin. Tämän päivän maailmassa käytännössä mikään maa ei kuitenkaan kykene huolehtimaan turvallisuudestaan yksin. Erityisen hankalaa se on Suomen kaltaiselle pienelle maalle. Tarvitaan yhteistyötä ja ystäviä. Sitä meille on tarjolla Natossa.

Usein sanotaan, että turvallisuussympäristömme on muuttunut nopeasti huonompaan suuntaan. Muutos voi kuitenkin olla katsojan silmässä. Venäjällä ja sen vallanpitäjillä on jo pitkään ollut suunnitelma, jota he ovat varsin johdonmukaisesti toteuttaneet. Tähän suunnitelmaan kuuluu Venäjän suurvalta-aseman ja imperiumin palauttaminen etupiireineen kaikkineen. Venäjä ei kuitenkaan ole globaali suurvalta. Se on alueellinen toimija, jonka suuruus ei oikein tahdo puhjeta kukkaansa. Taloudeltaan Venäjä ei ole mikään mahti, poliittisesti se on sisäänpäin kääntynyt diktatuuri ja yhteiskunnallisesti se ei tunnu juurikaan kehittyvän. Demokratia Venäjä ei ole, eikä siitä ole sellaista tulossakaan. Venäjä on palannut voimapolitiikkaan. Se ei piittaa pienten maiden suvereniteetista eikä aina edes tunnusta näiden olemassaoloa. Venäjä ei noudata solmimiaan sopimuksia. Se ei sitoudu monenkeskiseen sääntöperusteiseen maailmanjärjestykseen. Venäjään ei voi luottaa.

Arvoisa puhemies! Tässä kaikessa ei ole kovinkaan paljon uutta niille, jotka ovat Venäjää seuranneet ja tuntevat sen todellisuutta. Venäjän raakalaismainen sotaretki Ukrainaan on kuitenkin tuonut näkyväksi sen, mitä useimmat eivät ole halunneet nähdä. Me emme ole yksinkertaisesti halunneet uskoa naapuristamme näin paljon pahaa.

Meille Nato-jäsenyydessä on kysymys itsenäisyydestä. Me haluamme elää rauhassa omaa elämäämme ja hengittää ilmaa, jossa tuoksuu vapaus. Vapaus ajatella itse, vapaus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

toimia oman etumme mukaisesti ja vapaus päättää omista asioistamme miettimättä, mitä naapuri mahtaa siitä ajatella.

Maaailmanpoliittiset palikat ovat nyt liikkeessä, mutta ennemmin tai myöhemmin tilanne taas selkiytyy. Ennemmin tai myöhemmin me rakennamme uudestaan suhteemme myös naapuriimme Venäjään. Vaikka se juuri nyt kuulostaakin etäiseltä, pitää meidän olla tähän valmiita ja halukkaita. Venäjä on ja pysyy naapurinamme.

Suomi haluaa jatkossakin olla turvallisuuden tuottaja enemmän kuin sen kuluttaja. Tämän roolin me haluamme säilyttää myös Naton jäsenenä. Me haluamme olla kansa, jolla on enemmän ratkaisuja kuin ongelmia. Sitä haluamme olla myös suhteessa naapureihimme. Jatkossa myös uusi suhteemme Venäjään rakentuu aiempaa tasavertaisemmalta pohjalta ja toivottavasti keskinäiseen kunnioitukseen perustuen.

Arvoisa puhemies! Suomi kuuluu länteen, Suomi kuuluu Natoon. Juuri nyt me olemme ottamassa ratkaisevan askeleen. Kansallisesta heräämisestä alkanut itsenäisyytemme prosessi tulee vihdoinkin päätökseen. Tämä on historiallinen hetki.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Jari, olkaa hyvä.

23.04 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitän valtionjohtoa hyvin eteenpäin viedystä prosessista. Minun kantani on ollut selvä jo vuosia, ja siksi kannatan Nato-hakemuksen jättämistä.

Puolustuspoliittisesti Nato-jäsenyys on kuin astuisi eteisestä pirttiin. Tiellämme kohti läntistä arvoyhteisöä se on kuitenkin jatkumoa YYA-sopimuksen jälkeiselle ajalle, jolloin 60-luvulta lähtien olemme sitoutuneet läntiseen arvoyhteisöön. Yhtenäisyys, yhtenäisyys ja yhtenäisyys, sehän on meidän vahvuutemme. Sitä ei horjuta se, että jotkut ovat eri mieltä asiasta. Muiden mielipiteiden kunnioitus vain vahvistaa yhtenäisyyttämme.

Venäjä tietää Suomen Nato-kannan. Siitä kuuluu kiitos valtionjohdolle ja tasavallan presidentille, joka suomalaisen suoraselkäiseen tapaan on sen Venäjän johdolle ilmoittanut. Ensimmäiset lausunnot on saatu lukea lehdistä ja kuulla Kremlin suusta. Suomi muuttui ensin yhdessä yössä Venäjän viholliseksi, ja se oli aika erikoinen asenne. Tänäpäin lausunnot ovat jo maltillistuneet, ja se on ihan hyvä.

Me haemme oikeutetusti suojaa synnyinmaalle ja kansalaisille. Nato-yhteistyöhön osallistuminen ei ole virhe, eikä se tule sitä olemaan, vaikka jotkut ovat niin antaneet ymmärtää. Suurin virhe olisi jättäytyminen Venäjän suopeuden armoille.

Yhteistyö Naton kanssa ei tarkoita sitä, että Suomella olisi haluja rajojen siirtoon, revanssin hakemiseen taikka sotilaallisen hyökkäysuhan muodostamiseen Venäjää vastaan — päinvastoin: Suomi haluaa syvän rauhantilan vallitsevan maiden välillä. Sen Venäjänkin soisi ymmärtävän. Naapuruussuhteita voidaan ylläpitää vielä Suomen puolustusratkaisun jälkeenkin, ei ehkä ihan pian mutta joskus tulevaisuudessa.

Hybridivaikuttaminen ja kyberhyökkäykset ovat alkaneet. Mielipiteisiin vaikuttaminen, väärän tiedon levittäminen, suusanallinen uhkailu, rajaloukkaukset, tietojärjestelmiin tunkeutumisyritykset sekä palvelunestohyökkäykset saattavat lisääntyä entisestään. Tästä huolimatta en näe tarpeelliseksi lähteä rakentamaan konfliktia hyökkäämällä Venäjän tietojärjestelmiin tai vastaamalla pahansuopaisuuteen aggressioilla. Kyberpuolustuksemme pitää kuitenkin rakentaa sellaiseksi, etteivät yhteiskuntamme kriittiset toiminnot vaarannu. Rajaloukkauksia varten meillä on yhteisesti sovitut selvittämisprosessit, ja Suomi niitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

noudattaa ainakin siihen saakka kunnes naapuri niistä irtisanoutuu. Väärään tietoon ja mielipidevaikuttamiseen vastaamme oikealla tiedolla ja tosiasioissa pysymällä.

Joukkoja sekä eri asejärjestelmiä on ollut sijoitettuna rajojemme läheisyyteen aina. Se on Venäjän normaalia toimintaa. Suomi on ollut ydinaseiden kantaman sisäpuolella aina, joten siltäkään osin mikään ei muutu. Ja jos joku kuvittelee, ettei Suomen puolen koordinaatteja ole ollut valmiiksi syötettynä Venäjän ohjuksia ohjaaviin tietojärjestelmiin, niin viimeistään nyt on aika avata silmät. Tietenkin ne siellä ovat aina olleet.

Me emme yhtäkkiä muutu etulinjaksi sillä, että liitymme Natoon. Me olemme aina olleet etulinjassa lännen ja idän välissä. Olemme myös aina olleet Venäjän ydinaseiden kantaman sisällä. Mikään ei siltäkään osin muutu. Mennään vaan rauhassa eteenpäin kohti läntistä puolustusliittoa muistaen Uno Kailaksen runoa Rajalla, jossa hän yksinkertaisen vahvasti tuo esiin suomalaiset tunnot: ”Raja railona aukeaa. / Edessä Aasia, Itä. / Takana Länttä ja Eurooppaa; / varjelen, vartija, sitä.”

Valtionjohdolle voimia viedä prosessi päätökseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

23.09 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset on maanpuolustuspuolue. Mielestämme valtion tärkein tehtävä on huolehtia kansalaistensa turvallisuudesta. Me olemme johdonmukaisesti kannattaneet kansallisen puolustuksen vahvistamista ulkoisia uhkia vastaan. Nyt olemme siinä tilanteessa, että on Suomen etujen mukaista liittyä Pohjois-Atlantin puolustusliittoon. Mikään muu ratkaisu ei takaa kansamme turvallisuutta samalla tavalla. Tarvitsemme edelleen omat, yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan reserviin perustuvat puolustusvoimat, mitä siivittää korkea maanpuolustustahto. Itse kuitenkin nukun yöni paremmin tietäen, että selustamme on puolustusliitossa turvattu.

Naton merkitys puolustusliittona korostuu Suomen maantieteen takia, eikä pelkästään itänaapuristamme johtuen. Usein kuulee sanottavan, että Suomi on saari, mikä korostaa meriliikenteemme tärkeyttä. Ulkomaankaupastamme 80 prosenttia kulkee meritse. Kolmasosa maamme rajasta on merirajaa. Itämeren merkitys niin rauhan kuin kriisin aikana on suuri. Erityisesti mikäli Ruotsi liittyy Natoon samaan aikaan, tulee Itämeren puolustuksen ja liikenneyhteyksien varmistamisen suunnittelu Naton kanssa olemaan ensiarvoisen tärkeää.

Puolustusvaliokunnan kuulemisissa olemme oppineet Naton merkityksestä jäsenvaltioiden huoltovarmuudelle. Natolla on oma huoltovarmuusvirastonsa sekä siviilisektorin huoltovarmuuteen liittyviä komiteoita. Jäsenenä Suomi pääsisi osallistumaan tähän Naton huoltovarmuustoimintaan ja sitä kautta vahvistamaan kansallista kriisinkestoamme.

Arvoisa puhemies! On paikallaan pohtia, minkälainen kumppani Suomesta muodostuisi Natossa. Suomen roolia on jo aiemmin kuvattu turvallisuuden tuottajana ja maltillisena, neuvottelevana kansana. Tämä ei tulisi muuttumaan Nato-jäsenyyden myötä. Maailman kehittyneimpänä sotilasvaltana Yhdysvallat on Naton tärkein jäsenmaa. Moni tässäkin salissa on viitannut presidentti Trumpin aikaan maailmanpolitiikkaa epätasapainottaneena. Erityisesti muistetaan Trumpin vaatimus, että Euroopan tulisi kantaa enemmän vastuuta omasta puolustuksestaan. Yhdysvaltain sisäpolitiikkaan emme voi vaikuttaa. Kuitenkin Suomen ja myös Ruotsinkin liittyminen puolustusliittoon olisi nimenomaan Naton euroop-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

palaisen ulottuvuuden vahvistamista. Siihen tuskin suhtautuisi kielteisesti yksikään jäsenmaan päämies.

Suomen panos on merkittävä, ja puolustusvoimiamme on kiitelty kansainvälisestikin, ihan Yhdysvaltoja myöten. Myös Ruotsi toisi, puolustuspolitiikkaansa liittyneistä harha-askeleista huolimatta, lähes sadan hävittäjälentokoneen laivueen sekä Suomen suorituskyvystä kokonaan puuttuvat sukellusveneensä osaksi puolustusliittoa. Yhteistyö Naton pohjoismaisten jäsenten mutta myös Yhdysvaltojen kanssa on luontevaa ja aiempaa yhteistyötämme syventävää.

Arvoisa puhemies! Minun korkein tahtotilani on taata turvallinen Suomi lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Siksi kannatan esitystä Naton jäsenyyden hakemisesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

23.13 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Suomessa puhutaan keittiöpsykologiasta. Viime aikoina lähes jokainen suomalainen on harjoittanut Putin-psykologiaa ja keittiöturvallisuutta, ja tämä arkinen analyysi on johtanut Nato-jäsenyyden kannatuksen huimaan nousuun.

Venäjän nykytila ei kuitenkaan ole yllätys. Negatiivisesta kehityksestä on ollut runsaasti tietoa jo vuosien ajan, ja aggressioistakin. Venäjän kehityksestä huolimatta länsimaat ovat pyrkineet kaupankäynnillä ja keskinäisen riippuvuuden kasvattamisella ja yhteydenpidolla kiinnittämään Venäjää demokratiaan ja ihmisoikeuksiin. Tässä me emme ole onnistuneet. Venäjä on kulkenut autoritääriin ja aggressiiviseen suuntaan — myös omia kansalaisiaan kohtaan. Venäjän johto on maalannut puheillaan ja teoillaan Euroopan kartalle uuden jakoviivan. Venäjän hidasta muutosta voisi kuvailla tutulla sammakko kattilassa -esimerkillä. Jos sammakon laittaa kylmään kattilaan ja hellan päälle, sammakko kiehuu kuoliaaksi, koska ei huomaa kattilan kuumenemistä. Jos sammakko taas tiputetaan kiehuvaan veteen, se loikkaa pois. Georgia ja Krimi kuumensivat hitaasti, mutta Ukrainan sota on kiehuva vesi. Se sai meidät reagoimaan vahvemmin turvallisuuspoliittisen ympäristön muutokseen.

Tämän julmuuden keskellä tuntuu, että sanat eivät riitä kertomaan sitä kaikkea, mitä mieli pohtii. Pitääkö pelätä? Miten Suomen turvallisuus taataan? Miten auttaa parhaiten ukrainalaisia? Miten varautua pahimpaan, mutta toimia parhaiten, jotta pahin ei tapahdu? Miten ehkäistä vaikkapa maailman ruokapulaa? Miten varmistaa, että pakotteet osuvat Venäjään ja vievät todellakin pohjaa sodankäynniltä, ja miten minimoida muille koituvia haittoja pakotteista? Näitä ja monia muita asioita liikkuu ihmisten arkisissa keskusteluissa.

Kaiken tämän keskellä median kysymys meille kansanedustajille on ollut: laita rasti Nato-ruutuun ”kyllä”, ”ei”, ”en osaa sanoa”. Inhoan rasti ruutuun -kysymyksiä. Ne sopivat Doodleen, kun koordinoidaan kalentereita, mutta eivät muualle. Olen intuitiivisesti osannut sanoa kantani siitä päivästä lähtien, kun Suomi päätti aseiden viennistä Ukrainaan. En silti ole henkilökohtaisesti pitänyt intuitiostani. Olen halunnut vaihtoehtoja ja varmuutta, koska asioilla on järjestyksensä. Mielestäni isoissa päätöksissä on pidettävä mieli avoimena uudelle tiedolle ja erilaisille analyyseille, historian opeille, nykypäivän riskeille ja tulevaisuuden huolenpidolle, myös kansalaisten tunnoille ja palautteille.

Suomi on itsestään selvästi itsenäinen maa ja tekee päätöksensä itsenäisesti. Mutta silti on ollut hyvä arvioida, miten naapurissa toimitaan — molempien puolien naapurissa. Ruotsissa Nato-analyysi kulki samaan suuntaan kuin meillä, ja tämä on hyvä viesti. Nyt,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kun molemmat maat näyttävät hakevan Nato-jäsenyyttä ja jäsenyys näyttää toteutuvan, näin uskon, niin kaikki Pohjoismaat ovat Nato-maita. Yhteinen pohjoismainen jäsenyys helpottaa strategista yhteistyötä turvallisuuspolitiikassa. Erityisesti Suomen ja Ruotsin välinen puolustusyhteistyö Itämeren turvallisuuden takaamiseksi nousee entistä tärkeämpään rooliin.

Entä Venäjä? Venäjän johto on arvaamaton. Putin on julistanut Suomen vihamieliseksi valtioksi, koska tuemme Ukrainaa ja asetamme pakotteita. Olisimmeko sitten voineet toimia toisin, säilyttää ystävällisempiä suhteet? Periaatteessa kyllä, mutta me emme ole Pohjois-Korea, Kiina tai Intia. Ja juuri periaatteiden vuoksi minusta on itsestäänselvää, että me tuomitsemme oikeudettoman hyökkäyksen suvereeniin maahan ja sodan rikokset, julmuudet. Me valitsimme puolemme, olemme valinneet jo pitkään. Ystävällisempi suhteet Venäjän naapureihin eivät enää esiinny edes puheissa, eikä niihin ole paluuta ihan pian, vaikka haluaisimme.

Suomi päätti aikanaan liittoutua Euroopan unionin jäsenmaiden kanssa taloudellisesti, ihmisten palveluiden ja pääomien, vapaan liikkuvuuden vuoksi. Tällä liittoutumalla on rauhantien historia, joka on ajankohtaisempi kuin koskaan. Nyt on syytä edelleen vahvistaa EU:n keskinäistä avunannon ja yhteisvastuun merkitystä.

Venäjän hyökkäyksen myötä Suomi valitsi puolensa niin vahvasti, että tuimme Ukrainaa myös aseilla. Me emme ole enää perinteisessä mielessä liittoutumattomia emmekä puolueettomia. Olemme jo pitkään olleet Naton läheinen kumppani. Venäjän hyökkäyksen jälkeen on luonnollista päättää, käytetäänkö Nato-optiota. [Puhemies koputtaa]

Valiokunnissa me olemme saaneet pohtia turvallisuuden eri ulottuvuuksia asiantuntijoiden kanssa, ja hyvä niin. Tämän prosessin jälkeen oma viisarini osoittaa kohti Natoa, vaikka en sen autuaaksi tekevään voimaan uskokaan, vaan oman puolustuksemme vahvuuteen. Tämä ei silti tarkoita sitä, [Puhemies koputtaa] että valintamme olisivat olleet väärä. Nyt me olemme yhdessä pahan paikan tullen enemmän, mutta olemme tähänkin asti saaneet elää rauhassa ja turvassa aiemmin tekemillämme valinnoilla. Nyt kansainvälisten sopimusten rikkomukset ovat saaneet [Puhemies: Aika!] meidät arvioimaan tilannetta uudelleen ja varmistamaan ratkaisut, jotta saamme elää tulevaisuudessakin turvassa. Kukaan ei voi tietää, kuinka hulluksi maailma muuttuu. Sen opettaa historia, josta aina opimme liian vähän.

Varautumisen lisäksi, arvoisa puhemies, Suomen pitää edelleen pyrkiä edistämään vuoropuhelua, diplomatiaa, asevalvontaa, aseriisuntaa sekä konfliktien rauhanomaista ratkaisua ja toimia päättäväisesti kansainvälisillä kentillä rauhan puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Filatov ja muut, ollaan sovittu näistä pelisäännöistä, että täällä on viiden minuutin suositusaikaraja, jota voi ylittää uudella puheenvuorolla. [Tarja Filatov: Suositus!] — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

23.20 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Ulkoministeri Haavisto totesi istunnossa tänään aiemmin, että Suomi aikoo tarvittaessa suurin kirjaimin kirjoittaa ja sanoa Turkille, että terrorismista syytetty Turkin työväenpuolue PKK on Suomessa, kuten muissakin maissa, kielletty. Haavisto tietänee, ettei Turkille ikävä kyllä riitä vakuuttelu Suomen yhtymisestä tähän EU:n asettamaan kieltoon. Turkki vaatii Suomelta ja Ruotsilta konkreettisia toimia kiellon toteuttamiseksi myös käytännössä. Se tarkoittaa terroristeiksi syytettyjen kurdiaktivistien luovutuksia, joihin Suomi ja Ruotsi eivät ole aiemmin suostuneet. Turkki on pannut maamme ulkopoliittisen johdon ja hallituksen heti ensimmäisten Nato-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

askelten ottamisen jälkeen sen tosiasian eteen, että Suomen on muutettava linjauksiaan sekä Turkkia, Syyriassa toimivia kurdijärjestöjä että Suomessa toimivia Turkin työväenpuolueen kurdiaktivisteja kohtaan. Suomen on Turkin mukaan myös luovuttava asevientikiellosta Turkkiin.

Tänään Erdoğan on toistanut, ettei Turkki tue Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä perustellen tätä muun muassa vientikielloilla, joita Turkille on asetettu. En epäile hetkeäkään, etteikö tukka suorana Natoon menevä Suomi taipuisi Turkin vaatimuksiin. Mistä sen voi päätellä, että Suomi on valmis muuttamaan politiikkaansa Turkin toivomalla tavalla?

Ensinnäkin Marinin hallitukselle Nato-jäsenyys on ykkösasia, jolle kaikki muut asiat, esimerkiksi kovasti mainostettu ihmisoikeuspolitiikka, ovat alisteisia. Toiseksi, Marinin hallitus on vaiennut täydellisesti siitä, mitä Syyrian kurdialueella on viime viikkoina tapahtunut. Tilanne on alueella eskaloitunut nopeasti. Viimeisen kolmen vuorokauden aikana Turkki on pommittanut tykistöllä 50:tä kylää, joiden se katsoo antavan suojaa terroristeiksi nimeämilleen taistelijoille, jotka Turkin mukaan toimivat nyt uuden nimen alla välttääkseen sanktiot, joita läntinen maailma on kohdistanut PKK:hon. Ja kolmanneksi, Suomen hallitus on täydellisesti vaiennut myös viimeviikkoisista tapahtumista Pohjois-Irakin kurdialueella. Turkin ilmavoimat on laajentanut PKK:n tukikohtien pommittamista. Irak on arvostellut Turkin pommituksia, mutta Nato ja sen suojissa toimivat ulkomaalaiset kouluttajat, Suomi mukaan luettuna, ovat olleet vai.

Olisikin tärkeä kuulla ulkoministeri Haavistolta vastaus kysymykseen, mikä on Suomen arvio Syyrian sodan uusimmasta käänteestä ja miksi Suomi on ollut hiljaa tapahtumista, joita muu maailma tuntuu pitävän Syyrian sodan eskalaationa. Johtuuko hiljaisuus siitä, että Suomi pelkää Turkin reaktioita? [Sanna Antikainen: Pelkäätekö te Venäjää?] Kaikki edellä sanottu viittaa siihen, että Suomi on hyväksymässä Turkin vaatimukset ulkopoliittikamme muuttamiseksi. [Sanna Antikainen: Hyväksyttekö Venäjän toimet?] Turkille tehtiin jo viikonvaihteessa Berliinin Nato-kokouksessa ehdotus, josta suomalaisille ei ole toistaiseksi kerrottu juuri mitään. Ehkäpä ulkoministeri Haavisto meille vielä valaisee laajemmin niitä ehdotuksia, joita Suomi on Turkille tehnyt. Vai ovatko ehdotukset salaisia, kuten Saksan ulkoministeri on julkisuudessa väittänyt?

Joka tapauksessa Turkin kovasanaiset lausunnot näyttävät yllättäneen täydellisesti Suomen ulkopoliittisen johdon, joka uskoi kaikkien jäsenmaiden ottavan Suomen ja Ruotsin sotilasliittoon avosylin ja mitään kysymättä. Ilmeisesti ulkoministeri Haavisto ei oleertonut Turkin linjauksista ja Suomen ehdotuksista myöskään kaikille hallituskumppaneilleen, joista ainakin yksityisesti monet kavahtavat Turkin vaatimuksia Suomen ulkopoliittisten linjausten muuttamisesta. Kuva vaivattomasta polusta Nato-jäsenyyteen halutaan säilyttää ja varmistaa näin suomalaisten päättäjien tuki jäsenyysshakemukselle. Ongelmista vaietaan, kunnes ne ovat kaikkien silmillä. [Sanna Antikainen: Te vaikenette Venäjän sotarikoksista!] — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, poissa. — Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

23.25 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Putinin Venäjän raa'at, brutaalit siviileihin kohdistuneet hirmuteot ja sotarikokset ovat herättäneet Euroopan sekä myös Suomen päättäjät siihen, että Venäjä toimii hyvin brutaalisti ja arvaamattomasti tällä hetkellä. Toki on selvää, että me tuomitsemme täällä, niin kuin kaikkialla Euroopassa, Venäjän toimet ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

odotamme sitä, että Putin sekä myös ne henkilöt, jotka tätä sotaa johtavat, joutuvat teois-
taan vastuuseen.

Tänään olemme keskustelleet siitä, että kun nämä hirmuteot tapahtuvat Ukrainassa, voi-
sivatko ne tapahtua myös Suomessa. Täällä on puhuttu paljon myös siitä, että saamamme
lisätiedon johdosta me haluamme Natoon, koska meillä on sellaista aavistusta, ikään kuin
ennakkotietoa, että me olemme seuraava Ukraina. Tämä ei toki ole näin mustavalkoista,
sillä se kaikki tieto, mitä täällä eduskunnassa on saatu, on käytännössä katsoen myös jul-
kisesti löydettävissä. Tosiasia on kuitenkin se, että turvallisuuspoliittisessa toimintaympä-
ristössä ei ole tapahtunut mitään muutosta huonompaan suuntaan Suomen lähialueilla.
Päinvastoin rajalla Venäjän puolella Murmanskista Karjalankannakselle ei nyt ole mainit-
tavia venäläisiä joukkoja juurikaan. Kuten monet sotilasasiantuntijat ovat myös itse sano-
neet, Suomea ei uhkaa mikään välitön sotilaallinen uhka.

No, mistä tämä uhka sitten meidän mieliimme syntyy? Venäjän arvaamattomuus on
vahvin argumentti, miksi me haluamme kiirehtiä Natoon. Tätä olemme tänään kuulleet hy-
vin monessa puheenvuorossa. Toisaalta tietysti itse esitän sen saman kysymyksen, mitä
jotkut asiantuntijat esittivät puolustusvaliokunnassa: jos näin on, niin eikö tämä sama ar-
vaamattomuus juuri voi toimia myös toisin päin? Jos kerran näin on, niin ainahan kaikilla
päättöksillä on seurauksensa, ja nythän me tässä arvioimme, kumpi niistä on pienempi pa-
ha.

Tosiasia on kuitenkin se, että me olemme osa länttä. Me olemme EU:n jäsenvaltio. Meil-
lä on olemassa olevia puolustuksellisia yhteistyösopimuksia jo tällä hetkellä. Me emme ole
yksin, vaikka annetaan ymmärtää, että me jäämme yksin, jos emme mene Natoon. Ei tämä
ole totta. Toki näitä asioita on hyvä viljellä, kuten myös sitä, että Suomen puolustusvoimat
ovat tavallaan niin haavoittuvaisia, että ne eivät selviytyisi yhteenotosta itänaapurimme
kanssa kovinkaan pitkää aikaa. Tämäkään ei pidä paikkaansa. Totta kai, kun asiasta kes-
kustellaan, on hyvä tuoda riskit esille, mutta ei pidä käyttää niitä argumentteja väärin ta-
voin.

Arvoisa puhemies! Mielessäni on kuitenkin erään asiantuntijan maininta puolustusva-
liokunnassa: Kun Suomi päättää liittyä Natoon, vähentääkö se hyökkäyksen uhkaa Suo-
messä? Ovatko ne turvatakuut sellaiset, että ne nimenomaan ennaltaehkäisevät Suomea
joutumasta sotaan? Tämä on se ydinkysymys. Ja varmistaako myös ydinsateenvarjon alle
pääseminen sitä, että Suomi ei joudu koskaan ydinsodan osapuoleksi tahtomattaan? No,
näitähän me emme tiedä. Me voimme vain spekuloida täällä, ja myöhemmin historiankir-
joista sitten luetaan, miten tässä tuleman piti.

Arvoisa puhemies! Toivoisin sitä, että kaikesta huolimatta, kun me teemme tämän pää-
töksen täällä, Suomi pysyy yhtenäisenä: Me olemme kaikki samassa veneessä. Me puolus-
tamme sitä päätöstä, mikä tässä salissa tehdään nytten tämän jäsenhakemuksen muodossa.
Sitten sen jälkeen, kun se tulee eduskuntaan ratifioitavaksi, me seisomme sen takana. Me
kaikki annamme tässä talossa tukemme sille, että Suomen ulkopoliittikka ja linja Venäjää
kohtaan ja myös Natoa kohtaan ovat yksimielisiä. Tämä on demokratiaa. Tämä on silloin
eduskunnan kanta, ja sen kannan mukaan pystyn itsekin elämään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

23.30 Merja Kyllönen vas: Arvoisa puhemies! Jäsenyyden hakeminen etenee vauhdilla,
jonka perusteet eivät ole kestävä. Vauhti ei ole antanut tilaa eri tulevaisuusskenaarioiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

ja vaihtoehtojen hahmottamiselle saati niiden reaali poliittiselle selvittämiselle. Vaikutelmaksi jää, että Natoon haetaan nyt, kun tilaisuus vihdoinkin ilmaantui, ja jos ei pidetä kiirettä, niin momentum menee ohitse ja into Natoon ehtii hiipua tilanteen muuttuessa. Toivottavasti joku tutkija tekee mediakriittisen analyysin, miten arvaamattomuusnarratiivi otettiin valtamedioissa vallitsevaksi heti konfliktin alettua. Seurauksena oli pelkotilan yleistyminen ja hyvin vahva ohjausvaikutus kohti Nato-myönteisyyttä aikana, [Sanna Antikaisen välihuuto] jolloin sekä valtio että sotilasjohto kuin myös puolustuspoliittinen selontekokin olivat tehneet selväksi, ettei Suomeen kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa. Suomen uskottava kansallinen puolustuskyky ei ole kadonnut minnekään, ja sitä on rakennettu juuri Venäjän uhkaa silmällä pitäen, sillä onhan Venäjä ollut ja on edelleen ydinasevaltio. Suomi—Ruotsi muodostaa käytännössä parin, joka on sitoutunut yhteiseen puolustukseen. Tämän kokonaisuuden ympärille olisi ollut rakennettavissa enemmän, mutta koska Nato on ollut jo 30 vuotta tavoite, niin ei ollut halua kehittää tätä vaihtoehtoa.

Jo vuoden 2009 puolustuselonteko toi esiin uhkakuvia liittyen Venäjän suurvaltapoliittikkaan ja valmiuteen käyttää aseellista voimaa intressiensä edistämiseen, kuten Georgian sota vuonna 2008 osoitti. Suomeen kohdistuva aseellinen uhkakuva oli selonteossa alueellinen kriisi, joka heijastuu Suomeenkin sotilaallisen voiman käyttönä tai sillä uhkaamisella. Selonteossa viitattiin Venäjän ja Ukrainan välisen jännitteen kiristymiseen, ja vuoden 2012 puolustuselonteossakin todettiin, ettei Suomeen suoraan kohdistuvaa aseellista uhkaa voida täysin sulkea pois.

En vähättele Kremlin sotilaallista uhkaa, mutta puheet siitä, että Ukrainan kriisi olisi jotenkin muuttanut kaiken, ei pidä paikkaansa. Ukrainan konflikti on paljon laajamittaisempi kuin Georgian sota, ja se kohdistuu Eurooppaan toisin kuin Tšetšenian tai Syyrian sodat, mutta ei pidä paikkaansa, että kaikki olisi nyt toisin kuin ennen, koska myös suomalaisten varautumista on suhteutettu koko ajan muuttuneeseen tilanteeseen.

Ukrainan sodasta en myöskään vetäisi suoria johtopäätöksiä Suomeen tai laajemmin Pohjolaan kohdistuvasta sotilaallisesta uhasta. Venäjä hyökkäsi Ukrainaankin syistä, jotka liittyvät Ukrainaankin ja jotka on kyettävä erottamaan Venäjän mahdollisista syistä hyökätä Suomeen tai Pohjolaan tai lopulta edes Baltiaan. Ukrainaankin kohdistuvan aggression taustalla voi havaita seuraavaa:

Ukrainan konflikti on kehittynyt noin 15 vuoden aikana. Vastaavaa kehitystä ei ole havaittavissa Suomen tai Pohjolan ja Venäjän välillä. Ukrainan sota jatkoi epäonnistunutta Minskin prosessia. Ukrainan sota on selkeä osa Neuvostoliiton hajoamissotia, joissa Venäjä on pyrkinyt pitämään tietyt pääasemat itsellään taatakseen läsnäolonsa Etelä-Kaukasiasa, Mustallamerellä ja Lähi-idässä. Nämä asemat ovat Vuoristo-Karabah, Etelä-Ossetia, Abhasia, Krimin niemimaa, osa Donbasin alueesta ja Transnistria. Venäjä on suhtautunut myös avoimen vihamielisesti Naton vaikutusvallan laajentumiseen alueella.

Ukrainan alueeseen liittyy myös merkittäviä kysymyksiä luonnonvarojen hallinnasta, muun muassa Euroopan kolmanneksi suurimmat maakaasuvarat.

Ukrainan alueeseen liittyy myös isovenäläisiä kulttuuri-imperialistisia fantasioita. Alueen maat eivät kuulu EU:hun, niissä asuu suuria Neuvostoliiton aikojen venäläisvähemmistöjä. Toiminta on osin edelleen hallitsematonta, avoimesti korruptoitunutta ja siten Suomea ja Pohjolaa paljon alttiimpaa sisäiselle hajottamiselle tai vallankaappaukselle. Alueella levinneet värväilykumoukset uhkasivat myös Kremlin valtaa. Vakiintunut suomalainen tai pohjoismainen demokratia ei ole samanlainen uhkakuva Venäjälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Venäjän aggressio Ukrainaa kohtaan ei siis tullut esille arvaamattomasti, eikä konfliktia voi suoraan selittää valtiojohtajan sekoamisella — vaikka tunnekylmä diktaattori Putin varmasti on, niin konflikti ei todellakaan syntynyt tyhjästä.

Pohjolan sijaan Baltia on toki hankalammassa asemassa entisenä Neuvosto-alueena Itämeren rannikolla. Baltian maihin Venäjä on myös kohdistanut mustamaalaamista maan sisäisessä propagandassa. Kuitenkin Baltian maat ovat sekä EU:ssa että Natossa, joten niiden poliittinen asema ja puolustus ovat vahvoilla.

Vaikuttaa kuitenkin selvältä, että pois lukien Moldovan sisäistä konfliktia, Venäjä ei ole laajentamassa rintamaa mihinkään vaan yrittää saavuttaa Ukrainassa jonkin voiton ontuvalla sotakoneellaan. [Puhemies koputtaa] Ukrainassa Venäjä on kiinni vähintään syksyyn, ehkä pidempäänkin, minkä jälkeen sen sotakone on väistämättä remontissa. [Sanna Antikainen: Milloin edustaja Kyllönen oppii, ettei ole kysymys konfliktista vaan Venäjän yksipuolisesta hyökkäyssodasta!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

23.35 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Jatkan tässä edellistä puhetta, mikä jäi kesken, ja tarkastelen rajaihmissen sitä, miltä se näyttää. Millaisen rajan äärellä me kainuulaiset jatkossa asumme? Millaiseksi raja muuttuu Natoon liittymisen seurauksena? Miten käy yhteisten hankkeiden rajan yli? Tämä kaikki viimeisten yli 70 vuoden aikana rakennettu kumotaan ja kyseenalaistetaan nyt. On vaikea ymmärtää, miksi juuri nyt ja hätiköiden. Naapurimme pysyy kuitenkin samana. Kahdenkeskiset suhteemme olivat vakaalla ja suorapuheisuuden hyvällä tasolla. Nato-jäsenyys on tässä ja nyt -tilanteessa virhe, koska se blokkaa mahdollisuuden jatkaa siitä, mihin jäätiin maidemme välillä, ja tuhoaa paljon vaivalla rakennettua. Perusta muuttuu radikaalisti vain julkisen paineen takia arvostamatta aiempaa rauhanrakentamistyötä.

Arvioni on, että hybridi- ja kyberhyökkäykset tulevat lisääntymään ja näin häiritsevät rauhallista yhteiskuntaamme sekä vaikeuttavat käytännön toimia monilla elämänaloilla ja ihmisten välillä.

Arvoisa puhemies! Maanpuolustuskorkeakoulun emeritusrehtori, evp. kenraalimajuri Aarno Vehviläinen on ruotinnut Uuden Suomen blogissaan ”Naton hyödyt murenevat — haitat kasvavat” 29.4.2022 mielestäni osuvasti:

”Suomen Nato-jäsenyyden hyödyt murenevat, yksi kerrallaan. Samanaikaisesti tietämys jäsenyyden haitoista lisääntyy. Kuitenkaan oikea tieto ei ole vielä tavoittanut kansalaisia. Myös poliittiset päättäjät ovat vanhojen luutuneiden Nato-kuvitelmien varassa? Muutenhan he jo varoittelisivat Nato-jäsenyyden vaaroista.

Suurin harha, jota Nato-intoiset toittavat, on väite, että Venäjä voi milloin tahansa hyökätä ja vallata Suomen. Sitä ovat nykyiset ’hosupetterit’ ja heidän Nato-hurmaiset edeltäjänsä toistaneet koko Naton olemassaolon ajan eli yli 70 vuotta. — Ei muuten ole hyökännyt, ja jos ’aikuisten totta’ puhutaan, Venäjä ei tule jatkossakaan yrittämään Suomen väkivaltaista valtaamista.” [Eduskunnasta: Kuka niin sanoo?]

Olen vahvasti Vehviläisen linjoilla. Suomen puolustus on kunnossa. Sen takaavat yleinen asevelvollisuus ja kansalaisten korkea maanpuolustustahto. Suomi on sotilaallisesti Pohjolan vahvin valtio. Hyvinvointivaltio Suomi on osannut huolehtia maanpuolustuksen ja hyvinvoinnin perusteista.

Edelleen Vehviläinen jatkaa:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

”Nato-jäsenyyden haittojen ymmärtäminen edellyttää, että 1) olemme tietoisia Putinin yli 20 vuotta taitavasti suorittamasta Venäjän kansan manipuloinnista ja 2) siitä, että Venäjän kansaan on syvälle iskostettu väärä kansallisyhteisyys ja — mikä olennaisinta — samalla myös valtavan suuri Nato-viha.

Jos Suomi ottaa Nato-jäsenyyden myötä vastuulleen reilusti yli puolet Naton ja Venäjän välisestä rajasta, Suomesta tulee Kremlin Nato-vastaisen häirinnän ja hybridi- ja kyberisukujen pääkohde. [Sanna Antikainen: Hui kamala!] Venäjän ’konnankoukut’ ja yllätykset tulevat rasittamaan Suomea kuukaudesta ja vuodesta toiseen.”

Vehviläisen taustan omaavalta henkilöltä on ennustus kylmäävä, kun siihen liittyy Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen tutkimusjohtaja Hanna Smithin kuvauksen huhtikuun lopulla Helsingin Sanomien artikkelissa häirinnän luonteesta: ”Mahdollista voi olla iso kyberhyökkäys, jolla on taloudellisia tai jopa ihmishenkiä vieviä vaikutuksia.” Ja vielä kylmemmäksi kyyti käy.

Ei tarvitse olla turvallisuuspolitiikan ammattilainen ymmärtääkseen näistä kahdesta ammattilaisnäkemyksestä, että Suomi on sovittamassa päälleen roolia, joka ei ole sille luonteva ja järkevä. Vehviläinen päättää lyhyeen tilannekriteytykseen, johon on helppo yhtyä myös kainuulaisena pitkän linjan kansanedustajana: ”Naton ja Venäjän välisen rajan tärkeimmän vartijan kohtalo tulee olemaan kova. — On suorastaan hölmöä ryhtyä siihen hommaan.” — Arvoisa puhemies, kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt toivon, että tässä keskustelussa säilytetään loppuun asti maltti ja asiallinen käytös. Täällä jokainen puhuu omia mielipiteitään. — Edustaja Hassi.

23.40 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Sotilaallinen liittoutumattomuus oli monen kymmenen vuoden ajan hyvä ja toimiva ratkaisu Suomelle. Se loi myös luottamusta suomalaisiin ja suomalaisiin rauhanvälittäjiin eri puolilla maailman monia barrikadeja. Mutta sitä maailmaa, jossa liittoutumattomuus oli Suomelle hyvä ratkaisu, ei enää ole. Se lakkasi olemasta viimeistään 24. helmikuuta, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Sittenmin olemme nähneet sen hävityksen, ne julmuudet ja sotarikokset, joihin Venäjän armeija on Ukrainassa syylistynyt.

Tässä tilanteessa turvallisuutemme kannalta paras ratkaisu on hakea Naton jäsenyyttä. Yhteistyövalmiutta Naton kanssahan on kehitetty jo yli neljänneksivuosisadan ajan. Tuen siis valtioneuvoston selontekoa.

Olen saanut suomalaisilta myös jonkin verran viestejä, joissa vastustetaan Natoon liittymistä. Monet näistä perusteluista ovat kritiikkiä Yhdysvaltojen politiikkaa kohtaan. Suuri osa tuosta kritiikistä on mielestäni perusteltua, mutta jos Suomi liittyy Natoon, liitymme Natoon, emme Yhdysvaltoihin tai mihinkään muuhunkaan Naton nykyisistä jäsenmaista.

Arvoisa puhemies! Me emme tunne tulevaisuutta — sen jo pelkästään tämä yksi eduskuntakausi on osoittanut. Tasavallan presidentti, pääministeri ja lukuisat kollegat ovat korostaneet sitä, että Nato-ratkaisu on puolustuksellinen, ei ketään vastaan, ei kenenkään uhkaamiseksi. Toivon, että myös Suomen tulevat päättäjät pitävät tästä kiinni ja toimivat tavalla, joka pitää selvänä myös ulkopuolelta katsottuna sen, että emme pyri hyökkäämään ketään vastaan. Toivon myös, että Suomen rooli rauhanrakentajana jatkuu.

Ajatuksemme ovat nyt Natoon pyrkimisessä, mutta on hyvä muistaa myös EU:n puolustusulottuvuuden kehittäminen. Nämä eivät mielestäni ole toisilleen vastakkaisia, vaan täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

dentävät toisiaan. Emme tiedä, tulemmeko tarvitsemaan myös EU:n ja Naton eurooppalaisten jäsenmaiden itsenäistä puolustuskkyä, ja jos niin milloin.

Olen erittäin tyytyväinen siitä, että noin 28 vuotta sitten Suomi päätti liittyä Euroopan unioniin. Viimeistään silloin virallisesti liityimme länteen ja tiiviiseen yhteistyösuhteeseen suuren osan Euroopan maista kanssa.

Tulevaisuus on tuntematon, mutta päätös Naton jäsenyyden hakemisesta ei saa häivyttää näkyvistämme niitä koko ihmiskunnan tulevaisuutta varjostavia uhkia, joiden olemassaolon tiedämme varmaksi, kuten ilmastonmuutos ja luontokato.

Euroopassa käytävä sota on muistuttanut myös energiaitsenäisyyden ja ruoantuotannon huoltovarmuuden merkityksestä. Investoinnit uusiutuvaan energiaan ja luonnon monimuotoisuutta ja maaperää vaaliva maatalous rakentavat pitkäjänteistä turvallisuutta sekä tässä ja nyt että myös pitemmällä aikavälillä hillitsemällä ilmastonmuutosta ja luontokatoa. Ilmastonmuutos on omiaan pahentamaan kaikkia niitä ongelmia, jotka ovat olemassa jo ennestään.

Ukraina on ollut monen maan vilja-aitta. Siellä käytävä sota on herättänyt huolen nälähädän mahdollisuudesta ainakin osassa Afrikkaa. Suomalaisessa julkisuudessa vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että Pakistanissa helle — tarkemmin sanottuna märkämittarilämpötila — lähentelee jo ihmisille hengenvaarallisia lukemia. Ennätyskelteet Pakistanissa ja Intiassa ja myös osassa Eurooppaa ja Yhdysvaltoja voivat nekin heikentää viljasatoja. Kaikki tämä yhdessä voi synnyttää laajan ruokakriisin ja humanitaarisen kriisin.

Arvoisa puhemies! Pidetään Suomi turvallisena, ja muistetaan myös laajempi perusasia: ilman ihmisyyhteiskunnalle elinkelpoista ilmastoa ja elonkehää ei ole turvallisuutta, ei Suomelle eikä kenellekään muullekaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

23.45 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aluksi haluaisin sanoa, että olisin toivonut, että tässä salissa olisi tässä vaiheessa keskustelua jo käytössä oikeat termit; esimerkiksi puhuttaessa Ukrainan sodasta on kyseessä Venäjän yksipuolinen hyökkäyssota, ei mikään kaksipuolinen konflikti.

Arvoisa puhemies! Tosiaan helmikuusta alkaen Venäjä on hyökännyt lukuisiin siviili-kohteisiin Ukrainassa, ja tämän lisäksi Venäjä miehittää useita alueita. Venäjän vetäytyttyä sen miehittämiltä alueilta on sieltä paljastunut raakuuksia, joita vastaavia ei ole Euroopassa nähty sitten toisen maailmansodan. Venäläisjoukot ovat murhanneet kylmäverisesti siviileitä ikään, sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta. Samoin venäläisjoukot ovat syyllistyneet laajamittaisiin joukkoraiskauksiin, joiden uhreiksi ovat joutuneet naisten ja tyttöjen lisäksi myös miehet ja pojat sekä esimerkiksi jopa vauvat. Erityisesti ohjusiskujen kohdalla on myös selvää se, että kuka tahansa voi vammautua tai saada surmansa, jopa pienet lapset. Näin toimiva valtio ei ole mikään muu kuin roistovaltio.

Hyökätessään Ukrainaan diktaattori Putin teki kuitenkin elämänsä pahimman virheen. Hänen oma valtansa kotimaassa perustuu laajamittaiseen korruptioon. Hän ilmeisesti luuli, että lahjomalla ukrainalaiset hänen rosvojoukkonsa voisi vain marssia suoraan Kiovaan, vaan toisinpa kävi. Tässä hän siis oli väärässä kahdesta syystä: Ensiksi hänen korruptoitunut tiedustelukoneistonsa laittoi lahjuksiin varatut rahat omiin taskuihinsa kuten Venäjällä usein on tapana. Toiseksi Putin aliarvioi täysin ukrainalaisten maanpuolustustahdon. Uk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

rainalaiset eivät alistu Venäjän vallan alle, vaan puolustavat urheasti maataan tätä julmaa hyökkäystä vastaan.

Arvoisa puhemies! Jos jotain talvisodasta opimme, niin sen, että ikinä ei pidä jäädä yksin Venäjää vastaan. Oma ukkini Toivo Vehviläinen oli talvi- ja jatkosodan veteraani, joka sai perheen yhdessä lottana toimineen mummoni kanssa vasta sodan jälkeen. Se, mitä varsinkin ukkini joutui kohtaamaan sodassa, on vaikuttanut perheeseeni ja vaikuttaa edelleen. Siksi sanonkin: ei enää koskaan sotaa Suomeen.

Itäinen naapurimme on kuin koulukiusaaja, joka esittää vahvaa ja uhoaa, mutta on oikeasti heikko, kun kohtaa päättävistä vastarintaa. Neuvostoliitto voitti toisen maailmansodan Yhdysvalloilta saamansa kalustoavun ansiosta. Nyt tämä sama kalustoapu on Ukrainan puolella. Ukrainalaiset voittavat Venäjän aloittaman sodan, ja oikeus on Ukrainan puolella, mutta sotaa ei olisi käyty lainkaan, jos Ukraina olisi Naton jäsen. Liittymällä Naton jäseneksi nyt voimme varmistaa, että emme joudu itse seuraavaksi Venäjän uhriksi. Kyse on siitä, etteivät suomalaiset naiset ja lapset ikinä joutuisi venäläisten raakalaismaisten sotilaiden sotarikosten kohteeksi ja ettei suomalaisia sotilaita kuolisi venäläisten luoteihin. Näillä perustein kannatan Suomen liittymistä Naton jäseneksi ja jäsenhakemuksen jättämistä viipymättä.

Lopuksi haluan erityisesti ja lämpimästi kiittää kaikkia niitä edustajia, jotka ovat pystyneet laittamaan syrjään sisäpolitiikan ja jotka ovat pystyneet tekemään yhteistyötä yli puoluerajojen meidän rakkaan isänmaamme ja sen kansalaisten turvallisuuden takaamiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

23.50 Vilhelm Junnila ps: Herra puhemies! Täällä on hämmäntävän paljon tässä loppumetreillä mietitty myös Venäjän turvallisuusintressejä ja ylipäätään menty joissakin puheissa jopa Vuoristo-Karabahiin asti ja mietitty, mitä tämä kehitys Venäjän kannalta tarkoittaa. Kuitenkin kai on niin, että itsenäinen ja suvereeni Suomi tekee omat ratkaisunsa riippumatta siitä, mitä Venäjällä tästä ajatellaan. Ja itse asiassa Vladimir Putinhan on tässä viime metreillä todennut, että ei koe Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä uhkana. Hänellä varmasti on tähän tieteenkin omia reunaehtojaan, ja kuten tiedämme, niin hänen sanaansa tuskin voi luottaa, mutta tämä ehkä olisi hyvä huomioida tässä keskustelussa, kun puhutaan jo ydinaseista ja kaikista muista hyvinkin pelottavista asioista.

Täällä on puhuttu myös Turkista ja viitattiin siihen, mitä esimerkiksi Erdoğan on tässä viime tunteina vaatinut liittyen vaikka PKK:hon. PKK:han on EU:n kieltämä terroristijärjestö, joten siinä mielessä tällaisen puolustaminen on myös jossain määrin ongelmallista, vaikka ymmärrän, että vasemmistosiivellä saattaa olla tähän myös omia intressejä. Korostaisin kuitenkin sitä, että tässä vaiheessa ja erityisesti tämän prosessin jälkeen on äärimmäisen tärkeää, että Suomi toimii yhtenäisesti eikä anna mahdollisten hybridivaikuttamisten tai muiden vaikuttamisoperaatioiden vaikuttaa sekä kansan yhtenäisyyteen että myös päätäjien keskinäiseen kunnioitukseen ja yhtenäisyyteen. Nimittäin nämä Erdoğanin vaatimukset tuskin jäävät viimeisiksi. On hyvin todennäköistä, että Venäjältä tulee vielä jotakin Putinin puheista huolimatta, ja varmaan joitakin muitakin mutkia tässä matkan varrella tulee. Sen vuoksi tälle prosessille oli myös varattu se 4—12 kuukautta aikaa.

Monet Naton jäsenvaltiot ovat maininneet, että he ovat valmistautuneet siihen, että prosessi on nopea ja perusteellinen ja myönteinen, ja uskon, että tässä yhteydessä myös Tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kin ulkoministeriön sanaan voidaan luottaa ja hekin tulevat tämän ajallaan hyväksymään. Se voi vaatia Yhdysvaltojen ja Turkin välistä konsultaatiota, Ruotsi saattaa olla suuremmassa roolissa tässä kuin Suomi, mutta ehkä se kaikkein tärkein tässä yhteydessä on maltti ja se, ettemme lähde keskenään riitelemään ja avaamaan näitä joitakin ongelmakohtia lii-
kaa ja siltä osin tätä prosessia itse romuttamaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

23.53 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään pidetty valta-
van hyviä puheenvuoroja. Tahdon vielä itse sanoa muutaman sanan.

Venäjä on muuttanut kokonaan Euroopan turvallisuustilannetta ja vakautta. Venäjän käynnistämä sota vaarantaa koko Euroopan turvallisuuden ja vakauden. Venäjä on osoit-
tanut, ettei se kunnioita valtioiden suvereniteettiä ja alueellista koskemattomuutta. Se on
toimillaan loukannut YK:n peruskirjaa sekä rikkonut eurooppalaista sopimusperustaa tur-
vallisuusjärjestelyä. Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeam-
min ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Luottamus Venäjään myös
kauppakumppanina on heikentynyt voimakkaasti. EU:n asettamilla pakotteilla tulee ole-
maan pitkäaikaisvaikutuksia Venäjän talouteen ja kansalaisten elintasoon.

Arvoisa herra puhemies! Vaikka meillä on hyvät puolustusvoimat, tarvitsemme silti Na-
toa, joka vakauttaa tilannetta Euroopassa. Se ei ole hyökkäysliitto vaan 30 maan puolus-
tusliitto. Suomi on harjoitellut Naton kanssa jo pitkään ja tehnyt isäntämaasopimuksen.
Suomi saa edelleen pitää asevelvollisuuteen perustuvan armeijan ja laajan reservin, vaikka
jotkut levittävät disinformaatiota, että Suomella pitäisi olla Naton jäsenenä ammattiarmeij-
ja. Se ei pidä paikkaansa. Suomen puolustusmenot todennäköisesti kasvavat maltillisesti,
mutta sehän ei ole tässä tilanteessa ollenkaan huono asia. Ne ovat kasvamassa joka tapauk-
sessa, ja Suomi täyttää jo Naton vaatimukset puolustusmenoista. Jäsenyys ei velvoittaisi
Suomea ottamaan alueelleen ydinaseita, pysyviä tukikohtia tai joukkoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

23.54 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Olemme tekemässä yhtä Suomen merkit-
tävintä ja kauaskantoisinta ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöstä tässä salissa tämän ja
huomisen päivän aikana. Olipa Suomen päätös mikä tahansa, on hyvä meidän kaikkien
mielipiteistä huolimatta hyväksyä se tosiasia, ettei täysin riskittömiä vaihtoehtoja todelli-
suudessa ole olemassa.

Tässä salissa on tänään keskusteltu useissa puheenvuoroissa siitä, että Suomen täytyy
muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa maksimoida oma turvallisuutensa, ja et-
tei Suomen ratkaisu ole keneltäkään pois tai ketään vastaan, ja että meidän jokaisen tärkein
tehtävä on pitää Suomi sotien ja konfliktien ulkopuolella, edistää rauhantyötä ja myös
ydinaseriisuntaa sekä vaalia demokratiaa. Nämä arvot yhdistävät meitä tässä salissa, vaikk-
a mielipiteet Nato-jäsenyyden vaikutuksesta turvallisuuteemme jakaantuvatkin.

Toki iso enemmistö näkee sotilasliittoon hakeutumisen kannatettavana vaihtoehtona ris-
keistä huolimatta, mutta on hyvä muistaa, että löytyy myös meitä, jotka emme kannata
Nato-jäsenyyttä vaan näemme, että jäsenyyteen liittyvät velvollisuudet ja riskit Suomelle
ovat mahdollisia hyötyjä suuremmat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

On aivan varmaa, että jokainen meistä tässä salissa on hakenut tietoa ja punninnut omaa mielipidettään ja suhtautumistaan sotilasliittoon erityisesti viime kuukausien aikana. Yhtä varmaa on se, että jokainen tässä salissa tuomitsee Venäjän aloittaman raakalaismaisen hyökkäyssodan Ukrainan itsenäistä valtiota vastaan ja kaikki ne vastenmieliset sotarikokset, joita siviilejä kohtaan on sodan aikana tehty. Kansanedustajana koen, että meidän on tärkeää tässä salissa vaalia puheoikeutta, sananvapautta ja demokratiaa, arvostaa erilaisia mielipiteitä ja hyväksyä se, että voimme olla asioista perustellusti myös eri mieltä. [Mikko Lundén: Kyllä!]

Arvoisa puhemies! Olen kiitollinen siitä, että olemme saaneet sotiemme veteraaneilta ja isovanhemmiltamme arvokkaan perinnön: itsenäisen ja vapaan Suomen. Meidän on hyvä muistaa aina se, ettei itsenäisyys ole tullut ilmaiseksi eikä sen säilyttäminen ole koskaan ollut itsestäänselvyys. Rauhanrakentaminen, sen säilyttäminen ja kansojen välisen ystävyyden vaaliminen on jatkuva prosessi. Myös ihmisten välinen tasa-arvo ja vapaus ovat rauhan valttikortteja, joiden edistämiseksi Suomi tekee arvokasta työtä myös kansainvälisesti.

Ajattelen niin, että meidän on edelleen jatkettava tekemäämme rauhantyötä ja vaalittava myös sisäistä turvallisuuttamme, sillä mikään sotilasliitto ei loppujen lopuksi takaa rauhaa, vaan meidän on joka tapauksessa itse löydettävä turvakuut ja pidettävä kiinni niin uskottavasta omasta puolustuksestamme kuin vahvasta maanpuolustustahdostakin. Kriiseistä selvitäksemme emme voi myöskään vähätellä huoltovarmuudesta, kuten energia- ja elintarvikeomavaraisuudesta, huolehtimista tai työtä eriarvoisuuden kitkemiseksi ja köyhyyden ja vähäosaisuuden lievittämiseksi.

Arvoisa puhemies! Me emme varmasti tiedä, mitä mahdollinen Nato-jäsenyys meille tuo. Olemme kyllä arvioineet Suomen roolia Naton sisällä, mutta emme ole kuitenkaan asettaneet mitään ehtoja liittymiselle. On huolestuttavaa, jos emme vaadi mahdollisen jäsenyyshakemuksen yhteydessä kirjauksia siitä, ettei Suomi salli jatkossakaan tuoda ydinaseita omalle maaperälleen, tai ota kriittistä linjaa mahdollisten pysyvien Nato-tukikohtien ja Nato-joukkojen maahamme sijoittumista kohtaan. On hyvin todennäköistä, jos ei jopa ihan varmaa, että Suomen ja Venäjän välillä jännitteet kasvavat, sillä pitkä, yli 1 300 kilometrin pituinen maaraja tulee säilymään naapurimme kanssa jatkossakin.

Olen miettinyt aika paljon myös sitä, mitä turvakuut ja pidäkkeet käytännössä tarkoittavat. Milloin 5 artikla konkretisoituu? Taitaa siinä vaiheessa olla jo liian myöhäistä. Pohdin myös sitä, joudummeko lähettämään omia lapsiamme sotimaan vieraiden maiden sotiin, myös sellaisiin, jotka ovat oman arvomaailmamme vastaisia. Kuinka paljon todellista liikkumatilaa jäsenvaltioilla käytännössä näissä tilanteissa on?

Myös maailmanlaajuisesti sotilasmenot ovat viime vuosien aikana kasvaneet tasaista tahtia. Viime vuonna maailman sotilasmenot olivat 2 113 miljardia dollaria, joka tarkoittaa, että ensimmäistä kertaa ylitettiin kahden triljoonan dollarin raja. Tästä edelleenkin [Puhemies koputtaa] USA:n sotilasmenot olivat maailman ylivoimaisesti suurimmat ja vastasivat 38:aa prosenttia maailman kokonaissotilasmenoista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

0.00 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kiitän aluksi presidenttiä ja hallitusta tästä käsittelyssä olevasta Nato-selonteosta sekä nopeasta ja asianmukaisesta reagoinnista Venäjän Ukrainaan kohdistaman raa'an hyökkäyksen muuttamaan Euroopan turvallisuustilanteeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

Venäjän naapurissa sijaitsevan pienen maan paras turva on nähdäkseni järjestää puolustuksensa yhdessä muiden samankaltaisessa asemassa olevien maiden kanssa, olkoonkin että Suomella on vahva yleiseen asevelvollisuuteen pohjautuva armeija ja reservi.

Arvoisa puhemies! Suomen paikka on Natossa. Liittoutumisen pääasiallinen merkitys on sodan kynnyksen nostaminen hyvin korkealle mahdollisen hyökkääjän — suomeksi sanottuna Venäjän — näkökulmasta. Yhteenkään Nato-maahan ei ole hyökätty sotilaallisesti, mutta sen sijaan Venäjä on viimeistään tänä vuonna osoittanut, että yksittäisen maan armeijan luoma hyökkäyskynnys ei sitä välttämättä pidättelee. Suomi valitsi sotien jälkeisinä vuosina puolueettomuuspolitiikan, pitkälti pakon sanelemana. YYA-aikana meillä ei ollut aitoa valinnanvaraa, mutta nyt tilanne on onneksi toinen.

Arvoisa puhemies! Kansalaiset ovat ilmaisseet kevään kyselyissä voimakkaan kannatuksensa Suomen Nato-jäsenyydelle. Myös eduskunnassa on käyty laajaa keskustelua aiheesta, ja Nato-jäsenyydelle on löytymässä erittäin laaja tuki yli puoluerajojen. Nyt kun Ruotsin hallitus on päätnyt vastaavaan johtopäätökseen Suomen kanssa, voivat maamme hakea Nato-jäsenyyttä yhdessä. Tämä silottaa toivottavasti osaltaan molempien maiden polkua kohti Naton täysjäsenyyttä.

Arvoisa puhemies! Suomen hallituksen tulee jatkossa keskittyä varmistamaan kaikkien Nato-maiden tuki Nato-jäsenyytemme ratifioinnille. Suomen vahvuudet tiedetään varmasti jo nyt Naton sisällä, mutta silti jäsenyyden varmistamiseksi presidentin ja hallituksen on edelleen jatkettava perinpohjaisia keskusteluja Nato-maiden päättäjien kanssa ja tuotava toistuvasti esille Suomen Nato-jäsenyyden tuottamat hyödyt puolustusliiton jäsenmaille, varsinkin Naton laajenemisen suhteen epäroiville. Tässäkin asiassa on toivottavasti hyödyllistä tehdä vankkumatonta yhteistyötä Ruotsin kanssa.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi Suomen Nato-jäsenyyttä ja toivotan valtionjohdolle menestystä Nato-hankkeen viemiseksi maaliin asti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

0.03 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! Ukrainan sotaan liittyy myös eskalaattioriski, jota ei voida täysin poissulkea. Kauppasota EU:n ja Venäjän välillä kiihtyy samalla, kun Venäjän julmat sotarikokset laskevat myös Nato-operaation kynnystä. Nato-hyökkäyksellä Venäjää vastaan — varsinkin, jos Nato käyttäisi Baltian-tukikohtiaan — olisi myös heijastusvaikutuksia Suomeen. Uhkakuva mainittiin jo vuoden 2009 puolustuslonteossa. Toisaalta puolustuskykymme myös alueellisen konfliktin heijastusvaikutusten suhteen on kunnossa. Nato ei ole koskaan vain turvatakuuta, se on myös velvoitteita. Nato ei ole vain puolustusliitto vaan sotilasliitto, joka käy sotilaallisia operaatioita maailmalla kriisinhallinnan nimissä ja omalla päätöksellään. Suurin päätösvalta operaatioihin on Yhdysvalloilla, jonka ydinasepelotteeseen puolustusliitto toimintaansa nojaa.

Ajatus siitä, että Suomesta ei tulisi tulevaisuudessa Natossa sotaa käyvä maa tai että Suomi päättäisi täysin omaehtoisesti siitä, millaisiin sotilaallisiin operaatioihin se maailmalla osallistuu, tuntuu yhtä uskottavalta kuin joulupukin odottaminen aikuisena. Naton jäsenenä tuodessamme tällaisen rajalinjan yhteisen puolustuksen piiriin meiltä tullaan aivan varmasti odottamaan osallistumista Yhdysvaltojen tuleviin sotiin, vähintään jotta voimme osoittaa arvomme uskollisena Nato-kumppanina. Yksikään maa, Norja mukaan luettuna, ei ole tehnyt Naton kanssa erillissopimusta, joka syrjäyttäisi Naton oman perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

kirjan. Suomi voi tehdä sisäisiä sitoumuksia, jotka vaikuttavat Suomen päätöksentekoon Naton jäsenenä, mutta Natoon liitytään ihan samoilla ehdoilla kuin kaikki muutkin maat.

Sisäisiin ehtoihin sen sijaan olisi pitänyt kiinnittää huomiota. Suomessa ei käydä keskustelua Suomen reunaehdoista Suomen päätöksenteolle Natossa. Natoon mennään selvittämättä omille kansalaisille saati toisille Nato-maille millaista sisäistä linjaa Suomi noudattaa. Ehkei sitä myöskään tarvita, mutta sekin olisi ollut hyvä sanoa ääneen, kun täällä kuitenkin osa uskoo edelleen ihmisoikeuspohjaiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan haluten pysyä ulkona ydinasevaltojen keskinäisestä sapelinkalistelusta. Ruotsi on kuitenkin halunnut ilmaista kantansa ydinaseisiin selkeästi jo tässä vaiheessa. Yhteisymmärrys olisi hyvä olla edes siitä, ettei Suomeen sijoiteta ydinaseita milloinkaan eikä tukikohtiakaan rauhan aikana eikä Suomi salli alueensa käyttämistä hyökkäämiseen mihinkään muuhun maahan, vaan sallii alueellaan vain puolustuksellisen sodankäynnin.

Kovin uskottavalta ei tunnu, että Suomi olisi tulevaisuudessakaan allekirjoittamassa ja ratifioimassa kansalliseen lainsäädäntöön ydinaseiden kieltämiseen liittyviä sopimuksia, kun kerran olemme yhteisessä uskossa tukeutumassa Yhdysvaltojen ydinasesateenvarjon antamaan suojaan. En luota sokeasti, että Suomi voisi täysin omaehtoisesti päättää Natoon joukkojen toiminnasta maassamme konfliktitilanteessa, vaikka Naton säännöissä jäsenvaltioilla onkin muodollinen päätösvalta. Kun otetaan huomioon, että Suomi sijaitsee Pietarin kaupungin, Murmanskin radan ja Kuolan niemimaan kupeessa, niin uskallan epäillä, että Naton strategioissa Suomen alue on olennainen operaatiokenttä Naton ja Venäjän välillä puolin ja toisin ja itsemääräämisoikeus voi olla lujilla, jos Yhdysvallat-vetoisen Naton intressit ajavatkin Suomen intressien ohitse.

Venäjä ottaa varmasti maantieteen huomioon ja varustaa itärajaamme nykyistä raskaammin. Itärajasta tulee jännitteinen Nato-raja, ja Suomeen tulee kohdistumaan aiempaa voimakkaampaa hybridivaikuttamista Baltian maiden tapaan. On varauduttava esimerkiksi siihen, että venäläisten positiivista Suomi-kuvaa aletaan muokata negatiiviseksi Kremlin propagandassa. Sodan ja rauhan välinen raja on muuttunut häilyväksi käsitteeksi, jossa liittyminen nimelliseen puolustusliittoon voi viedä myös osaksi jatkuvaa matalan tason sodankäyntiä ja korkean tason varautumista, mikä muuttaa väistämättä myös rajaseudun luonteen pysyvällä tavalla. Sillä on hintansa, josta ei ole haluttu keskustella muutoin kuin kuvaamalla, että nykyistä raja-aitaa pitää vahvistaa. Toki, kun joku taisi kaipailla tukea itäisen ja kaakkoisen Suomen haasteille, tuenilmaushan tuli jo siinä, että alueilta vapautunut EU-rahoitus sujautettiin sujuvasti läntiseen Suomeen ja Uudellemaalle. Liekö ollut kannanilmaus tulevasta, jää nähtäväksi. Alueiden kannattaa kuitenkin olla hereillä.

Mikäli Suomen ja Ruotsin puolustuskyvyn todettaisiin olevan riittämättömällä tasolla, niin näen siinä yhä EU:n rinnalla myös vaihtoehdon Natolle. Se on olemassa, vaikka reaalipoliittiset puitteet on ajettu ahtaalle pitkäjänteisellä Nato-kumppanuuteen panostamisella. Olisin odottanut ulkopoliittiselta johdoltamme Ukrainan sodan aiheuttamassa epävarmuudessa myös nojaamista EU:n perusasiakirjoihin ja niistä erityisesti Lissabonin sopimukseen, joka määrittelee EU:n, jos ei nyt puolustusliitoksi, puolustukselliseksi valtioliitoksi tarkoittaen, että EU-maille on velvollisuus auttaa hyökkäyksen kohteeksi joutunutta jäsenmaata. — Jatkan vielä kohta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

0.08 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Haluan aluksi vielä todeta — äsken jäi puheenvuorostani loppuosa lukematta — sen, että olen ollut iloinen siitä, että tässä salissa on ollut toisia osapuolia arvostavia puheenvuoroja, joissa myös Natoon myönteisesti suhtautuvat ovat ottaneet esille riskit ja niitä tiettyjä uhkakuvia, joita Nato-jäsenyys mahdollisesti Suomelle tuo mukanaan. Kunnioitan sitä, että ei olla menossa laput silmillä sotilasliiton jäseneksi vaan myös arvioidaan aidosti niitä riskejä ja velvollisuuksia, mitä jäsenyys mahdollisesti Suomelle tuo tullessaan.

Arvoisa puhemies ja arvoiset kollegat! Meidän on tehtävä valintoja, ja olemme vastuussa tänään tekemistämme päätöksistä niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville. Haluan olla mukana edistämässä rauhaa ja luottaa siihen, että Suomi Euroopan unionin jäsenenä ja hyvien diplomaattisten suhteiden ansiosta ei tule koskaan olemaan yksin — ei ole ollut eikä tule olemaan. Toisaalta en halua Suomesta suurvaltapolitiikan pelinappulaa... [Mikrofoni sulkeutuu — Puhemies: Mikrofoni meni päältä!] — Ahaa, anteeksi, missähän vaiheessa se meni? — Toisaalta en halua Suomesta suurvaltapolitiikan pelinappulaa enkä halua olla tukemassa ydinasepelotteeseen perustuvaa kauhun tasapainoa. Suomi pienestä koostaan huolimatta on vahva ja itsenäinen valtio. Siksi tulen äänestämään huomenna Nato-jäsenyyden hakemista vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

0.10 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun toivottavasti melkein lopuksi täytyy sanoa, että olen yhdestä asiasta edustaja Kyllösen kanssa samaakin mieltä, eli siitä, että kyllä Itä-Suomen erityispiirteet pitäisi tässä tilanteessa huomioida, kun nyt väistämättä ollaan siinä tilanteessa, että Venäjän rajan avautumisesta ei kukaan tiedä, minä vuonna tai edes vuosikymmenenä se tapahtuu. Eli kyllä Itä-Suomea pitäisi tukea ja EU-rahaa pitäisi sinne suunnata, myöskin eteläiseen ja kaakkoiseen Itä-Suomeen eikä pelkästään pohjoiseen.

Tästä Turkista sanoisin sen verran, että sen kanssa ei kannata hötkyillä, vaan sinne suuntaan pitää neuvotella. Nyt jo liikkuu sellaisia tietoja mediassa, että ulkoministeri Haavisto kuuluu sanoneen, että se lista oli joku Timo Soinille vuonna 17 toimitettu dokumentti henkilöistä, joista Turkki ei pidä, eli se voi olla senkin verran vanhaa perua. On mielestäni aika paradoksaalinen tilanne, että tätä PKK:ta, mistä täällä on paljon keskusteltu, EU ja USA pitävät terroristijärjestönä mutta esimerkiksi Venäjä, Kiina ja Pohjois-Korea eivät pidä. Eli onko se sitten terroristijärjestö, minä en tiedä, mutta kuulostaa aika erikoiselta kombinaatiolta.

Paradoksaalista on myös se, että puhutaan paljon näistä Naton tukikohdista, joita meille tulisi valtavasti enemmän kuin haluaisimmekaan. Olisi kyllä tämä Nato aika radikaalisti erilainen järjestö kuin EU siinä tilanteessa, jos siellä velat muuttuisivat saataviksi ja meille työnnettäisiin suorastaan enemmän joukkoja kuin me haluamme ottaa vastaan. EU:ssahan me saamme maksaa muidenkin maiden laskut. Jos Nato toimisi näin hienosti, niin kyllä meidän siihen kannattaisi silloin lähteä liittymään.

Sen sanon vielä viimeiseksi, kun aiemmin puhuttiin näistä ydinaseista, että sain hyvän kansalaispalautteen tähän liittyen tässä keskustelun mittaan: ”Ydinaseet eivät lisäänty tai vähene, jos Suomi liittyy Natoon.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

0.12 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! Keskusteluissa on aivan oikein todettu, että Lissabonin sopimus ei sisällä aseellista velvoitetta. Oikein on myös todettu, että suurin osa EU-maista eivät ole halukkaita kehittämään sopimusta aseellisen avunannon suuntaan, koska on Nato. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että Lissabonin sopimus erikseen kieltäisi aseellisen avunannon.

Koska Lissabonin sopimus on olemassa, olisi ollut fiksua, että Suomi yhdessä Ruotsin kanssa olisi selvittänyt toisten EU-maiden suhtautumista puolustuslausekkeeseen tässä muuttuneessa tilanteessa. Samalla olisi voitu tunnustella, mitkä EU-maat voivat sitoutua aseelliseen avunantoon esimerkiksi Suomelle ja Ruotsille tilanteesta yli pääsemiseksi. Natokaan kun ei tarkoita sitä, että konfliktin tullen maahamme saapuu edes osasta 30 jäsenmaasta joukkoja avuksemme. Turvatakuut olisi siis voitu pyrkiä rakentamaan toisinkin. Erityisesti katseet olisi voitu suunnata toisiin Pohjoismaihin eli Norjaan ja Tanskaan. Pohjoismaat ovat myös jo aiemmin järjestäneet yhteisiä sotaharjoituksia. EU ja Pohjoismaat ovat myös legitiimejä poliittisia yhteisöjämme Naton sijasta, joten tuntuu oudolta, että vain Nato otettiin kohteeksi eikä muista ponnistuksista ollut tietoaakaan.

Huomattavan mielenkiintoista tässä tilanteessa on, että Ranska, Saksa ja Italia ovat aloittaneet keskustelun yhteisen poliittisen liiton perustamisesta, johon on tarjottu mahdollisuutta myös EU:n ulkopuoliselle Britannialle. Tietojen mukaan myös puolustus on keskusteluissa mahdollisena aiheena.

Nato-jäsenyyden sijaan Suomella ja Ruotsilla olisi ollut mahdollisuus kehittää yhteistä historiaa kansainvälisen diplomatian suurvaltoina, jotka haluavat välttää kansainvälisen blokkijaon ja jotka rakentavat Eurooppaa, jonka puolustusyhteistyö ei perustu Yhdysvaltojen johtamalle sotilasliitolle. Suomen liittyminen sotilaalliseen blokkiin korostaa valitettavasti myös EU:n heikkoutta puolustaa omaa yhteisöään. Yksi sivistynyt Ruotsi—Suomikokonaisuus olisi voinut pitää kiinni omasta tiestään ja toimia samalla vahvasti myös EU:n uudistamiseksi.

On toki myönnettävä, että ydinasepelotteen suojiin meneminen lisää Suomen ja Ruotsin puolustuskykyä ja muodostaa koko Itämeren alueelle yhteisen armeijakunnan Venäjää vastaan. Sillä voi olla Kremliä heikentävää vaikutusta, joka ehkäisee Venäjän potentiaalista häiriköintiä alueella. Toisaalta Kreml pystyy myös vahvasti uhriutumaan asiasta ja esittämään sen omassa propagandassaan jälleen kerran yhtenä todisteena länsivaltojen uhkaavuudesta. Enkä ole täysin vakuuttunut siitäkään, että Itämeren muuttaminen Nato-mereksi on ainoa mahdollinen ratkaisu jo pelkästään luonnonsuojelullisistakaan näkökulmista.

Epäilen, että Suomessa ollaan valitettavasti tekemässä hätiköity ja harkitsematon päätös, joka voi vielä kärjistää tilannetta paitsi lyhyessä myös pitkässä juoksussa, jos voimapolitiikkaa ja jännitteitä ei pystytä myös purkamaan vaan ne päinvastoin sinetöidään ja sementoidaan. Vähintäänkin tämän siirto maksaa Suomelle vielä paljon rahaa, joka on sitten jostain muusta pois, mutta taloudellista kokonaisarviotahan ei ole tehty — riittää, että kahvipöytiin ja komiteoihin liittymisen miljoonat on listattu.

On kysyttävä, mikseivät Suomi ja Ruotsi lähteneet yhteistyössä rakentamaan rauhan tietä ulos tilanteesta tekemällä aloitteen toimimisesta rauhanvälittäjänä Ukrainan kriisissä. Vaikka kumpikin maa on asettunut Venäjää vastaan aseavun ja kauppasodan muodossa, niin realiteetti joka tapauksessa on, että yksi Ukrainan sodan ongelmista on hyvien välittäjäehdokkaiden puuttuminen. Sodan loppumisen tulisi olla joka tapauksessa tärkein ja ensisijainen tavoite. Tappaminen, raiskaaminen ja julma väkivalta eivät lopu kuin vain sillä, että joku kykenee rakentamaan rauhan näiden kahden maan välille. Sen sijaan me aloimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2022 vp

pelkäämään, saimme naapuritkin lietsottua mukaan pelkoon, ja nyt ollaan pelkoajurina avoimella valtakirjalla matkalla kohti tuntematonta luottaen vakaasti Naton ydinasesateenvarjon antamaan, joditablettien tukemaan suojaan.

Kun nyt Natoon ollaan kuitenkin menossa ja yhden kansanedustajan mielipide ei tässä hurmoksessa paljon paina, haluan lisäksi kirjoittaa ylös historiankirjoihin, että tässä hetkessä on tärkeää auttaa konkreettisesti ukrainalaisia niin Ukrainassa kuin Suomessa; vahvistaa yhteistyösuhteita venäläiseen kriittiseen kansalaisyhteiskuntaan ja osoittaa tukea venäläisille sodanvastaisille liikkeille; edellyttää valtionjohdolta Suomen sisäisiä sitoumuksia Nato-jäsenyydelle erityisesti ydinasekokonaisuuden osalta; tiedostaa, että iso joukko suomalaisia koki vastakkaisen mielipiteen olevan ei-toivottua tässä demokratia-Suomessa; arvioida asevelvollisuusarmeijan tulevaisuus ja määrittää, ketkä lähtevät muualle taistelemaan Naton riveissä, jos tilanne vastaan tulee; tuottaa jatkossakin kriittistä analyysiä Natosta sekä Suomen asehankinnoista ja asemyynnistä sekä Suomen toiminnasta Natossa; edistää keskustelua Naton sisäisistä järjestelyistä rakenteisiin, jotka vastaavat paremmin EU:n ja Pohjolan omaa poliittista todellisuutta ja arvomaailmaa; edistää keskustelua EU:n sisäisestä puolustusyhteistyöstä olemassa olevien legitiimien sopimusten perustalta; arvioida pakotteiden kokonaisvaikutukset EU-tasolla ja Suomessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä hahmottaen, mitä huojennuksia muut maat hakevat Suomen Nato-jäsenyyden kauppahintana ja miten kovan hinnan suomalaiset veronmaksajat tästä kaikesta lopulta maksavat; kertoa kansalaisilleen avoimesti siitä, mitä vähemmän ihmisoikeusperustaisia kauppvoja ja lupauksia Suomi joutuu tekemään tullakseen lopulta hyväksytyksi Nato-jäseneksi; ja lopuksi avata laajemmin, mitä niin käytännössä kuin itse sopimussisällöllisesti tarkoittaa annetun selonteon kirjaus, suora lainaus: ”Naton jäsenenä Suomen olisi sitouduttava Pohjois-Atlantin sopimuksen lisäksi myös muihin Naton kansainvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat joukkojen ja henkilöstön asemaa, tietoturvallisuutta sekä teknisluonteisia kysymyksiä. Naton jäsenvaltio ei voi pitää voimassa eikä sitoutua uusiin sopimuksiin, jotka olisivat Pohjois-Atlantin sopimuksen vastaisia.” Olisi hyvä tietää, mitä sellaiset sopimukset konkreettisesti ovat. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.